

მერაბ თხელიძე

64 წელი

ჭადრაკის სამყაროში

რჩეული პარტიები

**თბილისი
2018**

მერაბ თხელიძე

*ვუძღვნი ჩემი მასწავლებლების
ვახტანგ ქარსელაძისა
და ვიქტორ გოგლიძის
ნათელ ხსოვნას*

რჩეული პარტიები

1953-2017

თბილისი
2018

UDC (უკ) 794.12
თ - 952

თქვენს წინაშეა საოცარი წიგნი მერაბ თხელიძისა, ფიზ.მათ. მეცნიერებათა დოქტორის, პროფესორის, ეროვნული ოსტატის ჭადრაკში, საქართველოს ფიზიკური კულტურისა და სპორტის სახელმწიფო სასწავლო უნივერსიტეტის ჭადრაკის მიმართულების ხელმძღვანელის. მან თავისი საჭადრაკო ცხოვრება დაიწყო 1953 წლიდან საქართველოს ჩემპიონატით მოსწავლეთა შორის, შემდეგ იყო თბილისისა და საქართველოს ჩემპიონატები მამაკაცთა შორის, თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჩემპიონატები, მეცნიერებათა აკადემიის ჩემპიონატები, საერთაშორისო შეჯიბრებები, მსოფლიო მეორე ჩემპიონატი მოყვარულთა შორის და მსოფლიო ჩემპიონატები სენიორებს შორის.

ეს წიგნი ფაქტიურად მის მძიმე, ყველანაირად შევიწროვებულ, მაგრამ შემოქმედებით და ოპტიმიზმით აღსავსე ცხოვრებაზე მოგვითხრობს ჭადრაკის პარტიების დახმარებით, მისი პარტიებით ისეთ ბუმბერაზ მოჭადრაკეებთან, როგორებიცაა მიხეილ ბოტვინიკი, მიხეილ ტალი, ბორის სპასკი, დავით ბრონშტეინი, ქართველი და უცხოელი ოსტატები და დიდოსტატები. ამ პარტიებში პირდაპირ კომბინაციების კასკადია, მაგრამ არანაკლებ საინტერესოა მისი უჩვეულო კომენტარებიც, რომლებსაც ვერ მოსწყვეტს თვალს ვერც ადამიანი, რომელიც ჭადრაკს თამაშობს და ვერც ადამიანი, ვინც ჭადრაკს არ თამაშობს. ავტორი თვლის, რომ ეს პარტიები მან უპირველეს ყოვლისა მიუძღვნა თავის მასწავლებლებს ვახტანგ ქარსელაძეს, ვიქტორ გოგლიძეს და ახალგაზრდა მოჭადრაკეებს.

რედაქტორი **ჰამლეტ მელაქი**, ფიზ.-მათ.
მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი

ექსპერტ-რეცენზენტი **დავით ჯანოევი**, საქართველოს დამსახურებული მწვრთნელი

კომპიუტერული უზრუნველყოფა და კონსულტაცია **ამირან ჭანტურია**

ISBN 978-9941-8-0386-4 (PDF)

MERAB TKHELIDZE

64 YEARS
in the world of chess

The Best Chess Parties

Tbilisi

2018

MERAB TKHELIDZE

This is dedicated to the memory of
my teachers

**Vakhtang Karseladze
and Viktor Goglidze**

The Best Chess Parties 1953-2017

Tbilisi
2018

UDC (უკ) 794.12

თ - 952

Explore the amazing book of Merab Tkhelidze- the Doctor of Physical and Mathematical Sciences, Professor, National Chess Master, Head of Chess direction at the State Education University of Physical Culture and Sports of Georgia. He started his chess career in 1953 by the championship of Georgia among the children, then Tbilisi and Georgia Championships among the men, the championships of Tbilisi State University, the championships of the Academy of Science, International Tournaments, the Second World Championship of among the amateurs, and World Championships among the seniors.

This book actually tells us about his hard, oppressed life, which was full of creativity and optimism by means of chess parties, the parties with such giant chess players as: Mikheil Botvinnik, Mikhail Tal, Boris Spassky, David Bronstein, Georgian and foreign masters and grandmasters. These parties are cascades of direct combinations. But not less interesting is his unusual comments, that can be avoided neither a person playing the chess, nor the person who does not play it. The author thinks that he dedicated these parties to his teachers- Vakhtang Karseladze, Viktor Goglidze and young chess players.

Editor: **HAMLET MELADZE,**

Doctor of Physical and Mathematical Sciences, Professor

Expert Reviewer: **DAVIT JANOEVI,**

Honored coach of Georgia

Computer support and consultation: **AMIRAN CHANTURIA**

ISBN 978-9941-8-0386-4 (PDF)

სარჩევი

ნინათქმის ნაცვლად	9
მერაბ თხელიძის ინტერვიუ ზაზა დავითაიასთან	10
შესავალი	11
თავი პირველი. დასაწყისი, ჩემი ადრეული შემოქმედება (1953-1959)	14
1. თამაზ კალატოშვილი - მერაბ თხელიძე	23
2. მერაბ თხელიძე - ბორის ვეიზერი	24
3. ლიტვინოვი - თხელიძე	25
4. დავით ბრონშტეინი - მერაბ თხელიძე	28
5. მერაბ თხელიძე - იური ვეტოხინი	29
თავი მეორე. გზა ოსტატობისაკენ (1959-1963)	38
6. დოროშკევიჩი - თხელიძე	41
თენგის გიორგაძის სტატია „ბოტვინიკის პირველი სტუმრობა თბილისში“	42
7. მერაბ თხელიძე - მიხეილ ბოტვინიკი	44
8. მერაბ თხელიძე - გენადი სოსონკო	46
9. ანზორ ხელაშვილი - მერაბ თხელიძე	47
10. მერაბ თხელიძე - ბორის სპასკი	48
11. ბუხუტი გურგენიძე - მერაბ თხელიძე	50
12. ალექსანდრე ბუსლაევი - მერაბ თხელიძე	52
13. მერაბ თხელიძე - რომან ჯინჯიხაშვილი	53
14. მერაბ თხელიძე - ჯემალ ბერაძე	54
თავი მესამე: მერაბ თხელიძე თავის საჭადრაკო მწვერვალზე (1963-1972)	62
15. მიხეილ ტალი - მერაბ თხელიძე	65
„ჭადრაკისადმი არ გამიქრა ძველი ტრფიალი“	67
16. სამოილოვი - თხელიძე	68
17. გრინბერგი - თხელიძე	68
18. მერაბ თხელიძე - გაგიკ აკოპიანი	69
19. ვასილ ლეპიოშკინი - მერაბ თხელიძე	70
20. თხელიძე - მაკაროვი	70
21. თხელიძე - სოკოლოვი	71
22. თხელიძე - კოროლიოვი	73
23. ოხოტნიკი - თხელიძე	74
24. თხელიძე - გუტკინი	75
თავი მეოთხე: არსებობისათვის მათემატიკა, სიყვარულისთვის — ჭადრაკი (1972-1994)	79
25. მერაბ თხელიძე - იური ჩიქოვანი	80

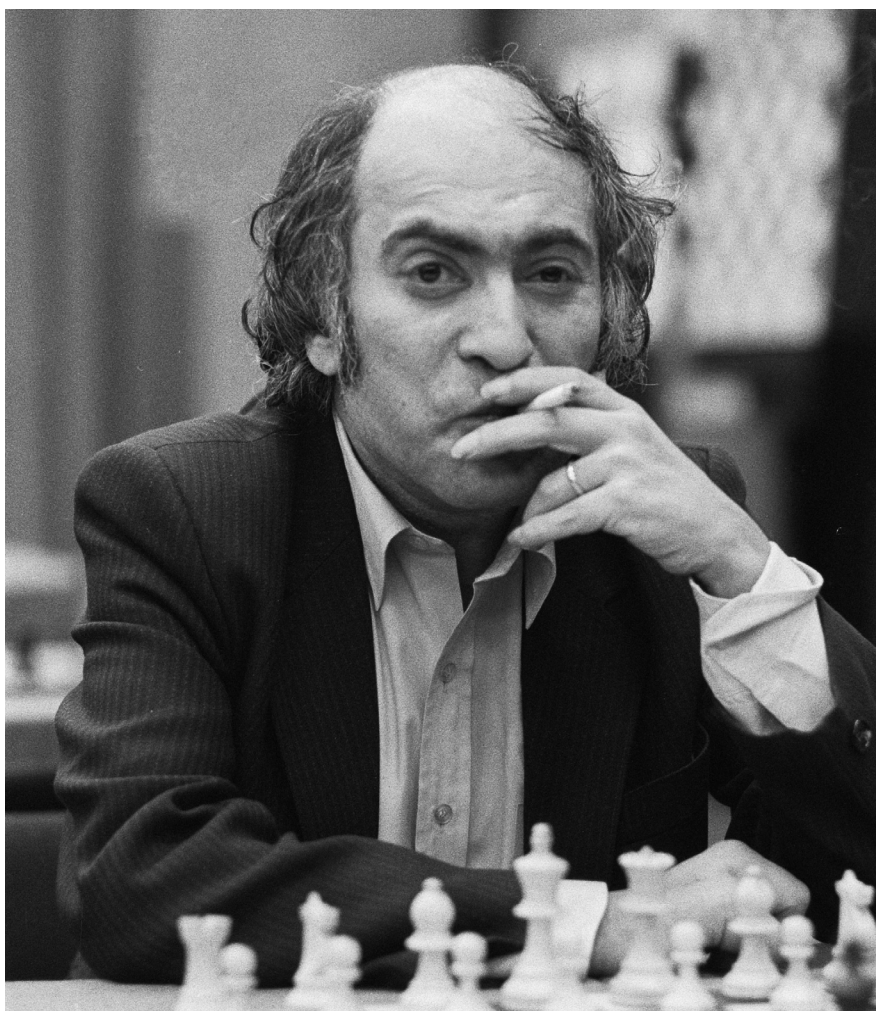
26. ორდიანი - თხელიძე	81
27. მიკულოვი - თხელიძე	82
28. ნამდაროვი - თხელიძე	83
29. მერაბ თხელიძე - გია გრძელიშვილი	84
30. მერაბ თხელიძე - ემილ მიქაელიანი	85
31. მერაბ თხელიძე - ირაკლი ცქიტიშვილი	86
32. თორნიკე კერძაია - მერაბ თხელიძე	87
33. მერაბ თხელიძე - იური ჩიქოვანი	88
34. მერაბ თხელიძე - გეორგ მიტიევი	89
თავი მეხუთე: ჭადრაკის თამაშს ვაპირებ სიცოცხლის ბოლომდე (19994 წლი- დან)	90
35. რამაზ ჩიქოვანი - მერაბ თხელიძე	92
36. მერაბ თხელიძე - რევაზ დადიანი	93
37. რამაზ ჩაგელიშვილი - მერაბ თხელიძე	94
38. თხელიძე - მატა	95
39. თხელიძე - კალვერტი	97
40. გერდ შმედერსი - მერაბ თხელიძე	98
41. მერაბ თხელიძე - ოლივერ ლუტცი	99
ლამაზი კომბინაცია - ამონარიდი გაზეთ „ლაზიერი“-დან	101
42. მერაბ თხელიძე - იან ბედნარი	102
43. მილან კაჯანი - მერაბ თხელიძე	103
44. მერაბ თხელიძე - პეტერ ფოლკი	104
45. მერაბ თხელიძე - რობერტ კუბიჩევი	105
46. მერაბ თხელიძე - ჰორის ნეიჩი	106
47. ვახტანგ მალანია - მერაბ თხელიძე	107
48. მერაბ თხელიძე - კოპილოვი	109
49. მერაბ თხელიძე - ნასიბულინი	110
50. ვალერი გაფრინდაშვილი - მერაბ თხელიძე	111
51. ჰუბერტ მორონგი - მერაბ თხელიძე	112
52. მერაბ თხელიძე - ელენა ჩისტიაკოვა	113
53. მერაბ თხელიძე - მარკ ლეილი	115
54. მერაბ თხელიძე - დან ე. მაიერსი	117
ცხრილები	118
დებიუტების მაჩვენებელი	138
მერაბ თხელიძის მიერ საჭადრაკო სეჯიბრებებში მიღწეული მნიშვნელოვანი შედეგები 1953-2017 წლებში	139

წინათქმის ნაცვლად

ჩემი დამოკიდებულება ჭადრაკისადმი მინდა გამოვხატო მსოფლიოს მერვე ჩემპიონის **მიხეილ ტალის** სიტყვებით:

„ჭადრაკი არის ჩემი სამყარო, არა სახლი,
არა სიმაგრე, რომელშიც მე ვეძებოდი რე-
ოვრებისეულ პრობლემებს, არამედ სამყარო,
რომელშიც ვცხოვრობ სავსე რეოვრებით და
გამოვხატავ საკუთარ თავს“.

შესავალი

„ჭადრაკის თამაში, წამყვალმა ღიჯით გამცდლას გაუძღო, უკეთესია, ვიდრე ადამიანის უფელა ნიგნი და ქმნილება. იგი ეწთადენთი თამაშია, წამყვალც უფელა ხალხის და უფელა ებქის კუთვნილება“.

შტეჟან ცჰაიბი

ჭადრაკის სამყარო იდუმალეზით მოცული და ინტერესის აღმძვრელია. მას შეუძლია ესთეტიკური ზემოქმედება მოახდინოს ადამიანებზე, გააღვიძოს მათში ემოციებისა და გრძნობების მთელი პალიტრა, სულიერად აამაღლოს ისინი. მაგრამ, აქ საქმე გვაქვს ერთ მნიშვნელოვან „მაგრამთან“. როგორც ხელოვნების ნებისმიერი დარგი ჭადრაკიც მოითხოვს მისი თაყვანისმცემლებისაგან ჭადრაკის თამაშის გარკვეულ დონეს. მხოლოდ ამ შემთხვევაში მყარდება ნამდვილი შემოქმედებითი სიახლოვე და რეზონანსი საჭადრაკო ნაწარმოებებსა და ჭადრაკის ხელოვნების გულშემატკივრებს შორის. ჭადრაკი არა მარტო ხელოვნების ერთ-ერთი დარგია, არამედ ხელოვნების ყველა დარგიდან გამორჩეული, არაჩვეულებრივი დარგია. ჭადრაკში ხელოვნება მჟღავნდება არა მარტო დასრულებულ საჭადრაკო ნაწარმოებებში, როგორცაა პარტიები, ამოცანები, ეტიუდები და ა.შ., ანალოგიურად ხელოვნების სხვა დარგებისა — ლიტერატურის, ფერწერის, მუსიკის, არამედ ჭადრაკში ხელოვნება დინამიკაშიც მჟღავნდება. ანუ პარტიის თამაშის, ეტიუდის შედგენის დროს, ასე ვთქვათ, „პირდაპირ ეთერში“, რომელიც იქმნება მაყურებელთა თვალწინ, მათი თანამონაწილეობით და საჭადრაკო ნაწარმოების შემქმნელებს თვითონაც არა აქვთ გარანტია, რომ მიაღწევენ წინასწარ დაგეგმილ შედეგს. ეს განსხვავებულია მაგალითად მუსიკალური ნაწარმოების შესრულებისგან, რომელიც წინასწარ დაწერილი პარტიტურის ან ნოტების მიხედვით სრულდება. ამიტომ არის ჭადრაკის ხელოვნება განსხვავებული, დამაინტრიგებელი და „სულის შემხუთველი“.

ჭადრაკი კიდევ იმიტომაც იმსახურებს განსაკუთრებულ ყურადღებას, რომ ის ხელმისაწვდომია ყველა ადამიანისთვის, მისი ეროვნების, რჯულის, მატერიალური მდგომარეობის, პოლიტიკური შეხედულების და ა.შ. მიუხედავად. მითუმეტეს დღეს, როდესაც მსოფლიოს მრავალ წერტილში დაძაბულობის კერებია, განხეთქილება ხალხებსა და სახელმწიფოებს შორის, საერთაშორისო ურთიერთობებში ნდობისა და კეთილმოსურნეობის დეფიციტია, ხალხების დაახლოების და ურთიერთგაგების ნებისმიერ შესაძლებლობებს უნდა ხელი შევუწყოთ. სწორედ ჭადრაკი იძლევა საშუალებას საერთაშორისო თანამშრომლობისათვის, გამოცდილების გაზიარებისათვის, ურთიერთდახმარებისათვის, მშვიდობის განმტკიცებისათვის.

ჭადრაკის ცოდნა ეხმარება ადამიანს საკუთარი პიროვნების შეცნობაში, პარმონიულ განვითარებასა და პროფესიის სწორედ არჩევაში. აი რას ამბობს ამის შესახებ ჭადრაკში მსოფლიო მეთორმეტე ჩემპიონი **ანატოლი კარპოვი**: „ჭადრაკი ჩემი ცხოვრებაა, მაგრამ ჩემი ცხოვრება მარტო ჭადრაკი არ არის“. მე, **მერაბ თხელიძეს**, მიყვარს ჭადრაკი თავდავინწყებით და უანგაროდ, მაგრამ ჭადრაკმაც „გადამიხადა სამაგიერო“ — დამეხმარა ადამიანებთან ურთიერთობაში, მეცნიერულ და პედაგოგიურ საქმიანობაში და საერთოდ თუ რაიმე მნიშვნელოვანს მივალწიე ცხოვრებაში, ეს ჭადრაკის დამსახურებაა.

ჩემი, როგორც მათემატიკოსის და მეცნიერის განსაკუთრებული ინტერესის საგანია ჭადრაკის ის ნაწილი, რომელშიც საჭადრაკო შემოქმედება იკვეთება ადამიანის შემოქმედებითი მოღვაწეობის სხვა სფეროებთან, კერძოდ კი მეცნიერებასთან!

მაინც რით იზიდავს მეცნიერებს ჭადრაკი? მათ ჭადრაკი იზიდავთ წარმოქმნილი სიტუაციების მრავალფეროვნებით და მრავალსახეობით, რაც ამოუწურავ შესაძლებლობებს იძლევა შემოქმედების გამოსავლენად. ჭადრაკის თამაშში შემოქმედებითი ძიების აუცილებლობათითქმის ყოველ სვლაზეა საჭირო. ჭადრაკის თამაშის დროს გამარჯვების სვლის მიგნების სიხარული და საბედისწერო შეცდომის სიმწარე მოჭადრაკეს მუდმივად თან ახლავს. ეს ძალიან ჰგავს მეცნიერებაში აღმოჩენების სიხარულს და იმედგაცრუებია სიმწარეს.

ჭადრაკი ავარჯიშებს ადამიანის ნებისყოფას, ხასიათს, ეხმარება ადამიანის ფსიქოლოგიაში გარკვევას, გამოუმუშავებს მას გამძლეობას, აკაჟებს მის ნებისყოფას, ვაჟკაცობას, ბრძოლისა და გამარჯვების დაუოკებელ სურვილს — სწორედ ხასიათის ეს თვისებებია აუცილებელი მეცნიერისთვისაც. ის ვალდებულია უპირველეს ყოვლისა იპოვოს თავისი „თამაში“, მეცნიერული ძიების თავისი გზა, თუმცა ეს გზა ყოველთვის არ არის ვარდებით მოფენილი არც მეცნიერებაში და არც ჭადრაკში.

კითხვაზე რაზე ოცნებობს მოყვარული მოჭადრაკე, რომელიც თავის ძირითად პროფესიას უთავსებს ჭადრაკის სიყვარულს, პასუხი მხოლოდ ერთი შეიძლება იყოს: ის ოცნებობს ცხოვრებაში ერთხელ მაინც შეხვდეს მსოფლიოს ჩემპიონს თუნდაც ერთდროული თამაშია სეანსში და შეძლოს მისი დამარცხება.

რატომ არის ეს პასუხი ერთადერთი? გიპასუხებთ დიდოსტატ **რუდოლფ შპილმანის** სიტყვებით: „თამაშის ძალა შეფარდებითია და იგი მხოლოდ მეტოქის ძალით შეიძლება გაიზომოს. მასშტაბს იძლევა მსოფლიოს ჩემპიონი, რომელიც ადამიანის საჭადრაკო მიღწევების უმაღლეს საფეხურზე დგას“. ამიტომ არის ყველა მოყვარული მოჭადრაკის ოცნება მსოფლიოს ჩემპიონთან თამაში — იმიტომ რომ გაიზომოს თავისი თამაშის ძალა! ალბათ მისი ოცნების მწვერვალია შეხვდეს ჭადრაკის დაფასთან ორ მსოფლიოს ჩემპიონს და ორივე დაამარცხოს. მესამესაც შეხვდეს და ისიც დაამარცხოს? ეს ფან-

ტასტიკაა ... და მე ეს შევძელი! მე ეს შევძელი! მე, **მერაბ თხელიძემ**, მათემატიკოსმა, მეცნიერმა და მოყვარულმა მოჭადრაკემ!

ამ წიგნში მე მოგიხსნებოდა ჩემს შეხვედრებზე მსოფლიოს ჩემპიონებთან, დიდოსტატებთან, ოსტატებთან და სხვა მოჭადრაკეებთან, რომლებთანაც მომწონს ჩემი პარტიები.

იმედს ვიტოვებ, რომ არ მოგანწყენთ და არ მიწყენთ, თუ ჩემს პარტიებს გარდა საჭადრაკო კომენტარებისა, ისეთ კომენტარებსაც დაურთავ, რომლებსაც ერთი შეხედვით ჭადრაკთან არავითარი კავშირი არ აქვს.

პატივისცემით, ავტორისაგან

მერაბ თხელიძე

მარცხნიდან: მერაბ თხელიძე, ფიდეს პრეზიდენტი ფლორენსიო კამპომანესი, ფიდეს ოსტატი ვარლამ ვეფხვიშვილი და ფილიპინელი მსაჯი.

თავი 1. დასაწყისი. ჩემი აღრეული შემოქმედება (1953-1959)

ჯერ მოკლედ მოგიყვებით ჩემს ბავშვობაზე და ოჯახზე. მე, **მერაბ თხელიძე** დავიბადე 1939 წლის 18 ივლისს თბილისში მოსამსახურეთა ოჯახში ღარიბსა და საშუალო ფენებს შორის მაშინდელი ბიუჯეტის გათვალისწინებით.

ჩემი მშობლები

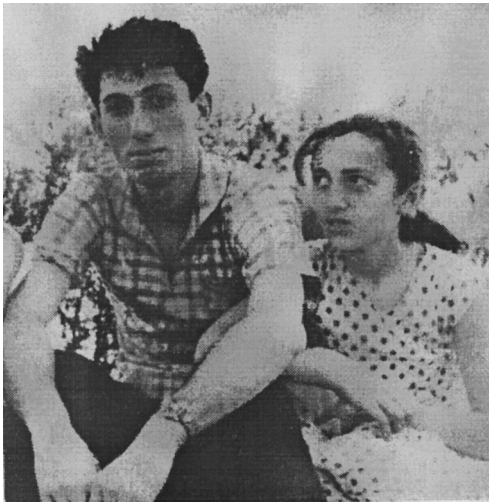

მამაჩემი — **გრიგოლ ალექსის-ძე თხელიძე** (1906-1989) - ისტორიკოსი, სამხედრო კომისარი, მეორე მსოფლიო ომის მონაწილე, ტყვეობაში ნამყოფი, სამშობლოში დაბრუნების შემდეგ მუშაობდა სამხატვრო ტექნიკუმში ისტორიის მასწავლებლად და სამნეონაწილის გამგედ. შემდეგ სიცოცხლის ბოლომდე მსახურობდა თბილისის კონიაკის ქარხნის ბიბლიოთეკის გამგედ.

დედაჩემი — **თამარ ალექსანდრეს ასული სამსონია** (1908-1959). დაამთავრა ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტი, პარტიული სკოლა. სიცოცხლის ბოლომდე მუშაობდა თბილისის განათლების განყოფილებაში ბავშვთა საქმეთა ინსპექტორად.

1948 წელს ჩვენთან საცხოვრებლად გადმოვიდა ბაბუაჩემი, დედაჩემის მამა — **ალექსანდრე ოთარის - ძე სამსონია** (1875-1956), რომელმაც ოზურგეთში (მახარაძეში) გაყიდა საცხოვრებელი და მთელი ფული (15 ათასი მანეთის ღირებულების 3%-იანი ობლიგაციები) დედაჩემს სააჩუქრად მიართვა.

1950 წლის 2 თებერვალს ჩვენს ოჯახს შეემატა მეოთხე წევრი, დაიბადა ჩემი და მარინა.

შვიდი წლისა დედაჩემმა სასწავლებლად შემეყვანა თბილისის **სტალინის** სახელობის პირველ საშუალო სკოლაში.

მე განსაკუთრებულ კლასში მოვხვდი — გამოჩენილი პიროვნებებისა და პარტიული ლიდერების შვილების კლასში. ჩამოგითვლით ჩემს რამდენიმე კლასელს: **ზვიად გამსახურდია, მერაბ კოსტავა, გელა ჩარკვიანი, გურამ დოჩანაშვილი, ჯუანშერ ლალიძე** და სხვები. დანვრილებით ჩვენი მეხუთე კლასის მოსწავლეების შესახებ იხილეთ სურათზე ქვემოთ.

ლევან კალანდაძე (დგას და გაზეთი უჭირავს). **სხედან** - მარცხნიდან მარჯვნივ: **მერაბ მარგველაშვილი, ნუგზარ ახვლედიანი, რამაზ გაჩეჩილაძე, ლევან თვაური, ნიკოლოზ ცხაკაია, ზაზა ჩაჩანიძე, თენგიზ მაჩალაძე**; **დგანან** (მეორე რიგში) - მარცხნიდან მარჯვნივ: **ჯემალ ფიცხელაური, ნუგზარ ჩანტლაძე, ოთარ გეგეშიძე, თემურ მეტრეველი, დემნა ცხაკაია, მერაბ თხელიძე, როდამ ჭელიძე, ქუთათელაძე, რუსლან რუხაძე, დგანან** (მესამე რიგში) - მარცხნიდან მარჯვნივ: **ზვიად გამსახურდია, თამაზ ბერიძე, მერაბ კოსტავა, თამაზ სანებლიძე, ვლადიმერ სიხარულიძე, ჯუანშერ ლალიძე.**

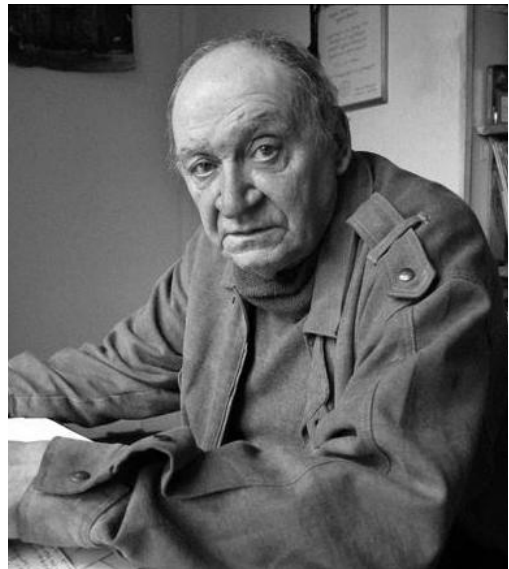
ჩემი თანაკლასელები

ზვიად გამსახურდია და მერაბ კოსტავა

გელა ჩარკვიანი

გურამ ღორჩანაშვილი

1957 წელს ოქროს მედალზე დავამთავრე სკოლა და სწავლა გავაგრძელე თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტზე, რომელიც წითელ დიპლომზე დავამთავრე 1962 წელს.

აქ მთავრდება ჩემი ცხოვრების ყველაზე ბედნიერი წლები — ბავშვობა, უფრო ზუსტად 1959 წლის 7 სექტემბერს, დედაჩემის გარდაცვალების დღეს.

ახლა გადავდივარ იმაზე, თუ როგორ შემოვიდა ჩემს ცხოვრებაში ჭადრაკი და როგორი იყო ჩემი ადრეული საჭადრაკო შემოქმედება. ვერ ვიხსენებ რამდენი წლის ვიყავი, როდესაც სხვის თამაშზე დაკვირვებით ვისწავლე ფიგურების სვლები, გარდა მხედრის სვლისა.

მეოთხე კლასში გადავედი, როდესაც ზაფხულის არდადეგებების დროს დედამ სამსახურში მიცემული უფასო საგზურით დასასვენებლად გამაგზავნა ქვიშხეთის პიონერთა ბანაკში. იმ დროისათვის მე ვიყავი დაბალი, გამხდარი, საკმარისად შეუხედავი ბიჭი, მუდამ გაბმული ბიჭებთან საქმეების გარჩევაში, ჩხუბებში, რომლებიდანაც მუდამ გალახული გამოვდიოდი, ვერ ვიტანდი და ახლაც ვერ ვიტან უსამართლობას და ... ამიტომ გალახული გამოვდიოდი მაშინაც და დღესაც!

მაგრამ აქ ცხოვრებაში პირველად გამილიმა ბედმა: ბანაკის სამნეო ნაწილის გამგის შვილმა, ახოვანმა და ჭკვიანმა მეხუთეკლასელმა, რომლის სახელი სამნუხაროდ აღარ დამამახსოვრდა, თავისი მფარველობის ქვეშ ამიყვანა, ვერავინ მიბედავდა ცერად შეხედვასაც კი, მოჰქონდა ჩემთვის სხვადასხვა სასუსნავი, მაშინ არ მესმოდა რატომ იქცეოდა ასე. დღეს ვიცი — ალბათ ძალიან ვეცოდებოდი და რაც ყველაზე მთავარია, მასწავლა ჭადრაკის თამაში. აი, ვინ იყო ჩემი პირველი მასწავლებელი ჭადრაკში.

თუ ის დღეს ცოცხალია, ღმერთს ვთხოვ ხელში ჩაუვარდეს ეს წიგნი, თუ ის გამოიცა, რომ იცოდეს მისი ვალიდან ვერასოდეს ამოვალ ჭადრაკის თამაშის სწავლებისა და იმისათვის, რომ შემაყვარა ჭადრაკი. დღესაც ჩამესმის მისი სიტყვები: „ჭადრაკი ვაჟკაცების თამაშია“-ო!

მერაბ თხელიძე თავის კლასელებთან

გამოხდა ხანი. 1951 წელს მე-5 კლასელებმა — **ნუგზარ ჩანტლაძემ, თენგიზ მაჩალაძემ, ზვიად გამსახურდიამ, მერაბ კოსტავამ, გურჯი ფხალაძემ და მე**, გაკვეთილების შემდეგ მივაშურეთ პიონერთა სასახლეს კალათბურთის წრეში ჩასაწერად.

ისე მოხდა, რომ ვერც კალათბურთის წრეში, ვერც მაგიდის ჩოგბურთის წრეში ვერ ჩავეწერეთ. კაბინეტების დათვალიერების დროს მე და ზვიადმა შევიხედეთ ჭადრაკის წრის კაბინეტში. მასწავლებელს ჩვენ თავისი მოსწავლეები ვეგონეთ და შეგვიპატიჟა. მას ხათრი ველარ გავუტეხეთ და ასე მოვხვდი ჭადრაკის წრეში. მასწავლებელი, ენერგიული სახის მელოტი კაცი აღმოჩნდა **ვახტანგ ქარსელაძე** (1919-1966). მსოფლიოში ერთ-ერთი ყველაზე გამორჩეული მწვრთნელი, რომლის სახელთანაც არის დაკავშირებული საქართველოში ქალთა ჭადრაკის სკოლის შექმნა და მისი აღზევება. ჩამოვთვალოთ ზოგიერთი მათგანი: **ლიანა ხაჭაპურიძე, ელისო კაკაბაძე, მანანა ტოგონიძე, ნონა გაფრინდაშვილი, ნანა ალექსანდრია**. მან გამოზარდა ვაჟთა მოჭადრაკეების პლეადაც. მათ შორის **გივი გამრეკელი, თამაზ და გურამ კალატოზიშვილები, იური ჩიქოვანი, დავით ჯანოევი, ალექსანდრე იზვოზნიკოვი, თამაზ გიორგაძე, ალექო ბოკუჩავა და მეც**, თუ გნებავთ.

ჩემი მწვრთნელები

ვახტანგ ქარსელაძე

ვიქტორ ბოგლიძე

ლიანა ნატაშვილი

ელისო კაკაბაძე

1947 და 1948 წლების
საქართველოს ჩემპიონი
ქალთა შორის
ლილი გელოვანი
(1911-1973)
და მისი ქალიშვილი
მანანა ტოგონიძე

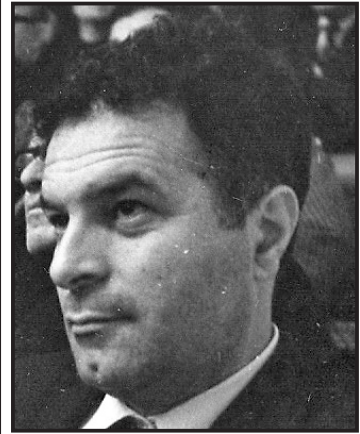
თამარა ბერაძე (ვახტანგ ქარსელაძის მეუღლე), ნანა ალექსანდრია,
ვიქტორ ვასილიევი (ავტორი ნიგნისა „მოზღვავებული სიკეთე“),
გია ქარსელაძე (ვახტანგის შვილი) და ნონა გაფრინდაშვილი.
გორი, ვახტანგ ქარსელაძის I მემორიალი, 1968 წ.

ალექსანდრე ბუსლაევი

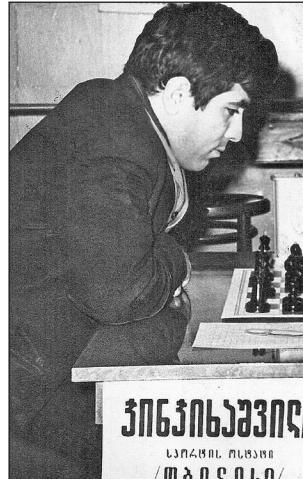
ალექსანდრე ბლაგიძე

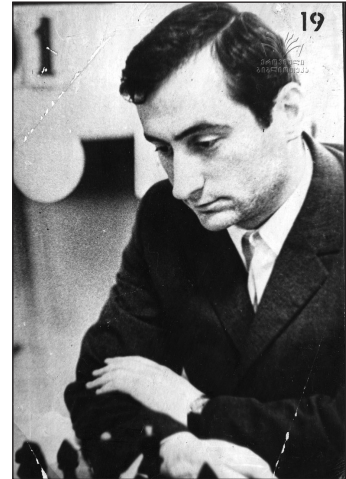
გივი გამრეკელი

ბუხუტი გურგენიძე

რომან ჯინჯიხაშვილი

თამაზ გიორგაძე

ალექსანდრე იზოვჰიკოვი

დავით ჯანოელი

ალექსანდრე ბოკუჩავა

ჩემი კლასელები არ დაინტერესდნენ ჭადრაკით და მალე მიატოვეს წრე. მე კი შემოვრჩი და ასე დაიწყო ჩემი საჭადრაკო ოდისეა, რომელიც უკვე 64 წელია გრძელდება.

1953 წელს უკვე მეორეთანრიგოსანი მოჭადრაკე ვარ. საჭადრაკო ნათლობა მივიღე ბათუმში მიმდინარე საქართველოს გუნდურ ჩემპიონატში თბილისის ბოლო მეოთხე გუნდში ბოლო მეხუთე დაფაზე **კაზარიანის, ლომაიას, აბოიანის, გამბარიანის** შემდეგ. 7-დან 7 ქულა ავიღე და დამიშვეს საქართველოს ჩემპიონატში მოსწავლეებს შორის 1953 წლის 8-25 ივლისს. 11-დან 3,5 ქულა მოვაგროვე და ბოლო ადგილები გავიყავი **ედუარდ გერსამიასთან** (იხ. ცხრილი 1).

1954 წლის 29 ივნის-14 ივლისში ქობულეთში ჩატარდა შესარჩევი ტურნირი საბჭოთა კავშირის გუნდურ ჩემპიონატში მონაწილეობისათვის საქართველოს ნაკრებ გუნდში მოსახვედრად. თავისუფალი იყო 3 ადგილი. მე 10-დან 6,5 ქულით დავიკავე მესამე ადგილი და შევასრულე პირველი თანრიგის ნორმატივიც (იხ. ცხრილი 2).

ამ წლიდან მოყოლებული საქართველოს ნაკრების უცვლელი წევრი ვარ: 1954 წელი - ლენინგრადი, X დაფა, 1955 წელი - რიგა VIII დაფა, 1956 წელი - ლენინგრადი, II დაფა, 1957 წელი - ვლადიმირი, I დაფა საქართველოს ჩემპიონის რანგში (იხ. ცხრილები 3,4,5,6).

1958 წელს, **ვიქტორ გოგლიძესთან, ვახტანგ ქარსელაძესთან და გოგი ეგიაშვილთან** ერთად, როგორც მწვრთნელთა კოლექტივის წევრი, ვიყავი ლენინგრადში, მაგრამ ეს უკვე სხვა, სიყვარულის ისტორიაა, როგორც ყოველთვის ამაღლებული, რომანტიკული და უიღბლიო. 1956 წლიდან დავიწყე მონაწილეობა მამაკაცებს შორის თბილისის პირველობებში და საქართველოს ჩემპიონატებში მოსახვედრად, რასაც 1960 წლისთვის მივალწიე კიდევ. ამით დამთავრდა ჩემი ცხოვრების ყველაზე ბედნიერი ხანა.

ალექსანდრე ბოკუჩავა და გიორგი ციხელაშვილი

ედუარდ გერსამია

თაიშურაზ ლომაია

1940-1994წწ.

სსრკ სპორტის ოსტატი. საქართველოს
ნაკრების წევრი (1963-67წწ.)

იური ჩიქოვანი

დ.1937წ

სსრკ სპორტის ოსტატი.
საქართველოს დამსახურებული მწვრთნელი.

ბათუმი. 1953 წელი.

საქართველოს გუნდური ჩემპიონატი
მოსწავლეებს შორის.

ერთმანეთს ხვდებიან სოხუმისა და
თბილისის მეოთხე გუნდი.

მარჯვნივ ბოლო დაფაზე ზის
მერაბ თხელიძე.

მატჩს თვალს ადევნებენ
მთავარი მსაჯი ვიქტორ გოგლიძე
და სოხუმის გუნდის მწვრთნელი

1. თამაზ კალატოზიშვილი (თბილისი, I თანრიგი) -
მერაბ თხელიძე (თბილისი, II თანრიგი)
 საქართველოს ჩემპიონატი მოსწავლეებს შორის.
 ბათუმი, 1953

ძველინდური დაცვა **A05**

1.♠f3 ♗f6 2.g3 g6 3.♙g2 ♙g7 4.d3 d6
5.0-0 0-0 6.e4 e5 7.♗e1

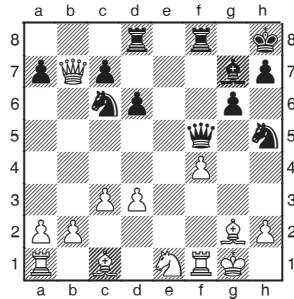
♙xf5 15.♗xf5 ♖xf5 16.♗b3+ ♖h8
17.♗xb7

ჩემი პირველი პარტია პირველ სერიოზულ ტურნირში და თანაც საქართველოს მოსწავლეთა 1952 წლის ჩემპიონთან. პიონერთა სასახლეში ორი წელი თუ დავდიოდი და ღია დებიუტების გარდა სხვა დებიუტების თეორიაში მაინცდამაინც ვერ ვერკვეოდი. მოგეხსენებათ ისიც, რომ 13–14 წლის მოჭადრაკეებს აინტერესებთ თამაში და არა თეორიის „დაზუთხვა“. ჩემთან 1.♠f3 საერთოდ პირველად თამაშობენ. მოვიკრიფე ნებისყოფა, გავიხსენე ვახტანგ მასწავლებლის მრავალჯერ ნათქვამი, რომ „ითამაშეთ დებიუტის თამაშის ძირითადი პრინციპებით უცნობ დებიუტებშიც და დიდხანს არ გაიმეოროთ თეთრების სვლები, თორემ ... პირველად მიიღებთ შამათსო“ და ვითამაშე

7...♗h5.

პარტია ასე გაგრძელდა:

8.♗c3 ♗c6 9.♗d5 ♙e6 10.♗e3 ♖d7
11.c3 ♗ad8 12.f4 exf4 13.gxf4 f5 14.exf5

17...♗c5+!?

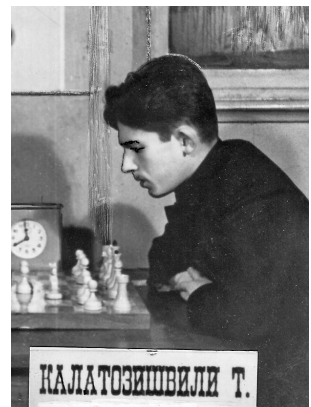
ხაფანგი! ტყუილად კი არ მეძახოდნენ ამხანაგები „შახტურას“ ჩემი „კრივოი“ ვარიანტების გამო, როგორც ამბობდა ვახტანგ მასწავლებელი. კომპიუტერმა გვიჩვენა

17...♗d4! 18.♗e4 ♗xe4 19.♙xe4 ♗e2+
20.♖h1 ♗xc1 21.♗xc1 ♗xf4

18.d4 ♗xd4 19.cxd4?!

19.♙e3 ♗b8 20.♗e4 ♗e2+ 21.♖f2 ♗b5
22.♗d3 ♗f6 23.♗f3 ♗xd3 24.♗ad1 ♗a6+
19...♙xd4+ 20.♖h1 ♗g3+ 21.hxg3 ♗h5+

თეთრები დანებდნენ **0-1**

1953 წელს თბილისის ვაჟთა ჩემპიონატში თამაზ კალატოზიშვილმა მეოთხე ადგილი დაიკავა.

**2. მერაბ თხელიძე (I თანრიგი) –
ბორის ვეიზერი (ოსტატობის კანდიდატი)
თბილისის პირველობის ნახევარფინალი მამაკაცებს შორის.
თბილისი, 1955**

ალიოხინის დაცვა **B02**

**1.e4 ჭf6 2.e5 ჭd5 3.c4 ჭb6 4.c5 ჭd5
5.ღc4 e6 6.ღc3 ჭxc3 7.dxc3 ღxc5?!**

ჩემი საჭადრაკო პრაქტიკის მესამე წელს მე უკვე ღრმად ჩავკირკიტებდი დე-ბიუტების თეორიას, რასაც გვაძლევდა **ვახტანგ ქარსელაძე**, დებიუტების სახელმძღვანელოებიდან ვირჩევდი სასურველ ღია დებიუტებს, არ ვერიდებოდი შეწირვებსაც აქტიური, შემტევი თამაშის მისაღებად. ჩემი მოწინააღმდეგე ერთადერთი ოსტატობის კანდიდატი იყო ტურნირში და ძალიან მინდოდა მისთვის მომეგო. მან მიიღო პაიკის შეწირვა, რამაც მომცა „ჩემი“ თამაში

8.♖g4 ჭf8

სხვა გაგრძელებებია:

8...0-0 9.ღh6;

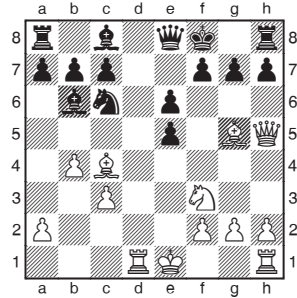
8...g6 9.h4 ჭc6 10.ღf3 h5 11.♖g3 d5

12.ღd3 ღe7 13.ღg5

თეთრების უპირატესობით ორივე ვარიანტში

9.ღf3 ჭc6 10.♖h5!? d6 11.b4 ღb6

12.ღg5 ♕e8 13.♞d1 dxe5

14.b5! f6!? 15.♖xe8+ ჭxe8 16.bxc6 fxg5

17.ღb5 ჭe7 18.ღxe5 ღa5 19.0-0 a6

ა6 19...ღxc3 20.cxb7 ღxb7 21.♞d7+ ჭf8

22.f4±

20.cxb7 ღxb7 21.♞d7+ ჭf6

ა6 21...ღf8 22.ღc4±;

21...ღe8 22.♞xc7+ axb5 23.♞xb7±

22.♞e1 ♞hf8 23.ღg4+ ჭf5 24.♞e5+

ღxg4 25.ღe2+ ჭf4 26.♞xa5 ♞ad8

27.g3+ შავები დანებდნენ.

მერაბ თხელიძე, ედუარდ გერსამია,
გურამ კალატოზიშვილი

თბილისის პირველობის ფინალში ხვდებოდა პირველი სამი გამარჯვებული.

მე, გურამ კალატოზიშვილმა და ბორის ვეიზერმა გავიყავით I-II-III ადგილები, დამატებითი მაჩვენებლით მე გავედი პირველ ადგილზე.

ეს ერთი ოცნება — თამაში თბილისის ჩემპიონატში ავისრულე (იხ. ცხრილი 4).

**3. ლიტვინოვი (ბელორუსია, ოსტატობის კანდიდატი) –
თხელიძე (საქართველო, I თანრიგი)
საბჭოთა კავშირის გუნდური პირველობა.
ვლადიმირი, 1957**

ძველინდური დაცვა **E87**

1.c4 ♁f6 2.♁c3 g6 3.d4 ♁g7 4.e4 0-0 5.f3 d6 6.♁e3 e5 7.d5 ♁e8 8.♁d2 c5 9.h4

დადგა დრო მოგითხროთ საკავშირო პირველობების შესახებ მოსწავლეებს შორის. ჩვენი ოცნება იყო მოვხვედრილიყავით ამ გუნდში, რომელშიც 10 ვაჟი იყო 1954 წელს, ხოლო შემდეგ წლებში 1955-1957 წლებში — 8 ვაჟი და 4 გოგონა. შეკრებებს ხელმძღვანელობდა საერთაშორისო ოსტატი, ჩვენი გამოჩენილი თანამემამულე **ვიქტორ არსენის-ძე გოგლიძე**, მთავარი მწვრთნელი კი იყო **ვახტანგ ილიას-ძე ქარსელაძე**. ისინი არჩევდნენ გუნდს ან შესარჩევი ტურნირის შედეგების ან საქართველოს მოსწავლეთა ჩემპიონატის შედეგების გათვალისწინებით.

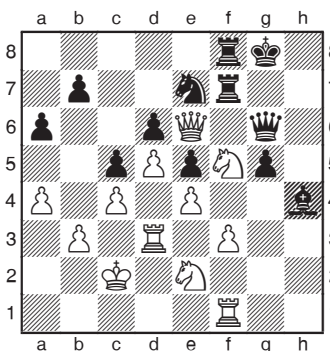
ვიქტორ მასწავლებლის ყველას ძალიან გვეშინოდა, ვახტანგ მასწავლებელიც კი ძალიან მონივნებით ექცეოდა. მისი სიტყვა კანონი იყო. მაგრამ ყველა ჩემი თანაგუნდელი კარგად ხვდებოდა, რომ მე განსაკუთრებულად, დიდი სიყვარულით მექცეოდა. ფაქტიურად ყველა ცელქობას მპატიობდა. ის კი არა და პიონერთა სასახლის გარდა თავისთან სახლში მიბარებდა და კვირაში ორჯერ მარტო მამეცადინებდა. თუმცა ხშირად გაუეციცხივარ „გიჟური“ თამაშის გამო. „კანატონოსეცს“ ანუ ცირკში თოკზე მოსიარულე კლოუნს მეძახდა, არავინ იცის როდის ჩამოვარდებო. 1954 წელს ქობულეთში ჩატარებულ შესარჩევ ტურნირში, რომლის პირველი სამი გამარჯვებული გუნდში ხვდებოდა, ავიღე მესამე ადგილი, შევასრულე პირველი თანრიგის ნორმატივი და ადგილი გუნდში მეათე დაფაზე, რომელიც 1954 წლის აგვისტოში ლენინგრადში გაემგზავრა. (იხ. ცხრილი 2, ცხრილი 3). შემდეგ წლებში სკოლის დამთავრებამდე გუნდის უცვლელი მონაწილე ვიყავი: 1955 წელს რიგაში — მერვე დაფაზე, 1956 წელს ლენინგრადში — მეორე დაფაზე და 1957 წელს ვლადიმირში — პირველ დაფაზე (იხ. ცხრილი 5).

ამავე პერიოდში 1955-1957 წლებში ბატონების: **ვიქტორისა და ვახტანგის** მცდელობითა და შთაგონებით, რომ მე მაქვს განსაკუთრებული საჭადრაკო თეორეტიკოსის ნიჭი, ისინი მაიძულებდნენ შემექმნა „ჩემი“ თეორიული ვარიანტები. ასე შეიქმნა უამრავი თეორიული კვლევა, მაგრამ მათგან გამოვყოფ ორ მთავარ თეორიულ კვლევას — სიცილიური დაცვის მორას გამბიტში (ვახტანგ მასწავლებლის „დაძალების“ გამო) და ესპანურ პარტიაში ვარიანტ 7. ... ♁g4 (ვიქტორ მასწავლებლის „დაძალების“ გამო), რომლებიც გამყვა მთელი საჭადრაკო ცხოვრების მანძილზე. კიდევ ერთხელ დიდი მადლობა ამ ორ უდიდეს პიროვნებას. მათი გარდაცვალების შემდეგ მე მწვრთნელი აღარ მყოლია, მათ შემდეგ სხვასთან მისვლა ვერ შევძელი.

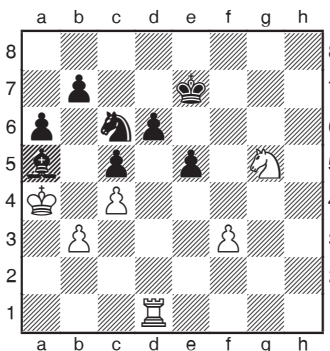
9...h5?! 10.g4 ♁f6 11.♁g5 ♁e8 12.♁xf6 ♁xf6 13.gxh5 ♁e7 14.hxg6 ♁xh4+ 15.♁d1 fxg6 16.♁h2 g5?!

(16...♙f6)

17.♙h3 ♗xh3 18.♖xh3 ♘d7 19.♗ge2 ♗b6 20.b3 ♖f6 21.♖f1 ♗c8 22.♔c2 a6 23.a4 ♖f7
24.♗d1 ♗e7 25.♗e3 ♖af8 26.♖ad1 ♖g6 27.♖d3 ♖h7 28.♖e6+ ♖hf7 29.♗f5

29...♖xe6 30.dxe6 ♖xf5 31.exf5 ♗xf5 32.♖g1 ♖f6 33.♗c3 ♗d4+ 34.♔b2 ♖xe6 35.♗e4
♖g6 36.a5 ♔f8 37.♖g2 ♔e7 38.♔a3 ♗c6 39.♔a4 ♙e1 40.♖xg5 ♖xg5 41.♗xg5 ♙xa5
42.♖d1

აქ პარტია გადაიდო. ამ დიაგრამაზე მითითებული პოზიცია დაიბეჭდა ჟურნალში
Шахматы в СССР, 1957 №12, რომელშიც განხილული იყო ჩატარებული საკავშირო
გუნდური პირველობის შედეგები და ეს პოზიცია, როგორც ლამაზი ენდშპილის
მაგალითი (იხ. ცხრილი 6).

42...♙b4 43.♖h1 ♔d7 44.♖h7+ ♗e7 45.♗f7! b6! 46.♖g7 ♗d5 47.♗xe5+ ♔e6 48.♖g6+
♔f5 თეთრები დანებდნენ
0-1

1954 წელს საქართველოს ნაკრებმა საბჭოთა კავშირის გუნდურ ჩემპიონატში 18 წლის ჭაბუკთა შორის V ადგილი დაიკავა.

I რიგი: გიგლა გაჩეჩილაძე, ვიქტორ გოგლიძე, ანდრო ლონლაძე (ექიმი), ანდრო გამრეკელი (ექიმი);

II რიგი: გურამ კალატოზიშვილი, ედუარდ გერსამია, მერაბ თხელიძე, გურამ მაჭავარიანი, ვლადიმერ სმირნოვი, თემურ ლომაია, იური ვეტოხინი, დავით ჯანოევი

I რიგი: ვლადიმერ კაჭარავა, იური ჩიქოვანი, ვლადიმერ სმირნოვი, თეიმურაზ ლომაია.

II რიგი: დავით ჯანოევი, მერაბ თხელიძე, ნონა გაფრინდაშვილი, მანანა ტოგონიძე, კონსტანტინე პირაევი, იური ვეტოხინი.

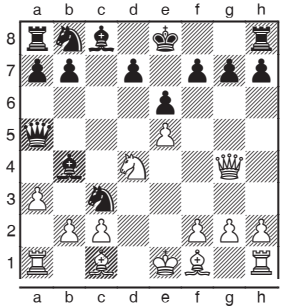
სოხუმი

4. დავით ბრონშტეინი –

მერაბ თხელიძე (ოსტატობის კანდიდატი)
ერთდროული თამაშის სეანსი 30 დაფაზე
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში.
თბილისი, 1959 წლის 2 მარტი

სიცილიური დაცვა. სიცილიური შეტევა. **B40**

**1.e4 c5 2.♖f3 e6 3.d4 cxd4 4.♗xd4 ♗f6 5.♗c3 ♗b4
6.e5 ♗e4 7.♗g4 ♗xc3 8.a3 ♖a5**

9.axb4

**9.♗xg7 ♖f8 10.♗d3 ♗c6 11.♗xc6 bxc6 12.♗d2 ♗e7
13.♗xc3 ♖a4 14.0-0-0 ♖f4+ ±**

9...♗xe5+

მახსენდება როცა ეს სვლა გავაკეთე, **ბრონშტეინმა**
ჩაიცინა და მითხრა, რა უცნაური ახალგაზრდა ხარ,
ეტლს გთავაზობ, შენ კი პაიკს იღებო

10.♗e2 f5 11.♖c4 ♗xe2 12.♖xc8+ ♗f7 13.♖xh8

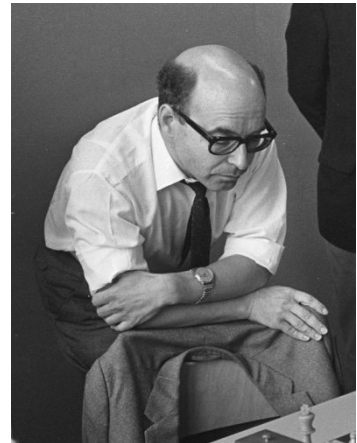
♗xc1+ 14.♗d1 ♗b3! 15.cxb3 ♖d4+ 16.♗c1 ♖f4+

17.♗b1 ♖e4+ 18.♗a2 ♗c6! 19.♖xa8 ♗xb4+ 20.♗a3

♗c2+ 1/2-1/2

ამ პოზიციაში **ბრონშტეინმა** აყარა ფიგურები, ნაწყენი იყო ამ და ასეთი ყაიმით. ზედამხედველებმა ხელი მტაცეს და დარბაზიდან გარეთ გაგდებას მიპირებდნენ, ეგონათ ეტლი მოვპარე ბრონშტეინს. მან დაუძახა, რას ერჩით მას არაფერი მოუპარავს, მე მენყინა ყაიმით.

ბრონშტეინმა ეს ამბავი გაიხსენა შორეულ 1996 წელს **დიდ ბრიტანეთში, ჰასტინგსში**, სადაც მე ვთამაშობდი მსოფლიოს მეორე ჩემპიონატში მოყვარულებს შორის. იქ მოხდა ჩვენი შემდეგი და სამწუხაროდ უკანასკნელი შეხვედრა. მან გაიხსენა თბილისის სეანსის ამბავი, შემდეგ მითხრა: : „შენ აქ ყველაზე ძლიერი ხარ, აუცილებლად პირველ ადგილს დაიკავე, მაგრამ ცოტა ფრთხილად ითამაშე, ყველა პარტიაში შენირვები როგორ შეიძლება“. ვწუხვარ ვერ შევასრულე მისი სიტყვა, მხოლოდ მეორე ადგილი დავიკავე.

დავით ბრონშტეინი
1924-2006

საერთაშორისო დიდოსტატი,
მსოფლიო ჩემპიონობის
პრეტენდენტი,
1951 წელს ითამაშა მატჩი
მსოფლიოს მაშინდელ
ჩემპიონთან მიხეილ
ბოტვინიკთან, რომელიც
ფრედ 12:12 დამთავრდა

5. მერაბ თხელიძე (I თანრიგი) – იური ვეტოხინი (ოსტატობის კანდიდატი)
 თბილისის ჩემპიონატი მამაკაცებს შორის.
 თბილისი, 1959

სიცილიური დაცვა. მორას გამბიტი. **B21**

1.e4 c5 2.d4 cxd4 3.c3 dxc3 4.♖xc3 e6
5.♗f3 ♘b4

საინტერესო საუბარი შედგა ჩემსა და ვეტოხინს შორის. მან მითხრა: „ვერც თურქესტანიშვილმა, ვერც ბუცხრიკიძემ, ვერც კაკოიშვილმა ითამაშეს შენტან მორას გამბიტი როგორც საჭიროა. ვნახოთ ჩემთან თუ გახდება ამ ვარიანტის თამაშს“. კარგი-მეთქი, დავპირდი.

6.♙d4 ♗xc3+7.♙xc3!? ენციკლოპედიიდან მოგვიანებით გავიგე, რომ თეთრებით ეს ვარიანტი დამუშავებული აქვთ იუგოსლავ დიდოსტატებს **მატანოვიჩს, მარიჩს** და სხვებს, რომლებიც აქ თამაშობენ **7.bxc3** დანოლით „d“ ხაზზე. მე კი დაფაზე ვიპოვე და ავირჩიე სხვა გეგმა.

7...f6

ან **7...♗f6 8.♗g5 ♗c6 9.♗e5 ♗xe4 10.♗xd8 ♗xc3 11.♗c7 ♗d5 12.♗d6±**

8.♗d4!? **a6 9.♗e2** აქ მეჩვენებოდა, რო უნდა არსებობდეს უკეთესი სვლა. მაგრამ ვერ მოვნახე. მოვიდა ზაფხული და როგორც ყოველთვის დასასვენებლად ნავედი კატუშა მამიდასთან ქვედა ზეგანში დასასვენებლად. მდინარე საკრაულაში თევზაობის დროს თავში „დამარტყა“ სვლამ **9.♗f4!** და ტიტველი და ფეხშიშველი გავიქეცი სახლში

ყოველი ტურის შემდეგ პიონერთა სასახლეში მივდიოდი ვახტანგ მასნავლებელთან პარტიების გასარჩევად. სულ მლანძღავდა, ცუდად თამაშობო, განსაკუთრებით მორას გამბიტის შემთხვევაში — შენ ვერ თამაშობ კარგად, შენი მოწინააღმდეგეები კიდევ უარესად გპასუხობენო. დაჯექი მე გეთამაშებიო და სულ მიგებდა.

ჭადრაკისათვის.

9.♗f4! e5 10.♗f5 d5 11.♗d6+±

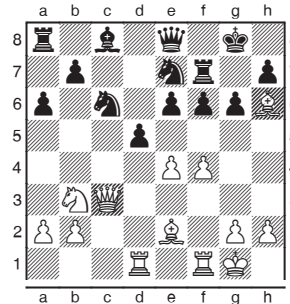
9...♗e7 10.♗h5+ g6 11.♗f3 0-0 12.♗h6 ♜f7 13.♞d1 ♙e8

საინტერესოა **13...d5**

14.0-0

მახსოვს ეს სვლა რომ გავაკეთე, ავდექი და ჩემს თავს ვუთხარი: თუ ეს პოზიცია შენირულ პაიკად არ ღირს, ჭადრაკის თამაშს თავს დავანებებ-მეთქი.

14...♗bc6 15.♗b3 ♗e5 16.♗e2 d5 17.f4 ♗5c6

18.f5! gxf5!? 19.♗h5 dxe4 20.♙g3+ ♗g6?!

საჭირო იყო **20...♗h8 21.♗xf7 ♙xf7**

22.♙c7 ♙g6 23.♞d8+! ♗xd8 24.♙xe7

♙xh6 25.♙xd8+ ♗g7 26.♙c1! ♙e3+

27.♗h1 ♗g6 28.♙g8+ ♗h6 29.♙f7±

21.♗xg6 hxg6 22.♙xg6+ ♗h8 23.♗g7+!

შავები დანებდნენ (იხ. ცხრილი 7). **1-0**

ვეტოხინი — ბუცხრიკიძის პარტიას უყურებს იური ჩიქოვანი

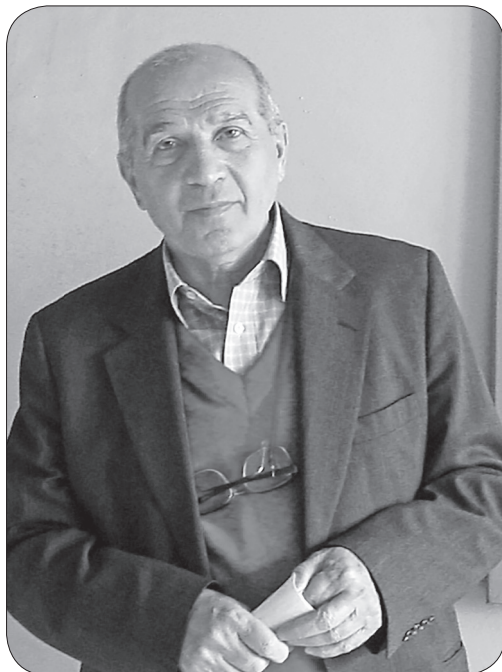
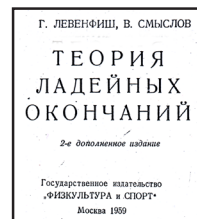

პიონერთა სასახლის ჭადრაკის სექცია, ელისო კაკაბაძე და ვახტანგ ქარსელაძე

აქ განსაკუთრებით უნდა აღვნიშნო ჩემი ყველაზე ძველი და ჩემთვის ყველაზე ახლობელი ადამიანი, მეგობარი და ჩემი თავგადაკლული საჭადრაკო „მწვრთნელი“ **ჰამლეტ მელაძე**, რომელმაც მე მგონი ჩემზე კარგად იცოდა „ჩემი“ ვარიანტები. მოვიყვან ნაწყვეტს ჩემი ლექსიდან „სადღეგრძელო“, დაწერილს და წარმოთქმულს 2009 წლის 18 ივლისს ჩემი დაბადების 70-ე წლისთავზე:

... და რა დამაკლდა სკოლის შემდეგ მე დემნას ხელი,
 უნივერსიტეტში გამომიჩნდა მისი შემცვლელი,
 ძმა და მრჩეველი, ყოველი ჩემი სისულელის
 ხელის შემშლელი, მფარველი და ჩემი გამგები,
 დღეს ის აქ არის — ჩემი ჰამლეტი!..

სწორედ **ჰამლეტ მელაძემ** მაჩუქა 1959 წელს წიგნი **Г.Левенфиш, В. Смыслов - Теория ладейных окончаний**. აი რა წაანერა მან წიგნის თავფურცელს:

ევროპის მეცნიერებათა აკადემიის წევრი, საქართველოს მათემატიკოსთა კავშირის წევრი, საქართველოს საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა აკადემიის ვიცეპრეზიდენტი, საქართველოს განათლების ეროვნული აკადემიის წევრი

ჩემს მერაზის, დიდ მოჭადრაკეს, ცურისტს, ალპინისტს და კომკავშირულ მუშაკს, ნიშნად მისდამი ღრმა სიყვარულისა და პატივისცემისა.

ჩემო მერაზ, ვისურვებდი იმ ზედნიერ დღეს, როდესაც შემ მსოფლიოს ჩემპიონი გახდებოდა, ჩვენ ერთად ვყოფილიყვით და მერ მომელოოროს ეს ზედნიერება (საჩუქრად ამ წიგნის მეორე ეგზემპლარს მოგიტან).

რაც შეეხება ცურიზმსა და ალპინიზმს, როგორც ყოველთვის, ერთად ვიქნებით და აღწათ ერთად დავიპყრობთ ევერესტს.

მარად შენი „მწვრთნელი“

ჰამლეტი

7 სექტემბერი 1959 წელი
 ქ.თბილისი, თ.ს.უ.,
 მექანიკა-მათემატიკის ალკა ბიურო.

ნონა გაფრინდაშვილი და ვახტანგ ქარსელაძე

ნანა ალექსანდრია-რომან ჯინჯიხაშვილის პარტიას
თვალს ადევნებს ალექსანდრე ბოკუჩავა

შევძელი მომენახა ჩემთვის იმ ბედნიერი დროის რამდენიმე ფოტოსურათი

ცენტრში -
სხედან:
დგანან:

ვახტანგ ქარსელაძე მეცადინეობის დროს.
მანანა ტოგონიძე, ლიანა ხაჭაპურიძე, მერაბ თხელიძე;
გურამ მაჭავარიანი, კოკა მღებროვი, იდა კამენკოვიჩი, ედუარდ გერსამია,
მზია ლოლიშვილი, ვლადიმერ კაჭარავა, იური ვეტოხინი

სხედან:
დგანან:

ვახტანგ ქარსელაძის გაკვეთილი
მანანა ტოგონიძე, ლევან გაგუა, იური ვეტოხინი, დავით ჯანოევი,
იდა კამენკოვიჩი, ზურგით რომან ჯინჯისაშვილი;
მზია ლოლიშვილი, მერაბ თხელიძე, ვლადიმერ სმირნოვი, კოკა მღებროვი,
გურამ მაჭავარიანი, ლიანა ხაჭაპურიძე, ედუარდ გერსამია

ახალი წლის პირველ დღეებში ჩვენს სასახლეში გაიმართა საქართველოსა და აზერბაიჯანის ახალგაზრდული ნაკრებების მატჩი.

საქართველოს და აზერბაიჯანის ახალგაზრდული გუნდები.

მოსწავლეთა სასახლის აივანთან ბოლო რიგში დგანან: ვახტანგ ქარსელაძე და შოთა ინ-
წკირველი.

პირველ კიბეზეა მერაბ თხელიძე, მეორე რიგში: მზია ლოლიშვილი, იდა კამენკოვიჩი,
მარინა სტატნიკოვა, ნელი მაღლაკელიძე.

სხედან: იური ჩიქოვანი, ჰენრიხ არნშტეინი, ნიკოლოზ სოროკინი, თამაზ კიკიანი, იური ვეტოხინი, გარი ბუცხრიკიძე;
 დგანან: ელგუჯა აბრამიძე, მერაბ თხელიძე, ანზორ ხელაშვილი, გივი გამრეკელი, არჩილ წერეთელი, უცნობი, უცნობი, დავით ჯანოევი

პიონერთა სასახლის პირველი და მეორე თაობის ნიჭიერი და კოლორიტული ფიგურები: ჰენრიხ არნშტეინი და მერაბ თხელიძე

1957 წელს თბილისის ვაჟთა ჩემპიონატში **ალექსანდრე იზვოზნიკოვმა** მეორე ადგილი დაიკავა. მესამე-მეოთხე ადგილები გაიყვეს **გივი გამრეკელმა** და **დავით ჯანოევმა**.

ალექსანდრე იზვოზნიკოვი, მერაბ თხელიძე

ამ ფოტოსურათზე აღნიშნულია ჩემი მეგობრისა, კოლეგისა და ჭადრაკის თეორიული თანამოაზრის ალექსანდრე (შურიკა) იზვოზნიკოვის და ჩემი შეხვედრის მომენტი. ჩვენ ყოველდღე ერთად ვიყავით, ერთად ვქმნიდით თეორიულ ვარიანტებს. ის პრაქტიკაში ამომწმებდა ამ ვარიანტებს, ერთად დავდიოდით სანადიროდ, მაგიდის ჩოგბურთის სათამაშოდ. ერთ დღესაც ვერ ვძლებდით უერთმანეთოდ. ის ხან ჩემთან იყო, ხან მე ვიყავი მის ოჯახში და ეს გრძელდებოდა, სანამ უკურნებელმა სენმა არ წამართვა მისი თავი.

ეჰ, შურიკ, შურიკ, გახსოვს როგორ მეძახდი: Красовец, Красовец.

1955 წელს რიგაში გამართულ სსრ კავშირის მოსწავლეთა გუნდურ ჩემპიონატში საქართველოს ნაკრებმა II ადგილი დაიკავა. ნაკრების 12 წევრიდან 10 სასახლის მოსწავლე იყო: **გურამ მაჭავარიანი**, **იური ვეტოხინი**, **გურამ კალატოზიშვილი**, **დავით ჯანოევი**, **ვლადიმერ სმირნოვი**, **ვლადიმერ კაჭარავა**, **მერაბ თხელიძე**, **მანანა ტოგონიძე** (დაფაზე I-II ადგილი), **ნონა გაფრინდაშვილი** (დაფაზე I ადგილი), **მარინა სტატნიკოვა** (დაფაზე I-IV ადგილი), აგრეთვე **თეიმურაზ ლომაია** და **გულნარა ბუცხრიკიძე** (ქუთაისი).

I რიგი: ნონა გაფრინდაშვილი,
მანანა ტოგონიძე, უცნობი;
II რიგი: ვლადიმერ სმირნოვი, მერაბ თხელიძე,
თეიმურაზ ლომაია, ვლადიმერ კაჭარავა

ამხანაგური მატჩი საქართველოს და სომხეთის მოსწავლეთა გუნდებს შორის
მარჯვნიდან პირველი — მერაბ თხელიძე

თავი 2. გზა ოსტატობისკენ (1959-1963)

1956-1959 წლებში ჩემს ოჯახში სამწუხარო ამბები დატრიალდა. 1956 წლის 5 ივნისს გარდაიცვალა **ალექსანდრე ბაბუა**, ხოლო 1959 წლის 7 სექტემბერს — ჩემი ცხოვრების უპირველესი ადამიანი — **დედაჩემი თამარი**. მამამ მალევე მოიყვანა ცოლი და რადგან მე და ჩემმა დამ ვერ შევძელით, რომ სხვა ქალს ეცხოვრა ჩვენთან ერთად ერთოთახიან 20 კვ. მ. კომუნალურ ბინაში, რომელშიც ყველა ნივთს დედაჩემის სურნელი ასდიოდა, გადავიდა საცხოვრებლად ცოლთან. დაგვტოვა ჩვენ უსახსროდ და ულუკმაპუროდ. ამით მან დაგვსაჯა მე და ჩემი ცხრა წლის და მარინა. ალბათ ფიქრობდა მოშივდებათ და თვითონ შემეხვეწებინა - დაგვიბრუნდით. მე დედულეთში არცერთხელ არ ვყოფილვარ, იქაურ ნათესავებს არ ვიცნობდი, ყოველ ზაფხულს იმერეთში, მამაჩემის სამშობლოში, **მეორე ობჩაში** და მამიდაჩემის, ჩემი დედობილის ეკატერინეს (კატუშა) ქმრის **პავლე გუმბერიძის**, რომელიც ჩემი ნათლიაც გახდა, სოფელში **ქვედა ზეგანში** ვატარებდი. ძალიან ვუყვარდი ბიძია **დიმიტრის** და **ოლია**, **თამარ** და **ნინო** მამიდეებს, მაგრამ როგორ გინდა იქიდან უპატრონო თბილისში ბავშვებს. და აი აქ, მე, დედაჩემის მიერ ნალოლიავებ და

სოფელი მეორე ობჩა.

მარცხნიდან: შამილი, მერაბი, რეზო, მაგული, კატუშა მამიდა, ჩემი დისშვილი ლევანი, ჩემი და მარინა და თინა ბიცოლა

განებივრებულ ბავშვს, რომელსაც არასდროს პურიც კი არ უყიდა, კვერცხ-იცი კი არ მოუხარშავს, რაღაც დამემართა. მე ვიგრძენი თუ მივხვდი, რომ უნდა ვისწავლო დამოუკიდებლად ცხოვრება, დის მოვლა, არავის იმედი არ უნდა მქონდეს, რადგან **ჩემს უკან მხოლოდ ღმერთია** და ასე ვცხოვრობ დღემდე.

მაგრამ თურმე არც მთლად ეგრეა საქმე. ირგვლივ უამრავი კარგი ადამიანი მახვევია. თქვენთვის ალბათ გასაგებია, როგორი თავგანწირვით ვსწავლობდი უნივერსიტეტში, რომ ერთ-ერთი პირველი სტუდენტი ვყოფილიყავი. წითელი დიპლომით დავამთავრე უნივერსიტეტი და სწავლა გავაგრძელე საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის გამოთვლითი ცენტრის ასპირანტურაში. ჩემმა მწვრთნელმა **ვიქტორ გოგლიძემ** (1905-1964) თავის საჭადრაკო სკოლაში მწვრთნელად დამაწყებინა მუშაობა. დედაჩემის მეგობარი **ივანე ჯანოევი**, რომელიც ჩემი უახლოესი მეგობრის **დავით ჯანოევის** მამაა, სხვადასხვა საბაბით მიბარებდა თავისთან სახლში კრილოვის ქუჩა №9-ში, კვირაში სამჯერ, ვითომ პოკერის საიდუმლოებებს გასწავლიო და მოითხოვდა ჯერ ერთად გვესადილა. აბა მერაბის წითელი და შავი ხიზილალა, ნაირნაირი ძეხვეულები და სხვა სასუსნავები. ასეთი კაცი იყო **ივანე ჯანოევი**.

იძულებული გაგხდი ჩემი და მარინა სკოლა-ინტერნატში მიმეყვანა და აქ ცხოვრებაში მეორეჯერ გამიღიმა ბედმა: **კომაროვის** სახელობის მათემატიკური სკოლა-ინტერნატის სკოლის დამაარსებელი და დირექტორი **ვარლამ ნიკოლოზის-ძე მელაძე**, ჩემი უახლოესი მეგობრის და კოლეგის **ჰამლეტ მელაძის** მამა აღმოჩნდა. ბატონი ვარლამი მომავალში მიმიწვევს სკოლა-ინტერნატში სამუშაოდ მასთან მენწყვილედ მათემატიკის მასწავლებლად და გახდება ჩემი ცხოვრების მასწავლებელი და უფროსი მეგობარი.

მთელი ცხოვრების მანძილზე გამეყვინნ და შემომრჩინნ მეგობრები: სკოლიდან — **დემნა ცხაკაია**, **ოთარ ქიზიყელაშვილი**, **რუსლან რუხაძე**, **ზაზა ჩაჩანიძე**, **თამაზ სანებლიძე**, **თამაზ ბუღაძე**, **გურჯი ფხალაძე**. ჭადრაკიდან — **ალექსანდრე იზვოზჩიკოვი**, **დავით ჯანოევი**, **თემურ ჯახუტაშვილი**, **გურამ ჭანტურია**, **ანზორ ხელაშვილი**, **თამაზ კიკიანი**, **ალეკო ბოკუჩავა**, **თამაზ გიორგაძე**, **თეიმურაზ ლომაია**, **ემილ მიქაელიანი**. უნივერსიტეტიდან — **ჰამლეტ მელაძე**, **ომარ შეშელიძე**, **ბაია ოქრუაშვილი**, **ჯონსი უკლება**, **ლერი არცივაძე**, **მერაბ ობოლაძე**, **ანზორ ბერძენიშვილი**, **თინა ჟორჟოლაძე**, **ჯემალ ფერაძე**, **ვაჟა შარაშიძე**. ვასწრებ ჩოგბურთის თამაშს, კარტის თამაშს - არაუშავს დავეუფლე პრეფერანსს, კინგს, პოკერს. გავიცანი შესანიშნავი ადამიანი და უძლიერესი პოკერისტი **ვლადიმერ ლევანის-ძე არუთინოვი**, რომელთანაც სამშაბათობით, ხუთშაბათობით, შაბათობით და კვირაობით შეიძლებოდა მცირე ფულზე პოკერის თამაში. აქაც შევიძინე რამდენიმე მეგობარი. მათ შორის გამორჩეული, რა თქმა უნდა, **ვლადიმერ ლევანის-ძე** იყო, რომელიც დამიმეგობრდა, ცხოვრებისეულ მრავალ საქმეში დამეხმარა და ყველაფერთან ერთად მასწავლა, ამ სიტყვის ნამდვილი მნიშვნელობით, პოკერის თამაში.

ვლადიმერ ლევანის-ძე ძალიან გავლენიანი პიროვნება იყო, უშიშროების სამსახურის პოლკოვნიკი. მე მის შვილებს ვეხმარებოდი მათემატიკაში და შესანიშნავი შედეგები მივიღეთ. მან მასწავლა არა მარტო პოკერის თამაში, არამედ ცხოვრებაში არ დანებება, გზიდან არ გადახვევა, ამიტომ ის დღეები, რაც მის ოჯახში პოკერის თამაშში გავატარე, ჩემთვის იყო ცხოვრების გაკვეთილები, სადაც მე ხშირად ვიგებდი სახარჯო ფულს, ვეთიშებოდი რთულ ყოველდღიურობას და ვბრუნდები უკან ცხოვრებაში ბრძოლისა და გამარჯვებისათვის.

ერთის მხრივ, ფაკულტეტის სტუდენტთა სამეცნიერო წრის თავმჯდომარე, აქტიური კომკავშირული მუშაკი, წარმატებული მოჭადრაკე და მეორეს მხრივ, კრიმინალების მეგობარი და თბილისის ერთ-ერთი უძლიერესი პოკერისტი, ალბათ ძალიან საინტერესო პარადოქსია. ადვილი მისახვედრია იმ წლებში რა დაძაბული ცხოვრების რიტმით ვცხოვრობდი, თუმცა ვცდილობდი გამომენახა დრო ჭადრაკის თამაშისათვისაც. ამან მიბიძგა შემექმნა „ჩემი“ სადებიუტო თეორია, უფრო ზუსტად **ანტითეორია დასწრებაზე**, რომელიც უდიდეს ძალისხმევას, კომბინაციურ ხედვას და გათვლების სიზუსტეს მოითხოვდა.

1963-1966 წლებში ვსწავლობდი საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის გამოთვლითი ცენტრის ასპირანტურაში. ჩემი მეცნიერ-ხელმძღვანელი იყო გამოთვლითი ცენტრის დირექტორი, პროფესორი **დავით კვესელავა**, არაჩვეულებრივი პიროვნება, გულისხმიერი, გულკეთილი ადამიანი, ძლიერი მოჭადრაკე და ჩემი მამობილი.

კიდევ ერთი არაჩვეულებრივი ადამიანი არის ჩემს ცხოვრებაში — **ეკატერინე მამიდა**, ორი წლიდან ჩემი ძიძა და „საზაფხულო“ დედა, დედის გარდაცვალების შემდეგ ჩემი დედა, მფარველი და ჭკუის დამრიგებელი. დღეს, 2018 წელს ის 94 წლისაა, სოფელ ქვედა ზეგანში ცხოვრობს და ცდილობს რამე შემაგნებინოს, მაგრამ დღესაც არაფერი გამოსდის.

კატუშა მამიდა, დედაჩემი და მე

ლილი ნეროძე - თბილისის ჭადრაკის კლუბის (1967-1973) და ჭადრაკის სასახლის (1973-1985) დირექტორი. საქართველოს ფიზკულტურის და სპორტის დამსახურებული მოღვაწე (1987). საერთაშორისო არბიტრი (1970). 1947 და 1950 წელს მოხვდა საქართველოს ქალთა ჩემპიონატის პირველ ხუთეულში.

6. დოროშკევიჩი (გროზნო, ოსტატობის კანდიდატი) - **მერაბ თხელიძე** (თბილისი, I თანრიგი)
ნსს „ქარიშხალა“-ს საკავშირო ჩემპიონატის ნახევარფინალი
თბილისი, 1961

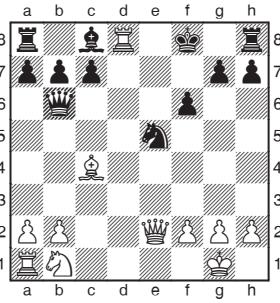
ორი მხედრის დაცვა. **C55**

1.♖f3 ♗c6 2.e4 e5 3.d4 exd4 4.♗c4 ♖f6 5.0-0 ♗c5 6.e5 ♗g4 7.♗f4 d6 8.exd6 ♗xd6 9.♖e1+ ♗f8 10.♗xd6+ ♗xd6 11.c3 **12.♗xe5 ♗xe5 13.♖e2 f6 14.cxd4 ♗xd4 15.♗d1 ♖b6 16.♗d8+**

ტურნირის დაწყების ბოლო მომენტში გაირკვა, რომ მე-18 მონაწილე არ ჩამოვა და ჭადრაკის კლუბის დირექტორმა **ლილი ნეროძემ**, შესანიშნავმა ადამიანმა, ისეთივე ლამაზმა, როგორიც მისი და, გამოჩენილი არტისტი **დუდუსანა ნეროძე** და ჩემმა დიდმა გულმემატკივარმა, სთხოვა ნსს „ქარიშხალას“ საკავშირო გამგეობის წევრს **იოსებ დავითის-ძე ბერეზინს**, რომელიც თვითონაც მონაწილეობდა ამ ტურნირში, დავეშვით მე. წარმადგინა როგორც ნიჭიერი პირველთანრიგოსანი მოჭადრაკე. ასე მოვხვდი ამ ტურნირში.

11. ... ♗ce5

ენციკლოპედიაში გვაქვს **11...♖c5 12.♗bd2 d3 13.♗d4 ♗xd4 14.cxd4 ♗xd4 15.♖f3 ♖f6 16.♖g3!±;**
ან **11...dxc3 12.♗xc3±; 11...♗f5 12.cxd4±**
როსოლიმო-ო,კელი, 1949

16...♗e7 17.♗d5

თუ **17.♖xh8 ♗g4 18.♖c2 ♖xh8± 17...♗e6 18.♗c3**
თუ **18.♖xe5 fxe5 19.♖xe5 ♖ae8± 18...♗xc4 19.♖xc4 ♗f8 20.♖e1 c6 21.♖xe6 cxd5 22.♖xd5 ♖e8 23.♖xe8+ ♗xe8 24.h4 ♖c6 25.♖d4 b6 26.h5 ♗f7 27.♖d3 ♖e8 28.♖xh7 ♖e1+ 29.♗h2 ♖d6+ 30.♗h3 ♖f4** თეთრები დანებდნენ **0-1**

დოროშკევიჩმა პირველი-მეორე ადგილები გაიყო, ხოლო მე გავიყავი მეექვსე-მეშვიდე ადგილები და 17-დან 10,5 ქულით შევასრულე ჭადრაკში ოსტატობის კანდიდატის ნორმა. მოხდა საინტერესო ფაქტი: იმავე დღეებში საქართველოს სპორტკომიტეტის ჭადრაკის განყოფილებამ ბოლო წლებში წარმატებული თამაშისათვის მომანიჭა ოსტატობის კანდიდატის ნოდება. ასე ვავხდი ერთ დღეში ორგზის ოსტატობის კანდიდატი! (იხ. ცხრილი 8).

1997 წლის 30 აგვისტოს გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკა“-ში ჟურნალისტმა თენგიზ გიორგაძემ გამოაქვეყნა სტატია „ბოტვინიკის პირველი სტუმრობა თბილისში“. გთავაზობთ ამ სტატიას.

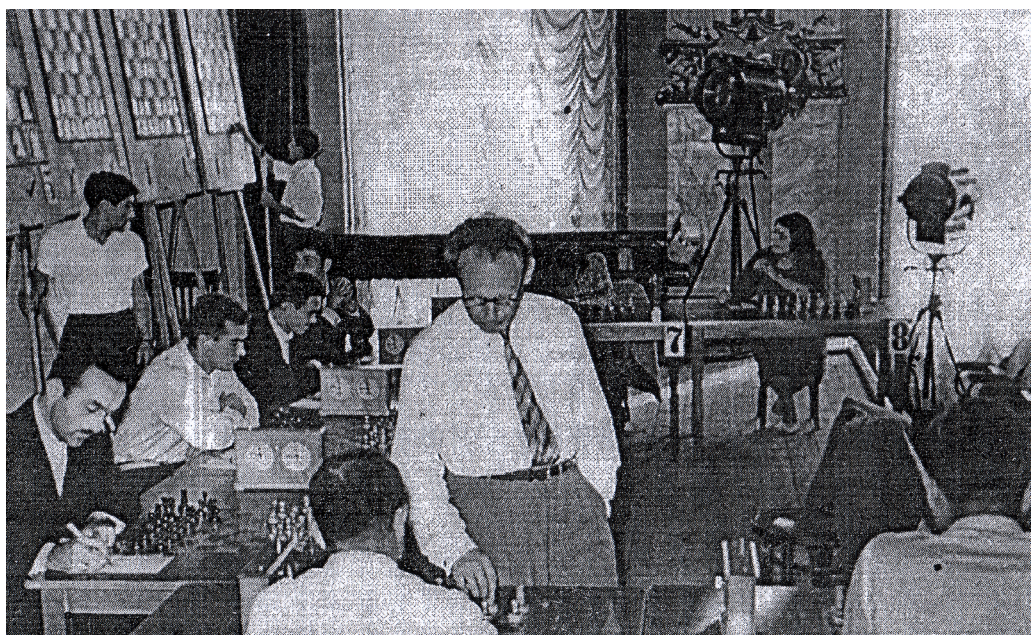
ბოტვინიკის პირველი სტუმრობა თბილისში

1961 წლის 5 სექტემბერს მიხეილ ბოტვინიკი პირველად ჩამოვიდა თბილისში. მას თან ახლდა დიდოსტატი სალო ფლორი. ვიდრე გვენგეოდნენ, ისინი ბაქოსა და ერევანში იყვნენ.

საზღვარზე, წითელ ხიდთან, სტუმრებს დახვდნენ ქართველი მოჭადრაკეები - ვიქტორ გოგლიძე, ბუხუტი გურგენიძე, ლილი წეროძე და სხვები.

სტუმრები ხუთ დღეს დარჩნენ თბილისში. ისინი შეხვდნენ საქართველოს მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარეს, ქართული სპორტის მესვეურებს და მოჭადრაკეებს.

იმ დროს უკვე მზად იყო თბილისის ჭადრაკის სასახლის პროექტი, მაგრამ მშენებლობის საწყისსათვის საჭირო საკავშირო მთავრობის ნებართვა. მაშინ იკრძალებოდა მსგავსი ნაგებობის მშენებლობა. ეს რომ ბოტვინიკს უამბეს, მან დახმარება აღუთქვა მასპინძლებს და კიდევ შეასრულა დაპირება.

მიხეილ ბოტვინიკის ერთდროული თამაშის სეანსი საათებით.

მარცხნიდან: გურამ მაჭავარიანი, თეიმურაზ ლომაია, ალექსანდრე იზვოზნიკოვი, მერაბ თხელიძე, დავით ჯანოევი და მანანა ტოგონიძე.

ზურგით სხედან: მარცხნიდან - გოგი ეგიაშვილი და რომან ჯინჯიხაშვილი.

- გასაკვირია, მაგრამ ფაქტია: თბილისში პირველად ვარ. ძალიან მომეწონა თქვენი უბერებელი დედაქალაქი. ვნახე მთაწმინდის პანთეონი, ვიყავი ფუნიკულიორზე, დავესწარი კალათბურთელთა ასპარეზობას თქვენს დიდებულ სპორტის სასახლეში, - ჰყვებოდა ბოტვინიკი საქართველოს ტელევიზიით გამოსვლისას, რომელსაც მე ვუძღვებოდი.

ბოტვინიკმა ილაპარაკა მიხეილ ტალთან მატჩ-რევეანშზე. დაახასიათა განვლილი უმძაფრესი ბრძოლა და ტალის თამაში. იგი ჩვენს საჭადრაკო ცხოვრებასაც შეეხო. თქვა, რომ საჭიროა ახალი ჭადრაკის კლუბის მშენებლობა და საკუთარი საჭადრაკო ჟურნალის დაარსება.

სტუმრებთან ეს ტელეინტერვიუ იმითაც დამამახსოვრდა, რომ ერთ მომენტში ბოტვინიკმა გონებამახვილურად მიხსნა „გაჭირვებიდან“.

სტუმრების წარდგენისას, ტელემყურებლებს ფლორის „თბილისელობაზე“ ვუამბე, რომ მან 1942 წელს მიიღო საბჭოთა მოქალაქის პასპორტი. შემდგომ საუბარში ფლორს ვკითხე: - რატომ არ წერთ-მეთქი მოგონებებს, თქვენ ხომ კარგად იცნობდით ლასკერს, ალიოხინს, კაპაბლანკას და სხვა გამოჩენილ დიდოსტატებს. მან გაკვირვებული კაცის სახე მიიღო, გამიღიმა და მკითხა: - რომელ მოგონებებზე ბრძანებით. ახლა არ თქვით, რომ მე „დავიბადე“ 1942 წელს, ჰოდა 19 წლის ყმანვილმა რა მოგონებები უნდა დავწერო? ფლორი

თენგიზ გიორგაძე

დაიბადა 1925 წლის 1 აპრილს ქ. თბილისში.
გარდაიცვალა 2012 წლის 20 თებერვალს.
1952 წელს დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
1994, 1996, 1998 წლებში იყო მსოფლიო საჭადრაკო ოლიმპიადის მსაჯი;
1950-1984 გაზეთ „ლელოს“ ჭადრაკის განყოფილების გამგე;
1984-1987 საჭადრაკო გაზეთ „მერანის“ პირველი რედაქტორი;
1997-2000 ყოველთვიურ ჟურნალ „ჭადრაკის სამყაროს“ მთავარი რედაქტორი;
1968-1996 საქტელეჭადრაკის ჟურნალ „სამორინეს“ წამყვანი და ავტორი;
1977 წლიდან საქართველოს ფიზალზრდისა და

სპორტის აკადემიის პედაგოგი და ერთ-ერთი დამაარსებელი;
გამოცემული აქვს 50-მდე წიგნი, მათ შორის: „ქართული ჭადრაკის მატჩიანი“ (სამტომეული (1995, 1997, 2000); მონოგრაფიები: „თამაშობს ანდრია დადიანი“ (1972), „ცხოვრება ვიქტორ გოგლიძისა“ (1985), „ჩვენი ნონა“ (1992); მოჭადრაკე, პედაგოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატი (2004), პროფესორი (2005), საჭადრაკო მიმომხილველი, ლიტერატორი და ისტორიკოსი.

ხუმრობდა. მე კი ვერ მოვახერხე პასუხი. ეს რომ ბოტვინიკმა იგრძნო, ფლორს უთხრა: - სალო, როგორ ვერ მიხვდი რას გეკითხება თენგიზი: რატომ არ სწერ მოგონებებს, შენს დაბადებამდე რომ გინახავსო...

დიდი ინტერესი გამოიწვია ბოტვინიკის შეხვედრამ ახალგაზრდა თბილისელ მოჭადრაკეებთან: მსოფლიო ჩემპიონმა ერთდროული თამაშის სეანსი (საათებით) გამართა 8 დაფაზე. ეს მოხდა 9 სექტემბერს რუსთაველის თეატრის სცენაზე. სეანსს დიდძალი გულშემატკივარი დაესწრო. მათთვის პარტიების დემონსტრაციაც მოეწყო, რაც იშვიათობა იყო მსგავსი „სპექტაკლის“ ისტორიაში.

ხუთსაათიან ბრძოლაში ჩემპიონს მოუგეს რომან ჯინჯიხაშვილმა და მერაბ თხელიძემ, ხოლო გოგი ეგიაშვილმა და დავით ჯანოევმა ყაიმს მიაღწიეს. დანარჩენები (თეიმურაზ ლომია, გურამ მაჭავარიანი, ალექსანდრე იზვოზნიკოვი და მანანა ტოგონიძე) დამარცხდნენ.

აი როგორ დაამარცხა მერაბ თხელიძემ მიხეილ ბოტვინიკი

7. მერაბ თხელიძე (I თანრიგი) - მიხეილ ბოტვინიკი (მსოფლიო მეექვსე ჩემპიონი)

ერთდროული თამაშის სეანსი საათებით რვა დაფაზე საქართველოს ახალგაზრდულ ნაკრებთან.

თბილისი, 1961წლის 9 სექტემბერი.

შედეგი 5-3 (+4, =2, -2) ბოტვინიკის სასარგებლოდ.

სიცილიური დაცვა. მორას მიუღებელი გამბიტი. **B21**

1.e4 c5 2.d4 cxd4 3.c3 d3 4.♗xd3 ♖c6 5.♖f3

თეორია გვირჩევს:

5.c4 ♗f6 6.♗c3 d6 7.h3 g6 8.♗f3 ♗g7 9.0-0 ♗d7 10.♗e3 ♗c5 და ა.შ.,

მაგრამ მე „ჩემი“ ვარიანტი მაქვს

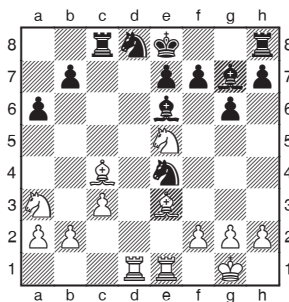
5...g6 6.0-0 ♗g7 7.♗c4 d6 8.♗a3 a6 9.♗e1 ♗f6 10.e5 dxe5

11.♗xd8+ ♗xd8 12.♗xe5 ♗e6 13.♗e3 ♗c8 14.♗ad1 ♗e4

სხვა გაგრძელებებია:

14...0-0 15.♗b6±;

14...b5 15.♗xe6 ♗xe6 16.♗c2 ♗e4 17.♗d7 ♗c7±

15.♟b6! ♚d6 16.♟b3 ♟xb3 17.axb3 ♚e6

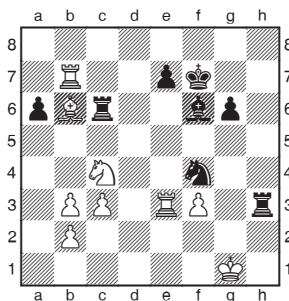
♜6 17...0-0 18.♚ec4 ♚xc4 19.♚xc4±

18.♚ac4 ♚xc4 19.♚xc4 ♜c6

♜6 19...0-0 20.♞d7±

20.♞d3 f5 21.f3 ♟f6 22.g3 h5 23.♟f2 ♚f7 24.♚a5 ♜c7 25.♟b6 ♜cc8

26.♞d7 h4 27.♚c4! ♜c6 28.♞xb7 hxg3 29.hxg3 f4 30.gxf4 ♞h3 31.♞e3 ♚xf4

32.♞bxe7+! ♟xe7 33.♚e5+ ♚g8 34.♚xc6 ♟h4 35.♟c7 ♟g5 36.♟xf4 ♟xf4 37.♞d3 g5

38.♚e7+ ♚f7 39.♚d5 ♟e5 40.♞e3 ♟d6 41.b4 a5 42.bxa5 ♟c5 43.♚g2 1-0

აქ მოხდა დაუფერებელი რამ. განერვიულებულმა ბოტვინიკმა აყარა ფიგურები, ფაქტიურად სახეში შემომაყარა ისინი ... მაგრამ მალევე მოეგო გონს, სცენაზე დამაყენა თავის გვერდით დარუსთაველის სახელობის თეატრის საკონცერტო დარბაზის სცენიდან შეკრებილ მაყურებლებს, რომელთა ტევა არ იყო დარბაზში, მოუყვა სეანსის შედეგების შესახებ. განსაკუთრებით ჩემი კარგი თამაში გამოყო. დარბაზში სხვებთან ერთად სპორტის მინისტრი გიორგი სიხარულიძეც იყო და მე, როგორც შემდეგ ხუმრობით ვამბობდი, ბოტვინიკს ჩემი ქება დამთავრებული არ ჰქონდა, რომ მინისტრმა სტიპენდია დამინიშნა. ისე სიამაყით მინდა ვთქვა, რომ მიხეილ მოსეს-ძე ბოტვინიკი სიკვდილამდე არ მაკლებდა ყურადღებას და კეთილმზრუნველობას. დიდი მადლობა მას ამისთვის!

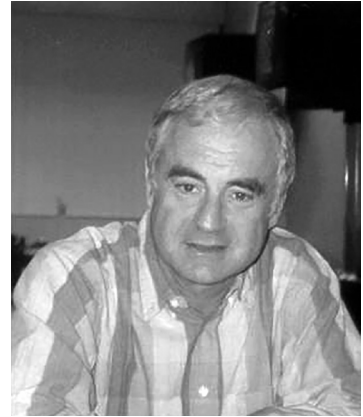
მეორე დღეს ბოტვინიკმა ლექცია წაიკითხა თბილისის უნივერსიტეტში („ბრძოლა მსოფლიო პირველობისთვის, მატჩ-რევანში ტალთან“), ხოლო ფლორმა სტუდენტებს ერთდროული თამაშის სეანსი გაუმართა 30 დაფაზე.

იმავე საღამოს ბოტვინიკი და ფლორი სოხუმს გაემგზავრნენ. - არასოდეს დამავინყდება თბილისელების მასპინძლობა, ვეცდები კიდევ გენვიოთ, - გვითხრა გამოთხოვებისას მსოფლიო ჩემპიონმა.

შემდგომ მიხეილ ბოტვინიკი კიდევ სამჯერ (1963, 1971, 1975 წ.წ.) იყო თბილისის სტუმარი.

თქვენი გიორგაძე

გენადი სოსონკო დაიბადა 1943 წლის 18 მაისს ქ. ტროიცკში (ჩელიაბინსკის ოლქი, საბჭოთა კავშირი). საბჭოთა, შემდეგში ჰოლანდიელი დიდოსტატი 1976 წლიდან, მწერალი, ჟურნალისტი. 2004 წლიდან არის ფიდეს დამსახურებული მწვრთნელი

8. მერაბ თხელიძე (თბილისი, ოსტატობის კანდიდატი) - **გენადი სოსონკო** (ლენინგრადი, ოსტატობის კანდიდატი) ნსს „ქარიშხალა“-ს საკავშირო ჩემპიონატის ნახევარფინალი ლენინგრადი, 1962

ფრანგული დაცვა. მაკ-კეტჩონის ვარიანტი. **C12**

1.e4 e6 2.d4 d5 3.♖c3 ♗f6 4.♙g5 ♙b4 5.exd5 ♚xd5

სოსონკოზე ამბობდნენ, რომ ის რუსეთის ამომავალი ვარსკვლავია, მომავალი და ა.შ., რამაც კიდევ უფრო გააძლიერა ჩემი ყინი - ყოველთვის ვცდილობდი ძლიერ მონინალმდეგებთან მეთამაშა ჩემებურად, შემოქმედებითად, რომ მათთვისაც და პირველ რიგში ჩემი თავისთვის დამემტკიცებინა ჩემი საჭადრაკო ძალა. თურმე მე ვთამაშობ მაკ-კეტჩონის ვარიანტს, რომელშიც განიხილება 5... ♚xd5, რომელიც ჩემს დასაბნევედ ითამაშა **სოსონკომ**.

5... ♚xd5 6.♙xf6 gxf6 7.♗ge2 ♖a5 8.a3 ♙e7 9.g3 c6 10.♙g2 ♗d7 11.0-0 h5 12.b4 ♚f5 13.b5 c5± 14.d5! გეორგიუ-სუსი, 1968.

აბა საიდან უნდა მცოდნოდა ინფორმატორში მოყვანილი პარტია მაშინ?

6.♙xf6 gxf6 7.♚d2 ♖a5

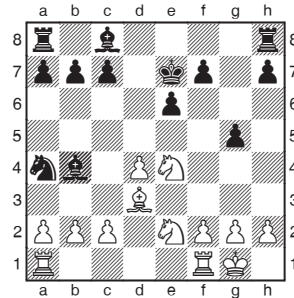
ა6 7...♙xc3 8.bxc3! ♗d7 9.c4 ♖e4+ 10.♗e2 b6 11.f3 ♖g6 12.♗g3 ♙b7 13.♙d3 ♖g5±

8.♙d3 ♗d7 9.♗ge2 ♗b6 10.♖h6 ♙e7 11.0-0 ♖g5?! 12.♖xg5 ffg5 13.♗e4 ♗a4

მე მინდა გამოვიყენო შავი ფიგურების

უხერხული მდგომარეობა და კუ „დავიჭირო“. ძნელია შავებს შევთავაზოთ კარგი სვლა.

თუ 13...h6 14.a3 ♙d6 15.c4±

14.a3 ♙d6 15.♖fb1 c6 16.c4 ♙c7 17.c5 ♙a5 18.♙c2 f5 19.♗xg5 b5 20.cxb6 ♙a6 21.b4 ♙xb6 22.♖e1 ♙f6 23.♗xe6 ♖he8 24.♗f4 ♙xe2 25.♗xe2 ♗c3 26.♗xc3 ♙xd4 27.♗a4 ♙xa1 28.♖xa1 a5 29.♗b6 ♖a7 30.bxa5 ♖xa5 31.g3 ♖d8 32.♗c4 ♖c5 33.♗e3 ♖c3 34.♖a2 ♖d2 35.a4 ♙e5 36.a5 f4 37.gxf4+ ♙xf4 38.♖a4+ ♙f3 39.♙e4+ ♙e2 40.♙g2 ♖d7 41.♖a2+ ♖d2 42.♙f3+ ♙d3 43.♖a4 ♖b2 44.♗d1 შავები დანებდნენ **1-0**

(იხ. ცხრილი 9)

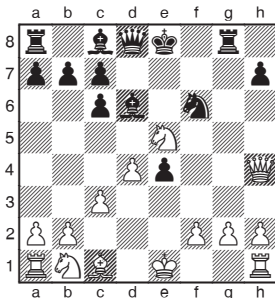
ანზორ ხელაშვილმა 1962 წელს დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფიზიკის ფაკულტეტი. 1965 წელს ქალაქ დუბნის გაერთიანებულ ბირთვულ კვლევათა ინსტიტუტის ასპირანტურა. 1967 წელს დაიცვა საკანდიდატო დისერტაცია თემაზე: „პოტენციალური გაფანტვის თეორიის ზოგიერთი საკითხი“. 1983 წელს სადოქტორო დისერტაცია თემაზე: „კორალური სიმეტრია და კვანძოპოტენციალური განტოლებები ჰადრონთა დინამიკაში“. 1965-1969 წლებში იყო თსუ-ის ფიზიკის ფაკულტეტის ბირთვული ფიზიკის სამეცნიერო კვლევითი ლაბორატორიის უმცროსი, ხოლო 1969-1973 წლებში უფროსი მეცნიერ-თანამშრომელი. 1973-1981 წლებში თეორიული ფიზიკის განყოფილების გამგე, მაღალი ენერგიების ფიზიკის პრობლემური სამეცნიერო კვლევით ლაბორატორიაში. 1983 წელს მიიღო პეტრე მელიქიშვილის სახელობის სამეცნიერო პრემია. 1986-1995 წლებში

იყო თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფიზიკის ფაკულტეტის ზოგადი ფიზიკის კათედრის გამგე, ხოლო 1993-2005 წლებში თსუ-ის პრორექტორი სამეცნიერო მუშაობის დარგში. 1995-2006 წლებში ამავე უნივერსიტეტის ფიზიკის ფაკულტეტის თეორიული ფიზიკის კათედრის გამგე. 1997 წლიდან საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ნევრ-კორესპონდენცია, 1998 წლიდან - აშშ-ის მეცნიერებათა ნაციონალური აკადემიის, ხოლო 2002 წლიდან - აშშ-ის ფიზიკის პედაგოგთა ნაციონალური ასოციაციის წევრი. 2002 წელს დააჯილდოვეს ფრიდრიხ ნანსენის საერთაშორისო ფონდის ოქროს მედლით, ხოლო 2005 წელს ივანე ჯავახიშვილი სახელობის მედლით. 2006 წლიდან არის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ზუსტი და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა ფაკულტეტის სრული პროფესორი. 2007 წლიდან ამავე უნივერსიტეტის მაღალი ენერგიების ფიზიკის ინსტიტუტის თეორიული ფიზიკის განყოფილების გამგე. 2009 წელს მიიღო საქართველოს ეროვნული პრემია მეცნიერებაში. გამოქვეყნებული აქვს 100-ზე მეტი სამეცნიერო ნაშრომი. ანზორ ხელაშვილის მეცნიერული ინტერესების სფეროს შეადგენს: თეორიული და მათემატიკური ფიზიკა, ველის კვანტური თეორია და ელემენტარულ ნაწილაკთა ფიზიკა.

9. ანზორ ხელაშვილი (თბილისი, ოსტატობის კანდიდატი) - მერაბ თხელიძე (თბილისი, ოსტატობის კანდიდატი) თბილისის ჩემპიონატი მამაკაცებს შორის 1962/63 წლები

ესპანური პარტია. კორდელის ვარიანტი. **C64**

1.e4 e5 2.♘f3 ♘c6 3.♙b5 ♙c5 4.c3 f5 5.d4 ♜xe4 6.♙xc6 dxc6 7.♘xe5 ♙d6 8.♞h5+ g6 9.♙xg6 9.♞e2 ♞e7 10.♗d2 ♗f6 11.♗dc4 ♙f5 9...♗f6 10.♞h4 ♜g8 11.♗e5

11...♙xe5 12.dxe5 ♞d3 13.h3
 ა6 13.c4 ♙g4 14.♗c3 0-0-0 15.♙e3 ♗d7 16.h3♣
13...♙e6 14.exf6
 ა6 14.b3 0-0-0♣;
 14.♙d2 ♙c4 15.♗d1 e3 16.fxe3 0-0-0♣;
 14.♞xf6? ♙c4+;
 ყველაზე სწორი გაგრძელებაა 14.♗d2 ♗d7 ორმხრივი თამაშით)
14...0-0-0 15.♞h5?
 ა6 15.♗d2 e3 16.fxe3 ♞xg2+; ა6 15.♙d2 e3+
15...♙g4! თეთრები დანებდნენ **0-1**
 (იხ. ცხრილი 10)

ბორის სპასკი, დაიბადა 1937 წლის 30 იანვარს
ლენინგრადში.

დიდოსტაგია **1955** წლიდან

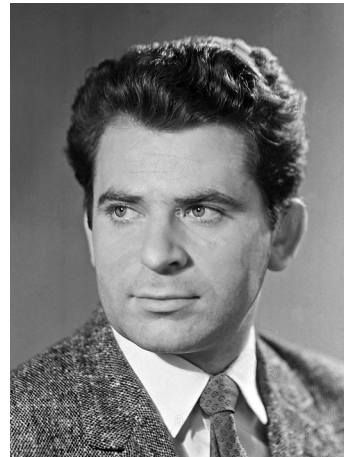
მსოფლიო მეთე ჩემპიონი **1969–1972** წლებში.

მსოფლიოს ჩემპიონატზე ითამაშა სამი მატჩი:

1966 წელს დამარცხდა ტიგრან პეტროსიანთან,

1969 წელს დაამარცხა ტიგრან პეტროსიანი,

1972 წელს დამარცხდა რობერტ ფიშერთან

10. მერაბ თხელიძე (ოსტატობის კანდიდატი) -

ბორის სპასკი (მსოფლიო მეთე ჩემპიონი)

მსაჯი: საერთაშორისო არბიტრი, მსოფლიოს მეოთხე ჩემპიონი ქალებს შორის,

ოლღა რუბცოვა (ლენინგრადი, ს/ო)

სეკუნდანტები: **ვასილი ნეკრასოვი** (ლენინგრადი, ს/ო)

მამია სანიკიძე (საქართველოს პოლ. ინს. სპორტის კათედრის გამგის მოადგილე)

პონციანის დებიუტი **C44**

1.e4 e5 2.♘f3 ♗c6 3.c3 d5 4.♙b5 dxe4 5.♗xe5 ♖g5

შეთანხმების თანახმად სავალდებულო სვლებია და საერთოდ საინტერესოა ჩვენ პარტიასთან დაკავშირებული ისტორია: 1963 წლის 28 იანვრიდან 8 თებერვლამდე მოსკოვში ჩატარდა ნსს „ქარიშხალას“ მესამე გუნდური საკავშირო ჩემპიონატი უმაღლეს სასწავლებლებს შორის. მე ვიყავი თსუ-ს გუნდის კაპიტანი და ვთამაშობდი მესამე დაფაზე (იხ. ცხრილი 11).

ლენინგრადის უნივერსიტეტის გუნდს ხელმძღვანელობდა მსოფლიო მეოთხე ჩემპიონი ქალებში **ოლღა რუბცოვა**, ხოლო გუნდის მწვრთნელი იყო **ბორის სპასკი**, მსოფლიოს ნამყვანი დიდოსტატი, საბჭოთა კავშირის ჩემპიონი, ექვსი წლის შემდეგ მსოფლიო მე-10 ჩემპიონი. მათ გუნდში მესამე დაფაზე თამაშობდა **ვასილ ნეკრასოვი**, სპორტის ოსტატი, სპასკის მოსწავლე. მასზე დიდ იმედებს ამყარებდნენ.

შეგახსენებთ, რომ **ბორის სპასკი** და **მიხეილ ტალი** მე რიგაში გავიცანი 1955 წელს მოსწავლეთა საკავშირო გუნდური პირველობის დროს. ისინი თავიანთი გუნდების ლიდერები იყვნენ, უკვე გამოჩენილი და გამორჩეული მოჭადრაკეები. **ტალი** ძალიან დაგვიმეგობრდა ქართველ მოჭადრაკეებს, განსაკუთრებით დაგვიახლოვდა **მე** და **გურამ კალატოზიშვილს**. **სპასკი** კი ძალიან სიმპატიური, მაგრამ ყოყლოჩინა და უკარება ახალგაზრდა იყო. მასავით ყოყლოჩინობდა მისი მოსწავლე **ნეკრასოვიც**. მოგეხსენებათ ჩემი შემართება ასეთ შემთხვევაში — მაქსიმალურად ვიხარჯებოდი

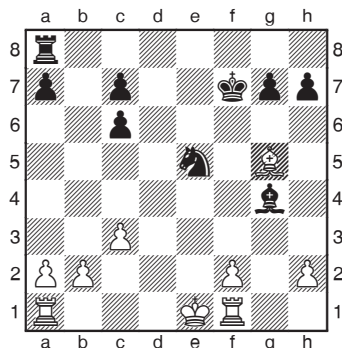
ხოლმე. **ბორის სპასკის** თავისი გამოკვლევები ჰქონდა დებიუტებში. განსაკუთრებით კარგად თამაშობდა პონციანის დებიუტს შავებით. ამიტომ **ნეკრასოვთან** 1.e4 e5 2.♖f3 ♗c6 განგებ ვითამაშე პონციანის დებიუტი. 3.c3.

პარტია ასე გაგრძელდა:
 3. ... d5 4.♗b5 dxe4 5.♗xe5 ♖g5!
 6.d4!? ♖xg2 7.♖f1 ♗ge7 8.d5 a6
 9.dxc6 ♗xc6 10.♗xc6+ bxc6
 11.♖a4 ♗d6 12.♖xc6+ ♗e7
 13.♗c4 ♗h3 14.♗e3 ♖xh1
 15.♖xe4+ ♗d7 16.♖h1

და შავები დანებდნენ.
 პარტიის დამთავრების შემდეგ გავედით პარტიების გასარჩევ ოთახში, სადაც **ბორის სპასკიმ** საყვედურები დააყარა **ნეკრასოვს** და საკმაოდ აგდებულად მომიხსენია მეც. ამაზე მე შევეპასუხე. სიტყვა სიტყვას მოყვა და მან შემომთავაზა: ხვალ დასვენების დღეა და თუ ასე იცავ შენს ვარიანტს, ვითამაშოთ კონსულტაციური პარტია პონციანის დებიუტზე ამ ვარიანტით. მსაჯობა იკისრა **ოლღა რუბცოვამ**. ეს მოკლედ ამ პარტიის წინაისტორია (იხ. ცხრილი 11).

6.d4!? ♖xg2 7.♖f1 ♗ge7
 სხვა გაგრძელებებია:
 7...♗d7? 8.♗xd7 ♗xd7 9.d5+-;
 7...♗h3 8.♗xc6 bxc6 9.♗xc6+ ♗d8

10.♗d2! ♖b8 11.♗xe4 ♖g5 12.♖h1±;
 7...♗d6! 8.♖h5 g6 9.♖h4 ♗d7 10.♗xc6 a6
 11.♗a4 ♗xc6 12.♗xc6+ bxc6 13.♗f4
8.d5 ♗h3 9.dxc6 bxc6
10.♗c4 ♗g6 11.♗xf7 ♗e7
12.♗e3 ♖f8 13.♖a4 ♗d7
14.♗d2 ♖g4 15.♗xe4 ♖xf7
 თუ 15...♖xe4 16.♗d6+ ♗xd6 17.♗f7+ ♖xf7
 18.♖xe4+-
16.♗xf7+ ♗xf7 17.♗g5+ ♗xg5
18.♖xg4 ♗xg4 19.♗xg5 ♗e5

20.f4 ♗d3+
 ან 20...♗f3+ 21.♗f2±
21.♗d2 ♗xb2 22.♖ae1 ♗f8
 ან 22...♗e6 23.f5! ♗xa2 24.♖e7+ ♗g8
 25.f6!+-;
 22...♗c4+ 23.♗d3 ♗d6 24.♖e7+±
23.f5 ♗c4+ 24.♗d3 ♗d6 25.f6
 შავები დანებდნენ. **1-0**

არ შემიძლია არ აღვნიშნო, რომ ბორის სპასკი ადგა, ხელი ჩამომართვა და მითხრა: Спасибо за игру (მადლობა თამიშისათვის).

ბუხუტი გურგენიძე დაიბადა 1933 წლის 13 ნოემბერს, სურამში

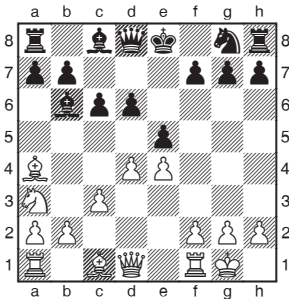
გარდაიცვალა 2008 წლის 24 მაისს
პირველი ქართველი დიდოსტატი 1970 წლიდან საქართველოს მრავალგზის ჩემპიონია ვაჟთა შორის ცხრაჯერ ითამაშა სსრკ ჩემპიონატის ფინალში სსრ კავშირის დამსახურებული მწვრთნელი მრავალი საერთაშორისო ტურნირის გამარჯვებული და პრიზიორი წლების განმავლობაში იყო საქართველოს ჭადრაკის ფედერაციის ვიცე-პრეზიდენტი

11. ბუხუტი გურგენიძე (თბილისი, სპორტის ოსტატი) -
მერაბ თხელიძე (თბილისი, ოსტატობის კანდიდატი)

საქართველოს ჩემპიონატი მამაკაცებს შორის, თბილისი 1963 წელი

ესპანური პარტია. კორდელის ვარიანტი. **C64**

1.e4 e5 2.♖f3 ♗c6 3.♗b5 ♗c5 4.0-0 ♗d4 5.♗xd4 ♗xd4 6.c3 ♗b6 7.d4 c6 8.♗a4 d6 9.♗a3

ამ ტურის წინ ბუხუტი ქულანახევრით მისწრებდა და ძალიან მინდოდა მომეგო მისთვის. ამიტომ ვითამაშე 3... ♗c5. და დაფაზე მოვიფიქრე ვარიანტიც

9... ♗f6!?

რადგან, არ მომწონდა არც

9... ♗e7 10.d5! ♗d7 11.♗c4 c5 12.f4±;

არც

9... ♗c7 10.d5 ♗d7 11.dxc6 bxc6 12.♗c4±;

არც **9... ♗f6 10.♗c2 ♗e6 11.♗g5 h6 12.♗xf6**

♗xf6 13.d5 ♗d7 14.♗c4 ♗c7 15.♗d3±;

და არც

50

9...exd4 10.cxd4 ♗e7 11.♗g5 f6 12.f4 0-0=, რადგან ვერ ვხედავდი „ჩემს“ ანუ „არეულ“, კომბინაციურ ორმხრივ თამაშს.

ამიტომ გავრისკე

9. ... ♗f6... მომდევნო გართულებებით.

10.d5 ♗e7 11.♗c4 0-0 12.dxc6 bxc6

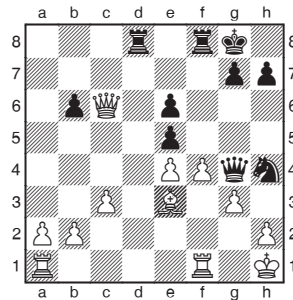
13.♗xd6 ♗e6 14.♗b3 ♗g6 15.♗xb6 axb6

16.♗xe6 ♗ad8! 17.♗xc6

(ცხადია, არ ვარგა **17. ♗xf7+ ♗xf7 18. ♗xc6 ♗xf2+ 19. ♗xf2 ♗d1+ 20. ♗f1 ♗xf1#!**)

17...fxe6 18.♗e3 ♗h4 19.f4 ♗g6 20.g3

♗g4 21.♗h1

21...exf4 22.♗xf4 ♗xf4 23.gxh4! ♗f2!

24.♗xf2 ♗d1+ 25.♗xd1 ♗xd1+ 26.♗g2 ♗g4+

ყაიმი. 1/2-1/2

ძალიან მესიამოვნა, როცა ბუხუტი ადგა, ხელი ჩამომართვა, მაკოცა და მითხრა — ყოჩაღ! ამ დღიდან დაიწყო ჩვენი ნამდვილი მეგობრობა, რომელიც მის გარდაცვალებამდე, შორეულ 2008 წლის 23 მაისამდე, 45 წელი გრძელდებოდა.

არ შემიძლია არ გავიხსენო კიდევ ერთი ეპიზოდი. ბუხუტი ჩვენი კერპი იყო. როდესაც ტური დამთავრდებოდა და ის მიუჯდებოდა მაგიდას თავისი პარტიის გასარჩევად, ჩვენ ახალგაზრდები შემოვუსხდებოდით ირგვლივ მაგიდას და პირლია ვუსმენდით მის უჩვეულო სვლების ახსნა-განმარტებას. ერთხელ მახსოვს მე პარტიას ვამთავრებდი. ტური დამთავრებული იყო, ის უჯდა მაგიდას და არ იწყებდა გარჩევას. როცა ჰკითხეს რას ვუცდითო, მან უპასუხა, მერაბი დაამთავრებს პარტიას მალე და დაფუცადოთო. უმაგისოდ ინტერესი არ არის. მარტო მაგას ესმის ჭადრაკი და ჩემი სვლების შინაარსიო. ყველა გაშრა. როცა მე და ბუხუტი სახლში ვბრუნდებოდით, ვთხოვე: ბუხუტი, შენი ჭირიმე, ბიჭებს ჩემზე ეგეთ რამეებს ნუ ეუბნები, უხერხულად ვგრძნობ თავს. გინდა ყველა გადამემტეროს-მეთქი. მას გაეცინა და მითხრა:

— „განა, რა მართალი არ ვთქვი. შენისთანა უცნაური კომბინაციური მოთამაშე არასოდეს მინახავს“.

— კარგი რა, ვუპასუხე მე, შენ თუ კომბინაციები გიკვირს, მნახე რა ალიოხინი.

თუმცა, ცოდვა გამხელილი სჯობს, მისი შექება ძალიან მესიამოვნა.
ეჰ, ბუხუტი, ბუხუტი ...

საბჭოთა კავშირის ჩემპიონატი
ბუხუტი გურგენიძე - მიხეილ ტალი
თბილისი, 1969 წელი

ალექსანდრე ბუსლაევი დაიბადა 1929 წლის 16
ოქტომბერს,

გარდაიცვალა 1980 წლის 15 იანვარს.

სსრკ სპორტის ოსტატი 1957 წლიდან.

1954 წლის საქართველოს ჩემპიონი ვაჟთა შორის.

საქართველოს დამსახურებული მწვრთნელი

საქართველოს ნაკრების შემადგენლებაში

ასპარეზობდა სსრ კავშირის გუნდურ

ჩემპიონატებსა და სსრ კავშირის ხალხთა

სპარტაკიადებზე.

გამოქვეყნებული მრავალი საინტერესო სტატია

საჭადრაკო თემებზე

12. ალექსანდრე ბუსლაევი (თბილისი, სპორტის ოსტატი) -

მერაბ თხელიძე (თბილისი, ოსტატობის კანდიდატი)

ამიერკავკასიის ლია ჩემპიონატი მამაკაცებს შორის, თბილისი 1963 წელი

ძველინდური დაცვა. **E64**

1.d4 ♠f6 2.c4 g6 3.g3 ♙g7 4.♙g2 0-0

5.♠c3 d6 6.♠f3 c5 7.d5 e5 8.dxe6

ენციკლოპედიაში გვაქვს

8.e4 a6 9.♖e2 b5 10.cxb5 axb5 11.♠xb5

♠a6 12.♙d2 კლუგერი-ჰააგი, 1963 წელი.

12...♠b4!

8...♙xe6 9.♠g5 ♙xc4 10.♙xb7 ♠bd7

11.♖xd6

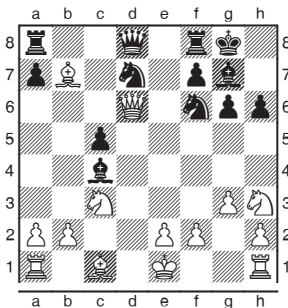
ენციკლოპედია ძირითად ვარიანტად
თვლის

11.♙xa8 ♖xa8 12.0-0 d5 13.b3 ♙a6 14.♙b2

d4 15.♠a4 ♖e8 16.♖e1 ♖d5

მაგრამ ბუსლაევს, რომელიც კლასიკურ
პოზიციურ სტილში თამაშობდა, ასეთ
არეულ პოზიციებში თამაში არ უყვარდა

11...h6 12.♠h3

ან 12.♙xa8 ♖xa8 13.♠f3 ♠e4 14.♠xe4

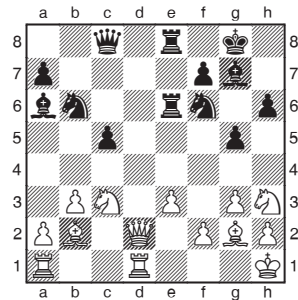
♖xe4 15.♙e3 ♙xb2 16.0-0 ♙xe2)

12...♖b8 13.♙g2 ♖e8 14.0-0 g5

15.♖d2 ♖b6 16.♖d1 ♖c8

17.♠h1 ♖be6 18.e3 ♠b6

19.b3 ♙a6 20.♙b2

20...♠g4 21.♠d5

21.♖ac1

21...♠xd5 22.♙xd5 ♖d8 23.♙xe6

ან 23.♖c2 ♖ed6 24.♙xg7 ♖xd5 25.♙c3

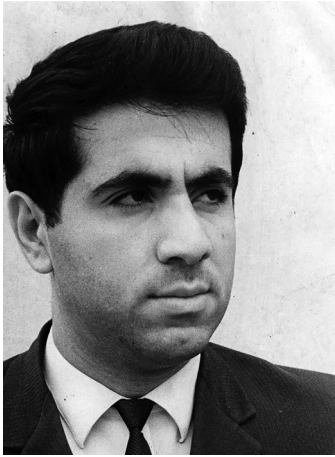
23...♖a8+ 24.♙d5 ♖xd5 25.♖xd5 ♙b7

26.e4 ♙xd5 27.exd5 ♙xb2 28.♖ab1 ♙d4

29.♠g1 ♖xd5 30.b4 ♖f5

თეთრები დანებდნენ **0-1**

(იხ. ცხრილი 13)

რომან ჯინჯიხაშვილი დაიბადა 1944 წლის 5 მაისს.

სამი ქვეყნის ჩემპიონია:

საქართველოს — 1965-1967, 1969, 1970 წ.წ.

ისრაელი — 1978

აშშ — 1983, 1985 წ.წ.

საერთაშორისო ოსტატი 1970 წლიდან,
საერთაშორისო დიდოსტატი 1977 წლიდან,
მსოფლიო საჭადრაკო ოლიმპიადაზე დაიცვა
ისრაელის (1976, 1978) და აშშ (1984) სპორტული
ღირსება

13. მერაბ თხელიძე (თბილისი, ოსტატობის კანდიდატი) -
რომან ჯინჯიხაშვილი (თბილისი, ოსტატობის კანდიდატი)
ამიერკავკასიის ღია ჩემპიონატი მამაკაცებს შორის, თბილისი 1963 წელი

სიცილიური დაცვა. ბოლესლავსკის ვარიანტი. **B59**

1.e4 c5 2.♟f3 ♚c6 3.d4 cxd4

4.♟xd4 ♟f6 5.♟c3 d6 6.♟e2 e5

7.♟b3 ♟e7 8.♟e3 0-0 9.f3 ♟e6

ენცილკოპედიაში მითითებულია
რაბასი-გლიგორიჩის (1949 წელი)

შემდეგი პარტია:

9...d5 10.♟xd5 ♟xd5 11.♟xd5 ♟c7

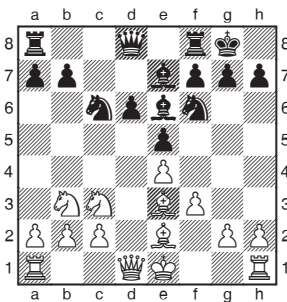
12.♟d2 ♟d8 13.♟d3 ♟b4

14.0-0 ♟e6 15.♟c1 ♟ac8

16.♟f2 ♟d7 17.♟e2 ♟a4

18.a3 ♟xc2 19.♟xc2 ♟xc2

20.♟xc2 ♟d1+=

10.♟d5 ♟xd5 11.exd5 ♟b4

12.c4 a5 13.♟d2 b6 14.0-0 ♟d7

15.f4 ♟a6 16.fxe5 dxe5 17.d6 ♟f6

18.♟f3 ♟b8 19.♟d5 a4

20.♟c1 ♟dc5 21.b4 axb3

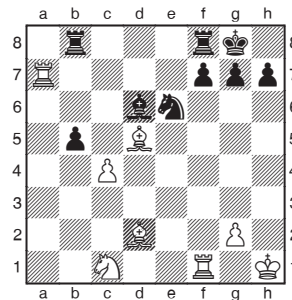
22.axb3 e4 23.♟a3 ♟e5

24.b4 ♟xd6 25.bxc5 ♟xh2+

26.♟h1 ♟xc5 27.♟a7 ♟e6

28.♟xe4 ♟xd2 29.♟xd2 ♟d6

30.♟d5 b5

31.♟xf7 ♟xf7 32.♟xe6 ♟bf8 33.cxb5

შავები დანებდნენ **1-0**

(იხ. ცხრილი 13)

ჯემალ ბერაძე დაიბადა 1936 წლის 1 მაისს, გარდაიცვალა 1993 წლის 21 ნოემბერს, სსრკ სპორტის ოსტატი 1971 წლიდან, წყალტუბოს საჭადრაკო კლუბ „მერანის“ გამგე, საქართველოს ნაკრების შემადგენლობაში მონაწილეობა აქვს მიღებული სსრკ ხალხთა სპარტაკიადაში, არის საქართველოს თასის გათამაშების პრიზიორი

**14. მერაბ თხელიძე (თბილისი, ოსტატობის კანდიდატი) -
ჯემალ ბერაძე (თბილისი, ოსტატობის კანდიდატი)**

ამიერკავკასიის ღია ჩემპიონატი მამაკაცებს შორის, თბილისი 1963 წელი

ალიოხინის დაცვა. სკანდინავიური ვარიანტი. **B02**

**1.e4 ჭf6 2.ღc3 d5 3.e5 d4 4.exf6 dxc3
5.fxg7 cxd2+ 6.ღxd2 ჭxg7 7.♖h5!? ♗d4
8.ღf3 ♜xb2 9.♗d1 ♖f6**

ძალიან მიყვარს ვარიანტი 7.♖h5. ის ჩემი „გამოგონილია“. ეს პარტია ჩემში იწვევს სიხარულისა და სინანულის მოგონებებს. მოგახსენებთ რას ვაპირებდი შავების სხვა 9-ე სვლაზე:

9...♗xc2 -ზე ვაპირებდი 10.♗d5?! რომ 10...c6-ზე;

ან 10...e6 11.♗d8+-ზე

გამეკეთებინა ცნობილი ლამაზი შამათი, მაგრამ კომპიუტერმა „გვიჩვენა“ შავებისათვის საუკეთესო:

10...ღc6 11.ღd3 ჭe6 12.♖b5+;

და თეთრების საუკეთესო ვარიანტიც:

10.♖c1 ♖e4+ 11.ღe2 ჭc6 12.♖xf7+ ჭxf7 13.ღg5+ ჭg6 14.ღxe4 ♗d8 15.f4 ჭf5 16.ღc5 ჭd4 17.g4 ჭc8 18.f5+ ჭf7 19.ღc4+ ჭf8 20.♖f1 b6 21.ღe6+ ჭxe6 22.fxe6+ ჭg8 23.♖f7 b5 24.ღb3±

მეორე გაგრძელებაზე

9...♖xa2

კი ვაპირებდი

10.♖b5+ 10...c6 11.♗d3

და კვლავ ვუმიზნებდი რეტი-ტარტაკოვერის პარტიაში განხორციელებულ შამათს.

მაგრამ კომპიუტერმა ამ ვარიანტშიც „გვიკარნახა“ თეთრებისათვის საუკეთესო გაგრძელება:

10.ღd3 ჭc6 11.0-0 ჭd7 12.ღf4 0-0-0 13.ღg5 ♖hf8 14.♖xh7 ჭb2 15.ღe4 ჭd4 16.♖fe1 c6 17.h4 ჭg4 18.f3 ჭe2+ 19.ღh2 ჭxf4 20.fxg4 ♖xd1 21.♗xd1=

მაგრამ სად იყო 1963 წელს კომპიუტერი!

ჯემალ ბერაძე ბრწყინვალე ტაქტიკოსია და მას კეთილგონიერებამ უკარნახა ერთი პაიკით დაკმაყოფილებულიყო. ჯემალიც და ყველა ვინც ჩემს თამაშს იცნობდა, ერიდებოდნენ ჩემთვის ინიციატივის მოცემას.

10.ღc4!? ჭc6

ან 10...0-0 11.ღd3 h6 12.0-0 ჭc6 13.ღg5 ♖e6 14.h3 ♗d8

11.ღg5 e6

სხვა გაგრძელება:

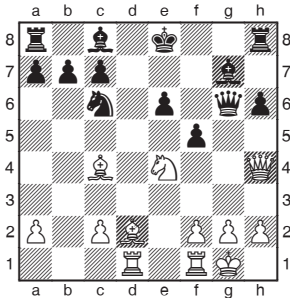
11...ღe5 12.ღc3 ჭf3+ 13.ღf1+-

ან კომპიუტერის დახმარებით

11... ♖e5 12. ♙c3 ♜f8 13. 0-0 ♙g4 14. ♗xg4
♜xg4 15. ♙xf6 ♙xf6 16. ♜xh7 ♜h8
17. ♜xf6+±

ან

11... ♖e5 12. ♙c3 ♜f8 13. 0-0 ♙g4 14. ♗xg4
♜xg4 15. ♙xf6 ♜xf6 16. ♖b1 h6 17. ♜xb7
hxg5 18. ♙b5+ c6 19. ♙xc6+ ♜d8
12. 0-0 ♗g6 13. ♗h4 h6 14. ♜e4 f5

თუ 14... ♖e5? 15. ♗d8+;

მესამედ შევქმნიდი ჩემთვის სასურველ
შამათს, ან

14... ♖d4 15. f3 ♙d7=

როგორც პარტიის შემდეგ მითხრა
ჯემალ ბერაძემ სვლა 14... f5 გააკეთა
იმიტომ, რომ თავიდან აეცილება ამ
შამათის საშიშროება, მეშინოდა არ
შევრცხვეო

ჩემი მიზანი იყო შავებისთვის არ მიმეცა
როქის გაკეთების საშუალება და
მინდოდა ცენტრში დარჩენილ მეფეზე
მიმეტანა იერიში. სხვა შემთხვევაში
შავები მოახერხებდნენ როქის
გაკეთებას. კომპიუტერმა „გვიკარნახა“
საუკეთესო სვლა 15. ♙e2!

პარტიის თამაშისას გამახსენდა

მიხეილ ტალის გამონათქვამი: „თუ
რალაცა ძალიან გინდა, შეიძლება ის
განახორციელო „შეუძლებელი“ სვლის
საშუალებით და დრო არ დავინანე,

ვიდრე ასეთი სვლის მოსანახად:

15. ♙b4!?

15... ♜xb4

არ ვარგა

15... fxe4 16. ♙e2 h5 17. ♗d8+-ს გამო

**16. ♗d8+ ♜f7 17. ♗xc7+ ♜g8 18. ♗d8+
♜h7 19. ♜xh8+ ♜xh8 20. ♜d6 ♜d5
21. ♙xd5 exd5 22. ♜xc8 ♗c6 23. ♗xc6
bxc6 24. ♜e7 ♖b8!**

ან

24... ♖e8? 25. ♜xf5 ♖e2 26. ♜xg7 ♜xg7
27. ♖c1

25. ♜xf5 ♖b2 26. ♖e1 ♖xa2

ადვილი მისახვედრია, რომ ასეთი
პარტიის თამაშს დიდი დრო დასჭირდა
ორივე მხრიდან. სულ რამდენიმე წუთი
მრჩებოდა, მაგრამ მომავალი თამაშის
გეგმა ზუსტად გავთვალე. კერძოდ,
27. ♖e8+ ♜h7 28. g4

სამიში მიუქარებით:

28. ... ♙a1 29. ♖e6 ♖xc2 30. ♖xh6+ ♜g8
31. ♖xc6 ♖xc6 32. ♜e7+ ♜f7 33. ♜xc6 a6
34. ♜b4+-

და აქ მოხდა ის, რასაც ვერ ვივინყებ
და დღესაც გულისტკივილით ვიგონებ
— უცებ საათს შევხედე. შევამჩნიე,
რომ დრო თითქმის აღარ მრჩებოდა და
მექანიკურად ვითამაშე

27. g4??

შოკირებულმა დანარჩენი სვლები

ელვისებურად ვითამაშე

**27... ♖a1 28. ♖xa1 ♙xa1 29. ♜e7 a5
30. ♜xc6 ♙c3 31. ♜e7 a4 32. ♜xd5 ♙d2
33. c3 a3 34. ♜b4 ♙xc3 35. ♜a2 ♙d4
36. ♜g2 ♜g7 37. f4 ♙e3 38. ♜f3 ♙d2
39. ♜e4 ♙e1 40. ♜d3 ♙a5 41. h3 ♙c7**

ყაიმი 1/2-1/2

ეჰ, რა პარტია გავაფუჭე, ასეთ პარტიას
ვერასოდეს ვითამაშებ, დღემდე ასე
ვფიქრობ. (იხ. ცხრილი 13).

ახლა აქვე მინდა გაგიზიაროთ ჩემი საიდუმლო: ყველა სერიოზული მოჭადრაკე ოცნებობს გააკეთოს რაიმე განსაკუთრებული კომბინაცია. ან მისთვის საყვარელი კორიფეების ის კომბინაციები, რომლებმაც მასზე ყველაზე დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა.

მე მაქვს ასეთი სამი კომბინაცია, რომლებიც ყველაზე ძალიან მომწონს და რომელთა გაკეთებას ვისურვებდი სერიოზულ შეჯიბრებებში ჩემი პარტიების თამაშისას. ეს კომბინაციებია:

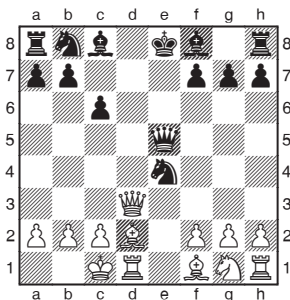
რიხარდ რეტი
1889–1929

ჩეხი დიდოსტატი,
ჭადრაკის თეორეტიკოსი და
საჭადრაკო კომპოზიტორი

რეტი - ტარტაკოვერი
ვენა, 1910

კარო-კანის დაცვა [B15]

- 1.e4 c6 2.d4 d5
3.♖c3 dxe4 4.♗xe4 ♗f6
5.♜d3 e5? 6.dxe5 ♖a5+
7.♗d2 ♜xe5 8.0-0-0 ♗xe4?

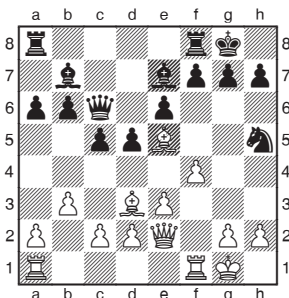
- 9.♜d8+! ♗xd8 10.♗g5+
♗c7 11.♗d8# 1-0

ემანუილ ლასკერი
1868–1941

გერმანელი დიდოსტატი,
მსოფლიო მეორე
ჩემპიონი 1894–1921 წ.წ.,
მათემატიკისა და
ფილოსოფიის დოქტორი

ლასკერი - ბაუერი
ამსტერდამი, 26.08.1889

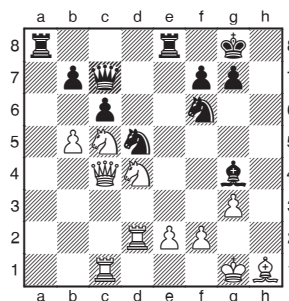
- 15.♗xh7+! ♗xh7
16.♜xh5+ ♗g8 17.♗xg7!!
ორი კუს შენირვა —
ლასკერის პატენტია ...
1-0

ალექსანდრ ალიოხინი
1882–1946

რუსი დიდოსტატი, მსოფლიო
მეოთხე ჩემპიონი
1927–1935 და 1937–1946 წ.წ.,
ჭადრაკის თეორეტიკოსი
და ლიტერატორი და
სამართლის დოქტორი.

რეტი - ალიოხინი
ბადენ-ბადენი, 25.04.1925

- 26...♞e3! 27.♗f3? cxb5!
28.♜xb5 ♗c3
29.♜xb7 ♜xb7
30.♗xb7 ♗xe2+
31.♗h2 ♗e4!! ... 0-1

ემანუილ ლასკერი - ბაუერი

ამსტერდამი, 26.08.1889

დებიუტი 1.f4 A03

კასპაროვის კომენტარი

ამ პარტიაში ახალგაზრდა ლასკერმა განახორციელა ერთ-ერთი ულამაზესი კომბინაცია, რომელშიც ორივე კუს შენირვით შეძლო გაენადგურებინა მეტოქის მეფის თავშესაფარი.

1.f4 d5 2.e3 ♖f6 3.b3?!

უფრო ზუსტია 3.♖f3! , რომ არ დაუშვას 3...d4!

3...e6 4.♗b2 ♕e7 5.♗d3 b6

შესაძლებელია აგრეთვე 5...c5

6.♖f3

6.♗e2!?

6...♗b7

6...♗a6!?

7.♖c3 ♗bd7 8.0-0 0-0 9.♖e2

9.♖e5!?

9...c5

უხიფათოა ასევე 9...♖c5 შემდგომში ♗xd3 სვლის იდეით

10.♖g3 ♗c7

10...♖e4!?

11.♖e5 ♖xe5

ვ.ზაკის აზრით უკეთესი იყო 11...d4

12.exd4 cxd4 13.♗xd4 ♗c5=

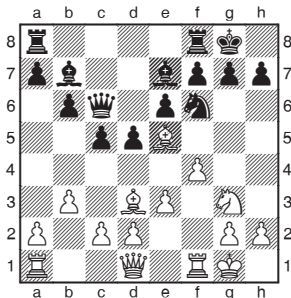
მაგრამ არაფერი არ არის გარკვეული

13.♗e2! ♗d6 14.♗ae1 ♖c5 15.f5 -ის

შემდეგ

12.♗xe5 ♗c6

ცხადია d5-d4-ის იდეით

13.♗e2! ფსიქოლოგიურად საკვანძო სვლაა: g2 პუნქტის პროფილაქტიკური დაცვა და ♗b5 წარმოსახვითი მუქარის შექმნა, რადგან სინამდვილეში კუ სულ სხვა მიმართულებით იყურება!

ბ.ვაინშტეინი წიგნში Мыслитель (1981) სვამს კითხვას

„- თუ ლასკერმა მართლაც ყველაფერი ზუსტად გათვალა, რატომ ითამაშა მე-13 სვლაზე ლაზიერით?

და იქვე პასუხობს

- კომბინაცია გადიოდა ლაზიერის d1 უჯრაზე ყოფნის შემთხვევაშიც?“

მაგრამ ეს ასე არ არის, რადგან

13.♖h5 შავები პასუხობენ

13...d4! და თეთრების მხრიდან მოგების გზა არ ჩანს:

1). 14.♗f2 dxe3

(მისაღებია

14...♖xh5 15.♗xh5 f5 16.exd4 ♗d7 17.c3 ♗f6;

და არა

14...♖e8? 15.♗xg7! ♗h4 16.♗g4 ♗xf2+

17.♖xf2 f5 18.♗g5 dxe3+ 19.dxe3 ♗f7

20.♗e5+ ♖f8 21.♗d1)

15.dxe3 ♖xh5 16.♗xh7+

(16.♗xh5 f5 17.♗d1 ♗ad8=)

16...♖xh7 17.♗xh5+ ♖g8 18.♗xg7 ♖xg7

19.♗g4+ ♖h7 20.♗h5+ ♖g7=

(21.♗f3? ♗xf3! 22.gxf3 ♗h8-+)

2) 14.♖xf6+ gxf6!

სახიფათოა

14...♗xf6 15.♗g4 ♗xe5 16.fxe5 dxe3

17.dxe3 ♗ad8 18.♗f3)

15.♗xh7+

(15.♗g4+ ♖h8 16.♗h3 ♗xg2+!)

15...♖xh7

(15...♖h8? 16.e4! fxe5 17.♗h5 ♖g7

18. ♖f3+-)

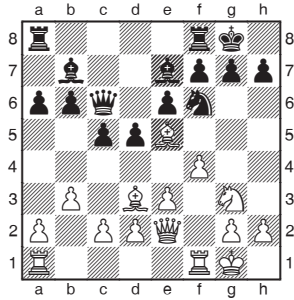
16. ♖h5+ ♜g7 17. ♖f3 ♖g8 18. ♖g3+ ♜f8
19. ♖h6+ ♜e8 20. ♖xg8+ ♜d7 21. ♖g4
(21. ♖g7 fxe5 22. fxe5 ♖e4 23. ♖f1 ♖f8)

21... fxe5 22. fxe5 dxe3 23. ♖xe3 f5
ორმხრივი მწვავე თამაშით)

13. ... a6?

ბაუერი გაება დაგებულ მახეში,
თუმცა შეეძლო არჩევანი გაეკეთებინა

13... ♜e4:-სა და 13... ♜d7-ს შორის
13... ♜e4 14. ♜xe4 dxe4 15. ♜c4
(15. ♜b5 ♖c8 16. ♖g4 f6 17. ♜b2 ♜d5=)
15...f6 16. ♜c3 ♖d7 17. f5 ♜d5 18. fxe6 ♖xe6
19. ♜xd5 ♖xd5 20. ♖g4 ♖f7=;
13... ♜d7 14. ♜h5 f6 15. ♜b5 ♖c8 16. ♖g4
♖f7 17. ♜b2 a6 18. ♜e2 ♖c6=

♜g7 18. ♖f3+-)

15... ♜xf6 16. ♜xf6+ gxf6 17. ♖g4+ ♜h8
18. ♖f3!

(18. ♖h4 ♜g7 19. ♖f3 ♖fd8 20. ♖g3+ ♜f8
21. ♖xh6+ ♜e7)

18... ♖g8 19. ♖h4 ♜g7 20. ♖g3+ ♜f8

21. ♖xg8+ ♜xg8 22. ♖xh6 f5 23. ♖f1+-;

4) 14... ♖fd8!/? საუკეთესო გაგრძელებაა

15. ♜xf6+ ♜xf6

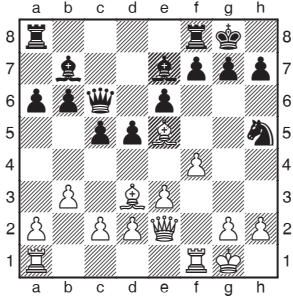
(15...gxf6 16. ♖h5 ♜f8 17. ♖h6+--)

16. ♜xh7+! ♜f8

(16...♜xh7? 17. ♖h5+ ♜g8 18. ♜xf6 gxf6

19. ♖h6+-)

17. ♜xf6 gxf6 სადაც შავები აგრძელებენ
წინააღმდეგობის განევას

შავების პასიური თამაშის გამო თეთრები
მზად არიან წამოიწყონ ფინალური
იერიში მეტოქის მეფის დასალაშქრად.

14. ♜h5! ეს არის შტურმის დასაწყისი

14.... ♜xh5 შავების პოზიცია

პრაქტიკულად უკვე უიმედოა:

1) 14...d4 15. ♜xf6 ♜xf6 16. ♖g4 ♜h8

(16...e5 17. ♜e4!)

17. ♖f3 ♖g8

(17...dxe3 18. ♜xf6 gxf6 19. ♖h4)

18. ♜xh7! ♖gd8 19. ♖h3 ♜e7 20. ♜e4!+-;

2) 14...♜e8 15. ♜xg7! c4

(15...♜xg7 16. ♖g4;

15...f5 16. ♜xf8 ♜xf8 17. a4)

16. ♜d4 f5 17. bxc4 dxc4 18. ♜xc4 b5

19. ♜b3+-;

3) 14...h6 15. ♜xf6

(15. ♜xg7!/? ♜xg7 16. ♖g4+ ♜h8 17. ♖h4

15. ♜xh7+!

და არაა 15. ♖xh5 f5 -ის გამო.

15...♜xh7 16. ♖xh5+ ♜g8 17. ♜xg7!!

ორი კუს შეწირვა — ლასკერის
პატენცია

17...♜xg7 18. ♖g4+ ♜h7 19. ♖f3 e5

20. ♖h3+ ♖h6 21. ♖xh6+ ♜xh6

შავებმა შეძლეს შამათისაგან თავის
დაღწევა, მაგრამ

22. ♖d7! თეთრები იგებენ ფიგურას და
შესაბამისად პარტიას..

22...♜f6 23. ♖xb7 ♜g7 24. ♖f1 ♖ab8

25. ♖d7 ♖fd8 26. ♖g4+ ♜f8 27. fxe5 ♜g7

28. e6 ♖b7 29. ♖g6 f6 30. ♖xf6+ ♜xf6

31. ♖xf6+ ♜e8 32. ♖h8+ ♜e7

33. ♖g7+ ♜xe6 34. ♖xb7 ♖d6

35. ♖xa6 d4 36. exd4 cxd4

37. h4 d3 38. ♖xd3 1-0

რეტი - ალიოხინი
 ბადენ-ბადენი, 25.04.1925
 რეტის დებიუტი A00
 კასპაროვის კომენტარი

1.g3

1.♖f3!-ის ნაცვლად

1...e5 2.♗f3

„ექსპერიმენტი, რომელიც რეტის შემდგომში აღარ გაუმეორებია. ფაქტიურად თეთრები თამაშობენ ალიოხინის დაცვას შეცვლილი ფერებით და ზედმეტი ტემპით (g2–g3). მაგრამ ეს ტემპი შეიძლება თეთრებისთვის სასარგებლო არ იყოს.“ (ალიოხინი).

2.♗g2 d5 3.♖f3 e4 4.♗d4 c5 5.♗b3 c4 6.♗d4 ♗c5 7.c3 ♗c6 8.♗xc6 bxc6 9.0-0 ♗e7 10.b3! ♗a6 11.♗a3! ♖b6 12.bxc4 ♗xc4 13.♗xc5 ♖xc5 14.d3 exd3 15.exd3 ♗a6 16.♖e1 0-0 17.d4 ♖d6 18.♗d2

თეთრებს პოზიციური უპირატესობა აქვთ.

ლარსენი-დონერი, ციურიხი, 1959 წ.

2...e4 3.♗d4 d5

ალიოხინის სიტყვებით „შავები კმაყოფილდებიან თავისუფალი განვითარების შესაძლებლობით და დაახლოებით თანაბარი შანსებით, მაგრამ

3...c5! 4.♗b3 c4 5.♗d4 ♗c5 6.c3 ♗c6 გზით მათ შეუძლიათ აჩვენონ თეთრების განვითარების უპერპექსტივობა.“

ლარსენი (იხ. ზემოთ) ამ მოსაზრებას არ ეთანხმება.

4.d3 exd3 5.♖xd3 ♗f6 6.♗g2 ♗b4+

გაუგებარია, ღირს კი შავუჯრედოვან კუთა გაცვლა.

7.♗d2 ♗xd2+ 8.♗xd2 0-0

იუგოსლავიური „საჭადრაკო დებიუტების ენციკლოპედიის“ ადრეულ გამოცემებში რეკომენდირებულია ვარიანტი

8...♗bd7 9.c4 c5?! 10.♗4b3 d4 შავების

უპირატესობით. მაგრამ შუალედური

10.♖e3+!-ის

შემდეგ იკარგება როქის უფლება.

9.c4! ♗a6

ალიოხინის შეფასებით „თუ არ ჩავთვლით პირველ სვლას, თეთრებმა დებიუტი ძალიან კარგად გაითამაშეს

თუ 9...c5 მაშინ 10.♗4b3 და მუქარებია 11.♗xc5 ან 11. c4xd5“

10.cxd5 ♗b4 11.♖c4 ♗bxd5 12.♗2b3 c6

13.0-0 ♖e8 14.♖fd1 ♗g4 15.♖d2

15.h3 სვლაზე შავები აპირებდნენ

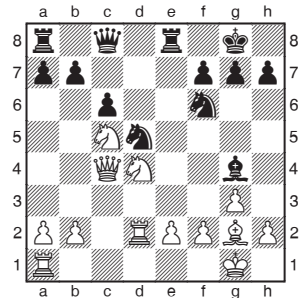
15...♗h5 თამაშს და შემდეგში ♗g6–e4

სვლით ძლიერი g2 კუს ნეიტრალიზებას.

რისკენაც მიისწრაფოდნენ მთელი ამ პარტიის მსვლელობაში.

15...♖c8 16.♗c5

თეთრები ატარებენ თავის ხაზს.

16...♗h3! 17.♗f3

ალიოხინის გეგმა აგებულია ტაქტიკურ ნიუანსებზე: არ შეიძლება

17.♗xh3 ♖xh3 18.♗xb7?

რასაც მოყვება

18...♗g4 19.♗f3 ♗de3! 20.fxe3 ♗xe3

21.♖xf7+ ♗h8!-+ 22.♗h4 ♖f8 შავების

უპირატესობით.

17...♙g4 18.♙g2 ♗h3 19.♙f3 ♙g4

ფსიქოლოგიური გათვლა: ალიოხინი უსიტყვოდ სთავაზობს ყაიმს, რადგან იცოდა რა, რომ მონინალმდეგისთვის ბრძოლის ადრეულ სტადიაში დაზავება მორალურ ნაგებას უდრიდა. თეთრებს თავის მხრივ არ სურთ ძლიერი კუს გაცვლა.

20.♙h1?!

ყურადღება, ისტორიული მომენტი!

20.♙g2-ის შემდეგ პარტია დამთავრდებოდა ყაიმით პოზიციის სამჯერ განმეორების გამო და მსოფლიო ველარ იხილავდა იმ საუცხოო კომბინაციას, რაც განხორციელდა ამ პარტიაში. (კოტოვი)

20...h5!

მეფეზე პირდაპირი შეტევის დაწყების სიგნალი. თავიდან საჭიროა g3 პუნქტის დასუსტება.

21.b4 a6 22.♖c1 h4 23.a4 hxg3 24.hxg3 ♗c7

რეტიმ ინიციატივა შეინარჩუნა. მას აქვს პოზიციური უპირატესობა ცენტრში და ლაზიერის ფლანგზე, მაგრამ ალიოხინი ცდილობს კონტრთამაშის შექმნას მეფის ფლანგზე.

25.b5

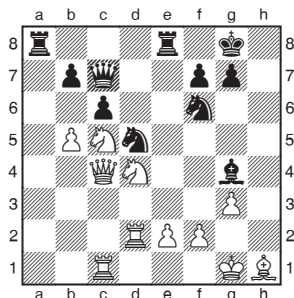
რისკიანი სვლაა (ალიოხინი)

უფრო უხიფათო იქნებოდა 25.e4 რაზეც შავებს გადანყვეტილი ჰქონდათ 25... ♗b6 შემდეგში ♗bd7! კონტრთამაშით. ცხადია რეტის არ სურდა საყვარელი ♙g2-თვის გადაეკეტა დიაგონალი h1-a8.

25...axb5 26.axb5

იქმნება ილუზია, რომ თეთრების სტრატეგია კარგად მუშაობს. ისინი შავების პოზიციაში მალე შექმნიან სუსტ იზოლირებულ პაიკს, რომელიც რამდენიმე სვლაში დაიკარგება, მაგრამ

ალიოხინი პასიურად არ იცავს თავს და იპოვა რესურსი, რის შემდეგაც პარტიის მიმდინარეობა თავისთვის სასიკეთოდ შეიცვალა.

26...♖e3!

„წარმოუდგენელია, რომ ამ ეფექტური სვლით შავები იგერიებენ თეთრების შეტევას და თვით უქმნიან მონინალმდეგეს სერიოზულ სიძნელეებს“ (ალიოხინი).

მოულოდნელად თეთრების მეფე თავს არასაიმედოდ გრძნობს, რადგან შავების გაბედული ეტლის აყვანა არ შეიძლება.

27.fxe3?? ♗xg3+ 28.♙g2 ♗xe3 და მუქარაა ♖xg3+

რეტიმ ველარ გაუძლო დაძაბულობას და შემდეგი სვლით დაუშვა გამოუსწორებელი შეცდომა ... საჭადრაკო სამყაროსთვის საბედნიეროდ!

27.♗f3?

საეჭვოა 27.♙g2?! ♖xg3! 28.e3 (28.fxe3? ♗e3 29.♗d3 ♗xg3+-)

28... ♗e5! -ის გამო და არ შეიძლება არც 29.bxc6 ♗xe3 30.fxe3 ♗xe3+- და არც 29.fxg3 ♗xe3+ 30.♖f2 cxb5 31.♗xb5 ♙e2 32.♗c2 ♗g4+-

ხოლო თუ 29.♗d3 მაშინ 29... ♖xg2+! 30.♗xg2 b6!! 31.♗cb3 ♗b4 32.♗b1 c5 +- არასაკმარისია 27.♗h2 ♖aa3! 28. ♗cb3 (28.fxe3? ♗xe3 29.♗b4 ♗f1+! 30.♙g1 ♗xg3+ 31.♙g2 +-)

28... ♖e5! 29. bxc6 bxc6 ძლიერი შეტევით გადარჩენის ერთადერთი შანსი მდგომა-რეობდა

27. ♗f3! ♗xf3 28. exf3! cXb5 29. ♜xb5 ♖a5! ვარიანტში, მაგრამ აქაც შავები ინარჩუნებენ უპირატესობას.

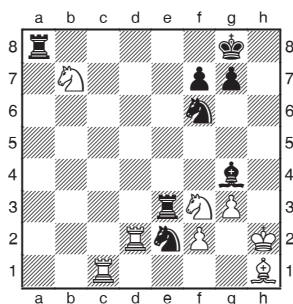
27...cxb5! 28.♖xb5 ♗c3

შავი ფიგურები მოუხელთებლნი არიან

29.♖xb7

29. ♖c4 არ შველის 29...b5! -ის გამო

29...♖xb7 30.♗xb7 ♗xe2+ 31.♗h2

31. ♗f1 უიმედოა 31... ♗xg3+ 32. fxg3 ♗xf3 33. ♗xf3 ♖xf3+ 34. ♗g2 ♖aa3 და

ა.შ. თეთრების პოზიცია არ არის მიმზიდველი, მაგრამ შავებმა როგორ გამოიყენოს ეს?

31...♗e4!!

ძალიან ძლიერი სვლაა! კავალერიის პოლკის ეს ახალი ნევრი თეთრების ბანაკს ფერფლად აქცევს.

სვლებს: 31... ♗xc1 და ასევე 31... ♖xf3

32. ♖xe2 ♖f5 33. ♖b2 მიყვარათ

ყაიმისკენ.

32.♖c4!?

ტაქტიკური სვლაა. ალიოხინმა და კოტოვმა ამ სვლას დაუსვა ძახილის ნიშანი, თვლიან რა მას საუკეთესო დაცვად

ცხადია ცუდია 32. fxe3? ♗xd2 -ის გამო

ხოლო 32. ♖d8+ ♖xd8 33. fxe3 ♖d5! 34. ♖c4 ♗2xg3 -ის შემდეგ შავებს ზედმეტი პაიკი და გადამწყვეტი შეტევა აქვთ, მაგალითად

35. ♗g2 ♗f1+ 36. ♗h1 ♖d1 37. ♖d4 ♗eg3+ 38. ♗g1 ♗d2+ და ა.შ.

32...♗xf2

მარტივი გადანწყვეტილება – შავები იღებენ მნიშვნელოვან f2 პაიკს და ინარჩუნებენ ყველა მუქარას.

არ ვარგა

32... ♗xf3 რადგან 33. ♖xe4!! ♗xe4 34. fxe3 ♗xh1 35. ♗xh1 ♗xg3+ 36. ♗g2 ♗e4

37. ♖d8+ ♖xd8 38. ♗xd8 ყაიმის კარგი შანსებით;

ასევე

32... ♗xd2 არ მუშაობს 33. ♗xd2 ♖d3

34. ♗c5!-ის გამო

33.♗g2

შავები ცხადია იგებენ ამ პარტიას, მაგრამ ალიოხინის შემდგომი თამაში ნამდვილი შედეგია

33...♗e6! 34.♖cc2 ♗g4+ 35.♗h3 ♗e5+

36.♗h2 ♖xf3! 37.♖xe2 ♗g4+ 38.♗h3

არც ადრე და არც ახლა თეთრ გვირგვინოსანს არ შეუძლია სვლა გააკეთოს პირველ ჰორიზონტალზე, რადგან შავი a8 ეტლი მზად არის დამაგვირგვინებელი დარტყმა მიაყენოს a1 უჯრიდან

38...♗e3+ 39.♗h2 ♗xc2 40.♗xf3 ♗d4

41.♖f2 ♗xf3+ 42.♖xf3 ♗d5

და თავის ბანაკს დაცილებული თეთრი b7 მხედარი იკარგება. რეტიმ თავი დამარცხებულად ცნო. ვფიქრობ, რომ ამ პარტიას აქვს უფლება, ითვლებოდეს ჭადრაკის ისტორიის მანძილზე გათამაშებული პარტიებიდან ერთ-ერთ ყველაზე ლამაზ პარტიად. **0-1**

თავი 3. მერაბ თხელიძე თავის საქალაქო მენეჯერად (1963-1972)

როგორც აღვნიშნე 1962 წელს ნითელ დიპლომზე დავამთავრე უნივერსიტეტის მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტი და სწავლა გავაგრძელე საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის გამოთვლითი ცენტრის ასპირანტურაში 1963-1965 წლებში. ასპირანტურის დამთავრების შემდეგ 1966-1973 წლებში ვმუშაობდი საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის გამოთვლით ცენტრში უმცროს მეცნიერ თანამშრომლად დირექტორის პროფესორ **დავით კვესელავას** განყოფილებაში „მიახლოებითი გამოთვლების მეთოდები“. ერთ ოთახში ვიჯექით **ჯემალ სანიკიძე** (განყოფილების გამგე), **ზაურ სამსონია**, **დუგლას უგულავა**, **ბონდო ფარულავა** და მე.

1965-1976 წლებში ვმუშაობდი აგრეთვე **ვ.მ.კომაროვის სახელობის თბილისის ფიზიკა-მათემატიკურ სკოლა-ინტერნატში** განთავისუფლებულ პიონერხელმძღვანელად, მეცხრე რუსულ და ქართულ კლასებში მათემატიკის მასწავლებლად და სკოლის ჭადრაკის წრის ხელმძღვანელად. ერთი წლის შემდეგ, მიუხედავად ჩემი პროტესტისა, დირექტორმა **ვარლამ მელაქემ** მეცხრე კლასების ნაცვლად გადამიყვანა თავის მეწყვილედ დამამთავრებელ 11-ე კლასში, რომელიც ორად იყოფოდა მათემატიკისა და ფიზიკის გაკვეთილებზე მათემატიკის მასწავლებლად. იმავე პერიოდში, 1966-1972 წლებში ნახევარ შტატზე ვმუშაობდი საქართველოს პოლიტექნიკური ინსტიტუტის უმაღლესი მათემატიკის კათედრა 1-ზე (კათედრის გამგე პროფესორი **დავით ავაზაშვილი**). მიმყავდა პრაქტიკული მეცადინეობები მათემატიკაში პროფ. **ამბროსი რუხაძის** ფიზიკის სპეციალობის ჯგუფებში ქართულ ენაზე და პროფესორ **ნინო ართმელაძის** მათემატიკის სპეციალობის ჯგუფებში რუსულ ენაზე. ამ ორმა დამსახურებულმა პროფესორმა ბევრი რამ მასწავლა და დამაოსტატა არა მარტო მათემატიკის სწავლებაში, სტუდენტებთან ურთიერთობაში, არამედ მათ გამხადეს ნამდვილ პედაგოგად — სამართლიან და სტუდენტების მოყვარულ ადამიანად. უღრმესი მადლობა მათ ამისთვის.

როგორც ხედავთ თითქმის სამი შტატის სამსახურს ვასრულებდი, რაც მაშინდელი კანონმდებლობით დაუშვებელი იყო. მხოლოდ ზოგიერთ გამოჩენილ პროფესორს და მეცნიერს ჰქონდა უფლება ემუშავა შტატნახევარზე. პროფ. **დავით კვესელავას** რეკომენდაციით როგორც წამყვან მოჭადრაკესა და ნიჭიერ ახალგაზრდა მეცნიერს, განათლების სამინისტრომ სპეციალური განკარგულებით დამართო ნება მემუშავა ამდენ ადგილას. ამ საოცარ ცნობას ათეული წლები ვინახავდი, მაგრამ სამწუხაროდ ამ წიგნამდე ვერ შევინახე.

1972 წელს დავიცავი დისერტაცია ფიზ. მათ. მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად თემაზე: „ელიფსური ტიპის დიფერენციალური განტოლებების ზოგიერთი სასაზღვრო ამოცანის ამოხსნა შვარცის მეთოდით“.

ჩემი მეუღლე დიანა

დიანა და თამრიკო

მე და თამრიკო

რაც შეეხება პირად ცხოვრებას, 1965 წლის 23 იანვარს, ნახევარი წლის ნაცნობობის შემდეგ, ცოლად მოვიყვანე 20 წლის, მშვენიერი გარეგნობის, შავთვალეებბრიალა, წყნარი, დინჯი და ჭკვიანი გოგონა — **დიანა (დოდო) შალვას ასული საიქოძე**, დაბადებული 1944 წლის 20 ოქტომბერს. ერთი წლის შემდეგ შეგვეძინა ვაჟი — **გიორგი**, რომელიც სამწუხაროდ სამშობიარო სახლში რამდენიმე დღეში გარდაიცვალა. ჩვენი მწუხარება ოდნავ გაანელა ლურჯთვალეება, ქათქათა, თეთრი, ულამაზესი გოგონას **თამრიკოს** დაბადებამ 1967 წლის 22 დეკემბერს. ამას მოჰყვა მეორე დიდი სიხარული — მეორე გოგონას, მამის ნებთერას — **თინიკოს** დაბადება 1971 წლის 30 ივნისს.

ჩემი ბიძაშვილები: **ლამარა და რუსიკო**, წინ დგას ჩემი შვილი **თამრიკო**, მე ხელში მიკავია **თინიკო**, ჩემ გვერდით ჩემი მეუღლეა

1972 წლის იანვრიდან ჩემი უნივერსიტეტის მეგობრის **ჰამლეტ ვარლამის-ძე მელაძის** (დაბ. 1939 წლის 9 თებერვალს) წარდგინებით მუშაობა დავიწყე თბილისი სახელმწიფო უნივერსიტეტის კიბერნეტიკისა და გამოყენებითი მათემატიკის გამოთვლითი მანქანების მათემატიკური უზრუნველყოფის კათედრის უფროს მასწავლებლად, შემდეგ დოცენტად (კათედრის გამგე, აკადემიკოსი — **ილია ვეკუა**). 1975 წელს მომანიჭეს ეგმ-ის მათემატიკური უზრუნველყოფის კათედრის დოცენტის წოდება. გამგის მოადგილე იყო დოცენტი **ჰამლეტ მელაძე**, ხოლო კათედრის სწავლული მდივანი გავხდი მე დოცენტი **მერაბ თხელიძე**.

ადვილი მისახვედრია იმის გაგება, თუ ჩემს დაკავებულობას მივუმატებთ დღის მეორე ნახევარში კერძო აბიტურიენტებთან მუშაობას, რადრო შემეძლო დამეთმო ჭადრაკისათვის, რომ გავმხდარიყავი პროფესიონალი მოჭადრაკე. ისევ მახსენდება ჩემი ლექსის სტრიქონები: „ჰობია მხოლოდ, პროფესიად ვერ ავირჩიე ... იმედს ვიტოვებ, იმედი მაქვს არ გავწბილდები, სხვა ცხოვრებაში რომ მექნება მე არჩევანი“. მაინც ვახერხებდი ჭადრაკის თამაშს თბილისში და საკავშირო პირად-გუნდურ სტუდენტურ შეჯიბრებებში. გვიან ღამით კი ვამუშავებდი ანუ ვიგონებდი „ჩემს“ დებიუტურ რეპერტუარს. ამ ფოტოზე ნაჩვენებია, თუ როგორ გამოიყურება ჩემი ოჯახი დღეს.

თინიკო, მერაბი, თამრიკო და დიანა

15. მიხეილ ტალი (მსოფლიო მერვე ჩემპიონი) - მერაბ თხელიძე

ერთდროული თამაშის სეანსი საათებით თერთმეტ დაფაზე
საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ნაკრებ გუნდთან.

თბილისი, 1964 წლის 14 დეკემბერი.

შედეგი 9,5-1,5 (+9, =1, -1) მ. ტალის სასარგებლოდ.

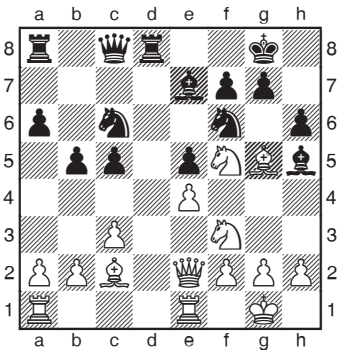
ესპანური პარტია. **C78**

**1.e4 e5 2.♖f3 ♗c6 3.♗b5 a6 4.♗a4 ♖f6
5.0-0 b5 6.♗b3 d6 7.c3**

მართალია, მეშინოდა ასეთ ბუმბერაზ-
თან, კომბინაციის უკიდევანო მოჭადრა-
კესთან კომბინაციური შებმის, მაგრამ
მაინც გავრისკე მასთან ლევენფიშის
ვარიანტის თამაში: 7.♗g5 d5 8.exd5 ♗d4
და ა.შ., ტალი ამ ვარიანტზე არ გამომყვა.
7...♗g4!?

ახლა კი ჩემი ძვირფასი ვიქტორ
გოგლიძის „დაძალებით“ ჩემს დამუშა-
ვებულ ვარიანტზე გადავყვი:

**8.d4 ♗c8!? 9.♖e1 ♗a5 10.♗c2 c5
11.dxe5 dxe5 12.♗bd2 ♗e7
13.♗f1 0-0 14.♗e3 ♗d8
15.♖e2 ♗h5 16.♗f5 ♗c6 17.♗g5 h6**

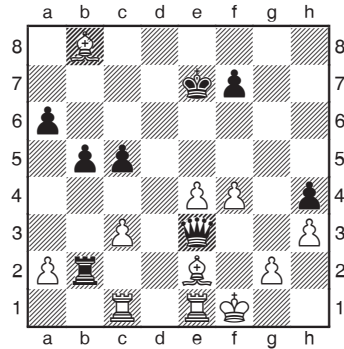
18.♗xe5!?

ყველა სვლას ველოდი ამ სვლის გარდა!
მაგრამ ტალი ტალია!

მე ვთვლიდი შემდეგ ვარიანტს:

18.♗xe7+ ♗xe7 19.♗xf6 gxf6 20.♖e3 ♖h7
ფიქრად ვიქეცი, გავოცდი, მაგრამ არ
დავიბენი და ვიპოვე, ვიპოვე საოცარი
გამოსავალი — შუალედური სვლა!

**18...♗xe2 19.♗xc6 ♖e6
20.♗fxe7+ ♖f8 21.♗xd8 ♖xd8
22.♗xf6 ♗d2! 23.♗xg7+ ♖xe7
24.♖ac1 ♖g4 25.♗e5 h5
26.h3 ♖g5 27.♗b8 h4 28.♗d1 ♖xb2
29.f4 ♖g3 30.♗xe2 ♖e3+ 31.♖f1**

**31...♖xe2! 32.♗d6+ ♖d7 33.♖xe2 ♖xc1+
34.♖e1 ♖xc3 35.♗e5 ♖d3+
36.♖e2 c4 37.♗b2 c3 38.♗c1 ♖b1**

თეთრები დანებდნენ. **0-1**

მიხეილ ტალმა ხელი ჩამომართვა,
სცენის წინ გამომიყვანა, გვერდით
დამიდგა, ხელები ამიწია, დარბაზს
გახედა და ტაში დამიკრა. შეიძლება
ასეთი რამის დავინყება?!

მიხეილ ტალი დაიბადა 1936 წლის 9 ნოემბერს, რიგაში

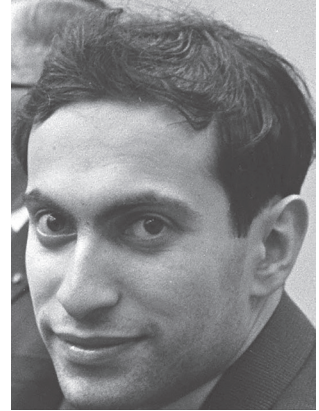
გარდაიცვალა 1992 წლის 28 ივნისს, მოსკოვში დიდოსტატი **1957** წლიდან

მსოფლიო მერვე ჩემპიონი **1960-1961** წლებში.

მსოფლიოს ჩემპიონატზე ითამაშა ორი მატჩი:

1960 წელს დააამარცხა მიხეილ ბოტვინიკი,

1961 წელს მატჩ-რევანში დამარცხდამიხეილ ბოტვინიკთან

და კიდევ ერთი, დღეს 2018 წლის გადასახედიდან რომ ვაანალიზებ ჩემს საჭადრაკო ცხოვრებას, ვხვდები რომ ჩემი საჭადრაკო პიკი 1963-1966 წლები იყო! მაგრამ ჩემს ნორმალურ საჭადრაკო ზრდას ხელი შეუშალა შემდეგმა სამწუხარო ფაქტმა: 1963 წლის 4-27 მაისს თბილისში ჩატარდა ამიერკავკასიის ღია პირველობა, რომელშიც დაუშვეს საქართველოს ხუთი წამყვანი ოსტატობის კანდიდატი. ოსტატის ნორმა 8,5 ქულა იყო (იხ. ცხრილი 13). ამ ხუთი კანდიდატიდან **გურამ კალატოზიშვილმა** მოაგროვა 9,5 ქულა, მე — 9 ქულა და ორივემ დავაგროვეთ ოსტატის ნოდების მოსაპოვებლად საჭირო ქულეები. ოსტატობის მინიჭება-არმინიჭებას წყვეტდა საკავშირო საკვალიფიკაციო კომისია, რომელსაც დიდოსტატი **ტიგრან პეტროსიანი** ხელმძღვანელობდა. კომისიამ არც ერთს არ მოგვანიჭა ოსტატის ნოდება. **გურამი** იმიტომ დაინუნეს, რომ მან ბევრი უბრძოლველი ყაიმი გააკეთა — ცხრა ყაიმი 15-დან, შეიძლება ეს სამართლიანი იყო, მაგრამ მე სულ ოთხი ყაიმი მქონდა. მე რატომ დამინუნეს მაშინ არავის უთქვამს და დღესაც არ ვიცი. ამან ჩემზე ძალიან იმოქმედა, რასაც დაემატა მძიმე ოჯახური მატერიალური პირობები, რის გამოც იძულებული გავხდი არჩევანი გამეკეთებინა ჭადრაკსა და მათემატიკას შორის. არც კი ვიცი, რომელი უფრო ძალიან მიყვარს, მაგრამ მათემატიკა იძლეოდა სტაბილური ცხოვრების საშუალებას და ის ავირჩიე. ჭადრაკისადმი ჩემი სიყვარული, სინანული, გაუსაძლისი სევდა გამოვხატე ლექსში, რომელიც დავწერე 2002 წელს და აქ მომყავს.

ჭადრაკისადმი არ გამიქრა ძველი ტრფიალი

*„არვის არ სძინავს ისე აბნეულად, როგორც
რომ ლექსის და ჭადრაკის ოსტატებს“
პაოლო იაშვილი*

ბავშვობიდანვე მიტაცებდა მე ეს თამაში,
ბედს რომ ეცლია და ოჯახი არ დამნგრეოდა
ვინ იცის რა გზას ავირჩევდი გულის კარნახით
და ამის იმედს ჩემი მწვრთნელიც ხომ იძლეოდა.

თავის სარჩენად ავირჩიე მათემატიკა
და არცა ვნანობ — დაც და თავიც გადავირჩინე,
თუმცა შორიდან მომინია ჭადრაკის ცქერა,
ჰობია მხოლოდ, პროფესიად ვერ ავირჩიე.

ჭადრაკისადმი არ გამიქრა ძველი ტრფიალი,
იძულებითი არჩევანით დავიარები,
გაორებული, ვით სიზმარში ვცხოვრობ ტიალი,
სხვა ცხოვრებაში ხომ მექნება მე არჩევანი.

ხომ შემეძლება მხოლოდ ჭადრაკს მივუძღვნა თავი,
ხოლო მანამ კი სადაც რამე შეჯიბრს დავლანდავ,
აღარ მოვითმენ, კმარა ადრე რასაც ვითმენდი,
სულით და გულით ვითამაშებ, თავსაც დავკარგავ.

სამ დიდ ჩემპიონს ვეთამაშე, ვეჯექ პირისპირ
და სამივესთვის გამოვძებნე თითო ბილიკი,
როგორ ვცდილობდი, ჩემთვის, თქვენთვის, როგორ ვიბრძოდი
და დავამარცხე სპასკი, ტალი და ბოტვინიკი.

როგორ ვცდილობდი, ვაგროვებდი მანეთს და კაპიკს,
ნასვლა მინდოდა ალბიონის მე ქვეყანაში
და ჰა აღსრულდა, მსოფლიოში მე ვარ მეორე,
მოყვარულების დიდ მსოფლიო შეჯიბრებაში.

ჭადრაკისადმი არ გამიქრა ძველი ტრფიალი.
გაორებული, ვით სიზმარში დავიარები,
იმედს ვიტოვებ, იმედი მაქვს არ გავნზილდები,
სხვა ცხოვრებაში რომ მექნება მე არჩევანი!

16. სამოილოვი (ნოვგოროდი, ო/კ) -
მერაბ თხელიძე (თბილისი, ო/კ)
 საბჭოთა კავშირის გუნდური
 ჩემპიონატის ფინალი
 უმაღლეს სასწავლებლებს შორის.
 მეექვსე დაფა.

მინსკი, 1966 წლის 18 ივლისი-1 აგვისტო.

ესპანური პარტია.

ლევენფიშის ვარიანტი. **C78**

1.e4 e5 2.ღ3 ჭc6 3.ღb5 a6 4.ღa4 ჭf6
5.ღc3 b5 6.ღb3 d6 7.ღg5 d5 8.ღxd5
ღd4 9.d3

ა6 9.ღxf6+ ♖xf6 10.ღxf7+ ♔e7+;
 9.c3 ჭxd5 10.ღxf7 ♔xf7 11.ღxd5+ ♖e6
 12.ღxa8 ♖xa8 13.cxd4 ♖xe4+ 14.♔f1 ჭd5
 15.f3

ა6 15.♖f3+ ♖xf3 16.gxf3 ჭxf3 17.♖g1
 exd4=

15...ღc4+ 16.d3 ჭxd3+ 17.♔f2 ♖xd4+
 18.ღe3 ♖xb2+=;

კომპიუტერი „გვირჩევის“:

9.ღe3 ჭxb3 10.axb3 h6 11.ღf3 ჭxe4
 12.ღxe5 ♖f6 13.ღ5g4 ♖e6 14.f3 h5±

9...ღxb3 10.axb3 ჭxd5 11.exd5 ჭb4+
12.c3 ჭe7 13.ღf3

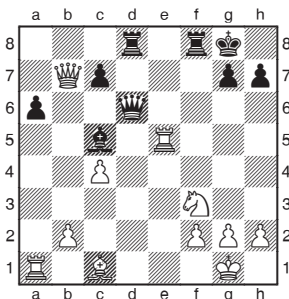
ა6 13.♖h5 ♖xd5 14.0-0 ჭb7 15.ღf3±

13...♖xd5 14.c4 ♖c6 15.0-0 ჭb7 16.♖e1
f6 17.d4 bxc4 18.dxe5 0-0 19.bxc4 ჭb4

20.♖e3 ♖ad8 21.♖b3 ჭc5 22.♖e2 fxe5
23.♖xe5 ♖d6 24.♖xb7

24.ღe3 ჭxf3 25.♖xc5 ჭxg2 26.♖g5 ჭh3

27.c5+ ♖e6 28.♖xe6+ ჭxe6

24...♖xe5! 25.ღg5 ♖xf3 26.ღxd8 ♖xf2
27.♔h1 ჭd6 28.♖d5+ ♖xd5 29.cxd5
♖xb2 30.g3 h6 31.♖xa6 ♖b8 32.♖xd6
cxd6 33.ღc7 ♖b5 34.ღxd6 ♖xd5

თეთრები დანებდნენ **0-1**

(იხ. ცხრილი 14)

68

17. გრინბერგი (ტომსკი, ო/კ) -
მერაბ თხელიძე (თბილისი, ო/კ)
 საბჭოთა კავშირის გუნდური
 ჩემპიონატის ფინალი
 უმაღლეს სასწავლებლებს შორის.
 მეექვსე დაფა.

მინსკი, 1966 წლის 18 ივლისი-1 აგვისტო.

ჰოლანდიური დაცვა. **A04**

1.ღf3 f5 2.e4 fxe4 3.ღg5 ჭf6

4.d3 e3 5.ღxe3 e5 6.d4 exd4

7.ღxd4 ჭc6 8.♖e2+

(ა6 8.ღc4 ჭb4+ 9.ღc3 d5 10.♖e2+ ♖e7)

8...♖e7 9.ღxf6 gxf6

10.♖xe7+ ჭxe7 11.ღf3 ჭe5

12.ღbd2 d5 13.ღe2 ♖g8

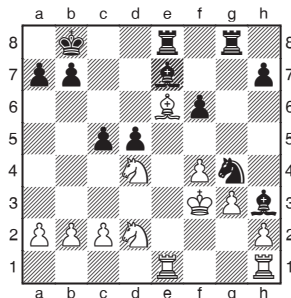
14.g3 ჭh3 15.ღd4 0-0-0

16.f4 ჭg4 17.ღd3 ჭe3

18.♔f2 ჭg4+ 19.♔f3 c5

20.ღf5+ ♔b8 21.♖ae1 ♖de8

22.ღe6

22...cxd4 23.ღxg8 ჭe3 24.ღxh7 ჭb4

25.ღb3

25.c3 ჭg2+ 26.♔e2 dxc3 27.bxc3 ჭxh1

28.ღg6 ♖e7 29.♖xh1 ჭc4+ 30.♔d1

ღe3+=

25...ღg2+ 26.♔f2 ჭxe1+ 27.♖xe1 ჭg4+

28.♔xg2 ♖xe1 29.ღxd4 ♖d1 30.h3 ♖d2+

31.ღe2 ♖xe2+ 32.♔f3 ♖e7

თეთრები დანებდნენ) **0-1.**

(იხ. ცხრილი 14)

18. მერაბ თხელიძე (თბილისი, ო/კ) -

გაგიკ აკოპიანი (ერევანი, ო/კ)

საბჭოთა კავშირის გუნდური ჩემპიონატის ფინალი

უმაღლეს სასწავლებლებს შორის. მეექვსე დაფა.

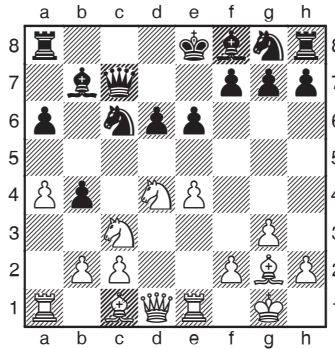
მინსკი, 1966 წლის 18 ივლისი-1 აგვისტო

სიცილიური დაცვა. შევენინგენის ვარიანტი. **B47**

1.e4 c5 2.♟f3 e6 3.d4 cxd4 4.♞xd4 a6 5.♠c3 ♝c6

ჩემი პარტია **მ.თხელიძე-ს.ჩეჩელიანი**, თბილისი 1969, გაგრძელდა შემდეგნაირად:
5...♞c7 6.g3 b5 7.♞g2 ♝b7 8.0-0 ♞f6 9.♞e1 d6 10.a4 bxa4 11.♞d5 ♝xd5 12.exd5 e5
13.f4 ♞a7 14.♞f5 ♞bd7 15.♞xa4 g6 16.fxe5 ♞xe5 17.♞g5 ♞fd7 18.♞d4 ♞g7 19.♞c6
♞a8± (იხ. ცხრილი 16)]

6.g3 b5 7.♞g2 ♝b7 8.0-0 ♞c7 9.♞e1 d6 10.a4 b4

11.♞d5 ♞a5 12.♞xc6 ♝xc6 13.♞d3 ♝xd5 14.exd5 e5 15.♞d2 ♞b8 16.♞xe5+ ♞e7
17.♞e4 ♞f8 18.♞xb4 ♞c7 19.♞c3 ♞d8 20.♞a5 ♞d7 21.♞c6 ♞f6 22.♞ae1 ♞xc6
23.dxc6 ♞xe4 24.c7 ♞e8 25.♞xe4 f5 26.♞xf5 ♞f7 27.♞e6+ ♞f6 28.♞c3+ ♞g6
29.c8♞ შავები დანებდნენ **1-0**

(იხ. ცხრილი 14)

აუცილებლად უნდა ვთქვა, რომ ჩვენმა გუნდმა:

1. რომან ჯინჯიხაშვილი (ს/ო)
2. თამაზ გიორგაძე (ს/ო)
3. თამაზ კიკიანი (ს/ო)
4. თეიმურაზ ლომია (ს/ო)
5. ალექო ბოკუჩავა (ს/ო)
6. მერაბ თხელიძე (ო/კ, კაპიტანი)
7. თამარ ხუგაშვილი (ხმიადაშვილი) (ს/ო)
8. ციციხო კახაბრიშვილი (ს/ო)

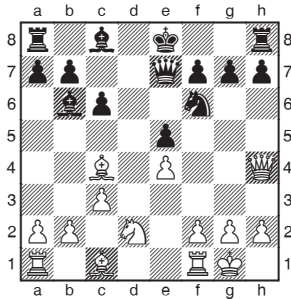
ხარკოვში გაიმარჯვა ნახევარფინალში, გაიმარჯვა მინსკში ფინალშიც და გახდა საბჭოთა კავშირის ჩემპიონი. მე დამაჯილდოვეს სამი ოქროს მედლით: ერთი — გუნდური პირველი ადგილისათვის, მეორე — ჩემს დაფაზე პირველი ადგილისათვის და მესამე — ნახევარფინალში და ფინალში ყველაზე მაღალი სპორტული შედეგისთვის: 12 ქულა 14-დან (+10, =4).

სპორტის ოსტატობის კანდიდატები სპორტის ოსტატების წინააღმდეგ
საკავშირო შეჯიბრება ორ ნრედ შევენიგენის სისტემით
სოჭი, 1966 წლის 15 აგვისტო - 6 სექტემბერი

**19. ვასილ ლეპიშკინი (მოსკოვი, ს/ო) -
მერაბ თხელიძე (თბილისი, ო/კ)**

ესპანური პარტია
კორდელის ვარიანტი. **C64**

**1.e4 e5 2.♖f3 ♗c6 3.♘b5 ♗c5 4.0-0 ♗d4
5.♗xd4 ♗xd4 6.c3 ♘b6 7.d4 c6 8.♗c4 d6
9.dxe5 dxe5 10.♞h5 ♞e7 11.♗d2
ა6 11.♗g5 ♗f6 12.♞h4 ♗e6! =
11...♗f6 12.♞h4**

12...g5! 13.♞xg5

ა6 13.♞g3 ♗h5 14.♞f3 14...g4 15.♞d1
♗f4;

ა6 13.♞g3 ♗h5 14.♞d3 ♗f4 15.♞c2 g4;

ა6 13.♞h6 ♞g8=

13...♞g8 14.♞h4

14.♞h6 ♞g6 15.♞h4 ♞g4 16.♞h6 ♞g6=

შეიძლება 16...♗d7, შემდგომში 0-0-0-ისა
და ♞dg8-ის იდეით

14...♞g4 15.♞h3 ♞f4 16.♞g3 ♞xf2

17.♞xf2 ♗g4 18.♗f1 ♗xf2 19.♞d3 ♗b6

20.♗e2

არ ვარგა 20.♗f3? ♞c5 21.♞e2 ♗xh2!+-+

20...♗xh2 21.♗d1 ♗g4 22.♗c2 ♗e3+

23.♗b1 ♗g4 24.♗f3 ♗d8 25.♞e2 ♞d1

26.a4 ♞g1 27.♞d3 ♗xf3 28.gxf3 ♗xc4

29.♞xc4 ♗e3 30.♗c2 ♞g5 31.♗xe3

♞g2+ 32.♗b3 ♞xa1 33.♞c5 ♞xf3

34.♞xe5+ ♗d7 35.♞d4+ ♗e6 36.♗b4

♞e2 37.b3 b6

თეთრები დანებდნენ **0-1**

(იხ. ცხრილი 15)

**20. მერაბ თხელიძე (თბილისი, ო/კ) -
მაკაროვი (მოსკოვი, ს/ო)**

პონციანის დებიუტი. **C44**

1.e4 e5 2.♗f3 ♗c6 3.c3 ♗f6

ძალიან მომწონს ეს დებიუტი. განსაკუთ-
რებით, როდესაც ჩემს წინააღმდეგ
თამაშობენ 3...d5 ეს დებიუტი უყვარდა
მიხეილ ჩიგორინს და მეც ამიტომ შემეიყ-
ვარდა, ვამბობ ხუმრობით ხანდახან.
სინამდვილეში კი მშურს ჩიგორინის,
რომელიც საოცარ კომბინაციებს
აკეთებდა

4.d4 d5

სხვა ვაგარძელებია: 4...d6 5.h3!? ♗e7 6.d5 ♗b8
7.♗d3 0-0 8.♗e3 ♗bd7 9.0-0 ♗h5 10.c4 ტალი;
4...d6 5.d5 ♗b8 6.♗d3 g6 7.h3 ♗bd7 8.♗e3
♗g7 9.♗bd2± ტოლუმი-პეტროსიანი, 1957;
4...exd4 5.e5 ♗e4 6.♞e2 d5 7.exd6 f5 8.♗xd4
♗xd4 9.cxd4 ♗xd6 10.f3 ♞h4+ 11.g3 ♗xg3+
12.hxg3 ♞xh1 13.fxex4 fxe4 14.♗c3 0-0 15.♗f4+-
ველიმიროვიჩი-ტრიფუნოვიჩი, 1962

5.♗b5 ♗xe4

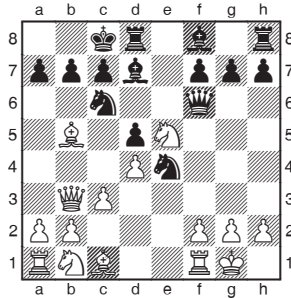
5...exd4 6.e5 ♗e4 7.♗xd4 ♗d7 8.♞b3 a6

9.♗e2 ♗c8 10.♗xc6 bxc6 11.♗d2±

6.♗xe5 ♗d7 7.♞b3 ♞f6 8.0-0 0-0-0

8...♗xe5 9.♞xd5 ♗xb5 10.♞xb5+ ♗c6 11.♞e2

♞e7 12.♞e1 ♗xc3 13.bxc3 ♞xe2 14.♞xe2+ ♗d7=

9.f3 ♗d6 10.♗xd7 ♞xd7 11.♞xd5 ♗xb5

12.♞xb5 ♗d6 13.♞g5 ♞e6 14.♗d2 f6 15.♞h4

g5 16.♞e1 ♞f7 17.♞g4 ♞e8 18.♗a3 ♗xa3

19.bxa3 ♗b8 20.♞xe8+ ♞xe8 21.♞f5 ♞f7

22.f4 ♞d5 23.♞h3 a6 24.fxg5 fxg5 25.♞f1 ♞g6

26.♞f3 ♞e6 27.♞e1 ♞g8 28.♞f6 ♞d6 29.♞f2

h6 30.h4 gxh4 31.♞xh4 ♞g6 32.♞e4 ♗a7

33.♗f4 h5 34.♞f3 ♞xa2 35.♗xc7 h4 36.d5

♞d2 37.♞e3+ ♞xe3+ 38.♞xe3 ♗b8 39.d6 ♞g5

40.♗xb8+ ♗xb8 41.♞e8+ ♗a7 42.d7 შავები
დანებდნენ (იხ. ცხრილი 15) **1-0**

**21. მერაბ თხელიძე (თბილისი, ო/კ) -
სოკოლოვი (მოსკოვი, ს/ო)**

სპორტის ოსტატობის კანდიდატები სპორტის ოსტატების წინააღმდეგ
საკავშირო შეჯიბრება ორ წრედ შევენინგენის სისტემით
სოჭი, 1966 წლის 15 აგვისტო - 6 სექტემბერი

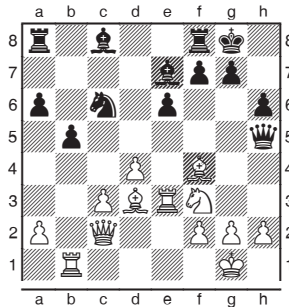
კარო-კანის დაცვა. პანოვის სისტემა. **B14**

1.e4 c6 2.d4 d5 3.exd5 cxd5 4.c4 ♟f6 5.♟c3 e6 6.♟f3 ♟e7 7.cxd5

ხშირად ვთამაშობ აგრეთვე 7.c5 -ს ჩემი კუმირის, მსოფლიო მეოთხე ჩემპიონის ალექსანდრე ალიოხინის მიზაძვით, ისე როგორც სხვა მის საყვარელ დებიუტებსაც. მაგალითად, პარტია მ.თხელიძე-ალექსანდრე ბლაგიძე, თბილისი 1959, შემდეგ-ნაირად გაგრძელდა:

7...♟e4 8.♟d3 f5 9.♟b5+ ♟d7 10.♟e5 0-0 11.♟xd7 ♟xd7 12.♟xe4 fxe4 13.0-0 ♟f6 14.♟f4 ♟c8 15.a3 ♟f7 16.♟c1 ♟d7 17.c6! ♟xf4 18.cxb7 ♟xb7 19.♟c6 ♟b8 20.♟xa8 ♟xa8 21.♟c7± (იხ. ცხრილი 17).

7...♟xd5 8.♟b5+ ♟c6 9.0-0 0-0 10.♟e1 ♟xc3 11.bxc3 ♟c7 12.♟d3 ♟a5 13.♟c2 h6 14.♟b1 a6 15.♟f4 ♟h5 16.♟e3 b5

17.♟h7+ ♟h8 18.♟e4 ♟b7 19.♟e5 ♟xe5

19...♟ac8? 20.♟h3±

20.♟xb7 ♟c4

20...♟ab8? 21.♟xe5 ♟g4 22.♟e4±

21.♟h3 ♟a3 22.♟c1 ♟f5 23.♟b3 ♟a7 24.♟xh6 ♟xh3 25.gxh3 ♟xb7 26.♟xa3 gxh6

26...♟xa3? 27.♟xa3+-

27.♟xh6+ ♟g8 28.♟b3 ♟d6 29.c4 f6 30.f4 ♟g7+ 31.♟g3 ♟xg3+ 32.hxg3 bxc4

33.♟g6+ ♟h8 34.h4 c3 35.h5 f5 36.♟h6+ ♟g8 37.♟g6+ ♟h8 38.h6 ♟g8

39.♟f6+ ♟h7 40.♟f7+ ♟h8 41.♟xe6 c2 42.♟f6+ ♟h7 43.♟xf5+ ♟xh6

44.♟xc2 ♟xg3+ 45.♟f2 ♟g4 46.♟e3 ♟xf4 47.♟h2+ ♟g5 48.♟g3+ ♟f5 49.♟g8 ♟e4+

50.♟d3 ♟e6 51.♟c8 ♟f6 52.♟xa6 ♟e7 53.♟c8 ♟f6 54.a4 ♟f8 55.♟b7+ ♟e6 56.a5

♟b8 57.♟e4+ ♟d7 58.a6 ♟b3+ 59.♟c2 ♟a3 60.♟b7+ შავები დანებდნენ. **1-0**

(იხ. ცხრილი 15)

ეს სამი პარტია დაიბეჭდა ჟურნალში Шахматный Бюлетень, 1967 год, №2. Партия 108, 109, 117.

КАНДИДАТЫ ПРОТИВ МАСТЕРОВ

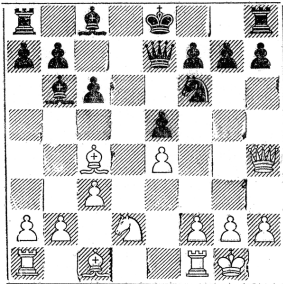
Сочи, 1966 г.

№ 108 Испанская партия

ЛЕПЕШКИН

ТХЕЛИДЗЕ

1. e4 e5 2. Кf3 Кc6 3. Сb5 Сc5 4. 0—0 Кd4 5. К: d4 С: d4 6. c3 Сb6 7. d4 c6 8. Сc4 d6 9. de de 10. Фh5 Фе7 11. Кd2 Кf6 12. Фh4.

12...g5 13. Ф: g5 Лg8 14. Фh4 Лg4 15. Фh3 Лh4 16. Фg3 Л: f2 17. Л: f2 Кg4 18. Крf1 С: f2 19. Фd3 Сb6 20. Крe2 К: h2 21. Крd1 Кg4 22. Крc2 Ке3+ 23. Крb1 Сg4 24. Кf3 Лd8 25. Фе2 Лd1 26. a4 Лg1 27. Фd3 С: f3 28. gf К: c4 29. Ф: c4 Се3 30. Крc2 Фg5 31. С: e3 Фg2+ 32. Крb3 Л: a1 33. Фе5 Ф: f3 34. Ф: e5+ Крd7 35. Фd4+ Крe6 36. Крb4 Фе2 37. b3 b6. Белые сдались.

№ 109 Дебют Понциани

ТХЕЛИДЗЕ

МАКАРОВ

1. e4 e5 2. Кf3 Кc6 3. c3 Кf6 4. d4 d5 5. Сb5 К: e4 6. К: e5 Сd7 7. Фb3 Фf6 8. 0—0 0—0 9. f3 Кd6 10. К: d7 Л: d7 11. Ф: d5 К: b5 12. Ф: b5 Сd6 13. Фg5 Фе6 14. Сd2 f6 15. Фh4 g5 16. Ле1 Фf7 17. Фg4 Ле8 18. Ка3 С: a3 19. ba Крb8 20. Л: e8+ Ф: e8 21. Фf5 Фf7 22. f4 Лd5 23. Фh3 a6 24. fg fg 25. Лf1 Фg6 26. Фf3 Фе6 27. Ле1 Фg8 28. Фf6 Лd6 29. Фf2 h6 30. h4 gh 31. Ф: h4 Лg6 32. Фе4 Кра7 33. Сf4 h5 34. Фf3 Ф: a2 35. С: c7 h4 36. d5 Фd2 37. Фе3+ Ф: e3 38. Л: e3 Кb8 39. d6 Лg5 40. С: b3+ Кр: b8 41. Ле8+ Кра7 42. d7. Черные сдались.

№ 110 Сицилианская защита

НОВОПАШИН

РУДЕРФЕР

1. e4 c5 2. Кf3 e6 3. d4 cd 4. К: d4 a6 5. Кc3 b5 6. Сd3 Сb7 7. 0—0 Ке7 8. Фh5 Кg6 9. Кf3 Кc6 10. Се3 Фc7 11. Кg5 d6 12. f4 b4 13. Ка4 Кd8 14. Лае1 Се7 15. Кb6 Лb8 16. f5 ef 17. ef Ке5 18. Ке6 К: e6 19. fe g6 20. ef+ К: f7 21. С: g6 hg 22. Ф: g6 Лf8 23. Лf2 Сc6 24. Сg5 Л: b6 25. Л: e7+ Ф: e7 26. С: e7 Кр: e7 27. Фf6+ Крd7 28. Ле2 Крc8 29. Ле7 Лb7 30. Л: b7 С: b7 31. Фg7 Ле8 32. Ф: f7 Сe6 33. Фc4 Крd7 34. Ф: b4 Ле4 35. Фd2 Сb5 36. Крf2. Черные сдались.

№ 111 Сицилианская защита

ШИЛОВ

ВОСКАНИЯ

1. e4 c5 2. Ке3 Кc6 3. Кf3 e6 4. d4 cd 5. К: d4 a6 6. К: c6 bc 7. Сd3 d5 8. 0—0 Кf6 9. Ле1 Сb7 10. Фf3 Се7 11. e5 Кd7 12. Фg3 g6 13. Сh6 c5 14. Фh3 Лg8 15. b3 Фc7 16. Сd2 h5 17. f4 Кb6 18. a4 e4 19. Сc2 d4 20. a5 Кd7 21. Кd1 c3 22. Сc1 Ке5 23. Кf2 g5 24. f5 g4 25. Ф: h5 Фc6 26. Сf1 ef 27. e6 К: e6 28. Ф: f5 g3 29. hg Л: g3 30. Ке4 Лg6 31. Сc4 Чh4 32. Ле2 0—0—0 33. Ф: f7 Лdг8 34. С: e6+ Ф: e6 35. Ф: b7+ Кр: b7 36. Кc5+ Крc6 37. К: e6 Сf6 38. Кf4 Лb6 39. Ла4 Лg8 40. Ле6+ Крd7 41. Л: f6. Черные сдались.

№ 112 Сицилианская защита

ВОСКАНИЯ

НОВОПАШИН

1. e4 c5 2. Кf3 Кc6 3. d4 cd 4. К: d4 e6 5. Кc3 Фc7 6. Се2 a6 7. 0—0 Кf6 8. Крh1 Се7 9. f4 d6 10. Се3 0—0 11. Фе1 Cd7 12. Фg3 Лад8 13. Лае1 b5 14. a3 Лb8 15. e5 de 16. К: c6 С: c6 17. fe Кd7 18. Сh6 Ф: e5 19. Сf4 Фc5 20. С: b8 Л: b8 21. Лd1 Фе5 22. Cf3 Ф: g3 23. hg Ке5 24. С: c6 К: c6 25. Лd7 Крf8 26. Лf1f1 g6 27. Ле7 Ке5 28. Ке4 Лb6 29. b4 a5 30. Ке5 ab 31. ab Сd6 32. Ле8+ Крg7 33. Ла1 Кg4 34. Ла7 h5 35. Кd7 Сb8 36. К: b8. Черные сдались.

№ 117 Защита Каро-Канн

ТХЕЛИДЗЕ

СОКОЛОВ

1. e4 c6 2. d4 d5 3. ed cd 4. c4 Кf6 5. Кc3 e6 6. Кf3 Се7 7. cd К: d5 8. Сb5+ Ке6 9. 0—0 0—0 10. Ле1 К: c3 11. bc Фc7 12. Сd3 Фа5 13. Фе2 h6 14. Лb1 a6 15. Сf4 Фh5 16. Ле3 b5 17. Чh7+ Крh8 18. Се4 Сb7 19. Ке5 К: e5 20. С: b7 Ке4 21. Лh3 Ка3 22. Фе1 Фf5 23. Лb3 Ла7 24. С: h6 Ф: h3 25. gh Л: b7 26. Л: a3 gh 27. Ф: h6+ Крg8 28. Лb3 Сd6 29. c4 f6 30. f4 Лg7+ 31. Лg3 Л: g3+ 32. hg bc 33. Фg6+ Крh8 34. h4 c3 35. h5 f5 36. Фh6+ Крg8 37. Фg6+ Крh8 38. h6 Лg8 39. Фf6+ Крh7 40. Фf7+ Крh8 41. Ф: e6 c2 42. Фf6+ Крh7 43. Ф: f5+ Кр: h6 44. Ф: c2 Л: g3+ 45. Крf2 Лg4 46. Крc3 Л: f4 47. Фh2+ Крg5 48. Фg3+ Крf5 49. Фg8 Ле4+ 50. С Крd3 Ле6 51. Фc8 Крf6 52. Ф: a6 Крe7 53. Фc8 Лf6 54. a4 Лf8 55. Фb7+ Крe6 56. a5 Лb8 57. Фе4+ Крd7 58. a6 Лb3+ 59. Крe2 Ла3 60. Фb7+. Черные сдались.

№ 118 Защита Уфимцева

МУЧНИК

ТХЕЛИДЗЕ

1. Кf3 g6 2. e4 Сg7 3. d4 d6 4. Ке3 Кf6 5. Се2 0—0 6. 0—0 e6 7. Ле1 Фc7 8. h3 e5 9. de de 10. Се3 Лd8 11. Фе1 Кb d7 12. Лd1 b5 13. e3 Сb7 14. Сh6 Кf8 15. Л: d8 Л: d8 16. С: g7 Кр: g7 17. Фg5 Кd7 18. Фе7 Ке6 19. Лd1 Сc8 20. Лd6 Крg8 21. Л: e6 fe 22. Кg5. Черные сдались.

22. მერაბ თხელიძე (თბილისი, ო/კ) -

კოროლიოვი (ლენინგრადი, ს/ო)

საკავშირო გუნდური ჩემპიონატის ფინალი
უმალეს სასწავლებლებს შორის. მესამე დაფა. ბელცი, 1972 წელი

ალიოხინის დაცვა. შპილმანის შეტევა. **B02**

1.e4 c5 2.♟f3 ♚f6!? 3.♟c3

ჩემი „გამოჭერა“ დებიუტში ბევრ მოჭადრაკეს უცდია, მაგრამ მათ არ იცოდნენ რომ მე ყველაზე ძლიერი სწორედ დებიუტში ვიყავი, მქონდა დამუშავებული დებიუტების „ჩაკეტილი“ სისტემა, რომელიც საშუალებას მძლევდა დებიუტების ცვლით მიმელო ჩემთვის სასურველი დებიუტი და „ჩემი“ თამაში.

3...d5 4.e5 ♚fd7 5.e6! ♟e6 6.d4 ♟c6 7.dxc5 ♟a5

როგორც ხედავთ, მივიღეთ დებიუტი და „ჩემი“ თამაში. საინტერესოა, ვინ ვინ „გამოიჭირა“. შავების ბოლო სვლა არ მომეწონა. ცხადია, ასეთი „პროცესის“ შემდეგ მონინალმდეგე დაუშვებს უზუსტობას და მე მივაჩვიე ჩემი თავი არ გავაკეთო სვლა, სანამ მას არ „დავსჯი“, როგორც გვასწავლიდა ჩემი კუმირი, მსოფლიო მეოთხე ჩემპიონი **ალექსანდრე ალიოხინი**. თეორიაში განხილულია ძირითადი ვარიანტები:

7...g6; 7...♟f6; 7...a6 თუმცა თამაშობენ 7... ♟a5-საც.

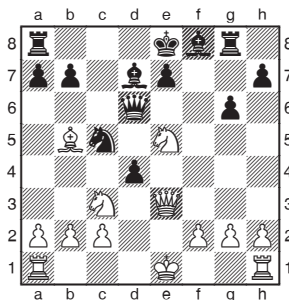
8.♟b5 g6 9.♟d2 ♟c7 10.♟e2 ♟xc5 11.♟e3 ♟d6 12.♟d4 ♟g8 13.♟f4 ♟d7 14.♟e3

კომპიუტერი „თვლის“ რომ კარგია

14.♟d2 e5 15.♟xc6 exf4 16.♟xd7+ ♟xd7 17.♟xd5 ♟xd5 18.♟xd5 0-0-0±

14...e5 15.♟xe5 ♟xe5 16.♟xe5 d4

a6 16...♟h6 17.♟e2 ♟g7 18.f4±

17.♟xd7

ჩემი ოცნება იყო ლაზიერის შენირვა ერთხელ მაინც და ახლა მომეცა ამის შესაძლებლობა.

17. ... ♟xd7 ცხადია არ ვარგა

17...dxe3 18.♟e5+ ♟d8 19.♟f7+ ♟c7 20.♟xd6 exf2+ 21.♟xf2 exd6 22.♟d5+±

18.♟e2 ♟g7 19.♟e4 ♟b4+ 20.c3 dxc3 21.0-0 cxb2 22.♟ad1 0-0-0 23.a3 ♟a5 24.♟xd7+

♟xd7 25.♟c4+ შავები დანებდნენ **1-0**

**23. ოსოტნიკი (დნებროპეტროვსკი, ს/ო) -
მერაბ თხელიძე (თბილისი, ო/კ)**

საკავშირო გუნდური ჩემპიონატის ფინალი
უმალეს სასწავლებლებს შორის. მესამე დაფა. ბელცი, 1972 წელი
შოტლანდიური პარტია. **C55**

1.e4 e5 2.♖f3 ♗c6 3.♗c4 ♖f6

4.d4 exd4 5.e5 ♗g4 6.♞e2 ♞e7

7.♗f4 f6 8.exf6 ♞xe2+

9.♗xe2 ♖xf6 10.♗xc7

10.♖bd2 ♖b4 11.a3 ♗xd2 12.♖xd2 d5;

ინფორმატორში C55-ის 8 ვარიანტის
53-ე გადახვევაში დაბეჭდილია ჩემი ეს
პარტია და რეკომენდებულია

10.♞e1 d6 11.♗f1+ ♗e7 12.♖b5 ♗d7=

10...d6 11.♖b5 ♗d7 12.♗xc6 bxc6

13.♖xd4 c5 14.♖b3 ♖d5 15.♗a5

15...♖f4+ 16.♗d2

ა6

16.♗f3 g5 17.♖c3 ♗c6+ 18.♗g3 ♖xg2

16...♖xg2 17.c4 g6 18.♖c3 ♗h6+

19.♗d1 0-0 20.♞f1 ♖e3+ 21.fxe3 ♞xf1+

22.♗e2 ♞xa1 23.♖xa1 ♞b8 24.♖b3 ♗g4+

25.♗d3 ♗h3 26.♗c7 ♞b7 27.♖b5 ♗f1+

28.♗e4 a6 29.♖a5 axb5 30.♖xb7 ♗g2+

31.♗d3 bxc4+ 32.♗xc4 ♗xb7

33.♗xd6 ♗xe3 34.♗xc5 ♖f4

35.♗g1 ♗f7 36.♖b5 ♗e6 37.a4 ♗d7

თეთრები დანებდნენ 0-1

C 55

10. ♗e4 de5 11. ♖e5 ♖e5 12. ♗e5 ♗e7 13. ♗f4 ♗f5 ♣ Garcia—Findlay, Haifa (ol) 1976

47 7. e6 fe6 8. ♗g5 ♗ge5 9. ♗e6 h6! 10. ♗h5 [10. ♗c8 ♗c8 11. ♗h5 g6 12. ♗h3 ♗d7 ♣ Borisov—Kuznetsov, SSSR 1961] g6 11. ♗h3 hg5! 12. ♗h8 ♗e6 ♣ Isakov—Poznjak, corr. 1973; 7. ♗g5 ♗e7 8. ♗e7 ♗c7 9. ed6 ♗d6 10. ♗e1 ♗e6 11. h3 ♖f6 12. ♗g5 ♖d8 13. c3 0-0 14. ♖e6 ♖e6 15. ♗e6 fe6 16. ♗d4 ♗d4 17. cd4 ♗ad8 ♣ Nyman—Al'tsuler, corr. 1967 — 4/261

48 7... ♗d6 8. ♖a3 a6 9. h3 ♖f6 10. ♗g5 ♖d8 11. ♗e1 ♗e7 12. ♗e2 ♖e6 13. f4! ♣ Sax—Gorčakov, Groningen 1971/72

49 9. c3 ♖ce5 ♣

50 9... ♖ce5?! 10. h3! ♣ Ljubojević—Sanguineti, Nice (ol) 1974 — 18/259; 9... ♗ge5! ♣ Minić

51 13. ♖d6 ♖f3 14. ♗f3 cd6 15. ♗f4 h5! 16. ♗d6 ♗g8 ♣ Maciejewski—Sydor, Polska 1976 — 22/272

52 7... d6 8. ed6 ♗e2 9. ♗e2 ♗d6 10. ♗d6 cd6 11. ♖a3 ♗ge5 [11... ♗e6 12. ♖b5 ♣ 0-0 13. ♖fd4 ♗he8 14. 0-0 ♖f6 (Belinkov—Leonidov, SSSR 1966) 15. ♗ad1 ♣] 12. ♖b5 d3 13. ♖e5 de5 14. ♗d3 0-0 15. 0-0-0 ♖b4 16. ♗c4 ♣ Lebović—Umanski, SSSR 1968

53 8... ♗e2 9. ♗e2 ♖f6 [Ohotnik—Čelidze, SSSR 1973] 10. ♗e1 d6 11. ♗f1 ♗e7 12. ♖b5 ♗d7=

54 6... ♖d7 7. 0-0 ♗e7 8. ♗c6 bc6 9. ♖d4 ♖b8 10. ♖c3 0-0 [10... c5 11. ♖db5 c6 12. ♖d6 ♣ Barczay—Smejkal, Raach 1969 — 8/209] 11. ♗f3 ♗d7 12. h3 ♗d8 13. ♗e1 ♣ Cejtin—Juneev, SSSR 1980 — 30/253

55 8. ♖c6 bc6 9. ♗d3 ♗c5! 10. ♗e4 ♗h4 11. ♗e2 de4 [Lichtenhein—Morphy, New York 1857] 12. 0-0 ♣; 8. ♖b3 ♗h4 9. 0-0 0-0-0 10. ♗c6 ♗c6 11. ♖c3 f6 12. ♖e4 de4 13. ♗e2 ♗d5 ♣ Tartakower—Reti, Baden Baden 1914; 8. ♖e2 ♖e7 9. ♗d3 ♗f5=

56 9. ♗e3 c5 10. ♖b3 d4 11. ♗f4 g5 12. ♗e2 ♗f5 13. ♗c1 g4 14. 0-0 ♣ Belinkov—Leonidov, SSSR 1967; 9. ♖b3 ♗e7 10. ♗e3 0-0 11. ♖d2 ♗f5 12. f4 ♗h4 13. g3 ♖d2 14. ♗d2 ♗e7 ♣ Kärner—Arakas, SSSR 1956

57 9... g6 10. f3 ♖c5 11. f4 ♖e6 12. f5 ♖d4 13. ♗d4 ♗f5 14. e6 ♣ Šipov—Solncev, SSSR 1964; 9... e5 10. ♖b3 c6 11. c4! d6 12. ♖d3d2 ♖d2 13. ♖d2 ♗e6 14. ♗a4 ♗b6 15. ♗c2! ♣ Èstrin—Sadomskij, corr. 1962

58 10. ♖b3 a5! 11. a4 0-0 12. ♗e3 f5=

59 11... f5 12. b4 ♖e4 13. e6! ♣ Golovko—Grečkin, corr. 1962; 11... f6 12. f5! 0-0 13. e6 ♗e8 14. ♖c3 ♖e4 15. ♖e4 de4 16. ♗e3 ♖b8 17. ♖b3 ♣ Èstrin—Čehover, SSSR 1954; 11... ♖e6 12. f5 ♖d4 13. ♗d4 c5 14. ♗g4! ♣ Sax—Aitken, Skopje (ol) 1972

24. მერაბ თხელიძე (თბილისი, ო/კ) -

გუტკინი (რიგა, ს/ო)

საკავშირო გუნდური ჩემპიონატის ფინალი
უმალეს სასწავლებლებს შორის. მესამე დაფა. ბელცი, 1972 წელი

სიცილიური დაცვა. მორას გამბიტი. **B21**

**1.e4 c5 2.ღf3 d6 3.d4 cxd4 4.c3 dxc3
5.ღxc3 ღc6 6.ღc4 e6**

არ ვარგა 6...ღf6 7.e5±;

ა6 6...ღe6 7.ღxe6 fxe6 8.ღb3 ღd7 9.0-0
ღa5 10.ღa3 ღc4 11.ღb4 ღc8 12.b3±

7.0-0 a6

ეს გამბიტი ერთ-ერთი ჩემი გამორჩეული
დებიუტია, რომელსაც ნახევარ საუკუ-
ნეზე მეტია ვთამაშობ და არა ერთი შთა-
მბეჭდავი პარტია შემეიქმნია. მოვიყვან
თხელიძე-ციხელაშვილის პარტიას, თბ-

ილისი, 1968 წელი:

7...ღe7?! 8.ღe2 ღc7 9.ღf4 ღf6 10.ღb5!
ღb8 11.e5 ღh5 12.exd6 ღxf4 13.ღd2 ღxd6
14.ღxd6+ ღe7 15.ღad1 ღg6 16.ღf5+

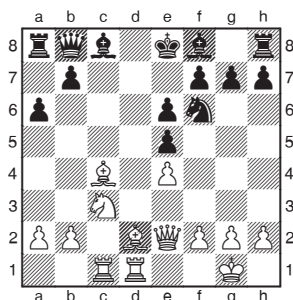
8.ღe2 ღf6 9.ღd1 ღa5

საინტერესო პარტია ვითამაშე **ოთარ**
თურქესტანიშვილთან, თბილისის ჩემ-
პიონატის ფინალი, 1959 (იხ. ცხრილი 7)

9...ღc7 10.ღf4 ღg4 11.ღac1 ღge5 12.ღd5
ღxf3+ 13.ღxf3 ღd8 14.ღg5!±

**10.ღf4 ღe5 11.ღxe5 dxe5 12.ღd2 ღc7
13.ღac1 ღb8**

ა6 13...ღd7 14.ღxa6! ღxa6 15.ღb5 ღxb5
16.ღxb5+ ღc6 17.ღa5+- **გრაჟდანცევი-**
ჟარკოვი, 1968 წელი

14.ღa4! ღd7

სხვა გაგრძელებებია:

14...b5 15.ღb3 ღe7 16.ღc5 0-0 17.ღa5±
ა6 14...b5 15.ღb3.bxa4 16.ღxc8+! ღxc8

17.ღxa4+ ღd7 18.ღe3+-

15.ღa5 b5

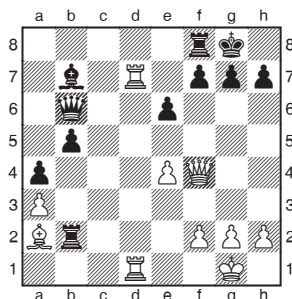
ა6 15...b6 16.ღxd7 ღxd7 17.ღxb6 ღa7
18.ღxd7 ღxd7 19.ღxa6+-

16.ღb3 ღe7 17.ღe3 0-0! 18.ღb6 ღxb6

**19.ღxb6 ღg5 20.ღxg5 ღxb6 21.ღxe5
ღb7 22.ღd6 ღac8 23.ღcd1 ღc6 24.ღd7 a5**

აქ საქმეში ჩაერია ორმხრივი ცაიტნოტი
და თეთრებმა დააგეს პატარა მახე

25.a3 a4 26.ღa2 ღc2 27.ღf4 ღxb2?

ეს პოზიცია დაიბეჭდა „ინფორმატორში“,
ტომი 15, 1973 წელი, გვ.250, დიაგრამა 13
და პასუხი გვ. 256-ზე

28.ღxf7 ღxf7

28...ღd8 29.ღxd8+ ღxd8 30.ღf8+ ღxf8

31.ღxe6+-

29.ღxe6!

შავები დანებდნენ **1-0**

მართლაც:

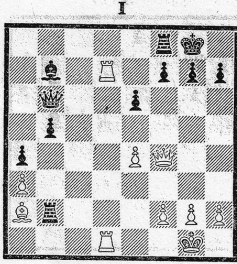
29...ღxe6 30.ღd8+-;

29...ღxf2 30.ღb8+;

29...ღxf2+ 30.ღxf2 ღbxf2 31.ღd8#;

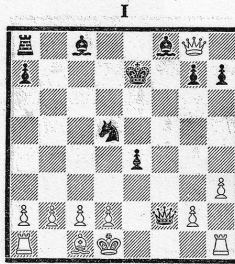
29...ღc7 30.ღxf7+ ღxf7 31.ღd8#.

13. THELIDZE—GUTKIN
SSSR 1973

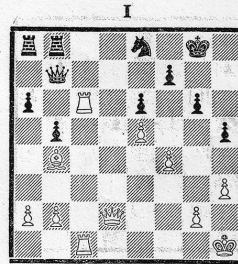
1. ?

14. SIEGERS—AMILIBIA
correspondence 1973

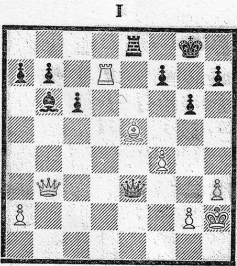
1... ?

15. VELIMIROVIĆ—
JANOŠEVIĆ
Vrnjačka Banja 1973

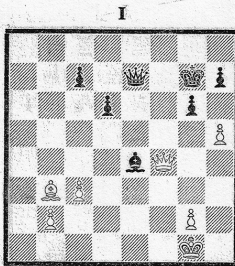
1. ?

16. FORINTOS—
ANTOŠIN
Budapest 1973

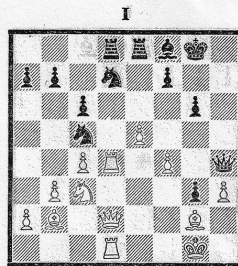
1... ?

17. IVANOVIĆ—
POPOVIĆ
Jugoslavija 1973

1. ?

18. NEBOLJSIN—
PETRUŠIN
SSSR 1973

1... ?

250

13. THELIDZE—GUTKIN

1. ♖f7! ♖f7 [1... ♜d8 2. ♜d8 ♜d8 3. ♖f8! ♜f8 4. ♜e6+-] 2. ♜e6! [2... ♜e6 3. ♖d8+-; 2... ♜c7 3. ♜f7 ♜f7 4. ♜d8#] 1:0 [Judovič]

14. SIEGERS—AMILIBIA

1... ♜g4! 2. hg4 ♜e3! 3. de3 ♜d8 0:1 [Purins]

15. VELIMIROVIĆ—JANOŠEVIĆ

1. f5! ♜g7 [1... gf5 2. ♜g5 ♜g7 3. ♜e7△ 4. ♜f6+-; 1... ef5 2. e6 fe6 3. ♖e6+-] 2. fg6 fg6 3. ♖c7 ♜d5 4. ♖g7! [4... ♜g7 5. ♖c7 ♜g8 6. ♜h6+-] 1:0 [Velimirović]

16. FORINTOS—ANTOŠIN

1... ♜g1 2. ♜g3 ♜e1! 3. ♜g4 [3. ♜f3 ♜f2] h5 4. ♜g5 ♖e5!

1... ♜g4! 2. hg4 ♜e3! 3. de3 ♜d8 0:1 [Purins]

20. MARIĆ—PETREKOVIĆ

1. ♜f6! ♜f6 2. ef6 ♜d6 [2... ♜c2 3. f7 ♜h8 4. ♜g5+-] 3. ♜f4 ♜b7 4. ♜e4 ♜e4 [4... ♖c6 5. cb5 ♜d5 6. ♜d5 ed5 7. ♖e7+-] 5. ♜g7# 1:0 [Marić]

21. VELIMIROVIĆ—LAZIĆ

1. ♜f3! ♜f7 [1... ♜c7 2. ♜d5 ♜a7 3. ♜h1 e5 4. ♜f5+-] 2. ♖c1 ♜b4 3. ♖c7 ♜g7 4. ♜c6 ♜e7 5. ♜d7 ♜d7 6. ♖d7 ♜d7 7. ♜b7 ♜e8 8. ♖c1 1:0 [Velimirović]

22. HUGUET—LJUBOJEVIĆ

1... ♜g4! 2. fg4 [2. ♜e2 ♜h2 3. ♖a7 ♜c8 4. ♜f7 ♖g8△ 5... ♜4f3 +-] ♜h1 3. ♖a7 [3. ♜e2 e4+-]

256

მერაბ თხელიძე და გურამ მაჭავარიანი

ნსს „ქარიშხალას“ საკავშიროგუნდური ტურნირის მონაწილეები
ბელცი, 1972.

მიშა ზვიადაძე, ანზორ ბერძენიშვილი და მერაბ თხელიძე

საქართველოს „ბურევესტნიკის“ ნაკრები - საკავშირო ტურნირის გამარჯვებული. ბელცი, 1972.

I რიგი: ლალი გელიაშვილი, თამარ ხმიადაშვილი, გია ცქიტიშვილი;

II რიგი: კახი ჩიგოგიძე, გიური ციხელაშვილი, მამია სანიკიძე,
ნუგზარ ლომია, მერაბ თხელიძე, თამაზ გიორგაძე.

თავი 4. არსებობისთვის მათემატიკა, სიყვარული - ჭადრაკს (1972-1994)

საკუთარი თავი, ოჯახი, ჩენი, ჩემი და მეუღლის ახლობლები, ყველას ღირსეული ცხოვრებისათვის, როგორც ჩემი კლანის უფროსი და მათ კეთილდღეობაზე პასუხისმგებელი, ვაკეთებდი ყველაფერს რაც შემეძლო და რაც არ შემეძლო: ვმუშაობდი თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში დოცენტად, საქართველოს პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში სალექციო ასისტენტად, კომაროვის სახელობის სკოლა-ინტერნატიში განთავისუფლებულ პიონერ-ხელმძღვანელად, მათემატიკის მასწავლებლად და ჭადრაკის წრის ხელმძღვანელად, მეცნიერებათა გამოთვლით ცენტრში უმცროს მეცნიერ თანამშრომლად. საღამოობით ვამზადებდი აბიტურიენტებს. სამწუხაროდ ჩემი საყვარელი საქმისათვის, ჭადრაკისათვის არც დრო მრჩებოდა და არც ძალა. სწორედ ამიტომ ვთქვი: არსებობისათვის მათემატიკა, სიყვარული — ჭადრაკს. მაინც შევძელი მონაწილეობა მიმელო თბილისისა და საქართველოს შეჯიბრებებში, „ქარიშხალას“ საკავშირო პირველობების ნახევარფინალებში და სტუდენტ-მასწავლებელთა საკავშირო გუნდურ ჩემპიონატებში. მაგრამ ეს იყო სპორტული თამაშები და არა ჩემს მიერ შექმნილი თეორიული კვლევების გამოცდა შემოქმედებით შეჯიბრებებში და საჭადრაკო წინსვლა.

რაც შეეხება 1991-1994 წლებს, ჩემს სამშობლოში განვითარებული ტრაგიკული მოვლენების გამო, ქვეყანაში ჩაკვდა თითქმის ყველა კულტურული, სამეცნიერო და სპორტული საქმიანობა. მე **გამზადებული მქონდა სადოქტორო დისერტაცია**, რომლის დაცვა იგეგმებოდა მოსკოვში ჩემი ფაქტიური მეცნიერ-ხელმძღვანელის, აკადემიკოს **ალექსანდრე სამარსკის** ხელმძღვანელობით, რომელიც იყო საბჭოთა კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილი წევრი, სოციალისტური შრომის გმირი, საკავშირო მათემატიკური

აკადემიკოსი ალექსანდრე სამარსკი

მოდელირების ინსტიტუტის დირექტორი, მოსკოვის უნივერსიტეტის პროფესორი, გამოთვლითი მათემატიკის კათედრის გამგე და ჩემი დიდი მფარველი და მეგობარი. გეტყვით იმასაც, რომ ორივეს გვიყვარდა დეტექტივები. მაგრამ დაცვა ვერ მოხერხდა არსებული ვითარების გამო. ძალიან მენანებოდა ამ საქმეში დახარჯული დრო და შრომა.

**25. მერაბ თხელიძე (ო/კ) -
იური ჩიქოვანი (ს/ო)**

თბილისის ჩემპიონატის ფინალი მამაკაცებს შორის. 1974 წელი
პირც-უფიმცევის დაცვა. **B06**

1.e4 d6 2.d4 g6 3.♖c3 ♗g7 4.♗g5 c6

თეთრებით ერთ-ერთი ჩემი საყვარელი ვარიანტია. განსაკუთრებით მომწონს გაგრძელება

4...♗f6 5.e5

და მიღებული პოზიციები.

მაგალითად

5. ... dxe5 6.dxe5 ♗g4 ♖xd8+ ♗xd8

8.♞d1+ ♗d7 9.e6 fxe6 10.♗c4

ან 5. ... dxe5 6.dxe5 ♗fd7 7.e6 fxe6 8.♗f3 c6 9.♗e2 0-0 10.0-0 ♗f6 11.♖c1 ♗d5 12.♗h6

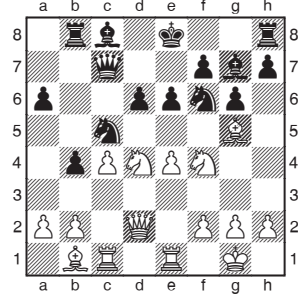
5.♖d2 b5 6.♗f3 ♗d7 7.♗d3 a6 8.0-0 ♖c7 9.♖ac1!? ♗gf6 10.♗e2 c5 11.c4 b4 12.♗f4 e6 13.♖fe1 cxd4 14.♗xd4 ♗c5 15.♗b1 ♖b8

15...h6 16.♗xf6 ♗xf6 17.♗f3 0-0 18.e5

♗xe5 19.♗xg6 fxg6 20.♗xe5 dxe5

21.♖xh6 ♖g7 22.♖e3 ♗d7 23.c5 ♖a7

24.♖g5

16.♗d5! exd5

ან 16...♗xd5 17.cxd5 0-0 18.e5 dxe5

19.dxe6±

17.exd5+ ♗f8 18.♗xf6 ♗xf6 19.♖h6+

♗g7 20.♖e8+ ♗xe8 21.♖xg7 ♖f8

22.♖e1+ ♗e6 23.dxe6 ♖e7 24.exf7+ ♖xf7

25.♖xe7+ ♖xe7 26.♖xe7+ ♗xe7 27.♗c6+

♗d7 28.♗xb8+ ♗c7 29.♗xa6+ ♗xa6

30.f4 ♗b6 31.♗f2 ♗c5 32.♗e3 ♗b8

33.b3 ♗d7 34.♗e4 ♗f6 35.h3 ♗g8 36.g4

♗h6 37.♗d5 შავები დანებდნენ **1-0**

ნინო გურიელი და წლების განმავლობაში მისი მწვრთნელი იური ჩიქოვანი

**26. ორდიანი (ერევანი, ო/კ) -
მერაბ თხელიძე (თბილისი, ო/კ)**

ნსს „ქარიშხალას“ საკავშირო ჩემპიონატის ნახევარფინალი.
იურმალა, 1975 წელი.

არასწორი დასაწყისი. **A00**

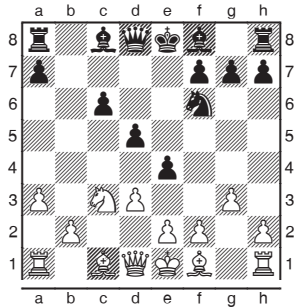
1.a3 2.c4 c6

თეთრებს უნდათ დამაბნინონ ასეთი იშვიათი დასაწყისით. მე დავფიქრდი და გადავწყვიტე მეთამაშა ალაპინის ვარიანტი სიცილიურ დაცვაში მეორე ხელში. ჩავთვალე, რომ სვლა a3 დიდად არ შემიშლიდა ხელს.

3.♖f3 e4 4.♗d4 d5 5.cxd5 cxd5

6.d3 ♗f6 7.♗c3 ♗c6

8.♗xc6 bxc6 9.g3?!

ჩემმა გადაწყვეტილებამ შედეგი გამოიღო. თეთრების ბოლო სვლა ვერ

ჯდება ალაპინის დებიუტის იდეაში.

9...exd3 10.♗xd3 ♗d6 11.♗g2 0-0

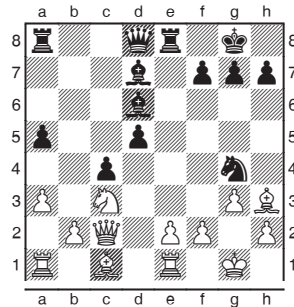
12.0-0 ♗g4 13.♗e1 a5

14.♗c2 ♗e8 15.♗a4 ♗d7

16.♗h3 c5 17.♗b3

ან 17.♗c2 d4

17...c4 18.♗c2

18...♗xh2 19.♗g5

ან 19.♗g2 ♗g4 20.♗xd5 ♗c8♠

19...♗xg5 20.♗xd7 ♗e3

თეთრები დანებდნენ. **0-1**

როგორც **ჯემალ ბერაძესთან** პარტიის კომენტარში აღვნიშნე, სულ ვოცნებობდი იმ კომბინაციების გაკეთებას, როგორებიცაა **რეტის კომბინაცია ტარტაკოვერთან, ალიოხინის - რეტისთან** ეტლის შეწირვა ბლოკირებაზე, **ემ. ლასკერის** ორი კუს შეწირვა **ბაუერთან** (იხ. ჩემი კომენტარი 14-ე პარტიაში: **თხელიძე-ბერაძე**). ამ პარტიაში ჩემი ოცნების მეორე კომბინაციის გაკეთება შეეძქელი!

**27. მიკულოვი (მოსკოვი, ო/კ) -
მერაბ თხელიძე (თბილისი, ო/კ)**

ნსს „ქარიშხალას“ საკავშირო ჩემპიონატის ნახევარფინალი.
იურმალა, 1975 წელი.

მეფის გამბიტი. **C36**

1.e4 e5 2.f4 exf4 3.♖f3 d5 4.exd5 c6

ძალიან მომწონს მეფის გამბიტის წინააღმდეგ ამ სისტემის თამაში. ვნახოთ რამდენიმე შესაძლო ვარიანტი:

5.dxc6 ♗xc6 6.d4 ♕d6 7.♕d3 ♗f6 8.0-0 0-0 9.c3 ♗g4 10.♗bd2 ♖e8 11.♗c4 ♕c7 12.h3 ♕h5, როგორც იყო მუჩნიკ-ბაკულინის პარტიაში, 1967;

ა6 5.d4 ♕d6 6.♗c3 ♗e7 7.♕d3

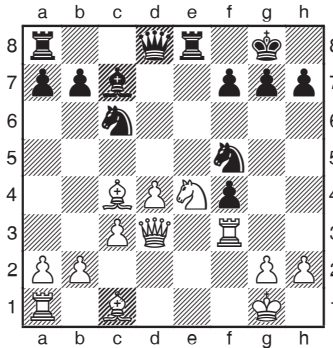
5.dxc6 ♗xc6 6.d4 ♕d6 7.♕b5

ა6 7.♕d3 ♗f6 8.0-0 0-0 9.c3 ♗g4 10.♗bd2 ♖e8 11.♗c4 ♕c7 12.h3 ♕h5

7...♗ge7 8.0-0 ♕g4 9.♗bd2 0-0 10.♗e4 ♕c7 11.c3 ♗f5 12.♖d3 ♖e8 13.♕c4?!

13.♗fg5 ♗cxd4 14.cxd4 ♗xd4 15.♖e1 ♖e5 16.♕xf4 ♗xb5 17.♗f6+ ♖xf6 18.♖xh7+ ♗f8

13...♕xf3 14.♖xf3

14...♗fxd4 15.cxd4 ♖xd4+ 16.♖xd4 ♗xd4 17.♗g5 ♗xf3+ 18.gxf3 ♖e1+ 19.♗f2 ♖d1 20.♕xf7+ ♗h8 21.♕c4

21.♕b3 ♕b6+ 22.♗e2 ♖g1 23.♗f7+ ♗g8 24.♗d8+ ♗f8 25.♗e6+ ♗e8

21...h6 22.♗e4 ♖e8 23.♗e2 ♖g1 თეთრები დანებდნენ. **0-1**

28. ნამდაროვი (როსტოვი, ო/კ) -

მერაბ თხელიძე (თბილისი, ო/კ)

სსს „ქარიშხალას“ საკავშირო ჩემპიონატის ნახევარფინალი.

იურმალა, 1975 წელი.

ორი მხედრის დაცვა. **C57**

1.e4 e5 2.ღf3 ღc6 3.ღc4 ღf6 4.ღg5 d5

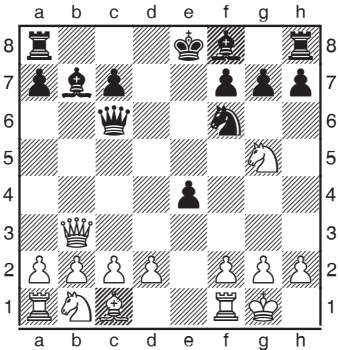
5.exd5 b5 6.ღxb5

ა6 6.ღf1 ღd4 7.c3 ღxd5 8.ღe4 ♖h4 9.ღg3
ღb7

6...♗xd5 7.ღxc6+ ♗xc6 8.0-0

ა6 8.♗f3 e4 9.♗b3 ღc5! 10.♗xf7+ ღd8
11.0-0 h6!? 12.♗xg7 ♖g8 13.♗xh6 ღb7
14.ღh1 e3 15.f3 e2 16.♞e1 ღe4!

8...ღb7 9.♗f3 e4 10.♗b3

10...0-0-0 11.ღxf7

11.♗h3+ ღb8 12.ღxf7 ♖d5 13.ღxh8 ღd6
14.♗b3 e3 15.f3 e2 16.♞e1 ღc5+ 17.d4

ღxd4+ 18.ღh1 ღf2 19.ღc3 ღxe1 20.ღxd5
♗xd5 21.♗xd5 ღxd5 22.ღe3 ღxe3

23.♞xe1 ღa6 24.ღg1 ღxc2 25.ღf2 ღxe1
26.ღxe1 ღc4 გვიჩვენებს კომპიუტერი

11...e3 12.f3 e2 13.♞e1 ღc5+ 14.ღh1
♞de8 15.ღxh8

პარტია კრუგლიკი(მოსკოვი)-თხელიძე(თბილისი),
ბელცი1972, ასე გაგრძელდა:

15.d4 ღxd4 16.♗d3 ღf2 17.♞xe2 ♞xe2
18.♗xe2 ♞e8 19.♗xf2 ღg4! 20.♗g3 ♗xc2

21.♗xg4+ ღb8 22.h4 ♗xc1+ 23.ღh2
♗xb2 24.ღc3 ♗xa1

15...ღg4! თეთრები დანებდნენ. **0-1**

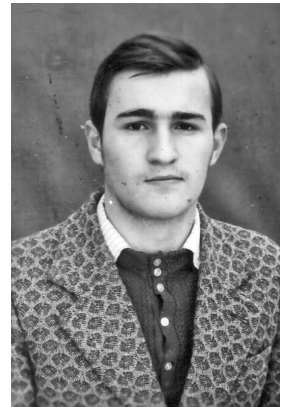
ეს პარტია მოყვანილია ე.გუფელდის
ნიგნში „ჭადრაკში დახელოვნების
სკოლა“. თბილისი, 1986 (17-ე გვერდზე).

2) 6. კ : b5 ლ : d5 7. კ : c6+
ლ : c6 8. ლf3 (8. 0-0 საშუალებას
იძლევა შევებს გააძლიერონ და-
წოლა: 8. ... კb7 9. ლf3 e4 10. ლb3
0-0-0 11. ლh3+, თუ—11. მ : f7?
e3 12. f3 e2 13. ეe1 კc5+ 14.
მფh1 ეde8 15. მ : h8 მგ4, ნამ-
ზაროვი-ჭელიძე, სსრკ, 1976.— 11.
... ბფ h8) 8...e4 9. ლb3 კc5! 10.
ლ : f7+ მგd8 11. 0-0 ეe8 ... (ყუ-
რადსაღებია 11 ... h6 12. ლ : g7
ეგ8 13. ლ : h6 კb7 14. მფh1 e3
15. f3 e2 16. ეe1 მე4! მწვავე
თამაშით, ბარდი-კეპეზი, 1977) 12.
ლb3 კა6 13. d3 მფc8 და შეწირულ
პაიკებში შევებს სრული კომპენ-
საცია აქვთ.

**29. მერაბ თხელიძე (ო/კ) -
გია გრძელიშვილი (ო/კ)**

თბილისის ჩემპიონატის ფინალი მამაკაცებს შორის. 1982

სიცილიური დაცვა. **B21**

1.e4 c5 2.d4 e6 3.♖f3 ♘c7

საინტერესო სადებიუტო დუელი გაიმართა ჩვენს შორის. ქართველი მოჭადრაკეების უმეტესობამ იცის ჩემი თამაშის სტილი, ჩემი საყვარელი ვარიანტები. ამიტომ შავები თავს არიდებენ **2...cxd4 3.c3** ვარიანტს და თავისი მეორე სვლით სთავაზობენ თეთრებს **2...e6 3.d5**, ვარიანტს, რასაც თავის მხრივ თავს არიდებენ თეთრები თუ შავები ითამაშებდნენ **3...d5**, ვაპირებდი მივყოლოდი **მიზეს-მარშალის** პარტიას. (1908 წელი):

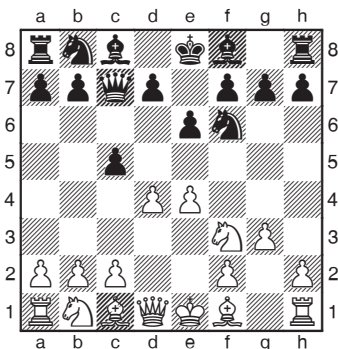
4.exd5 exd5 5.♗c3 ♗c6 6.dxc5! ♖f6 7.♗e3 ♗e7 8.♗e2 0-0 9.0-0 ♞e8 10.h3 ♗f5 11.a3 a5 12.♗d4±
ა6 **6...d4 7.♗b5 ♗xc5 8.♗f4±**

4.g3

სვლით უნდათ შავები „ჩაითრიონ“ შევენიგენის მათთვის სასურველ ვარიანტში, რასაც შავები ცდილობენ თავი აარიდონ

4...♗f6

სვლით. მაგრამ ... აქ მე ჩავფიქრდი, შავებს ჩემის აზრით მეტისმეტი მოსდით. როგორც მსოფლიო მეოთხე ჩემპიონი **ალექსანდრე ალიოხინი** თვლის, საჭიროა დაუყოვნებელი რეაგირება, თუ მონინაალმდევე არღვევს დებიუტის პრინციპებს.

5.e5 ♗d5 6.c4 ♗b6

ა6 **6...♗b4 7.d5 d6 8.a3 ♗4a6 9.♗f4±**

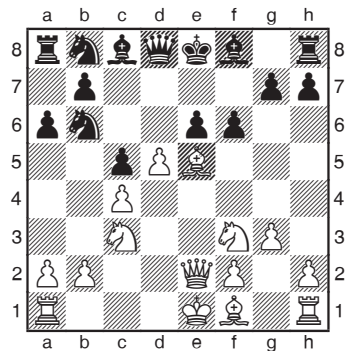
7.d5 d6 8.♗c3 a6

ა6 **8...exd5 9.cxd5 ♗e7 10.♗f4±; 8...dxe5 9.♗b5 ♞d8 10.d6 ♗a6 11.♗xe5±**

9.♗f4 dxe5

ა6 **9...exd5 10.♗xd5! ♗xd5 11.♞xd5 ♗e6 12.exd6!±**

10.♗xe5 ♞d8 11.♞e2 f6

12.♗xb8 ♞xb8 13.0-0-0 ♞e7

ა6 **13...♗e7 14.d6 ♗f8 15.♗h3 e5 16.♗xe5 fxe5 17.♞h5+ g6 18.♞xe5+ ♗f7 19.d7+-**

14.d6 ♞f7 15.♗h3 g6 16.♞he1 ♗h6+

17.♗b1 0-0 18.d7 ♗xd7 19.♞xd7

♗xd7 20.♗xe6 ♞fe8 21.♗xf7+ ♗xf7

22.♗e5+ შავები დანებდნენ. **1-0**

(იხ. ცხრილი 17).

**30. მერაბ თხელიძე (ო/კ) -
ემილ მიქაელიანი (ო/კ)**

თბილისის ჩემპიონატის ფინალი მამაკაცებს შორის.
17 ნოემბერი-15 დეკემბერი 1982 წელი

სიცილიური დაცვა. ალაპინის ვარიანტი. **B22**

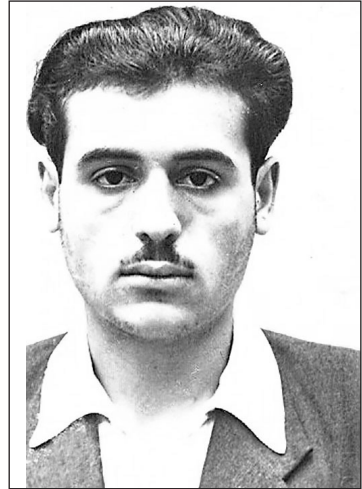
1.e4 c5 2.c3

ჩემი მონინალმდეგე აშკარად მორას გამბიტს ელოდა 2.d4 cxd4 3.c3 ... ამიტომ გადავწყვიტე ალაპინის ვარიანტის თამაში, რადგან იქ ერთი „არეული“ ვარიანტის შემონმებას ვაპირებდი. თანაც ემილი ღია, კომბინაციურ თამაშს ჩემთან ერიდება.

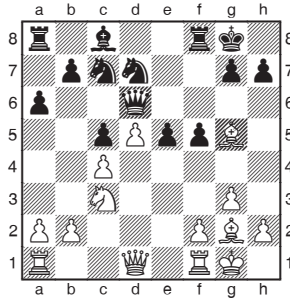
2...♟f6 3.e5 ♞d5 4.d4?! e6?!

ჩემი აზრით 4...e6?! ვერ არის კარგი სვლა და მაშინვე ჩემი კუმირი — მსოფლიო მეოთხე ჩემპიონი **ალექსანდრე ალიოხინი** გამახსენდა: საჭიროა მაშინვე დასაჯო მონინალმდეგე! ამიტომ არ ავჩქარდი და დავინყე შესაბამისი გაგრძელების ძიება **5.c4 ♞c7**

რეაქცია გასაგებია. ჯობდა 5...♞b6 6.dxc5 ♙xc5 7.♟g4 g6 8.♟f3 h5 9.♟e4 ♞c6± გვირჩევს კომპიუტერი **6.d5 d6 7.exd6 ♟xd6 8.♞c3 ♞d7 9.g3 e5 10.♙g2 f5 11.♞h3 ♙e7 12.♞g5 ♙xg5 13.♙xg5 0-0 14.0-0 a6**

ემილ მიქაელიანი

აქ ისევ დავფიქრდი. გააქტიურების გზებს ვეძებ. ვერ შევძელი შემდეგ ლამაზ გაგრძელებაზე უარის თქმა:

15.♙e7!? ♟xe7 16.d6 ♟d8 17.dxc7 ♟xc7 18.♟d5+ ♞h8 19.♟ad1 ♞b6 20.♟f3

მივიღე ის პოზიცია, საითკენაც მივისრაფოდი. თუმცა დიდი ვერაფერი პოზიცია მივიღე. შავებს რატომღაც შეეშინდათ და გადაწყვიტეს უკან დაებრუნებიათ შენირული პაიკი, რათა დაესრულებინათ ფიგურების განვითარება

20...♙e6?!

„კომპიუტერის აზრით“ სჯობდა 20...♟b8 21.♟fe1 ♞a8 22.♞e4 ♙e6 23.♞c3 b5 24.♞d5 ♟f7 25.b3 ♞b6 26.♟e2 f4 27.gxf4 ♞xd5 28.♙xd5 ♟g6+ 29.♞h1 ♟fe8 30.fxe5 ♙xd5+ 31.♟xd5 ♟e6 32.♟d6±

21.♟xb7 ♟xb7 22.♙xb7 ♙xc4 23.♙xa8 ♙xf1 24.♙b7 ♙b5 25.♟d6 ♞c4 26.♞xb5 ♞xd6 ან 26...axb5 27.♟d5 ♞xb2 28.♟xc5 e4 29.♟xb5 ♞a4 30.f3 exf3 31.♙xf3 ♞c3 32.♟a5±

27.♞xd6 g6 28.♞c4 e4

ან 28...♟b8 29.♙c6 ♞g7 30.b3 ♞f6 31.♞f1±

29.a4 ♟f6 30.a5 ♞g7 31.♞f1 g5 32.♞e2 შავები დანებდნენ. (იხ. ცხრილი 19) **1-0**

31. მერაბ თხელიძე (ო/კ) -

ირაკლი ცქიტიშვილი (ო/კ)

თბილისის ჩემპიონატის ნახევარფინალი მამაკაცებს შორის.
1984 წელი

შოტლანდიური პარტია. C45

1.e4 e5 2.d4 exd4 3.♘f3 ♘c6

მინდოდა გამომეცადა ჩემი გამოკვლევა 3...♙b4+ 4.c3 dxc3 5.bxc3, მაგრამ შავებმა არ ინდომეს ამ ვარიანტის თამაში

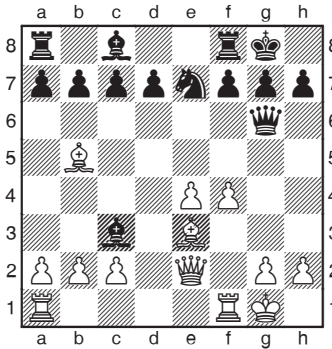
4.♗xd4 ♙c5 5.♗xc6 ♜f6 6.f4!? ♜xc6 7.♗c3 ♗e7

პარტია დავით გურგენიძე-გოგი მაჭარაშვილი. თბილისი 1980 წელი, ასე გაგრძელდა: 7...♙b4 8.♞d4 ♗xc3+ 9.bxc3 ♗f6 10.♙d3 0-0 11.e5 ♗d5 12.♙d2±; ან 7...♗f6 8.♙b5 ♞e6 9.♞e2 0-0 10.e5 ♗d5 11.♗e4 ♙e7 12.0-0 f5 13.exf6 ♗xf6 14.♗xf6+ ♜xf6!? 15.♞c4+ d5! 16.♞xd5+ ♙e6

8.♙b5 ♞g6

ან 8...♞b6 9.♞e2 a6 10.♙c4 0-0 11.♙d2 ♞xb2 12.♞b1 ♞a3 13.♞b3±

9.♞e2 0-0 10.♙e3 ♙b4 11.0-0 ♙xc3

12.f5! ♜f6 13.bxc3 ♜xc3 14.♞ad1 ♗c6 15.♞f3 ♞e8 16.♞h3 ♞xe4

ან 16...g6 17.fxg6 fxg6 18.♞f2 ♗e5 19.♙f4+-

ან 18...♞f8 19.♞xf8+ ♗xf8 20.♙h6+-

17.♙d3 ♞e5 18.♞h5 h6 19.♙xh6 ♞e1+ 20.♙f1 ♞c5+ 21.♙e3 ♜xe3+ 22.♞xe3 ♞xe3

23.♙c4 შავები დანებდნენ. 1-0

მართლაც

23...♗e5 24.♞g5 ♗xc4 25.f6+-

23...♗e5 24.♞g5 ♞c3 25.♞d8+ ♗h7 26.♞d4+-;

23...♗e5 24.♞g5 ♞e4 25.♙d5+-

23...♗d8 24.♞g5 ♞e8 25.f6+-

**32. თორნიკე კერძაია (თბილისი, ო/კ) -
მერაბ თხელიძე (თბილისი, ო/კ)**

საქართველოს ჭადრაკის სასახლის თასის გათამაშების ფინალი.
თბილისი, 1986 წელი.

ვოლგის გამბიტი. **A58**

1.d4 ♖f6 2.c4 c5 3.d5 b5 4.cxb5 a6 5.bxa6 e6 6.a7!?

ა6 6.dxe6 fxe6 7.♗c3 ♗c6 8.e4 ♖a5 9.♗d2 ♗xa6 10.f4

6...♖xa7 7.♗c3

პარტია თეიმურაზ ლომაია-მერაბ თხელიძე, თბილისი 1982, შემდეგნაირად გაგრძელდა:

7.dxe6 fxe6 8.g3 d5 9.♗f3 ♗d6 10.♗g2 e5 11.0-0 0-0 12.♗c3 e4 13.b4 cxb4 14.♗b5 ♖a6
(იხ. ცხრილი 17)

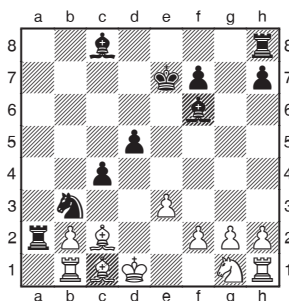
7...♗xd5 8.♗xd5 exd5 9.♖xd5 ♗e7 10.♖e5

10.♗f3 0-0 11.♗d2 ♗b7 12.♖c4 d5

10...♗c6 11.♖xg7 ♗f6 12.♖h6 ♗d4 13.♖e3+ ♖e7 14.♖xe7+ ♗xe7 15.♗d1

ა6 15.♖b1 d5 16.♗f3 ♗xf3+ 17.exf3 ♖xa2

15...♗b3 16.♖b1 ♖xa2 17.e3 d5 18.♗d3 c4 19.♗c2

19...♗a1! 20.e4 ♗xc2 21.♗xc2 ♗d7 22.♗d2 ♖b8 23.e5 ♗a4+ 24.♗c1 ♗xe5 25.♗c3

♗xc3 თეთრები დანებდნენ **0-1**

(იხ. ცხრილი 20).

**33. მერაბ თხელიძე (ო/კ) -
იური ჩიქოვანი (ს/ო)**

თბილისის ჩემპიონატის ფინალი მამაკაცებს შორის.

6-28 დეკემბერი 1987 წელი

სკანდინავური დაცვა. **B01**

1.e4 d5 2.exd5 ♟f6 3.c4 e6!?

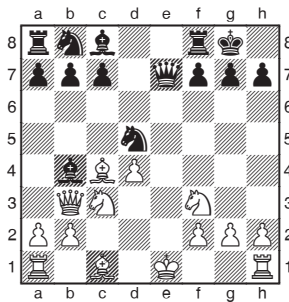
საინტერესო მომენტი. თეთრებს უნდათ გადასვლა კარო-კანის დაცვის პანოვის შეტევაში 4. ... exd5 5. d4-ის შემდეგ, ხოლო შავებს კი — სკანდინავიური დაცვის გამბიტურ ვარიანტში 4.dxe6 ♟xe6 -ის შემდეგ. თუ გავითვალისწინებთ, რომ იური ჩიქოვანმა, როგორც ნინო გურიელის მწვრთნელმა და სეკუნდადტმა სპეციალურად მოამზადა ეს ვარიანტი ნანა იოსელიანის წინააღმდეგ მსოფლიოს ჩემპიონობის მეოთხედფინალისათვის, ცხადია გამბიტურ სისტემაში რატომ გავყვებოდი ჯერ ერთი და მეორეც, მე თვითონ მიყვარს შეწირვები, აქტიური თამაში და არა დაცვაში ჯდომა.

4.♟c3 exd5 5.d4 ♟e7 6.♟f3 0-0 7.cxd5

თუ მკითხველს შევახსენებ ჩემს მიერ შემუშავებულ „დებიუტების დაგეგმილი ცვლის“ მეთოდს, მიხვდებით, რომ მივიღეთ ერთ-ერთი „ჩემი“ სისტემა ფრანგული დაცვის გაცვლით ვარიანტში: 7.♟e3 c6 8.♟d3 dxc4 9.♟xc4 ♟bd7 10.0-0 ♟b6 11.♟b3 ♟bd5 12.♟e5 ♟e6 13.♟g5 ♟e8 14.♟e1 ♟a5 **ველიმიროვიჩი-ულმანი**, სკოპლე 1976. საინტერესოა, რამდენად მზად არიან შავები დებიუტების ასეთი ცვლისათვის.

7...♟xd5 8.♟b3 ♟b4 9.♟c4 ♟e7+

ა6 9...♟xc3+ 10.bxc3 ♟e8+ 11.♟e3±

10.♟f1! ♟xc3 11.♟g5! ♟d6

11...♟d7 12.bxc3 ♟d6 13.♟d3 ♟c6 14.♟c4 h6 15.♟e3 ♟e8=

12.bxc3 b5

12...♟a5? 13.♟e1±

13.♟xf7+ ♟xf7 14.♟e5 ♟e6 15.♟xf7 ♟xf7 16.♟xb4 ♟g6 17.h4 ♟c6 18.♟b1 ♟c4+ 19.♟g1 ♟d3 20.♟d1 h6 21.♟f4 ♟e4 22.f3 ♟d5 23.h5 ♟f7 24.♟d2 ♟a5 25.♟h4 ♟c4 26.♟d3 ♟e8 27.♟f2 ♟e6 28.♟ah1 ♟f6 29.♟e1 ♟e6 30.♟e5 ♟f5 31.♟e2 ♟a6 32.♟g1 ♟e6 33.♟g3 ♟d5 34.♟e8+ ♟xe8 35.♟xe8+ ♟f7 36.♟e2 ♟d6 37.♟xd6 cxd6 38.♟f4+ ♟g8 39.♟e8+ ♟h7 40.♟ff8 შავები დანებდნენ 1-0

**34. მერაბ თხელიძე (საქართველო) -
გეორგ მიტიევი (ბულგარეთი, ს/ო, 2340)
საერთაშორისო საჭადრაკო ფესტივალი „ბონსისტ-89“.
სოფია 1982 წელი 21-31 ოქტომბერი**

სიცილიური დაცვა. ალაპინის ვარიანტი. **B22**

1.e4 c5 2.d4 cxd4 3.c3 d5 4.exd5 ♖xd5 5.cxd4 ♜c6

საინტერესოა, რომ ჩემთან უფრო გვიან ითამაშეს:

5...e6 6.♜c3 ♗a5 7.♞f3 ♞f6 8.♙d3!? ♙e7 9.0-0 ♜c6 10.♗e1 0-0 11.♞e5! ♗e8 12.♞xc6 bxc6 13.♙f4 ♗b6 14.♙e5 ♗xb2 15.♗e3 ♞g4!? 16.♗xg4!? ♗xa1+ 17.♞b1 f6 18.♗g3 ♙f8 19.♗h5 h6 20.♙xf6+- მერაბ თხელიძე-ვანიკ მეჰმეტი (თურქეთი), მსოფლიოს ჩემპიონატი მოყვარულ მოჭადრაკეებს შორის, ჰასტინგსი 1996; იხ. ცხრილი 22.;

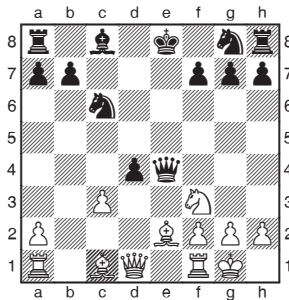
5...♙f5?! 6.♜c3 ♗d8 7.♗f3! ♗c8 8.♙b5+ ♙d7 9.♙f4 e6 10.♗c1 ♙b4 11.♙xd7+! ♞xd7 12.♞ge2 ♞gf6 13.0-0 ♗d8 14.♗xb7 ♙xc3 15.♞xc3!± მერაბ თხელიძე-სოფიკო ტერულაძე, საერთაშორისო ტურნირი „ქობულეთი-2000“, იხ. ცხრილი 30.

6.♞f3 ♗e4+?!

ეს სვლა თეორიაში აღნიშნული არ არის. არც ის არის ძნელი მისახვედრი, რომ ასეთ ცნობილ დებიუტში 6-ე უცნობი სვლა კარგი ვერ იქნება. მსოფლიოს მეოთხე ჩემპიონის ალექსანდრე ალიოხინის მიხედვით, საჭიროა მოწინააღმდეგე მაშინვე დაისაჯოს. ამიტომ არ უნდა გააკეთო სვლა, სანამ არ იპოვი შესაბამის საკადრის პასუხს. მაგალითად, პარტიაში მერაბ თხელიძე-მიშა ზვიადაძე, თბილისი 2001 წელი, შავებმა ითამაშეს 6...♙g4 და მიიღეს ასეთი პასუხი:

7.♞c3 ♗e6+ 8.♙e3 ♗f5 9.♙d3 ♙xf3 10.gxf3 ♗a5 11.♗b3 ♗b4 12.♗xb4 ♞xb4 13.♙b5+ ♙d8

7.♙e2 e5 8.♜c3 ♙b4 9.0-0 ♙xc3 10.bxc3 exd4

11.♙c4! ♙e6 12.♞g5 ♗g6 13.♙xe6 fxe6 14.♞xe6 ♗c8 15.♗e1 ♞ge7 16.♙a3 dxc3 17.♞f4 ♗g5 18.♞e6 ♗f6 19.♗g4 g6 20.♗ad1 b5 21.♗d6 ♞e5 22.♗e2 ♞7c6 23.♜c7+ ♙f7 24.♗xf6+ ♙xf6 25.♙d6 შავები დანებდნენ 1-0 (იხ. ცხრილი 21).

თავი 5. ჭადრაკის თავაშ პაპირაზ სისოსხლის ბოლოვდა (1994 - 1996)

მიიღია 1994 წელი. ქვეყანაში შედარებით სტაბილური ვითარება შეიქმნა. საქართველოს რესპუბლიკის ჭადრაკის ფედერაციის გამგეობის სხდომაზე 1995 წლის 2 თებერვალს მომანიჭეს ეროვნული ოსტატის წოდება.

საბჭოთა კავშირის სპორტის ოსტატობის ნორმის შესრულებისა და ნოდების არ მონიჭების შემდეგ 32 წელმა გაიარა და სამართალმა პური ჭამა.

ასევე, იზეიმა სამართალმა 2007 წლის 13 აპრილს, როდესაც მეცნიერებათა კანდიდატის ხარისხი, დაცული 2006 წლის 31 დეკემბრამდე, ავტომატურად გაუთანაბრდა დოქტორის აკადემიურ ხარისხსა და მე 2007 წლის 13 აპრილიდან ვარ ფიზ.-მათ. მეცნიერებათა დოქტორი, დღეს კი — ჭადრაკისა და ფიზ.-მათ. მეცნიერებების პროფესორი.

რაც შეეხება ჭადრაკში ჩემს აქტიურ დაბრუნებას, ის გაგრძელდა 2006 წლამდე. შემდეგ ქვეყანაში განვითარებულმა მოვლენებმა კვლავ დიდი ხნით ჩამიკლა ჭადრაკის შეჯიბრებებში მონაწილეობის სურვილი. გაუთავებელი არეულობების, უსამართლობებისა და ათასი რამის გამო შოკიდან ძლივს გამოვედი 2016 წელს და გულმა კვლავ გამიწია ჭადრაკისაკენ, მაშინ გამახსენდა მსოფლიო მეექვსე ჩემპიონის **მიხეილ ბოტ-**

ვინიკის სიტყვები: „თუ გინდა დაიბრუნო ფორმა და თამაშის სურვილი, ჩაჯექი და ყურადღებით გაანალიზე საკუთარი პარტიები“.

საინტერესო გამოდგა ჩემი პირველივე ტურნირი ჭადრაკში დაბრუნების შემდეგ. 1995 წლის 31 მარტი — 2 აპრილის განმავლობაში თბილისში ჩატარდა საქართველოს ჩემპიონატი აქტიურ ჭადრაკში ორმოც წელს გადაცილებულ მოჭადრაკეებს შორის. მთავარი მსაჯი იყო **ევგენი (ტუგა) მელიქსეთბეგი**. სპონსორი — საქართველოს ჭადრაკის ფედერაციის პრეზიდენტის მოვალეობის შემსრულებელი **კახი ჩიგოგიძე**, რომელმაც დაანესა პირველი ხუთი პრიზი, 200 ათასი, 120 ათასი, 80 ათა-

სი, 60 ათასი და 40 ათასი რუბლის ოდენობით. მონაწილეები — 39 მამაკაცი და ერთი ქალბატონი, **თამარ ხმიადაშვილი**. თამაშის წესი — შვეიცარიული სისტემა 9 ტურად. 9-დან 7 ქულით მე დავიკავე პირველი ადგილი (იხ. ცხრილი 24).

ევგენი მელიქსეთ-ბეგი, გოგი ეგიაშვილი, თეიმურაზ ლომაია

კახი ჩიგოგიძე, ზურაბ აზმაიფარაშვილი,
მზია წერეთელი, 1970 წ.

**35. რამაზ ჩიქოვანი (თბილისი, ო/კ) -
მერაბ თხელიძე (თბილისი, ო/კ)**

საქართველოს ჩემპიონატი აქტიურ ჭადრაკში
ორმოც წელს გადაცილებულ მოჭადრაკეებს შორის.
თბილისი, 1995 წლის 31 მარტი.

სიცილიური დაცვა. სიცილიური შეტევა. **B40**

1.e4 c5 2.♗f3 e6 3.d4 cxd4 4.♗xd4 ♗f6 5.♖c3 ♕b4

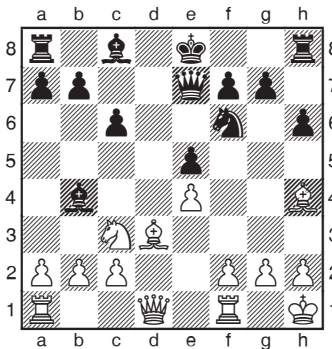
აქ ძირითად გაგრძელებად თეორია თვლის 6.e5. მაგალითისათვის იხილე პარტია №4
დავით ზრონშტეინი - მერაბ თხელიძე

ან 6. ♕d3 e5 7. ♗de2 d5 8. exd5 ♗xd5 9. 0-0 ♗c6 10. ♗xd5 ♖xd5 11. a3 ♕a5, როგორც
იყო პარტიაში **ეიტსი-ალიოხინი, 1921.**

6. ♕d3 ♗c6

მე დავამუშავე სხვა სქემა ესპანური პარტიის „ჩემი“ სქემის ანალოგიურად. ნახე
მაგალითად ჩემი პარტია **მიხეილ ტალთან**

7. ♗xc6 dxc6 8. 0-0 e5 9. ♕g5 h6 10. ♕h4 ♖e7 11. ♔h1?!

**11...g5 12. ♕g3 h5 13. f3 h4 14. ♕f2 ♗h5 15. a3 ♕c5 16. b4 ♕d4 17. ♕xd4 ♗g3+
18. hxg3 hxg3+ 19. ♔g1 ♖d6 20. ♕xe5 ♖h1+ 0-1**

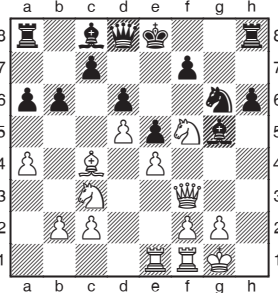
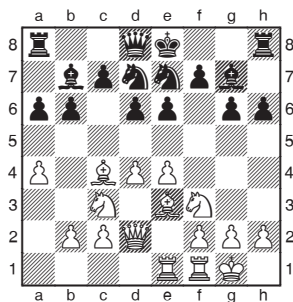
რევაზ დადიანი დაიბადა 1954 წლის 22 მაისს. გარდაიცვალა 1998 წლის 23 ივნისს. აფხაზეთის 8-გზის ჩემპიონია. თამაშობდა საქართველოს ჩემპიონატის I ლიგაში, სადაც 1981 წელს დაიკავა II, ხოლო 1983 წელს გაიყო II-III ადგილები. სოხუმიდან თბილისში გადმოსვლის შემდეგ მუშაობდა მოსწავლე-ახალგაზრდობის სასახლის საჭადრაკო სკოლაში.

36. მერაბ თხელიძე (თბილისი, ო/კ) - რევაზ დადიანი (თბილისი, ო/კ)

საქართველოს ჩემპიონატი აქტიურ ჭადრაკში. ორმოც წელს გადაცილებულ მოჭადრაკეებს შორის თბილისი, 1 აპრილი 1995 წელი

უიტელკის დაცვა. **B06**

- 1.e4 g6 2.d4 ოg7 3.ღc3 b6 4.ღf3 ოb7 15.ღxh4 ღg4 16.ჰd1 ოc8 17.ჰf3 ოf6**
5.ოc4 e6 6.ოg5 ღe7 7.ჰd2 h6 8.ოe3 a6 18.ღf5 ღxe3 19.ღxe3 ღg6 20.ღf5 ოg5
9.a4 d6 10.0-0 ღd7 11.ჰae1

ამ დღემდე არ გამეგონა რაიმე უიტელკის დაცვის შესახებ და ამ პარტიაში პირველად მომიწია მასთან შეხვედრა. შემდეგში ეს დებიუტი ძალიან მომეწონა და დავინყე მისი შავებით თამაში. დანვრილებით იხილე ამის შესახებ ჩემს 47-ე პარტიის კომენტარებში **11...ღf6 12.d5 e5 13.h3 g5 14.h4 gxh4**

მე მგონი შავებმა საკმარისი ელასტიურობით გაითამაშეს ეს დებიუტი, რაშიც მოგვიანებით დავრწმუნდი. **21.ღg7+ ღe7 22.ღe2 ღh4 23.ჰh5 ᰇg8 24.ღf5+ ღxf5 25.exf5 ᰇxf5 26.f4 ᰇg6 27.ჰf3 ᰇf6 28.fxe5 ᰇxe5 29.ღd4 ღf8 30.ღe6+ ღe7 31.ღxc7 ᰇc8 32.ჰf6+ ღf8 ან 32...ღd7 33.ჰxe5 dxe5 34.ჰc6+ ღe7 35.d6+ ღd8 36.ᰇxa6+- 33.ღe6+ ღe8 34.ჰxe5 dxe5 35.ᰇxa6** შავები დანებდნენ **1-0**

37. რამაზ ჩაგელიშვილი (თბილისი, ო/კ) -

მერაბ თხელიძე (თბილისი, ო/კ)

საზონათმორისი შესარჩევი ტურნირი საქართველოს

ჩემპიონატის უმაღლეს ლიგაში.

თბილისი, 1995 წელი.

ბუდაპეშტური გამბიტი. **A52**

1.d4 ჭf6 2.c4 e5 3.dxe5 ჭg4 4.ღf3

მოგვიანებით რამდენჯერმე ვითამაშე ეს გამბიტი:

ბუხუტი გურგენიძე-მერაბ თხელიძე. საქართველოს ჩემპიონატი, უმაღლესი ლიგა, 1997:

4.ღf4 g5 5.ღg3 ჭc6 6.ღf3 ჭg7 7.ღc3 ჭgxe5 8.ღxe5 ჭxe5 9.e3 d6 10.ჰc1 ჭe6 11.b3 h5 12.h4 ჭg6 13.hxg5 ჰxg5 14.ღb5 0-0-0 15.ღxa7+ ჭb8 16.ღb5 h4 17.ღh2 h3 18.gxh3 ჭxh3+;

არტურ ჩიბუხჩიანი-მერაბ თხელიძე. საქართველოს ჩემპიონატი. უმაღლესი ლიგა. 1995 წელი:

4.ღf4 g5 5.ღg3 ჭg7 6.ღf3 ჭc6 7.ჰd5 d6! 8.ღc3 ჭe6 9.ჰb5 0-0 10.exd6 f5! 11.e3 cxd6 12.ჰd1+;

გენადი ზაიჩიკი-მერაბ თხელიძე. საქართველოს ჩემპიონატი. უმაღლესი ლიგა. 1999 წელი:

4.e4 d6 5.e6 ჭxe6 6.ღc3 ჭe7 7.ღh3 0-0 8.ღf4 ჭe5 9.ღfd5 c6 10.ღxe7+ ჰxe7 11.f4 (იხ. ცხრილი 32)

სერგი ბერაძე (ყაზანი)-მერაბ თხელიძე (თბილისი) საერთაშორისო საჭადრაკო ტურნირი „ქობულეთი-2000“ (იხ. ცხრილი 30):

4...ღb4+ 5.ღd2 d6 6.exd6 ჰf6 7.e3 ჭxf2 8.ღxf2 g5 9.g3 gxf4 10.exf4 ჰd4+ 11.ღg2 ჰxd2+ 12.ჰxd2 ჭxd2 13.dxc7 ჭc6 14.ღf3 ჭa5 15.ღd3 ჭxc7+;

4...ღc6 5.ღbd2?!

თეორიის თანახმად

5.e3 ჭc5 6.ღe2 0-0 7.0-0 ჰe8 8.b3 a5 9.ღc3 ჭgxe5 10.ღb2 ჭxf3+ 11.ღxf3 ჭe5 12.ღe4 ჭf8;

94

5.ღg5 ჭe7 6.ღxe7 ჰxe7 7.ღc3 0-0 8.ღd5 ჰd8 9.e3 ჭgxe5 10.ღxe5 ჭxe5 11.ღe2 d6 12.0-0 c6 13.ღc3 ჭe6 14.b3 f5!?

5...ღgxe5 6.g3 ჭb4 7.ღxe5 ჭxe5 8.ჰc2 ან 8.a3 ჭe7=;

ან 8.ჰb3 ჰe7=

8...d5 9.cxd5

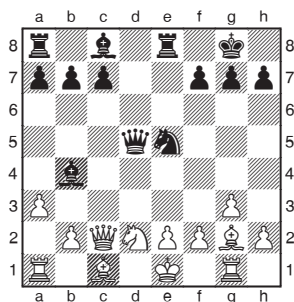
9.ღg2 dxc4

9...ჰxd5 10.ჰg1

ან 10.f3 0-0 11.ღf2 ჭe6

10...0-0 11.a3 ჰe8 12.ღg2

12.axb4 ჭd3+ 13.ღd1 ჭxf2+ 14.ღe1 ჭd3+ 15.ღd1 ჭxb4 16.ჰa4 ჰe4 17.ღg2 ჰd4 18.ღxe4 ჭd7 19.ჰxd7 ჰxd7=

12...ღf3+ 13.ღd1

ან 13.ღxf3 ჰxf3 14.e3 ჰxe3+ 15.fxe3 ჰxe3+ 16.ღf1 ჭh3+ 17.ჰg2 ჭc5

ან 13.ღxf3 ჰxf3 14.ჰd1 ჭg4 15.ღf1 ჭh3+ 16.ღe1 ჭa5 17.b4 ჰf6

13...ღf5 14.ჰa4 ჰxe2! 15.ჰxb4

ან 15.ღxf3 ჰxd2+-;

ან 15.ღxe2 ჰd3+ 16.ღd1 ჭxg1-+

15...ჰae8 16.ღxf3 ჰxf3

თეთრები დანებდნენ **0-1**

მერაბ თხელიძე და ფიდეს პრეზიდენტი
ფლორენსიო კამპომანესი

**38. მერაბ თხელიძე (საქართველო) -
მატა (ინგლისი)**

მსოფლიოს მეორე ჩემპიონატი მოყვარულ მოჭადრაკეთა შორის.
დიდი ბრიტანეთი, ჰასტინგსი. 28 დეკემბერი 1996 წელი

სიცილიური დაცვა. მორას გამბიტი. **B21**

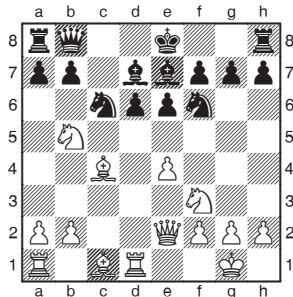
**1.e4 c5 2.d4 cxd4 3.c3 dxc3 4.♖xc3 ♗c6
5.♗f3 d6 6.♗c4 e6 7.0-0 ♗e7 8.♚e2 ♗f6
9.♞d1 ♗d7!?**

მორას გამბიტი ჩემი ერთ-ერთი ყველაზე
საყვარელი დებიუტია. ის არაერთხელ
მითამაშია რათა გამომეცადა ჩემი
ფანტაზია და აქტიური თამაში პაიკის
შენიშვნის ფასად. ეს სვლა 9 ... ♗d7!? ჩემს
პრაქტიკაში პირველად შემხვდა.

მაგალითად პარტია **მერაბ თხელიძე-
თამაზ კაკოიშვილი**, თბილისი, 1959 ასე
გაგრძელდა:

**9...♚c7 10.♗f4 ♗d7!? 11.e5 dxe5 12.♗xe5
♗dxe5 13.♗xe5 ♚a5 14.a3 b5 15.b4 ♚b6
16.♗d3**

10.♗b5 ♚b8

11.♗f4!? e5 12.♗g5 a6

13.♗xf6 gxf6

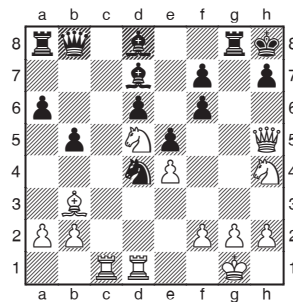
ან 13...axb5 14.♗xe7 ♗xe7 15.♗xb5 ♗c6
16.♚d3

ან 15...♗xb5 16.♚xb5+ ♗c6 17.♚d5

14.♗c3 b5 15.♗b3 0-0

16.♗d5 ♗d8 17.♚ac1 ♗h8

18.♗h4 ♗d4 19.♚h5 ♚g8

20.♚xd4 exd4 21.♚xf7 ♚g7?!

ან 21...♗e8 22.♚e6;

ან 21...♚a7 22.♗f4

22.♚f8+ ♚g8 23.♗g6+

შავები დანებდნენ.. **1-0**

(იხ. ცხრილი 25)

საკვატიო სიგელი

საკართველოს ჭადრაკის ფედერაციის აკრედიტაცია

ეროვნული ოსტატი

მერაბ მხეიძე

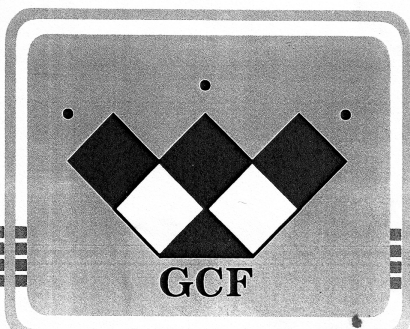
მფლობელი მფლობელია მერაბ მხეიძე ჩემპიონატი

II კატეგორიის ფაკვატისთვის

საკართველოს
ჭადრაკის ფედერაციის
პრეზიდენტი

ვ. შუბლაძე

„30“ იანვარი 1997 წ

ალექსანდრე ბლაგიძე დაიბადა 1923 წლის 5 მარტს. გარდაიცვალა 2000 წლის 16 აპრილს. სსრკ სპორტის ოსტატი 1961 წლიდან. საქართველოს ჩემპიონი — 1950, 1953, 1957 წ.წ.. საქართველოს ნაკრების შემადგენლებაში ასპარეზობდა სსრ კავშირის გუნდურ ჩემპიონატებსა და სსრ კავშირის ხალხთა სპარტაკიადებზე. მუშაობდა ქადრაკის სასახლეში. იყო მრავალი საკავშირო და რესპუბლიკური ტურნირის მსაჯი.

39. მერაბ თხელიძე (საქართველო) - კალვერტი (ინგლისი)

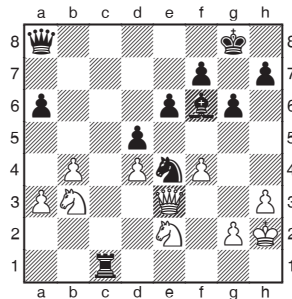
საახალწლო ტრადიციული ჩელენჯერ ტურნირი. დიდი ბრიტანეთი, ჰასტინგსი. 28.12-8.01. 1998 წელი
კარო-კანის დაცვა. პანოვის სისტემა. **B14**

1.e4 d5 2.exd5 ♖f6 3.c4 c6 4.d4 cxd5 5.♗c3 e6 6.♗f3 ♗b4

საინტერესოდ განვითარდა **თხელიძე-ალექსანდრე ბლაგიძე**, თბილისის ჩემპ. ფინალი, 1959 წელი:

6...♗e7 7.c5 ♗e4 8.♗d3 f5 9.♗b5+ ♗d7 10.♗e5 0-0 11.♗xd7 ♗xd7 12.♗xe4 fxe4 13.0-0 ♗f6 14.♗f4 ♖c8 15.a3 ♕f7 16.♖c1 ♗d7 17.c6! ♕f5 18.cxb7 ♖xb7 19.♗c6 ♖b8 20.♗xa8 ♖xa8 21.♖c7± (იხ. ცხრილი7).

7.c5 0-0 8.♗d3 b6 9.cxb6 ♖xb6 10.0-0 ♗a6 11.♗a4 ♖c7 12.♗xa6 ♗xa6 13.♗g5 ♗e4 14.♖c1 ♖a5 15.a3 ♗xg5 16.♗xg5 ♗e7 17.b4 ♖b5 18.♗c3 ♖b7 19.f4! ♖ac8 20.♗f3 ♗b8 21.♖d3 ♗d7 22.♗d2 ♗f6 23.♗b3 ♗e4 24.♗a5 ♖a8 25.♗e2 a6 26.♖e3 g6 27.h3 ♗f6 28.♗h2 ♖xc1 29.♖xc1 ♖c8 30.♗b3 ♖xc1

31.♖xc1 ♖b7 32.♗a5 ♖b5 33.♖c2 ♗d6 34.♗b3 ♗f5 35.g4 ♗e3 36.♖c8+ ♗g7 37.♗bc1 ♗xd4 38.♗xd4 ♖f1 39.♗xe6+! fxe6 40.♖d7+ ♗f8 41.♖d8+ ♗f7 42.♖c7+ ♗e8 43.♖b8+ შავები დანებდნენ **1-0**
(იხ. ცხრილი 27)

**40. გერდ შმედერსი (გერმანია) -
მერაბ თხელიძე (საქართველო)**

საახალწლო ტრადიციული ჩელენჯერ ტურნირი.
დიდი ბრიტანეთი, ჰასტინგსი. 28.12-8.01. 1998 წელი

ტრამპოვსკის დებიუტი. **A45**

1.d4 2.ღg5 3.ღf4

პარტია ედიშერაშვილი-თხელიძე, საქართველოს ჩემპიონატი, უმაღლესი ლიგა. თბილისი, 1995, (იხ. ცხრილი 24), ასე გაგრძელდა:

3.ღh4 g5 4.f3 gxh4 5.fxe4 c5 6.e3 ღh6 7.ღf2 ♖b6 8.ღf3 ♗xb2 9.ღbd2 ♛c3 10.ღd3 ღc6 11.d5 ღb4 12.♗e2 h3 13.♞hf1 d6 14.♞ab1 ღxd3+ 15.cxd3 hxg2 16.♞fc1 ♗f6

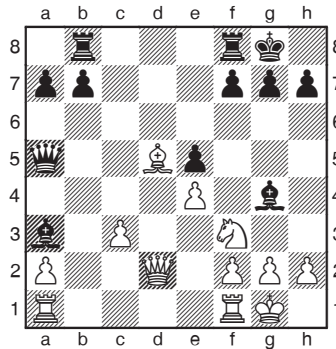
3...c5 4.ღd2 ღxd2 5.♗xd2 cxd4 6.ღxb8?! ♗xb8

ეს სვლა ადრე არ შემხვედრია. ასეთ ცნობილ დასაწყისში ასე ჩქარა ეს სვლა კარგი ვერ იქნება. ამიტომ საჭიროა ჩემს მხრივ მყისიერი რეაქცია მათ დასასჯელად, როგორც გვასწავლის **ა.ალიოხინი**

7.♗xd4 ♗a5+ 8.c3 e5 9.♗d2 d5 10.e4 d4

საინტერესოა **10...dxe4**

11.ღc4 dxc3 12.bxc3 ღa3 13.ღf3 0-0 14.0-0 ღg4 15.ღd5

15...ღxf3 16.gxf3 ♗bc8 17.♞ab1 b6 18.♞b3 ღe7 19.f4 exf4 20.♗xf4 ♗xc3 21.♗xc3 ♗xc3 22.♗c1 ♗f6 23.♗xf6 ღxf6 24.♗c7 a5 25.a4 g5 26.ღg2 ღg7 27.ღe6 ღe5 28.♞b7 ღd4 29.♗c7 ღf6 30.♗c8!?

თეორიის თანახმად, სხვადასხვა ფერის კუთა ენდშპილში ეტლები ძლიერი იარაღია, ამიტომ ჩემი მოწინააღმდეგე ცვლის ეტლებს და თვლის, რომ სხვადასხვა ფერის კუთა ენდშპილი საყაიმოა. მე კი ასე არ ვთვლი და ამიტომ დავუშვი ეტლების გაცვლა.

30...♗xc8 31.ღxc8 ღe5 32.ღf5?! ეს სუსტი სვლაა.

სხვა გაგრძელებებია: **32.f3 b5 33.axb5 a4 34.ღb7 f5;**

ა6 32.ღb7 b5 33.axb5 a4 34.ღd5 f5 35.ღg8 ღxe4 36.f3+ ღf4 37.ღxh7 a3 38.ღg8

32...b5 33.ღxh7 bxa4 34.ღg8 ღxe4 თეთრები დანებდნენ. (იხ. ცხრილი 27) **0-1**

**41. მერაბ თხელიძე (საქართველო) -
ოლივერ ლუტცი (ლუქსემბურგი)**
ჩეხეთის საერთაშორისო საჭადრაკო ფესტივალი.
პარდუბიცი. 18-26 ივლისი. 1998 წელი

სიცილიური დაცვა. მორას გამბიტი. **B21**

ამ ფესტივალში ჩემი მონაწილეობის წინა ისტორია ასეთია: ჩემი საჭადრაკო აღსაზრდელი 13 წლის მარიანა ჩხაიძე, დედამისი ლიანა და მე მამამისის აკაკი ჩხაიძის დაფინანსებით, ამ ფესტივალის მთავარი მსაჯის ევგენი (ტუგა) მელიქსედბეგის დახმარებით გავემგზავრეთ რომ მარიანას მიეღო მონაწილეობა ამ ფესტივალში.

მარიანა მონაწილეობდა „D“ ტურნირში. ამავე დარბაზში მიმდინარეობდა „B“ ტურნირიც. ლიანამ მითხრა, შენც ითანაშე „B“ ტურნირში, ორივე ერთ დარბაზში იქნებით და ორივეს ერთდროულად გიგულშემატკრივებთო. ასეც მოვიქეცი. ორივემ არაუშავს ვითამაშეთ.

მარიანამ პრაქტიკაში გამოსცადა ჩვენი საერთო დებიუტები. აილო მესამე ადგილი. ჩემს ტურნირში იყო 326 მონაწილე. მე მოვაგროვე 9-დან 6,5 ქულა. ორივემ დავიმსახურეთ პრიზი ულამაზესი პარტიებისათვის. ისინი გამოქვეყნდა გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკა“-ში, №227, 1998 წელი 5 სექტემბერი.

1.e4 c5 2.d4 cxd4 3.c3 dxc3 4.♗xc3 d6

საინტერესოა, რომ 2000 წელს მსოფლიოს მეათე ჩემპიონატში სენიორებს შორის, პოლონეთში, როვში, ჩემს პარტიაში **მ.თხელიძე(საქართველო)-ზზიგნევ სილვიკი (პოლონეთი)** 4...a6 შავებმა ითანაშეს მე-4 სვლაზე:

5.♗f3 e6 6.♗c4 b5 7.♗b3 ♗b7 8.♜e2 d6 9.0-0 ♗e7 10.♞d1 ♗d7 11.♗f4 ♜b8 12.♞ac1 e5 13.♗xe5 ♗gf6 14.♗xf6 ♗xf6 15.♗d5 0-0 16.♗c7 ♞a7 17.♞xd6 ♗e5 18.♞xf6± (იხ. ცხრილი 32).

5.♗c4 e6

ჩემს პარტიაში **მ.თხელიძე(საქართველო)-ტ.სტოკი(ინგლისი)**, ჩელენჯერ-ტურნირი, დიდი ბრიტანეთი, ჰასტინგსი 1997/98 წელი, იყო:

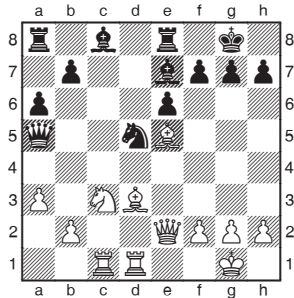
5...♗c6 6.♗f3 a6 7.0-0 ♗f6 8.♗g5 ♗g4 9.♜b3 ♗ge5 10.♗xe5 ♗xe5 11.♗d5 h6 12.f4 hxg5 13.fxe5 e6 14.♗xb7 ♗xb7 15.♜xb7± (იხ. ცხრილი 27).

6.♗f3 a6

ხოლო ჩემი პარტია **მ.თხელიძე(საქართველო)-მატა(ინგლისი)**, მსოფლიოს მეორე ჩემპიონატი მოყვარულ მოჭადრაკეებს შორის, დიდი ბრიტანეთი, ჰასტინგსი, 1996/97 წლები, გაგრძელდა:

6...♗c6 7.0-0 ♗e7 8.♜e2 ♗f6 9.♞d1 ♗d7 10.♗b5 ♜b8 11.♗f4!? e5 12.♗g5 a6 13.♗xf6 gxf6 14.♗c3 b5 15.♗b3 0-0 16.♗d5 ♗d8 17.♞ac1 ♗h8 18.♗h4 ♗d4 19.♜h5 ♞g8 20.♞xd4 exd4 21.♜xf7 ♞g7 22.♜f8+ ♞g8 23.♗g6+ 1:0, (იხ. ცხრილი 25).

7.0-0 ♖c7 8.♗e2 ♗f6 9.♗f4 ♗e7 10.♞ac1
0-0 11.♞fd1 ♗c6 12.e5 dxe5 13.♗xe5
♗xe5 14.♗xe5 ♖a5 15.♗d3 ♞e8 16.a3
♗d5

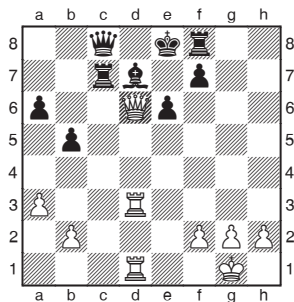

17.♗xh7+

ეს ამ პარტიის გადამწყვეტი მომენტი. მე ადრეც აღვნიშნე 14-ე პარტიის **თხელიძე-ბერაძის** პარტიის კომენტარში, რომ სულ ვოცნებობდი ჩემთვის ყველაზე შთამბეჭდავი კომბინაციების: **რეტიტარტაკოვერის** პარტიაში **რეტის** ცნობილი კომბინაციის, **ალიოხინის** ეტლის შეწირვას ბლოკირებისათვის და **ლასკერის** ორი კუს შეწირვის გაკეთებას ან მათი გაკეთების მუქარით სასურველი შედეგის მიღწევას. პირველი ორი კომბინაცია უკვე განხორციელებული მქონდა. დღეს კი მეძლეოდა შესაძლებლობა მესამე - **ლასკერის** ორი კუს შეწირვის ანალოგიური, უფრო რთული,

„შპილმანის რეალური შეწირვის“ განხორციელებისა ბუნდოვანი შედეგებით მომავალში. ბევრი ვიფიქრე, ეს ხომ ყველაზე რთული, იშვიათი შეწირვაა, ცხოვრებაში ერთხელ შეიძლება შეგხვდეს და ჩემს თავს ვუთხარი: „თუ ამ შეწირვაზე არ ნავალ, ჩემი თავის, როგორც მოჭადრაკის პატივისცემას დავკარგავ!“

17...♗xh7 18.♞h5+ ♗g8
19.♗xg7 ♗xg7 20.♞d3 ♗f6 21.♞g3+ ♗f8
22.♗e4 ♖d8 23.♞f3 ♗e7 24.♗xf6 ♗xf6
25.♞h4 ♞f8 26.♞xf6+ ♗e8 27.♞f4 b5
28.♞fc3 ♗d7 29.♞d3 ♞c8 30.♞cd1 ♞c7
31.♞d6 ♞c8

32.h4 ♗c6 33.♞c3 ♞d7 34.♞xc6 ♖d8
35.♞xd7+ ♞xd7 36.♞xd7 ♗xd7
37.♞xa6 ♞b8 38.♞a7+ ♗e8
39.h5 ♗f8 40.g4

შავები დანებდნენ. 1-0
(იხ. ცხრილი 28).

ეს პარტია შედგა 1998 წლის 18 ივლისს — ჩემი დაბადების 59-ე წლისთავზე! ყოჩაღ მერაბ! კარგი საჩუქარი მიუძღვენი შენს თავს! მესამე „ჩემი“ კომბინაციის სურვილიც შევასრულე!

ლაშაზი კომპინაცია - ამონარიდი გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკიდან“

ჩეხეთის ქალაქ პარდუბიციეში ტრადიციულად ივლისის მეორე ნახევარში დიდი საჭადრაკო ფესტივალი იმართება. წლეულს ამ ფესტივალის ოთხ სხვადასხვა ტურნირში 1000-ზე მეტი მოჭადრაკე ასპარეზობდა. სასიამოვნოა აღინიშნოს, რომ ამ ფესტივალს „ტრადიციული“ მთავარი მსაჯი ჰყავს - ცნობილი თბილისელი საერთაშორისო არბიტრი ევგენი მელიქსეთ-ბეგი.

„D“ ტურნირში 253 მონაწილეს შორის ჩემმა მოსწავლემ 13 წლის თბილისელმა მოსწავლემ მარიანა ჩხაიძემ 9 თამაშიდან 5,5 ქულა მოაგროვა. ასპარეზობაში მონაწილე 39 ქალს შორის მარიანას შედეგი მე-6 იყო, ხოლო 20 წლის გოგონათა შორის კი მას III პრიზი ერგო.

ეროვნული ოსტატი მერაბ თხელიძე „B“ ტურნირში მონაწილეობდა. მან 6,5 ქულა მოაგროვა 9 თამაშიდან და 13-ე ადგილი დაიკავა 327 მონაწილეს შორის.

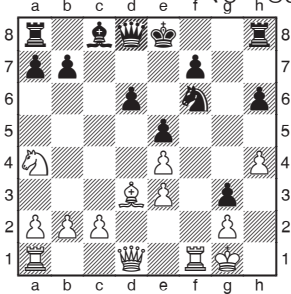
გთავაზობთ მარიანა ჩხაიძის პარდუბიციეში ნათამაშევი პარტიის ფრაგმენტს.

ჰოსკა (ჩეხეთი) -

მარიანა ჩხაიძე (საქართველო)

ჩეხეთის საერთაშორისო საჭადრაკო ფესტივალი. „D“ ტურნირი.

პარდუბიციე. 18-26 ივლისი. 1998 წელი

16...♗xe4! 17.♞f3 ♜xh4 18.♞xf7+

♔d8 19.♞f3 ♜h2+ 20.♔f1 ♜h1+

21.♔e2 ♞xg2+ 22.♔e1 ♞d2+

თეთრები დანებდნენ. **0-1**

მერაბ თხელიძე და მარიანა ჩხაიძე

**42. მერაბ თხელიძე (საქართველო) -
იან ბედნარი (სლოვაკეთი)**

ჩეხეთის საერთაშორისო საჭადრაკო ფესტივალი.

პარდუბიცი. 18-26 ივლისი. 1998 წელი

ფრანგული დაცვა. ფრანგული გამბიტი. **C00**

**1.e4 e6 2.♖f3 d5 3.e5 c5 4.b4 cxb4 5.a3
♗c6**

ა6 5...bxa3 6.d4 ♗c6 7.c3 ♗d7 8.♗d3 f5
9.h3 g6 10.g4 ♗h6 11.♗xa3 ა6 12.♗g5

ჩემი პარტია **თხელიძე-დარსანია:**

თბილისი, საქართველოს უმაღლესი

ლიგის შესარჩევი ტურნირი, 1995 წელი,

გაგრძელდა:

5...bxa3 6.d4.♗d7?! 7.♗d3 ♗b6 8.♗g5

g6 9.h4 ♗c4 10.h5 ♗g7 11.♗xa3 ♗xa3

12.♖xa3 ♗d7 13.hxg6 hxg6 14.♖xh8 ♗xh8

15.♗xf7+--)

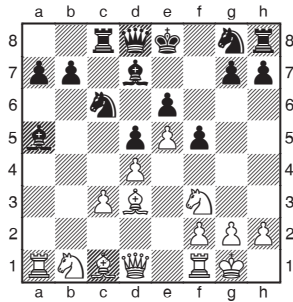
6.axb4 ♗xb4 7.c3 ♗a5

7...♗e7 8.d4 h5 9.♗d3 h4 10.h3 ♗h6

8.d4 ♗d7 9.♗d3 ♖c8

9...h6 10.0-0 ♗ge7

10.0-0 f5

აქ გადავწყვიტე მეთამაშა არა თეორიის
მიხედვით h3 და g4 არამედ პირდაპირ
11.g4 იგივე იდეებით

11.g4!? ♗ge7

აქ საინტერესოდ მეჩვენებოდა 11...fxg4

12.gxf5 ♗xf5 13.♗xf5 exf5 14.e6! ♗xe6

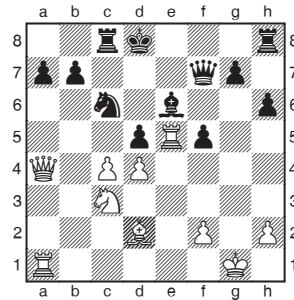
15.♖e1 ♗d7 16.♗g5 ♖g8

16...♖e8 17.♗bd2 ♗xc3 18.♖c1 ♗xd2

19.♗xd2

17.♖a4 ♗c7 18.c4 ♗d6 19.♗c3 h6 20.♗d2

♖f7 21.♗e5+ ♗xe5 22.♖xe5 ♗d8

აქ კვლავ მომივიდა თავში „შპილმანის“

შენიშვნის იდეა **23.♖xd5+ ♗xd5 24.cxd5**

♗b8 25.♖xa7 ♖g6+ 26.♗f1 ♖e8 27.♗b5

♖e7 28.d6 ♖d7 29.♖e1 ♖xd6 30.♗a5+

შავები დანებდნენ. (იხ. ცხრილი 28) **1-0**

მერაბ თხელიძე ჰასტინგსში მოყვარულთა მსოფლიო ჩემპიონატზე

43. მილან კაჯანი (სლოვაკეთი) -

მერაბ თხელიძე (საქართველო)

ჩეხეთის საერთაშორისო საჭადრაკო ფესტივალი.

პარდუბიცი. 18-26 ივლისი. 1998 წელი

ფილიდორის დაცვა. **C50**

1.e4 e5 2.♖f3 ♗c6 3.♗c4 d6 4.c3 ♗g4 5.♞b3 ♞d7 6.♞xb7

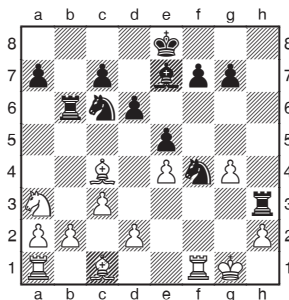
ა6 6.♗xf7+ ♞xf7 7.♞xb7 ♔d7 8.♞xa8 ♗xf3 9.gxf3 ♞xf3 10.♞g1 ♞xe4+ 11.♔d1 ♞f3+ 12.♔e1 ♞e4+= ალიოხინი

ა6 12...e4 13.♖a3 ♗e5 14.♞xa7 ♗d3+ 15.♔f1= სოზინი ;

ა6 6.♗g5 ♗h6 7.♞xb7 ♞b8 8.♞a6 ♞b6 9.♞a4 ♗e7= ალიოხინი

პარტიაში როდზინსკი-ალიოხინი, პარიზი, 1913 იყო: 7.♗xf7+? ♗xf7 8.♗xf7 ♞xf7 9.♞xb7 ♔d7! 10.♞xa8 ♞c4 11.f3 ♗xf3 12.gxf3 ♗d4!±

6...♞b8 7.♞a6 ♞b6 8.♞a4 ♗xf3 9.gxf3 ♞h3 10.♔e2 ♞g2 11.♞d1 ♗ge7 12.♞g1 ♞h3 13.♞g4 ♞xg4 14.fxg4 h5 15.f3 ♗g6 16.♖a3 hxg4 17.fxg4 ♞h4 18.♔f3 ♞h3+ 19.♔f2 ♗e7 20.♞f1 ♗f4 21.♔g1

21...d5 22.exd5 ♗c5+ 23.d4 ♗xd4 24.cxd4 ♗xd4+ 25.♔h1 ♞xh2+ 26.♔xh2 ♞h6+
თეთრები დანებდნენ. (იხ. ცხრილი 28). 0-1

დავით ჯანოვი — იური ჩიქოვანი

44. მერაბ თხელიძე (საქართველო) -

პეტერ ფოლკი (ჩეხეთი)

ჩეხეთის საერთაშორისო საჭადრაკო ფესტივალი.

პარდუბიციე. 22 ივლისი. 1998 წელი

სიცილიური დაცვა. ალაპინის ვარიანტი. **B22**

1.e4 c5 2.d4 cxd4 3.c3 ღf6

საინტერესოა, რომ ჩემთან უკვე აღარ თამაშობენ მორას გამბიტს 3...dxc3

4.e5 ღd5 5.ღc4 ♖c7 6.♗e2 ღb6 7.ღb3

გ.კასპაროვი თვლის, რომ 7.ღd3 ღc6 8.ღf3 d5 9.exd6 ♗xd6 10.ღxd4 g6 11.ღxc6 bxc6=

მე მომწონს 7.ღb3

7...ღc6

თუ რატომ არ ითვლება 7.ღb3 საუკეთესო სვლად, ენციკლოპედიაში ვკითხულობთ 7...d3 8.♗e4 ♗c6 9.♗f4 d5 10.ღf3 ♗g6 11.0-0 11...ღc6 12.ღa3 ღg4 ♣ ლუკიჩი-რაბარი, 1995 წელი, იუგოსლავია. ვიმეორებ, რომ მე ჩემი მოსაზრება მაქვს:

ჩემი პარტია მერაბ თხელიძე-ლაშა ჯანჯღავა; საქართველოს ჩემპიონატი მამაკაცებს შორის. პირველი ლიგა. ცხაკაია, 1998 წელი, ასე გაგრძელდა:

11.ღa3!? ♗xg2 12.♗g1 ♗h3 13.ღb5 ღa6 14.ღe3 ♗f5 15.♗xf5 ღxf5 16.ღxb6 axb6 17.ღxd5 ♗b8 18.ღbd4 ღd7 19.e6 fxe6 20.ღxe6 ღxe6 21.ღxe6 ღc5 22.ღc4 g6 23.ღb5+ ღd8 24.ღg5 ღc7 25.b4 ღd7 26.ღf7!+-

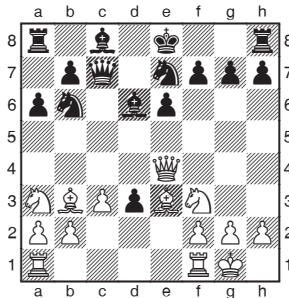
8.ღf3 e6

საინტერესოა, რომ ჩემი პარტია მ.თხელიძე(საქართველო)-ვალდეტერო(იტალია), საერთაშორისო ფესტივალი „ოპენ ბედოკი-88“, პრალა, 1988 წელი, ასე გაგრძელდა: 8...d3 9.♗e4 d6 10.exd6 ♗xd6 11.ღa3 ღe6 12.ღb5 ♗d7 13.ღf4 0-0-0 14.ღe5! d2+ 15.ღd1 ღd5 16.ღxa7+(იხ. ცხრილი 22).

9.0-0 d3 10.♗e4 d5 11.exd6 ღxd6 12.ღa3 a6 13.ღe3 ღe7

a6 13...0-0 14.ღxb6 ♗xb6 15.ღc4;

13...ღe7 14.ღf4 f5 15.♗e3 ♗d8 16.♗fd1

14.ღxb6 ♗xb6 15.ღa4+ ღc6 16.ღc4 ♖c7 17.ღxd6+ ♗xd6 18.♗fd1 f5 19.♗e5 ♗xe5 20.ღxc6+ bxc6 21.ღxe5 ღe7 22.♗xd3 ღf6 23.♗e1 c5 24.♗d6 g5 25.ღc4 ♗e8 26.ღb6 ♗b8 27.f3 a5 28.b3 h5 29.ღa4 ♗e7 30.ღxc5 ♗b5 31.♗c6 ღb7 32.♗cxe6+ ♗xe6 33.ღxe6 a4 34.ღd4 ♗c5 35.♗e6+ ღf7 36.♗b6 ღc8 37.♗c6 ♗xc6 38.ღxc6 axb3 39.axb3 ღe6 40.ღf2 f4 41.ღe2 g4 42.ღd3 ღa6+ 43.c4 ღf5 44.ღd4 g3 45.h4 შავები დანებდნენ. 1-0 (იხ. ცხრილი 28)

**45. მერაბ თხელიძე (საქართველო) -
რობერტ კუბიჩეკი (ჩეხეთი)**

ჩეხეთის საერთაშორისო საჭადრაკო ფესტივალი.
პარდუბიციე. 18-26 ივლისი. 1998 წელი

კარო-კანის დაცვა. გამბიტური ვარიანტი. **B15**

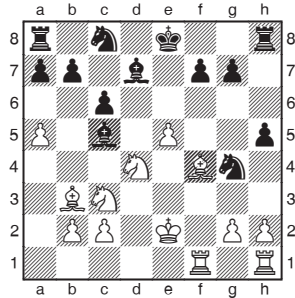
1.e4 c6 2.d4 d5 3.♖c3 dxe4 4.♗c4

მოგვიანებით, 1999 წელს, საქართველოს ჩემპიონატის უმაღლეს ლიგაში, პარტიაში მერაბ თხელიძე-ნატო ეძგვერაძე, მე ვითამაშე: 4.f3?! e3 5.♗xe3 ♖f6 6.♗d3 e6 7.♗d2 ♖bd7 8.♗ge2 ♗e7 9.0-0 0-0 10.♗h1 b6 11.♗e1 c5 12.♗d1 ♗b7 13.dxc5 bxc5 14.♗g5 ♗c6 15.♖f4 ♗e8 16.♗g3 ♗b8 17.♗h3 h6 საინტერესო პოზიციით. ძალიან მინდოდა გამომეცადა 18.♗xh6!? gxh6 19.♗xh6 სამწუხაროდ ვითამაშე 18.♗xe6 (იხ. ცხრილი 30)

4...♗f6 5.f3 e5 6.dxe5 ♗xd1+ 7.♗xd1 exf3 8.♗xf3 ♗g4 9.♗e2 ♗d7 10.♗f4 ♗b6 11.♗b3 h5

ამ სვლას პირველად შევხვდი. მივიჩნე, რომ ის არ არის პოზიციის შესაფერისი სვლა და დიდხანს ჩავფიქრდი. აალიოხინი მოითხოვს მომენტალურად დაგსაჯოთ მონინალმდეგე. არჩევანი უნდა გამეკეთებინა 12.a4 -ს და 12.♗g5 ♗h6 13.e6 f6 ვარიანტებს შორის

12.a4 ♗e7 13.♗af1 ♗d7 14.a5 ♗c8 15.♗d4 ♗c5

16.e6 ♗xd4 17.exd7+ ♗xd7 18.♗d1 c5 19.♗b5 ♗e8+ 20.♗f3 ♗e5+ 21.♗xe5 ♗xe5 22.c3 ♗f5+ 23.♗e4 ♗e5+ 24.♗d3 ♗f2 25.♗hf1 ♗h4 26.♗xf7+ ♗e7 27.♗c2+ ♗c6 28.♗c4 ♗d5 29.♗xd5+ შავები დანებდნენ. **1-0** (იხ. ცხრილი 29)

მერაბ თხელიძე ჰასტინგსში მოყვარულთა მსოფლიო ჩემპიონატზე

**46. მერაბ თხელიძე (საქართველო) -
ჰორის ნეიჩი (გერმანია)**

მსოფლიოს მეათე ჩემპიონატი სენიორებს შორის.
პოლონეთი, როვი. 10-24 სექტემბერი. 2000 წელი
პირც-უფიმცევის დაცვა. **B06**

1.e4 g6 2.d4 d6 3.♖c3 ♗g7 4.♗g5 c6

მე ხშირად ვთამაშობ ამ დაცვაში 4.♗g5 სვლას და განსაკუთრებით მომწონს პოზიციები, რომლებიც მიიღება 4. ... ♗f6 5.e5-ის შემდეგ იგივე პოზიციები შეიძლება აგრეთვე მივიღოთ: 1...d6 2.d4 ♗f6 3.♖c3 g6 4.♗g5 ♗g7-ის შემდეგაც.

მოვიყვან რამდენიმე ჩემს პარტიას 4.♗g5 ♗g7 5.e5-ის შემდეგ.

მერაბ თხელიძე-გურამ კალატოზიშვილი, თბილისი, 1975 წელი:

5.e5 dxe5 6.dxe5 ♖xd1+ 7.♗xd1 ♗g4 8.h3 ♗xe5 9.♗d5+-

მერაბ თხელიძე-შალვა საბურზანია, საქართველოს ჩემპიონატი სენიორთა შორის, თბილისი, 2006 წელი:

5.e5 dxe5 6.dxe5 ♖xd1+ 7.♗xd1 ♗g4 8.h3 ♗xf2 9.♗xf2 ♗xe5 10.♗d5± (იხ. ცხრილი 37)

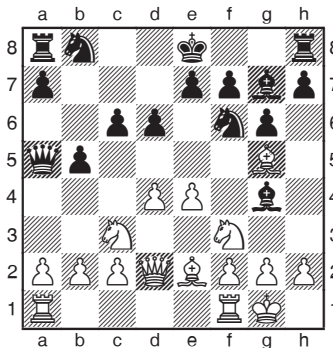
მერაბ თხელიძე-ლიოგვი (ოდესა) ნსს „ქარიშხალას“ საკავშირო პირველობის ნახევარფინალი, იურმალა, 1975 წელი:

5.e5 dxe5 6.dxe5 ♗g4 7.♖xd8+ ♗xd8 8.♗d1+ ♗d7 9.e6 fxe6 10.♗c4 ♗e8 11.♗f3 ♗e5 12.♗xe5 ♗xe5 13.0-0 ♗c6 14.♗e4

5.♗f3

თეორია გვიჩვენებს 5.♖d2 b5 6.f4 ♗d7 7.♗f3 b4 8.♗d1 a5 9.c3±

5...b5 6.♖d2 ♖a5 7.♗e2 ♗g4 8.0-0 ♗f6

9.b4! ♖b6 10.d5 ♗xf3 11.gxf3 a6 12.a4 ♗fd7 13.♗e3 ♖b7 14.axb5 cxb5 15.♗h6 0-0 16.♗h1 ♗c8 17.♗xg7 ♗xg7 18.f4 ♗b6 19.e5 ♖c7 20.♖a3 dxe5 21.fxe5 ♖xe5 22.f4 ♖c7 23.♖d4+ ♗g8 24.f5 ♗c4 25.fxg6 hxg6 26.♗xb5 ♖e5 27.♖g4 ♗b6 28.♗d4 ♗8d7 29.♖h3 ♗f6 30.♖h4 ♖e4+ 31.♖xe4 ♗xe4 32.♖e3 f5 33.♗xf5 gxf5 34.♖xf5 ♗d6 35.♖g3

შავები დანებდნენ. **1-0**
(იხ. ცხრილი 32)

**47. ვახტანგ მალანია (თბილისი) -
მერაბ თხელიძე (თბილისი)**
საქართველოს ჩემპიონატი სენიორებს შორის.
თბილისი. 2017 წელი

უიტელკის დაცვა. **B06**

ძალიან საინტერესოა ის ფაქტი, თუ როგორ მოხდა ეს დაცვა ჩემს სადებიუტო რეპერტუარში. როგორც აღვნიშნე, ყველაფერი დაიწყო პარტიით მ.თხელიძე-რევაზ დადიანი, საქართველოს ჩემპიონატი აქტიურ ჭადრაკში 40 წელს გადაცილებულ მოჭადრაკეებს შორის, 1995 წლის პირველ აპრილს, როდესაც მე პირველად შევეჯახე ამ დაცვას.

ამ პარტიის შემდეგ დავინტერესდი ამ დაცვით შავებს მხრიდან და მოვიპოვე პარტია **ალიოხინი-მიკენასი**, 1934 წელი:

1.d4 g6 2.e4 d6 3.♖c3 ♕g7 4.♗f3 e6 5.♗e2 ♗e7 6.0-0 b6 7.♗e3 ♗b7 8.♖d2 h6 9.♖ad1 ♗d7 10.♖fe1 ♗f8 11.♗f1 ♗g8 12.♗f4 ♗h7 13.h4 a6 14.a4 ♖e8 15.g4 ♗d8 16.♗g2 e5 17.♗g3 exd4 18.♗xd4 ♗e5 19.♖e2 ♗c8 20.f3 ♖g8 21.♗h1 h5 22.g5 f6 23.b3?! fxg5 24.hxg5 c5♣;

ვსინჯე მეთამაშა და გამესინჯა ეს დაცვა. მოვიყვან ჩემს რამდენიმე პარტიას:

ადნან ორუჯევი (ბაქო)- მერაბ თხელიძე (თბილისი) საერთაშორისო ტურნირი „ქობულეთი-2000“

1.d4 d6 2.c4 b6 3.♖c3 g6 4.e4 ♗g7 5.♗e3 e6 6.♗d3 ♗b7 7.♗ge2 ♗e7 8.f3 h6 9.♖d2 ♗d7 10.♗g3 a6 11.a3 ♗f8 12.♖f1 ♗g8 13.f4 c5 14.d5 exd5 15.cxd5 ♖e8 16.f5 g5 17.0-0-0 b5 18.h4 ♗e5 19.♗h5 f6 20.g4 ♖c8 21.hxg5 b4! 22.♗a4 c4 23.♗c2 c3 24.bxc3 bxc3 (იხ. ცხრილი 31)

კობა მესტიაშვილი-მერაბ თხელიძე. საქართველოს ჩემპიონატი სენიორებს შორის. 2004 წლის 24 სექტემბერი:

1.d4 d6 2.♗f4 g6 3.♗f3 ♗g7 4.e3 e6 5.♗bd2 h6 6.♗d3 ♗e7 7.c3 0-0 8.♖c2 f5 9.h4 ♗bc6 10.♗c4 a6 11.a4 b6 12.♗d1 ♗h8 13.♗b3 ♖e8 14.d5 exd5 15.♗xd5 ♗xd5 16.♖xd5 ♗e7 17.♗d2 ♖xa4♣ (იხ. ცხრილი 33)

შემდეგ ისე მომეწონა ეს დაცვა, რომ ვცადე მისი თამაში პირველ ხელში თეთრებით:

მერაბ თხელიძე (თბილისი) - მიხეილ სულაშვილი (თბილისი), საქართველოს ჩემპიონატი მამაკაცთა შორის. უმაღლესი ლიგა. 2000 წლის 27 აპრილი:

1.g3 f5 2.♗g2 ♗f6 3.b3 g6 4.♗b2 ♗g7 5.e3 0-0 6.♗e2 d6 7.d3 e5 8.♗d2 ♗c6♣;

ყველაზე საინტერესო კი მოხდა მსოფლიოს 14-ე ჩემპიონატში სენიორებს შორის 2004 წლის 4.10.-5.11, გერმანიის ქალაქ ჰალეში (იხ. ცხრილი 34), როდესაც ყველა ჩემს დებიუტს მონიშნავდა კბილებამდე შეიარაღებული დახვდნენ. ამიტომ ხუთ პარტიაში შავებით 1.d4-ზე უიტელკის დაცვა ვითამაშე და 5-დან 4 ქულა ავიღე. მოვიყვან ამ პარტიების დასაწყისებს:

კურტ პიასტოვსკი (გერმანია)- მერაბ თხელიძე (საქართველო)

1.d4 g6 2.♗f3 b6 3.b3 ♗g7 4.♗b2 ♗b7 5.c4 ♗f6 6.♗c3 0-0 7.e3 d6 8.♗e2 ♗bd7 9.0-0 e6 10.♖b1 ♖e7 11.♗d2 e5 12.d5 a5 13.e4 ♗e8♣

ულოძიმ ბაკალაჩუკი (პოლონეთი) - მერაბ თხელიძე (საქართველო):

1.d4 g6 2.ღf3 ჭg7 3.e3 b6 4.ღbd2 ჭb7 5.ღd3 e6 6.0-0 d6 7.ჰe1 ღe7 8.e4 0-0 9.ჰb1 ღd7 10.c4 h6 11.b3 c5 12.d5 e5 13.g4 ღf6 14.ღh4 ჭc8ჟ

გიუნტერ კოკჩი (გერმანია) - მერაბ თხელიძე (საქართველო):

1.d4 g6 2.e4 ჭg7 3.ღc3 d6 4.ღg5 h6 5.ღe3 ღd7 6.ჰd2 a6 7.a4 b6 8.ღf3 e6 9.ღe2 ღe7 10.0-0 ჭb7 11.ჰfd1 ღf8 12.ღe1 ღg8 13.f4 ღh7 14.ღd3 f5 15.ღf2 fxe4 16.ღfxe4 ღf5 17.ღf2 d5 18.ღg3 ღd6 19.ღg4 ჰe8 20.ჰe1 ჰf6ჟ;

ბორის ხანიუკოვი (გერმანია) - მერაბ თხელიძე (საქართველო):

1.d4 g6 2.e4 b6 3.f4 e6 4.ღf3 ღe7 5.ღe3 ჭb7 6.ღd3 a6 7.ღbd2 h6 8.ჰe2 d5 9.e5 და ახლა 9...ღd7 10.0-0 c5 იძლეოდა კარგ თამაშს.

ვოლფგანგ ერბსი (გერმანია)-მერაბ თხელიძე (საქართველო):

1.e4 d6 2.d4 g6 3.ღf3 ჭg7 4.c3 ღd7 5.ღc4 e6 6.0-0 ღe7 7.ღg5 h6 8.ღe3 a6 9.ჰe1 b6 10.ჰe2 ჭb7 11.d5 e5

1.d4 g6 2.c4 ჭg7 3.ღc3 b6 4.ღf3 d6 5.e4 e6 6.ღe2 ღe7 7.ღe3 h6 8.ჰd2 ჭb7 9.0-0 ღd7 10.ჰad1 a6 11.h3 f5 12.ღd3 ღf6 13.d5 e5 14.g3 ჰd7 15.ღg2 0-0-0 16.ჰe2 ღb8 17.b4 ჭc8 18.ღg1 g5 19.c5 f4 20.c6 ჰe8 21.ღd2?

საუკეთესო თამაშს მიიღებდნენ თეთრები 21.ღxa6 სვლით ღa7 22.ჰb1 g4 23.ჰd1 gxh3+ 24.ღh1 h2 25.ღf3 ჭg4 26.ღe2 ჰh5 27.ღxh2 ჭxe2 28.ჰxe2 ჰxe2 29.ღxe2 ღxe4 30.ღc1 ღxd5 31.gxf4 ღxf4 თეთრები დანებდნენ. (იხ. ცხრილი 38). 0-1

და ბოლოს აქვე მოვიყვან კიდევ ჩემს ორ პარტიის დასაწყისს: **ანდრო ერვანდიანი-მერაბ თხელიძე**. თბილისის ჩემპიონატი მამაკაცთა შორის, 2005 წელი:

1.d4 g6 2.c4 b6 3.ღc3 ჭb7 4.ღf3 ჭg7 5.e4 d6 6.ღe2 e6 7.0-0 ღe7 8.ღe3 ღd7 9.ჰd2 h6 10.a3 a6 11.b4 f5 12.d5 e5 13.ჰc2 f4 14.ღc1 g5 15.h3 ღg6 16.ღh2 ღf6 17.c5 ჭc8 18.cxd6 cxd6 19.f3 h5 20.ჰd1 g4ჟ (იხ. ცხრილი 35).

ედუარდ მდინარაძე-მერაბ თხელიძე. საქართველოს ჩემპიონატი ჭადრაკში სენიორებს შორის, 2006 წელი:

1.d4 g6 2.c4 ჭg7 3.ღf3 b6 4.ღc3 ჭb7 5.e3 d6 6.ღe2 ღd7 7.0-0 h6 8.ჰc2 e6 9.ღd2 ღe7 10.ჰac1 0-0 11.ჰfd1 f5 12.e4 c5 13.d5 e5 14.exf5 gxf5

აღვნიშნავ რომ მოყვანილ 47 პარტიაში, თუ მხედველობაში არ მივიღებთ ამ პარტიების კომენტარებში განხილულ 36 პარტიას, რომელიც ადგილის დაზოგვის მიზნით გავაკეთეთ ჩემი მეგობრის, საერთაშორისო ოსტატის, საბჭოთა კავშირისა და საქართველოს დამსახურებული მწვრთნელის დავით ჯანოევის რჩევით, ვითამაშე 25 პარტია თეთრებით, 22 შავებით და მათ შორის 19 მინიატურაა.

დაბოლოს, მინდა მოვიყვანო ჩემი რამდენიმე პარტია იმის საჩვენებლად, რომ ახალგაზრდა მოჭადრაკეებმა იცოდნენ, როგორ არ უნდა ითამაშონ პარტიები.

48. მერაბ თხელიძე (საქართველო) -
კოპილოვი (ვორონეჟი) მსოფლიო ჩემპიონი მიმოწერით თამაშში
 ნსს „ბურევესტნიკის“ საკავშირო პირველობის ნახევარფინალი.
 ვორონეჟი, 1964 წელი

კარო-კანის დაცვა. პანოვის ვარიანტი. **B14**

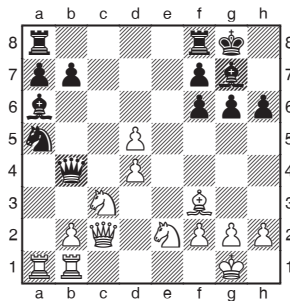
1.e4 c6 2.d4 d5 3.exd5 cxd5 4.c4 ♟f6 5.♟c3 g6 6.♟b3 ♟g7 7.cxd5 0-0 8.♟e2 ♟bd7 9.♟f3 ♟b6 10.♟g5

მივიღეთ ენციკლოპედიის B14-ის VI ვარიანტი

10...♟f5 11.♟d1 a5 12.♟ge2 a4 13.♟b5 h6 14.♟xf6 exf6 15.0-0 ♟e8 16.d6 ♟e6=

10... h6 ეს სვლა იქ მითითებული არ არის

11.♟xf6 exf6 12.♟ge2 ♟f5 13.0-0 ♟d3 14.♟d1 ♟a6 15.a4 ♟d6 16.a5 ♟c4 17.♟c2 ♟b4 18.♟fb1 ♟xa5

19.b3! შავები გაეზნენ მახეში. იმუქრება ♟a4

19... ♟xe2 20.♟a4 ♟xa4 21.♟xa4 ♟xf3 22.gxf3! ♟ac8 23.♟d3 ♟fd8 24.♟b5 b6 25.b4 ♟b7 26.♟a6 ♟c7 27.♟xa7

თეთრებმა დროს გადააცილეს. **0-1**

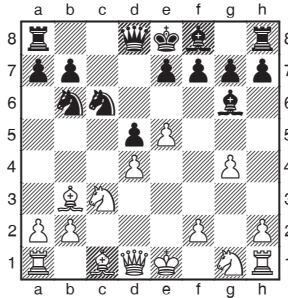
ასე ჩემთვის სამწუხაროდ დამთავრდა ეს პარტია.

**49. მერაბ თხელიძე (საქართველო) -
ნასიბულინი (მოსკოვი)**

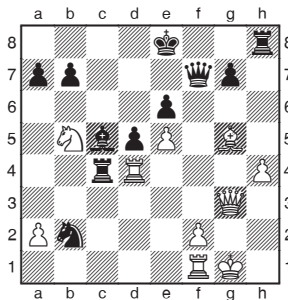
საბჭოთა კავშირის გუნდური პირველობის ფინალი
უმალეს სასწავლებლებს შორის.
ვორონეჟი, 1981 წელი

სიცილიური დაცვა. მორას გამბიტიდან ალაპინის ვარიანტში. **B22**

1.e4 c5 2.d4 cxd4 3.c3 ღf6 4.e5 ღd5 5.ღc4 ღb6 6.ღb3 d5 7.cxd4 ღc6 8.ღc3 ღf5
მივიღეთ ენციკლოპედიის B21-დან B22-ის 43-ე ვარიანტი
9.g4!? ღg6

**10.e6! fxe6 11.ღf3 e5! 12.ღxe5 ღxe5 13.dxe5 e6 14.h4 h5 15.ღc2 ღxc2 16.ჰxc2
hxg4 17.ჰg6+ ღd7 18.ჰxg4 ჰc8 19.ღg5 ჰc7 20.ჰf4 ღe8! 21.ჰd1 ღc4 22.0-0± ჰf7
23.ჰg3 ღxb2 24.ჰd4 ჰc4 25.ღb5 ღc5**

26.ჰxd5! exd5 27.e6! ღxf2+! 28.ჰxf2 ჰxe6 29.ღc7+

[დროის უკმარისობის გამო ძალიან გულდასაწყვეტია რომ ვერ მივიყვანე ეს პარტია
ლოგიკურ დასასრულამდე

**29.ჰb8+ ღd7 (29...ჰc8 30.ღc7+ ღd7 31.ჰxc8+ ჰxc8 32.ღxe6+-) 30.ჰxh8+-]
29...ჰxc7 30.ჰxc7 ჰg4+ 31.ღh2 ჰxh4+! 32.ღxh4 ჰxh4+ 33.ღg2 ჰg4+ 34.ღh2
ჰh4+ 35.ღg1 ჰg4+ 36.ღf1 ჰc4+ 37.ჰxc4??**

[37.ჰe2+ ღf8 38.ჰd8+ ღf7 39.ჰe8+ ღf6 40.ჰe5+ ღf7 41.ჰxb2+-]

**37...ღxc4 38.ღe2 ღe7 39.ღd3 ღd6 40.ღd4 ღe4 41.ჰe2 ღe6 42.ჰb2 b6 43.ჰc2
ღd6 44.ჰc8 ღc5 45.ჰe8 ღe6+ 46.ღe3 g5 47.a3 a5 48.ჰb8 ღc5 49.ჰc8+ ღd6**

ყაიმი 1/2-1/2

**50. ვალერი გაფრინდაშვილი (თბილისი) -
მერაბ თხელიძე (თბილისი)**

საქართველოს უმაღლესი ლიგის შესარჩევი საზონატშორისი ტურნირი.
თბილისი, 5-14 მაისი, 1995 წელი

ვენური პარტია. **C25**

გავითამაშეთ ენციკლოპედიის C25-ის მე-7 ვარიანტის 42-ე გადახვევა. გაორებული გრძობა გამიჩნდა: პირველი მიჭერს ჩემთვის უცნობ ვარიანტზე და მეორე, ერიდება ჩემთან სადებიუტო დუელს.

1.e4 e5 2.♖c3 ♗c6 3.g3! ♜f6

ძირითადი ვარიანტი ასეთია:

3...♙c5 4.♗g2 a6 5.♜ge2 d6 6.d3 ♗g4 7.h3 ♙e6 8.0-0 ♜ge7 9.♜d5 0-0 10.c3 ♗a7 11.♔h2 f6 12.f4 ♗f7 13.g4 ♜xd5= მიზეს-ლასკერი, ლაიპციგი 1889/90, ;

ხოლო 42-ე გადახვევაში ვკითხულობთ:

3...♙b4 4.♜ge2 ♜ge7 5.♗g2 0-0 6.0-0 d6 7.d3 f5=

ან 4.♜d5 ♙a5 5.♗g2 ♜ge7 6.♜xe7 ♜xe7 =

არც ერთი აღნიშნული ვარიანტი არ გამოგვიყენებია, ე.ი ვალერიმ „ამომავლო“ თეორიიდან.

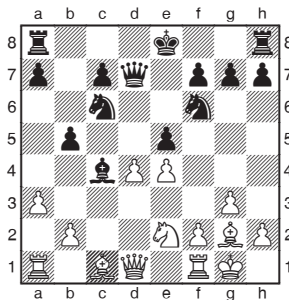
4.♗g2 ♙b4!? 5.♜ge2 d6 6.0-0 ♙e6? 7.a3 ♙c5 8.♜a4 ♜d7 9.c3! b5?!

საინტერესოა 9...♜a5 შემდგომში ♙b3 იდეით

10.♜xc5 dxc5 11.d4 cxd4 12.cxd4 ♙c4

საინტერესო იყო

12...♜xd4! 13.♜xd4 ♜xd4 14.♜xd4 exd4 15.e5 ♜d5 16.♜d1 c5 17.b4 ♜d8 18.bxc5 ♜c3

13.d5 ♜a5 14.b4 ♜b3 15.♜b1 ♜xc1 16.♜xc1 a5 17.♜e1 axb4 18.axb4 ♜d6?

18...0-0!?

19.♜d4! 0-0?! 19...♜xb4!?

20.♜c6 ♜a2 21.♜a1 ♜fa8 22.♜xa2 ♜xa2 23.f4 exf4!? 24.e5 ♜xg2+!? 25.♔xg2 ♙xd5+

26.♔g1 ♜xc6 27.exf6 ♜b6+

27...gxf6! 28.♜g4+ ♔f8 29.♜xf4 ♔g7=

28.♔f1 ♙c4+ 29.♔g2 ♜c6+?

29...♜b7+! 30.♔h3 ♜c8+ 31.♔h4 gxf6! =

30.♔h3 ♙e6+ 31.♔h4 ♜a8

[31...♙d7!]

32.gxf4 ♙c4 33.fxg7 ♜d5 34.♜xd5 ♙xd5 35.♔h5 ♔xg7 36.♜g1+ ♔f8 37.♔h6 ♙e4

38.♜e1 ♙d3 39.♜c1 ♔e7 40.♜xc7+ ♔e6 41.♜b7 ♔d6 42.f5 შაკევი დანებდნენ**1-0**

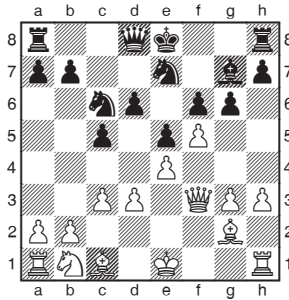
ჩემი მხრიდან პირდაპირი შეცდომების კასკადია.

**51. ჰუბერტ მორონგი (ლუქსემბურგი) -
მერაბ თხელიძე (საქართველო)**

ჩეხეთის ღია საერთაშორისო საჭადრაკო ფესტივალი
პარდუბიცე-დენჩინი. პარდუბიცე, 23 ივლისი, 1998 წელი

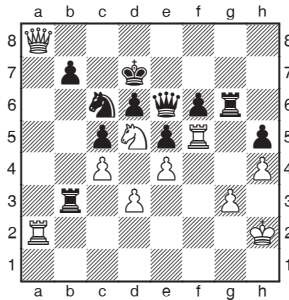
სიცილიური დაცვა. **B20**

**1.e4 c5 2.d3 g6 3.g3 ♘g7 4.♙g2 d6 5.c3 ♜c6 6.f4 e5?! 7.♜f3 ♙g4 8.h3 ♙xf3 9.♙xf3
♜ge7? 10.f5! f6**

ამ მომენტში თეთრებმა დახარჯეს 25 წუთი. მე კი - 5 წთ. ბცდილობდი მეთამაშა ძველინდური დაცვის ის ვარიანტი, რომელსაც ზოგჯერ გარრი კასპაროვი თამაშობს. ეს გამონვეულია იმით, რომ ჩემს „ჩაკეტილ“ სისტემაში ზოგიერთ ვარიანტს არ მივაქციე ჯეროვანი ყურადღება და აღმომჩინდა „ხვრელები“ ანუ ამოვარდი ჩემთვის ნაცნობი პოზიციებიდან და ვერ აღმოვჩინდი სათანადო სიმაღლეზე. ხუთი წუთი დავხარჯე და ფაქტიურად სტრატეგიულად წაგებული პოზიცია მივიღე. ამის შემდეგ რა არ ვეცადე, მაგრამ დაგვიანებული იყო. ჩემმა არც თუ ძლიერმა მოწინააღმდეგემ ყველა საკვანძო მომენტში ჩინებულად ითამაშა!

**11.h4! ♙d7 12.♙h3! gxf5 13.♙h5+! ♜f8 14.0-0 ♙e8 +- 15.♙f3 ♙f7 16.♙e3 ♜e8 17.♜d2
♜d8 18.♜h2 ♜c7 19.♙xf5 ♜xf5 20.♙xf5 ♜e7 21.♙h3 h5 22.♙f2 ♙h6 23.♙xh6 ♙xh6
24.♜c4 ♙g8 25.♜e3 ♙hg6 26.♙f3 ♙f8 27.b3 a5 28.♙af1 a4 29.c4 axb3 30.axb3 ♙a8
31.♙1f2 ♙a3 32.♙b2 ♙g8 33.♙f1 ♙e6 34.♙ff2 ♜b8 35.♙e1 ♜c8 36.♙a2 ♙xb3 37.♙a5
♜c6 38.♙a8+ ♜c7 39.♜d5+ ♜d7 40.♙f5**

40...♙b1!? შავები ბოლო მახეს აგებენ
თუ 41.♙xh5? მაშინ 41...♙h1+! და შავები იგებენ. მოწინააღმდეგე ამ მახეში არ გაება.
41.♙h8 ♜d8 42.♙a8 ♙b2+ 43.♜h3 ♙e8 44.♙h7+ შავები დანებდნენ **1-0**

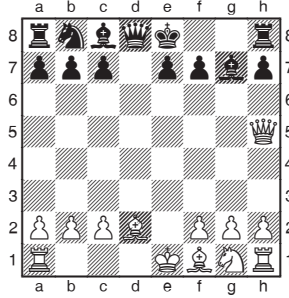

**52. მერაბ თხელიძე (საქართველო) -
ელენა ჩისტიაკოვა (რუსეთი) -**

ჩეხეთის ღია საერთაშორისო საჭადრაკო ფესტივალი
დერინი, 29 ივლისი, 1998 წელი

ალიოხინის დაცვა. სკანდინავიური ვარიანტი. **B02**

1.e4 2.♖c3 d5 3.e5 d4 4.exf6 dxc3 5.fxg7 cxd2+ 6.♗xd2 ♗xg7 7.♚h5!?

მივიღეთ ენციკლოპედიის B02-ის მე-3 ვარიანტის 19-ე გადახვევა.

იქ განხილულია შემდეგი ვარიანტები

7.♚f3 ♗xb2 8.♞d1 ♞d4 9.♗e2 ♞g4 10.♚b3 ბალაშოვ-ალბურტი, საბჭოთა კავშირის
ჩემპიონატი, 1974 წელი

10... ♗g7 11.♗c3 ♗c6 12.♞d3 ♗xc3+ 13.♚xc3 ♚b4 შტეინ-ლეპიოშკინი

7. ♚h5 ♞d6 8.♗f3 ♞g6 9.♚xg6 hxg6= იუდოვიჩი-ტრიფუნოვიჩი, იუგოსლავია, 1951
წელი

9.♚c5!? იღვით 0-0-0, ჰორტი

7...♞d4

მე 7.♚h5 ♞d4-ზე ჩემი გამოკვლევა მაქვს, რომელიც ამ პარტიაში გამოცდას გადის.

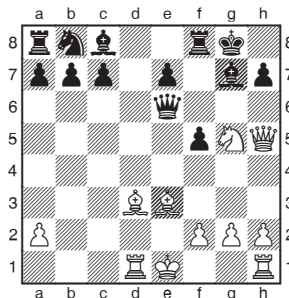
8.♗f3!? ♚xb2 9.♞d1 ♚xc2!?

თუ 9... ♚xa2 10.♚b5+ c6 11.♞d3

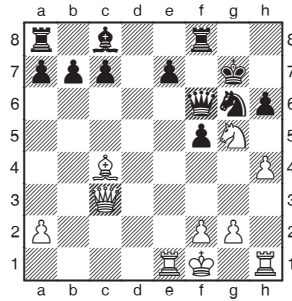
10.♞d5 0-0 11.♗d3 ♚c6 12.♚h5 ♚e6+! 13.♗e3 f5 14.♗g5?

უხეში შეცდომა. ჯერ 14. 0-0 უნდა მეთამაშა. ა

ამ დროისთვის მე 15 წუთი დამრჩა, ხოლო მოწინააღმდეგეს 1საათი და
15 წუთი

14...♗c3+! 15.♖f1 ♔g6 16.♗c4+ ♖g7 17.♚f3 ♗c6 18.h4 h6 19.♗f4 ♗e5 20.♗xe5+ ♗xe5 21.♚c3 ♚f6 22.♞e1 ♗g6

ამ პოზიციაში მახე დავაგე, რომელმაც გაება ჩემი მონინაალმდეგე

23.♚c1!

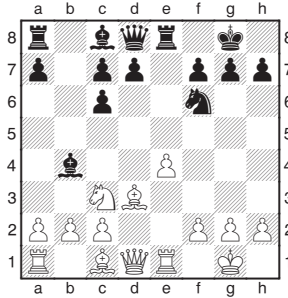
საკმარისია 23... e5 და პარტია ნაგებული მაქვს

23.... hxg5 24.hxg5 ♗d4 25.♞d1 ♚f4 26.♚c3+ ♔e5 27.♞h7+ ♖xh7 28.♚h3+

შავები დანებდნენ **1-0**

**53. მერაბ თხელიძე (საქართველო) -
მარკ ლეილი (ინგლისი) -
ჰასტინგის ჩელენჯერ ტურნირი.
დიდი ბრიტანეთი, 6 იანვარი, 1998 წელი
შოტლანდიური პარტია. C47**

**1.e4 e5 2.d4 exd4 3.♖f3 ♗c6 4.♗xd4 ♗f6 5.♗c3 ♖b4 6.♗xc6 bxc6 7.♗d3 0-0 8.0-0
♙e8 9.♙e1!?**

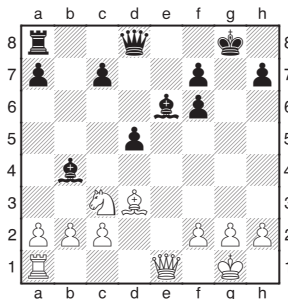

მივიღეთ ენციკლოპედიის C47-ის VI ვარიანტი, რომელიც ასევე გრძელდება:
9.♗g5 h6 10.♗h4 d6 11.f4 ♖b7 12.♗h1 ♗xc3= 13.bxc3 c5 რუს-პლანინჩი, ლუბლიანა,
1973 – 15/235;

ამ ვარიანტის 48-ე გადახვევაში გვაქვს შემდეგი ვარიანტი:
9.♙f3 ♗d6 10.♗f4 ♗xf4 11.♙xf4 d6 12.♙ad1 ♙e7= რადულოვ-პლანინჩი, ვრსაჩი 1971
– 12/253

სამაგიეროდ აქ მე მაქვს ჩემი გამოკვლევა

9...d5 10.exd5 ♙xe1+ 11.♙xe1 cxd5 12.♗g5 ♗e6 13.♗xf6 gxf6!?

**14.a3?! ♗d6 15.♙e2 f5 16.♙h5?! ♙f6 17.♙e1 c6 18.♗d1 d4! 19.♙f3 ♙d8 20.h3 ♙g5
21.c4 ♙d2 22.♙e2**

უგეგმო თამაშმა წასაგებ პოზიციამდე მიმიყვანა.

უკეთესი იყო 22.♗f1

22...♖f4 23.g3 ♗h6 24.♔g2 ♔h8 25.♞h1 f4 26.g4 ♞e8 27.♞f3 ♙d7
 28.♙e4 ♙c7 29.♞d3 c5 30.♙f3 ♗e6 31.b4 cxb4 32.axb4 ♗b6 33.b5 ♗f6
 34.♜b2 h5 35.♜a4 ♔g7 36.♜c5 ♙c8 37.♜b3 ♙e5 38.♞d1 hxg4 39.hxg4 ♞d8
 40.♞h1 ♗g6 41.♜c1 f5! 42.g5! ♗xg5+ 43.♔f1 ♗e7 44.♗e2 ♗c7 45.♜d3 ♙f6
 46.♞g1+ ♔f8 47.♙d5 ♞xd5 48.cxd5 ♗c4 49.d6! ♗xb5 50.♞g6 ♔f7 51.♞xf6+
 ჯობდა 51.♗h5!
 51...♔xf6 52.♗e7+ ♔g6 53.♔g1! ♗xd3 54.♗e8+ ♔g5 55.♗g8+ ♔h4
 56.♗xc8 ♗d1+ 57.♔h2 ♗f1 58.♗h8+ ♔g4 59.♗g7+ ♔f3 60.♗b7+ ♔xf2
 61.♗b2+ ♔e3 62.d7 ♗f3 63.♗g2 ♗e4 64.♗g1+ ♔e2 65.d8♗ d3 66.♗h4 d2
 67.♗hf2+ ♔d3 68.♗b1+ ♔c3 69.♗c5+ ♗c4 70.♗xc4+ ♔xc4 71.♗c2+

შავები დანებდნენ 1-0

ასე კბილებით დავიცავი თავი და მოვიგე.

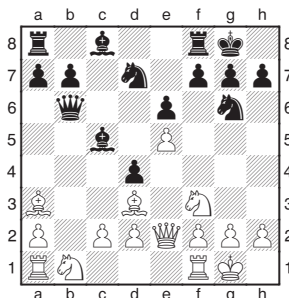
**54. მერაბ თხელიძე (საქართველო) -
დან ე.მაიერსი (აშშ) -**

მსოფლიო მეთავე ჩემპიონატი სენიორებს შორის.
პოლონეთი. ქალაქი როვი, 10-24 სექტემბერი, 2000 წელი
ფრანგული დაცვა. ფრანგული გამბიტი. **C00**

1.e4 e6 2.♖f3 d5 3.e5 c5 4.b4 d4!?

ჩემი მონინალმდევე სპეციალურად მოემზადა ჩემს წინააღმდეგ და ისევე აღმოჩნდა „ხვრელი“ ჩემს ჩაკეტილ სისტემაში.

5.bxc5 ♙xc5 6.♙a3 ♜d7 7.♙b5 ♚b6 8.♚e2 ♜e7 9.0-0 0-0 10.♙d3 ♜g6

კვლავ დავდექი ჩემთვის უხერხული პოზიციის წინაშე. თეთრებს ლაზიერის ფლანგზე ფიგურების განვითარებაში პრობლემა აქვთ.

**11.♚e4 ♜d8 12.g3 ♙xa3 13.♜xa3 ♜c5 14.♚e2 ♜xd3 15.♚xd3 ♚c5 16.♚fe1 a6
17.♜c4 b6 18.♚ab1 ♚b8 19.c3 ♙b7 20.♜xd4 ♚d5 21.f3 b5 22.♜e3 ♚xf3 23.♜xf3
♚xd3 24.♜f2 ♙xf3 25.♜xf3 ♚xd2 26.a4 ♜xe5+ 27.♜e4 ♜g6 28.axb5 f5+ 29.♜xf5
exf5+ 30.♜e3 ♚bd8 31.♚e2 ♚8d3+ 32.♜f2 axb5 33.♚xb5 ♚xe2+ 34.♜xe2 ♚xc3**

თეთრები დანებდნენ **0-1**

ასე უსახელოდ და უსახურად დამთავრდა ეს ამბავი!

ცხრილები

საქართველოს ჩამავიონატი მოსწავლეთა შორის

ბათუმი. 1953 წლის 8-25 ივლისი

ცხრილი 1

მთავარი მსაჯი: ვახტანგ ქარსელაძე

№	მონაწილეები	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	ქულა	ადგილი
1	მიქაელიანი ემილი (I)	■	½	½	1	1	1	0	1	1	1	1	1	9	I
2	ჩიქოვანი იური (I)	½	■	1	1	1	1	½	½	½	1	1	½	8½	II
3	ზვიადაძე მიხეილი (I)	½	0	■	1	1	½	1	½	1	½	1	½	7½	III
4	კალატოზიშვილი თამაზი (I)	0	0	0	■	1	½	1	1	1	1	0	½	6	IV
5	ჯანოევი დავითი (II)	0	0	0	0	■	1	1	½	½	1	½	1	5½	V
6	დგებუაძე ვია (I)	0	0	½	½	0	■	1	1	0	½	1	½	5	VI
7	მაჭავარიანი გურამი (II)	1	½	0	0	0	0	■	0	½	½	1	1	4½	VII-IX
8	რაზოვსკი ალექსანდრე (I)	0	½	½	0	½	0	1	■	0	1	0	1	4½	VII-IX
9	სართანია ტარიელი (II)	0	½	0	0	½	1	½	1	■	0	0	1	4½	VII-IX
10	სმირნოვი ვლადიმერ (II)	0	0	½	0	0	½	½	0	1	■	1	½	4	X
11	თხელიძე მერაბი (II)	0	0	0	1	½	0	0	1	0	0	■	1	3½	XI-XII
12	გერსამია ედუარდი (II)	0	½	½	½	0	½	0	0	1	½	0	■	3½	XI-XII

საკავშირო გუნდური პირველობის

სამი საგზურის მოსაპოვებელი შესარჩევი ტურნირი

ქობულეთი. 1954 წლის 29 ივნისი - 14 ივლისი

ცხრილი 2

მთავარი მსაჯი: ვახტანგ ქარსელაძე

№	მონაწილეები	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	ქულა	ადგილი
1	მუმჯანი ედუარდი (სოხუმი)	■	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	X
2	თხელიძე მერაბი (თბილისი)	1	■	0	1	1	1	1	0	½	1	6½	III
3	რაზოვსკი ალექსანდრე (ქუთაისი)	1	1	■	0	½	0	1	0	0	0	3½	VII
4	კაზარიანი არიკ (თბილისი)	1	0	1	■	1	0	1	½	0	1	5½	IV-V
5	მღებროვი ნიკოლოზი (თბილისი)	1	0	½	0	■	1	0	0	0	0	2½	VIII
6	ლომაია თეიმურაზი (თბილისი)	1	0	1	1	0	■	1	1	1	1	7	II
7	აბოიანი ედუარდი (თბილისი)	1	0	0	0	1	0	■	0	0	0	2	IX
8	კაჭარავა ვლადიმერი (თბილისი)	1	1	1	½	1	0	1	■	0	0	5½	IV-V
9	კალატოზიშვილი გურამი (თბილისი)	1	½	1	1	1	0	1	1	■	1	7½	I
10	რატინი (სოხუმი)	1	0	1	0	1	0	1	1	0	■	5	VI

შევასრულე პირველი თანრიგის მოსაპოვებელი ნორმა

საბჭოთა კავშირის გუნდური პირველობა
ჭადრაკში მოსწავლეებს შორის (10 ვაჟი, 2 გოგონა)
 ლენინგრადი. 1954 წლის აგვისტო

ცხრილი 3

მეთე დაფა

№	მონაწილეები	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	ქულა	ადგილი
1	ბერგინი (რსფსრ)	■	1	½	1	1	1	½	1	1	1	8	I
2	სლობოდკინი (მოსკოვი)	0	■	1	1	1	1	½	1	½	1	7	II
3	კოგანი (უკრაინა)	½	0	■	1	1	½	1	0	1	½	5½	IV
4	გიშინი (სომხეთი)	0	0	0	■	0	½	½	½	½	0	2	X
5	თხელიძე (საქართველო)	0	0	0	1	■	0	0	1	½	0	2½	VIII-IX
6	კრონი (ესტონეთი)	0	0	½	½	1	■	½	0	0	½	3	VII
7	მარტიროსოვი (აზერბაიჯანი)	½	½	0	½	1	½	■	0	1	0	4	VI
8	სოსტანოვსკი (ლენინგრადი)	0	0	1	½	0	1	1	■	1	0	4½	V
9	ჩეპაუსკასი (ლიტვა)	0	½	0	½	½	1	0	0	■	0	2½	VIII-IX
10	კირილოვი (ლატვია)	0	0	½	1	1	½	1	1	1	■	6	III

თბილისის პირველობის ნახევარფინალი მამაკაცებს შორის

თბილისი. 1955 წელი

ცხრილი 4

№	მონაწილეები	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	ქულა	ადგილი
1	კალატოზიშვილი გურამი	■	0	1	½	1	½	1	1	1	1	1	1	1	10	I-III
2	აგამალიანი	1	■	0	1	1	0	1	1	1	1	1	0	0	8	IV
3	ვაშაკიძე	0	1	■	0	0	0	0	+	0	½	0	1	3½	X-XI	
4	ხაჭაპურიძე ლია	½	0	1	■	0	0	½	1	0	0	1	½	1	5½	VI-VIII
5	შანშიევი	0	0	1	1	■	0	1	½	0	0	0	0	0	3½	X-XI
6	ვეიზერი ბორისი	½	1	1	1	1	■	1	1	1	½	1	0	1	10	I-III
7	შაქარიანი პეტრე	0	0	1	½	0	0	■	1	0	1	1	0	1	5½	VI-VIII
8	მინდიაშვილი	0	0	1	0	½	0	0	■	0	0	½	½	0	2½	XII
9	ნანობაშვილი	0	0	-	1	1	0	1	1	■	½	1	0	0	5½	VI-VIII
10	ხელაშვილი ანზორი	0	0	1	1	1	½	0	1	½	■	1	0	1	7	V
11	გაბუნია არჩილი	0	0	½	0	1	0	0	½	0	0	■	0	0	2	XIII
12	თხელიძე მერაბი	0	1	1	½	1	1	1	½	1	1	1	■	1	10	I-III
13	პეტროსიანი	0	1	0	0	1	0	0	1	1	0	1	0	■	5	IX

ნსს „ქარიშხალას“ საკავშირო პირველობის ნახევარფინალი

ბორჯომი. 1957 წლის 26 ივნისი - 10 ივლისი

ცხრილი 5

მთავარი მსაჯე: ვიქტორ გოგლიძე

№	მონაწილეები	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	ქულა	ადგილი
1	კიკიანი რევაზი (ზუგდიდი)	●	0	½	1	0	1	0	0	1	0	0	1	0	1	½	1	7	X-XI
2	ჯახუტაშვილი თ. (ბათუმი)	1	●	1	1	1	1	1	0	1	0	½	0	½	½	0	1	9½	III
3	აბაჯიდი ვალერი (ბათუმი)	½	0	●	1	0	½	0	½	0	0	0	0	½	0	½	0	3½	XV
4	ავენიანი ვალერი (ბათუმი)	0	0	0	●	0	0	0	0	0	½	1	0	0	½	½	0	2½	XVI
5	ჩირგაძე როჯერი (ქუთაისი)	1	0	1	1	●	1	½	0	1	0	½	½	½	½	1	½	9	IV-V
6	გორგაძე ბუხუტი (ჭიათურა)	0	0	½	1	0	●	½	½	0	0	0	1	0	½	0	½	4½	XIV
7	გასანოვი ფელიქს (თბილისი)	1	0	1	1	½	½	●	0	0	0	1	0	0	1	0	1	7	X-XI
8	სტეპანოვი გარ. (ხაშური)	1	1	½	1	1	½	1	●	0	0	0	0	0	1	½	1	8½	VI-VII
9	მუმჯანი ელუარდი (სოხუმი)	0	0	1	1	0	1	1	1	●	0	0	½	½	½	0	1	7½	IX
10	თხელიძე მერაბი (თბილისი)	1	1	1	½	1	1	1	1	1	●	0	½	1	0	1	1	12	I
11	იზოზნიკოვი ა. (თბილისი)	1	½	1	0	½	1	0	1	1	1	●	1	0	1	1	½	10½	II
12	აბრამიძე ელგუჯა (ქუთაისი)	0	1	1	1	½	0	1	1	½	½	0	●	½	½	0	½	8	VIII
13	ბუცხრიკიძე გარ. (ქუთაისი)	1	½	½	1	½	1	1	1	½	0	1	½	●	½	0	0	9	IV-V
14	მეგრელიშვილი ს. (თბილისი)	0	½	1	½	½	½	0	0	½	1	0	½	½	●	-	½	6	XII-XIII
15	ბუჩაქჩიანი ალ. (ბათუმი)	½	1	½	½	0	1	1	½	1	0	0	1	1	-	●	½	8½	VI-VII
16	ჯინჯიხაშვილი რ. (თბილისი)	0	0	1	1	½	½	0	0	0	0	½	½	1	½	½	●	6	XII-XIII

საბჭოთა კავშირის გუნდური პირველობა

ჭადრაკში მოსწავლეებს შორის (10 ვაჟი, 2 გოგონა)

ვლადიმერი. 1957 წლის აგვისტო

ცხრილი 6

პირველი დაფა

№	მონაწილეები	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	ქულა	ადგილი
1	ვალევი (ყირგიზეთი, I თანრიგი)	■	0	1	0	1	0	0	0	0	0	2	IX-X
2	ჩერნიხი (მოსკოვი, ო/კანდიდატი)	1	■	½	0	0	1	½	0	1	1	5	III-VII
3	ლესოხინი (ლენინგრადი, ო/კანდიდ.)	0	½	■	½	0	½	0	½	0	0	2	IX-X
4	ბარვიკი (ლატვია, I თანრიგი)	1	1	½	■	½	0	½	0	½	½	4½	VIII
5	კოგანი (უკრაინა, ო/კანდიდატი)	0	1	1	½	■	0	1	1	1	½	6	I
6	ლიტვინოვი (ბელორუსია, ო/კანდ.)	1	0	½	1	1	■	1	0	0	1	5½	II
7	ხერმლინი (ესტონეთი, I თანრიგი)	1	½	1	½	0	0	■	½	1	½	5	III-VII
8	ხოლოსი (რსფსრ, ო/კანდიდატი)	1	1	½	1	0	1	½	■	0	0	5	III-VII
9	თხელიძე (საქართველო, I თანრიგი)	1	0	1	½	0	1	0	1	■	½	5	III-VII
10	პავლენკო (აზერბაიჯანი, I თანრიგი)	1	0	1	½	½	0	½	1	½	■	5	III-VII

თბილისის ჩამპიონატის ფინალი.

თბილისი. 1959 წლის იანვარი

ცხრილი 7

№	მონაწილეები	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	ქულა	ადგილი
1	ჯანოევი დავითი (ო/კ)	●	0	1	½	½	1	1	0	½	1	0	0	½	1	0	1	½	1	9½	VI-VIII
2	ბუცხრიკიძე გარ. (I)	1	●	0	0	1	0	0	½	½	0	½	0	½	½	1	1	1	1	8	XI-XIII
3	ლომაია თეიმ. (ო/კ)	0	1	●	1	½	0	½	0	0	1	½	1	½	1	0	½	½	½	8½	IX-X
4	გამრეკელი გივი (ო/კ)	½	1	0	●	½	1	½	½	½	0	0	½	0	½	½	1	1	1	8½	IX-X
5	გერსამია ედ. (ო/კ)	½	0	½	½	●	½	½	0	0	0	0	1	0	1	½	1	0	1	7	XVI
6	თხელიძე მერაბი (I)	0	1	1	0	½	●	0	0	1	1	0	0	0	½	1	0	1	1	8	XI-XIII
7	იზვოზნიკოვი ა. (ო/კ)	0	1	½	½	½	1	●	0	1	1	0	0	1	1	1	1	½	1	11	III-IV
8	ბუსლაევი ალ. (ს/ო)	1	½	1	½	1	1	1	●	½	½	1	½	½	1	½	1	0	1	12½	I-II
9	ვეტოხინი ი. (ო/კ)	½	½	1	½	1	0	0	½	●	0	0	1	1	½	1	1	½	1	10	V
10	მაჭავარიანი გ. (ო/კ)	0	1	0	½	1	0	0	½	1	●	½	0	1	1	½	1	½	1	9½	VI-VIII
11	ბლაგიძე ალექს. (ო/კ)	1	½	½	1	1	1	1	0	1	½	●	½	1	1	½	0	1	1	12½	I-II
12	წერეთელი არჩილი (I)	1	1	0	1	0	1	1	½	0	1	½	●	1	0	0	1	1	1	11	III-IV
13	ალიხანოვი ოთარი (I)	½	½	½	½	1	1	0	½	0	0	0	0	●	0	1	0	1	1	7½	XIV-XV
14	წულუკიძე ვახტანგი (I)	0	½	0	1	0	½	0	0	½	0	0	1	1	●	1	1	0	1	7½	XIV-XV
15	თურქესტანიშვილი (ო/კ)	1	½	1	½	½	0	0	½	0	½	½	1	0	0	●	1	0	1	8	XI-XIII
16	სიმონიანი ედვინი (I)	0	0	½	½	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	●	0	1	5	XVII
17	ელიაშვილი ოთარი (I)	½	0	½	1	0	½	1	½	½	0	0	0	1	1	1	1	1	●	9½	VI-VIII
18	კაკოიშვილი თამაზი (I)	0	0	½	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	●	½	XVIII

ნსს „ქარიშხალს“ საკავშირო პირველობის ნახევარფინალი.

თბილისი. 1961 წლის 31 იანვარი - 20 თებერვალი

ცხრილი 8

მთავარი მსაჯი: პავლე ხიზანიშვილი

№	მონაწილეები	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	ქულა	ადგილი
1	არტიუშინი (ო/კ, მოსკ)	●	0	½	½	0	1	0	0	0	1	0	1	0	1	½	0	½	0	6	XIV-XV
2	ბერეზინი ი. (ო/კ, მოსკ)	1	●	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	½	0	0	1	6½	XIII
3	გამრეკელი გივი (ო/კ, თბ)	½	1	●	1	0	½	½	1	½	½	½	0	½	0	1	½	½	½	9	VIII-IX
4	დემირხანიანი (I, ერევანი)	½	0	0	●	0	½	½	1	0	1	1	0	1	½	½	½	1	1	9	VIII-IX
5	დოროშკევიჩი (ო/კ, გრ)	1	1	1	1	●	0	0	1	½	1	1	0	1	1	½	1	1	0	12	I-II
6	კიკიანი თამაზი (ო/კ, თბ)	0	1	½	½	1	●	0	1	½	1	0	½	½	1	0	0	1	0	8½	X-XII
7	ოტმანი (I, ლენინგრადი)	1	0	½	½	1	1	●	1	0	0	1	1	0	½	1	0	1	1	10½	VI-VII
8	ნოვოგრუდსკი (I, ორჯონ)	1	1	0	0	0	0	0	●	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	4	XVII
9	ტრუპანი (ო/კ, კრასნოდ)	1	1	½	1	½	1	1	●	1	½	0	½	0	0	1	1	½	1	11	IV-V
10	გრინშტმანი (I, მინსკი)	0	0	½	0	0	0	1	1	0	●	0	0	½	0	0	0	1	0	4	XVIII
11	გუსეინოვი (ო/კ, მახაჩკალა)	1	1	½	0	0	1	0	1	½	1	●	½	½	½	0	0	½	½	8½	X-XII
12	ბალატინოვი (I, მახაჩკალა)	0	1	½	1	1	½	0	1	1	1	½	●	1	½	0	0	1	1	11	IV-V
13	სელივანოვსკი (ო/კ, მოს)	1	0	1	0	0	½	1	0	½	½	½	0	●	½	½	½	1	1	8½	X-XII
14	ფრუმინი (I, ლენინგრად)	0	1	½	½	0	0	½	0	1	1	½	½	½	●	0	0	0	0	6	XIV-XV
15	ბუნატიანი (I, ერევანი)	½	½	1	½	½	1	0	1	1	1	1	1	½	1	●	½	1	0	12	I-II
16	ბებრუკი (ო/კ, როსტოვი)	1	1	0	½	0	1	1	1	0	1	1	1	½	1	½	●	1	0	11½	III
17	კუშელმანი (I, ბრიანსკი)	½	1	½	0	0	0	0	1	0	0	½	0	0	1	0	0	●	0	4½	XVI
18	თხელიძე მერაბი (I, თბ)	1	0	½	0	1	1	0	1	½	1	½	0	0	1	1	1	1	●	10½	VI-VII

ნსს „ქარიშხალას“ საკავშირო პირველობის ნახევარფინალი

ლენინგრადი. 1962 წლის 25 იანვარი - 16 თებერვალი

ცხრილი 9

№	მონაწილეები	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	ქულა	ადგილი
1	დემირხანიანი (ერევანი, I)	■	0	½	½	0	0	½	1	1	1	1	1	1	½	½	8½	IV
2	ბოგოსლავსკი (ვოლოგდა, I)	1	■	1	0	0	1	½	0	0	0	½	0	0	1	1	6	X-XII
3	კრიშტალი (ლენინგრადი, ო/კ)	½	0	■	0	1	1	1	½	0	0	1	0	1	0	½	6½	IX
4	სოსონკო გ. (ლენინგრადი, ო/კ)	½	1	1	■	½	1	½	0	1	1	½	0	½	1	½	9	III
5	გუსეინოვი (მაჩკალა, ო/კ)	1	1	0	½	■	0	1	0	0	1	½	½	1	½	0	7	VII-VIII
6	ბერეზოვსკი (ლენინგრადი, I)	1	0	0	0	1	■	1	½	0	0	1	½	1	0	0	6	X-XII
7	ქერიმოვი (ბაქო, ო/კ)	½	½	0	½	0	0	■	½	0	0	0	0	0	1	0	3	XV
8	თხელიძე მერაბი (თბ., ო/კ)	0	1	½	1	1	½	½	■	0	1	0	0	1	½	1	8	V-VI
9	ვაშიბაიაზოვი (ოდესა, ო/კ)	0	1	1	0	1	1	1	1	■	1	½	½	1	1	1	11	I-II
10	ბერეჟნოი (ხარკოვი, ს/ო)	0	1	1	0	0	1	1	0	0	■	½	½	1	1	1	8	V-VI
11	პოჟარსკი (ყაზანი, ო/კ)	0	½	0	½	½	0	1	1	½	½	■	0	0	1	½	6	X-XII
12	ზაგოროვსკი (ვორონეჟი, ს/ო)	0	1	1	1	½	½	1	1	½	½	1	■	1	1	1	11	I-II
13	ნამდაროვი (როსტოვი, I)	0	1	0	½	0	0	1	0	0	0	1	0	■	0	0	3½	XIV
14	კურგანოვი სერ. (კიევი, ო/კ)	½	0	1	0	½	1	0	½	0	0	0	0	1	■	0	4½	XIII
15	ბერეჟინი ი. (მოსკოვი, ო/კ)	½	0	½	½	1	1	1	0	0	0	½	0	1	1	■	7	VII-VIII

თბილისის ჩემპიონატის ფინალი.

თბილისი. 1962 წლის 27 დეკემბერი-1963 წლის 23 იანვარი

ცხრილი 10

მთავარი მსაჯვი:

№	მონაწილეები	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	ქულა	ადგილი
1	არნშტეინი გენრიხი	●	½	½	1	½	½	1	1	½	½	½	1	½	½	½	½	½	10	IV
2	მიქაელიანი ემილი	½	●	1	0	1	1	½	0	½	½	½	0	1	0	1	1	½	9	VIII
3	წულუკიძე ვახტანგი	½	0	●	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	½	½	0	3½	XV-XVI
4	ელიოზიშვილი ოთარი	0	1	1	●	½	1	0	0	½	0	1	½	½	0	1	½	1	8½	IX-XI
5	გრიგორიანი	½	0	0	½	●	0	1	0	½	0	0	0	0	0	1	0	0	3½	XV-XVI
6	ტკაჩენკო	½	0	1	0	1	●	0	0	1	½	½	1	0	0	1	½	0	7	XIII
7	შაქარიანი პეტრე	0	½	1	1	0	1	●	0	1	0	1	0	0	1	1	1	0	8½	IX-XI
8	ჩიქოვანი იური	0	1	1	1	1	1	1	●	½	0	1	½	1	½	1	½	1	12	I
9	მაჭავარიანი გურამი	½	½	1	½	½	0	0	½	●	1	0	1	1	0	1	½	½	8½	IX-XI
10	ვეტოხინი იური	½	½	1	1	1	½	1	1	0	●	½	0	½	0	1	1	1	10½	III
11	იზოზჩიკოვი ალექსანდრე	½	½	1	0	1	½	0	0	1	½	●	1	½	½	1	1	½	9½	V-VII
12	ხელაშვილი ანზორი	0	1	1	½	1	0	1	½	0	1	0	●	0	0	1	1	0	8	XII
13	თხელიძე მერაბი	½	½	½	½	1	1	0	½	0	0	0	0	●	0	1	0	1	7½	XIV-XV
14	კალატოზიშვილი გურამი	½	1	0	1	1	1	0	½	1	1	½	1	½	●	1	½	1	11½	II
15	მესროპოვი	½	0	½	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	●	½	0	1½	XVII
16	გერსამია ედუარდი	½	0	½	½	1	½	0	½	0	0	0	½	½	½	●	0	0	5½	XIV
17	კიკიანი თამაზი	½	½	1	0	1	1	1	0	½	0	½	1	½	0	1	1	●	9½	V-VII

**ნსს „ქარიშხალას“ გუნდური საკავშირო მისამე პირველობა უმაღლეს სასწავ-
ლებელთა სპორტულუბებს შორის (მესამე დაფა)**

მოსკოვი. 1963 წლის 23 იანვარი - 8 თებერვალი

ცხრილი 11

მთავარი მსაჯე: იური ზარუბინი

№	მონაწილეები	1	2	3	4	5	6	7	8	9	ქულა	ადგილი
1	ეგიაშვილი გოგი (სპი, ო/კ)	■	0	0	½	1	0	1	0	½	3	VIII
2	ბლესტინი (მოსკოვი, სახ. უნივ, ო/კ)	1	■	½*	1	1	1*	½	0	0*	5	II-III
3	ბრასლავსკი (ტულის პ.ი, I)	1	½	■	1	0	1	0	0	½	4	IV
4	სელივანოვსკი (მოსკ. ენერგ. ინ., ო/კ)	½	0	0*	■	1	1	½	0	½	3½	V-VII
5	ნეკრასოვი (ლენინგ. სახ.უნ, ო/კ)	0	0	1	0	■	1	½	1	0	3½	V-VII
6	ბუნატინი (ერევნის სახ. უნ., ო/კ)	1	0	0*	0	0	■	0	0	½*	1½	IX
7	გუტოპი (სკან, ს/ო)	0	½	1	½	½	1	■	0	0	3½	V-VII
8	როშალი ალექს. (მოსკ. ინსტ.)	1	1	1	1	0	1	1	■	1	7	I
9	თხელიძე მერაბი (თბილ. სახ.უნ, ო/კ)	½	1	½	½	1	½	1	0	■	5	II-III

* თამაშობს სათადარიგო მონაწილე

საქართველოს ჩემპიონატი

თბილისი. 1963 წლის 21 თებერვალი - 23 მარტი

ცხრილი 12

მთავარი მსაჯე: ალექსანდრე ფალავანდიშვილი

№	მონაწილეები	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	ქულა	ადგილი
1	შიშოვი მიხეილი	●	1	0	1	1	1	½	1	1	0	½	0	1	½	1	1	½	0	0	½	11½	V
2	ლომაია თეიმ.	0	●	½	0	½	1	1	1	0	1	½	0	1	1	1	0	½	0	½	1	10½	VII-X
3	ბუსლავეი ალ.	1	½	●	0	1	½	0	½	0	½	½	1	½	½	½	1	1	0	½	1	10½	VII-X
4	ჯინჯიხაშვილი რ.	0	1	1	●	1	½	1	½	1	½	1	1	1	1	½	0	0	0	½	½	12	II-IV
5	ბლაგიძე ალექს.	0	½	0	0	●	½	0	1	0	½	0	1	½	1	½	1	0	0	1	½	8	XV-XVI
6	ჩიქოვანი იური	0	0	½	½	½	●	1	1	0	0	½	1	1	1	1	½	1	0	½	0	10	XI
7	ვეტოხინი იური	½	0	1	0	1	0	●	1	1	½	0	½	½	0	0	½	½	0	½	1	8½	XIV
8	კირვალიძე ავ.	0	0	½	½	0	0	0	●	0	0	1	0	0	0	0	½	0	0	0	1	3½	XX
9	არნშტეინი გენ.	0	1	1	0	1	1	0	1	●	0	½	1	1	½	½	½	0	½	½	½	10½	VII-X
10	კიკიანი თამაზი	1	0	½	½	½	1	½	1	1	●	½	½	0	1	½	1	½	0	1	1	12	II-IV
11	ჯანოვი დავითი	½	½	½	0	1	½	1	0	½	½	●	1	0	½	½	1	½	0	0	½	9	XII-XIII
12	ბერაძე ჯემალ	1	1	0	0	0	0	½	1	0	½	0	●	½	1	½	½	1	1	0	½	9	XII-XIII
13	კალატოზიშვილი	0	0	½	0	½	0	½	1	0	1	1	½	●	1	1	1	½	½	1	½	10½	VII-X
14	იზვოზნიკოვი ა.	½	0	½	0	0	0	1	1	½	0	½	0	0	●	1	½	0	0	0	½	6	XIX
15	მიქელიანი ემ.	0	0	½	½	½	0	1	1	½	½	½	½	0	0	●	½	½	½	0	1	8	XV-XVI
16	გიორგაძე თამ.	0	1	0	1	0	½	½	½	½	0	0	½	0	½	½	●	½	½	0	0	6½	17-18
17	გაფრინდაშვილი	½	½	0	1	1	0	½	1	1	½	½	0	½	1	½	½	●	½	½	1	4½	XVI
18	გურგენიძე ბუხ.	1	1	1	1	1	1	1	1	½	1	1	0	½	1	½	½	½	●	½	½	14½	I
19	თხელიძე მერაბი	1	½	½	½	0	½	½	1	½	0	1	1	0	1	1	1	½	½	●	1	12	II-IV
20	ჭანტურია გურ.	½	0	0	½	½	1	0	0	½	0	½	½	½	0	1	0	½	0	●	6½	17-18	

ამიერკავკასიის ღია ჩემპიონატი

თბილისი. 1963 წლის 4 - 27 მაისი

ცხრილი 13

მთავარი მსაჯე: ალექსანდრე ფალავანდიშვილი

№	მონაწილეები	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	ქულა	ადგილი
1	გურგენიძე ბუზუტი (თბ., ს/ო)	●	1	0	1	0	1	½	1	0	½	½	1	1	1	½	½	9½	III-IV
2	თხელიძე მერაბი (თბ., ო/კ)	0	●	0	1	½	1	½	0	½	1	0	1	1	1	½	1	9	V-VI
3	ხალიბეილი (ბაქო, ს/ო)	1	1	●	½	½	½	½	½	½	½	1	0	½	1	0	1	9	V-VI
4	ბუსლაევი ალექს. (თბ., ს/ო)	0	0	½	●	½	½	½	0	½	0	½	1	½	½	½	1	6½	XI-XII
5	ბერაძე ჯემალი (თბ., ო/კ)	1	½	½	½	●	+	½	1	0	1	0	0	1	½	½	½	8½	VII
6	ტოლუში ალექს. (ლენინ, ს/დ)	0	0	½	½	-	●	-	-	-	-	½	1	0	0	½	-	3	XV-XVI
7	ხოლომოვი რატმირი (სოჭი, ს/დ)	½	½	½	½	½	+	●	½	½	1	1	1	½	1	½	½	10	II
8	ბლაგიძე ალექსანდრე (თბ., ს/ო)	0	1	½	1	0	+	½	●	½	1	0	1	½	½	½	0	8	VIII-IX
9	შამკოვიჩი (მოსკოვი, ს/დ)	1	½	½	½	1	+	½	½	●	1	½	1	1	1	1	1	12	I
10	არშტეინი გენრ. (თბ., ო/კ)	½	0	½	1	0	+	0	0	0	●	0	1	0	0	0	0	4	XIV
11	ჩიქოვანი იური (თბ., ო/კ)	½	1	0	½	1	½	0	1	½	1	●	1	0	0	0	1	8	VIII-IX
12	კიკიანი თამაზი (თბ., ო/კ)	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	●	0	½	0	½	3	XV-XVI
13	ჯინჯიხაშვილი რ. (თბ., ო/კ)	0	0	½	½	0	1	½	½	0	1	1	1	●	0	0	0	6	XIII
14	შიშოვი მიხეილი (თბ., ს/ო)	0	0	0	½	½	1	0	½	0	1	1	½	1	●	½	1	7½	X
15	კალატოზიშვილი გ. (თბ., ო/კ)	½	½	1	½	½	½	½	½	0	1	1	1	1	½	●	½	9½	III-IV
16	ლომაია თეიმურაზი (თბ., ს/ო)	½	0	0	0	½	+	½	1	0	1	0	½	1	0	½	●	6½	XI-XII

საბჭოთა კავშირის სპორტის ოსტატობის მოსაპოვებელი ნორმა — 8½ ქულა

საკავშირო გუნდური პირველობის

ფინალი უმაღლეს სასწავლებლებს შორის

მინსკი. 1966 წლის 18 ივლისი - 1 აგვისტო

ცხრილი 14

მეექვსე დაფა

№	მონაწილეები	1	2	3	4	5	6	7	8	ქულა	ადგილი
1	ბიტმანი (მოსკოვის სახ. უნივერსიტეტი)	■	1	1*	0	1	1*	½	½	5	II
2	კიშნისი (პემზის პოლიტექ. ინსტიტუტი)	0	■	0	0	0	0	0	0	0	VIII
3	აკოპიანი გავიკ (ერევნის პოლიტ. ინსტ.)	0	1	■	1	0	0	0	0	2	VII
4	სამოილოვი (ნოვგოროდის პოლ. ინსტ.)	1	1	0	■	1	½	½	½	4½	III
5	ლვოვი (ლენინგრ. საინჟინრო ინსტ.)	0	1	1	0	■	1	½	½	4	IV-V
6	გრინბერგი (ტომსკის პოლიტ. ინსტ.)	0	1	1	½	0	■	0	½	3	VI
7	თხელიძე მერაბი (საქ. პოლიტ. ინსტ.)	½	1	1	½	½	1	■	1	5½	I
8	ცარიოვი (მოსკოვის ენერგ. ინსტიტუტი)	½	1	1	½	½	½	0	■	4	IV-V

* თამაშობს სათადარიგო მონაწილე - ალექსანდრე როშალი

ნს „ქარიშხალს“ საკავშირო შეჯიბრება

სსრკ სპორტის ოსტატები სსრკ სპორტის ოსტატობის კანდიდატების წინააღმდეგ

შეგენინგენის სისტემა. ორ წრედ. ოსტატობის ნორმა — 7½ ქულა 14-დან

სოჭი. 1966 წლის 15 აგვისტო - 6 სექტემბერი

ცხრილი 15

№	ოსტატები	1	2	3	4	5	6	7	ქულა	ადგილი
1	პეტერსონი (რიგა)	11	½1	1½	½½	½½	½½	1½	9½	II-III
2	შილოვი (ლენინგრადი)	01	10	0½	10	½0	½0	0½	5	VII
3	მუჩნიკი (მოსკოვი)	01	½1	½½	½½	½0	½1	00	6½	VI
4	ნოვოპაშინი (დნეპროპეტროვსკი)	1½	11	1½	½0	½1	11	½½	10	I
5	ლიპიოშკინი (მოსკოვი)	½0	01	11	0½	½1	11	00	7½	V
6	სოკოლოვი (მოსკოვი)	10	½½	11	½1	10	½1	½1	9½	II-III
7	მაკაროვი (მოსკოვი)	0½	½0	11	10	1½	½1	1½	8½	IV

მთავარი მსაჯე: ა. რავინსკი

ო/კანდიდატის დამტკიცების ნორმა — 6½ ქულა 14-დან

№	კანდიდატები	1	2	3	4	5	6	7	ქულა	ადგილი
1	თხელიძე (თბილისი)	00	10	10	0½	½1	01	1½	6½	III-IV
2	რუდეფერი (ტაშკენტი)	½0	01	½0	00	10	½½	½1	5½	V
3	კუვალდინი (მოსკოვი)	0½	1½	½½	0½	00	00	00	3½	VII
4	ვოსკანიანი (ერევანი)	½½	01	½½	½1	1½	½0	01	7½	II
5	აგზამოვი (ტაშკენტი)	½½	½1	½1	½0	½0	01	0½	6½	III-IV
6	გორლიანსკი (გორკი)	½½	½1	½0	00	00	½0	½0	4	VI
7	გოდესი (მოსკოვი)	0½	1½	11	½½	11	½0	0½	8	I

თბილისის პირველობის ფინალი მამაკაცებს შორის

თბილისი. 1969/70 წლები

ცხრილი 16

№	მონაწილეები	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	ქულა	ადგილი
1	ჩეჩელიანი სეირავანი	●	1	1	1	1	1	1	0	1	½	½	½	½	1	½	1	11½	I
2	სემიონოვი	0	●	1	1	1	0	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	7	IX-XI
3	სანაძე მიხეილი	0	0	●	1	½	½	0	0	0	0	0	1	0	0	½	0	3½	XV
4	ელბაძე სულიკო	0	0	0	●	1	0	1	½	0	1	0	0	½	0	0	0	4	XIII-XIV
5	თხელიძე მერაბი	0	0	½	0	●	0	1	1	½	0	1	0	½	1	0	0	5½	XII
6	ჯანოევი დავითი	0	1	½	1	1	●	1	½	½	0	1	½	½	½	1	½	9½	V-VI
7	აგაბეკაშვილი	0	0	1	0	0	0	●	0	0	1	0	½	0	0	0	½	3	XVI
8	მეგრელიშვილი სულიკო	1	0	1	½	0	½	1	●	½	0	0	0	1	½	1	0	7	IX-XI
9	მიქაძე ზურაბი	0	1	1	1	½	½	1	½	●	½	½	1	½	1	0	1	10	IV
10	ჩახოიანი ნიკოლოზი	½	0	1	0	1	1	0	1	½	●	0	0	0	1	1	0	7	IX-XI
11	ლომაია თეიმურაზი	½	1	1	1	0	0	1	1	½	1	●	1	½	1	1	½	11	II
12	მიქაელიანი ემილი	½	1	0	1	1	½	½	1	0	1	0	●	1	1	0	0	8½	VII-VIII
13	მეჩიტოვი ვალერი	½	1	1	½	½	½	1	0	½	1	½	0	●	1	1	½	9½	V-VI
14	ბელქანია ელგუჯა	0	0	1	1	0	½	1	½	0	0	0	0	0	●	0	0	4	XIII-XIV
15	ციხელაშვილი გიური	½	1	½	1	1	0	1	0	1	0	0	1	0	1	●	½	8½	VII-VIII
16	ლევინი მარატი	0	1	1	1	1	½	½	1	0	1	½	1	½	1	½	●	10½	III

თბილისის პირველთა ფინალი მამაკაცებს შორის

თბილისი, 1982 წლის 31 მარტი - 24 აპრილი

ცხრილი 17

მთავარი მსაჯე: გიორგი ფამილიანტი

№	მონაწილეები	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	ქულა	ადგილი
1	ლომაია თეიმურაზი	●	½	1	1	½	0	½	1	1		1	½	½	1	1	½	10	III-IV
2	ბალათუროვი გია	½	●	1	1	1	1	½	1	1		½	½	1	½	1	½	11	I-II
3	ბაბახანოვი კარენი	0	0	●	1	0	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	11	I-II
4	დუგლაძე ვლადიმერი	0	0	0	●	1	0	1	0	1		1	½	0	1	0	1	6½	VIII
5	კუზმინი იგორი	½	0	1	0	●	0	0	0	½		0	1	½	1	½	1	6	IX-XI
6	მიქაელიანი ემილი	1	0	0	1	1	●	½	0	0		1	½	1	1	1	0	8	VI
7	ტყეპუჩავა გორა	½	½	0	0	1	½	●	½	1		1	1	1	1	1	1	10	III-IV
8	თხელიძე მერაბი	0	0	0	1	1	1	½	●	1		1	0	1	1	1	0	8½	V
9	ჩხაიძე ამირანი	0	0	0	0	½	1	0	0	●		0	0	½	+	½	1	4½	XIII
10	გუჩუაშვილი ზაური										●								
11	ხეცურიანი ბესარიონი	0	½	0	0	1	0	0	0	1		●	1	½	1	1	0	6	IX-XI
12	ჩახოიანი ნიკოლოზი	½	½	0	½	0	½	0	1	1		0	●	0	1	0	1	6	IX-XI
13	გრძელიშვილი გია	½	0	0	1	½	0	0	0	½		½	1	●	1	1	1	7	VII
14	თანდაშვილი ლელა	0	½	0	0	0	0	0	0	-		0	0	0	●	1	0	1½	XV
15	პაქსაშვილი დავითი	0	0	0	1	½	0	0	0	½		0	1	0	0	●	1	4	XIV
16	პირავეი კონსტანტინე	½	½	0	0	0	1	0	1	0		1	0	0	1	0	●	5	XII

თბილისის პირველთა ფინალი მამაკაცებს შორის

თბილისი, 1982 წლის 17 ნოემბერი-15 დეკემბერი

ცხრილი 18

№	მონაწილეები	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	ქულა	ადგილი
1	ნეჩაევი იური	●	½	0	1	1	0	1	½	½	0	1	½	0	1	0	1	8	VIII-IX
2	გოგიჩაიშვილი გივი	½	●	½	1	1	½	½	1	0	0	0	1	½	½	½	1	8½	VI-VII
3	ცქიტიშვილი გია	1	½	●	1	1	½	1	1	0	1	1	1	½	0	½	0	10	III-V
4	დუგლაძე ვლადიმერი	0	0	0	●	1	½	0	0	0	0	½	½	1	0	½	½	4½	XIV
5	გვარჯალაძე თენგიზი	0	0	0	0	●	½	0	0	0	0	½	½	0	1	0	1	3½	XV
6	ლომაია თეიმურაზი	1	½	½	½	½	●	0	0	0	0	½	1	1	0	0	0	5½	XIII
7	ვეფხვიშვილი ვარლამი	0	½	0	1	1	1	●	1	0	1	½	1	1	0	0	½	8½	VI-VII
8	ჩახოიანი ნიკოლოზი	½	0	0	1	1	1	0	●	½	0	1	1	0	½	0	1	7½	X
9	მიქაელიანი ემილი	½	1	1	1	1	1	1	½	●	½	0	1	½	0	½	1	10½	I-II
10	სიხარულიძე გია	1	1	0	1	1	1	0	1	½	●	1	1	0	½	1	½	10½	I-II
11	თხელიძე მერაბი	0	1	0	½	½	½	½	0	1	0	●	1	0	½	½	1	7	XI
12	ჩაჩუა ზურაბი	½	0	½	½	0	0	0	0	0	0	0	●	½	0	0	0	2	XVI
13	ჭიპაშვილი მიხეილი	1	½	½	0	1	0	0	1	½	1	1	½	●	½	½	0	8	VIII-IX
14	ბოკუჩავა ალექო	0	½	1	1	0	1	1	½	1	½	½	1	½	●	1	½	10	III-V
15	ბალათუროვი გია	1	½	½	½	1	1	1	1	½	0	½	1	½	0	●	1	10½	III-V
16	კაკაბაძე რევაზი	0	0	1	½	0	1	½	0	0	½	0	1	1	½	0	●	6	XII

ნსს „ქარიშხალას“ საქართველოს ჩემპიონატი

თბილისი, 1985 წლის 31 ნოემბერი - 8 დეკემბერი

ცხრილი 19

მთავარი მსაჯე: თამაზი კვიციანი

№	მონაწილეები	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	ქულა	ადგილი
1	გორდეზიანი ლევანი	●	1	0	0	0	½	1	0	½	1	0	0	1	1	0	0	6	XI-XIII
2	შაქარაშვილი ზვიადი	0	●	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	0	½	½	c	6	XI-XIII
3	ზარდიაშვილი გოგი	1	1	●	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	4	XV
4	მესტირიშვილი პაატა	1	0	1	●	0	½	1	1	1	1	1	½	0	1	0	1	10	IV
5	პეტრიაშვილი კახა	1	1	1	1	●	1	0	1	1	1	0	½	1	1	0	1	11½	I-IV
6	ელიგულაშვილი სოსო	½	0	0	½	0	●	1	0	+	1	0	½	1	1	½	0	7	VIII-IX
7	შტენკო ანატოლი	0	1	1	0	1	0	●	1	0	1	1	0	0	½	0	0	6½	X
8	თოფურია რევაზი	1	0	1	0	0	1	0	●	1	1	1	½	1	0	0	0	7½	VII
9	სხილაძე ბესარიონი	½	1	1	0	0	-	1	0	●	1	1	0	0	½	0	0	6	XI-XIII
10	იათაშვილი შოთა	0	0	0	0	0	0	0	0	0	●	0	0	0	½	0	0	½	XVI
11	ცქიტიშვილი გია	1	1	1	0	1	1	0	0	0	1	●	½	0	½	1	0	8	VI
12	ცქიტიშვილი ირაკლი	1	0	1	½	½	½	1	½	1	1	½	●	1	1	1	1	11½	I-IV
13	კერძაია თორნიკე	0	1	1	1	0	0	1	0	1	1	1	0	●	0	0	0	7	VIII-IX
14	მანამი ბანუ საქრეშ (ინდ.)	0	½	1	0	0	0	½	1	½	½	½	0	1	●	-	0	5½	XIV
15	თხელიძე მერაბი	1	½	1	1	1	½	1	1	1	1	0	0	1	+	●	½	11½	I-IV
16	კაკაბაძე რევაზი	1	1	1	0	0	+	1	1	1	1	1	0	1	1	½	●	11½	I-IV

საქართველოს რესპუბლიკის ჭადრაკის სასახლის თანის ფინალი.

თბილისი, 1986 წლის 8-30 იანვარი

ცხრილი 20

მთავარი მსაჯე: ალექსანდრე ბლაგიძე

№	მონაწილეები	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	ქულა	ადგილი
1	დრბოვი ედუარდი	●	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	+	½	1	5½	XI-XIII
2	ტახტაროვი ვიქტორი	1	●	1	0	1	0	0	1	0	1	½	½	1	+	1	0	9	IV-VI
3	ნეჩაევი იური	1	0	●	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	½	10½	III
4	თხელიძე მერაბი	1	1	1	●	1	½	½	1	1	1	½	½	1	1	1	½	12½	I
5	თოფურია რევაზი	0	0	0	0	●	1	1	1	1	½	1	1	½	0	1	½	8½	VII-VIII
6	ვაშაკიძე პაატა	1	1	0	½	0	●	1	1	½	1	1	½	1	1	1	½	11	II
7	სიგუა რევაზი	1	1	0	½	0	0	●	0	1	1	½	1	1	1	1	0	9	IV-VI
8	ჩაჩუა ზურაბი	1	0	0	0	0	0	1	●	1	0	1	0	1	0	1	0	6	X
9	კარტაშვილი რაჩიკ	1	1	0	0	0	½	0	0	●	0	0	0	½	1	1	½	5½	XI-XIII
10	კერძაია თორნიკე	0	0	0	0	½	0	0	1	1	●	0	1	1	1	1	½	7	IX
11	ხუციშვილი ალექსანდრე	1	½	1	½	0	0	½	0	1	1	●	1	1	+	0	0	8½	VII-VIII
12	ბონდარენკო გენადი	0	½	0	½	0	½	0	1	1	0	0	●	0	+	0	1	5½	XI-XIII
13	მანოიანი ედუარდი	1	0	0	0	½	0	0	0	½	0	0	1	●	½	1	0	4½	XIV-XV
14	დანილოვი სერგეი	-	-	0	0	1	0	0	1	0	0	-	-	½	●	0	1	3½	XVI
15	ხაჩატურიანი სერგეი	½	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	●	0	4½	XIV-XV
16	გორდეზიანი ლევანი	0	1	½	½	½	½	1	1	½	½	1	0	1	0	1	●	9	IV-VI

საქართველოს ჩემპიონატი მამაკაცებს შორის. პირველი ლიგა.

ცხაკაია. 1986 წლის 5 - 24 თებერვალი

ცხრილი 21

მთავარი მსაჯი: მიხეილ ქურდოვანიძე

№	მონაწილეები	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	ქულა	ადგილი
1	სიფრაშვილი ვანო	●	½	0	1	0	0	0	1	1	0	0	½	½	1	½	½	6½	IX-XI
2	თხელიძე მერაბი	½	●	0	0	0	½	0	0	0	0	½	1	1	0	½	0	4	XV-XVI
3	ჩაჩიბაია დავითი	1	1	●	1	½	1	½	1	½	1	0	1	½	½	0	½	10	III-IV
4	გველესიანი ელგუჯა	0	1	0	●	½	1	0	0	0	½	½	½	½	1	1	0	6½	IX-XI
5	ტყებუჩავა გორა	1	1	½	½	●	1	½	1	1	1	1	½	1	1	0	½	11	I-II
6	ჭურღულია გიზო	1	½	0	0	0	●	0	½	½	½	½	1	1	0	½	½	6½	IX-XI
7	სუპატაშვილი ხვიჩა	1	1	½	1	½	1	●	1	1	½	½	1	½	½	0	1	11	I-II
8	მასხარაშვილი თემური	0	1	0	1	0	½	0	●	0	½	1	0	0	0	0	0	4	XV-XVI
9	ხოფერია ზაზა	0	1	½	1	0	½	0	1	●	½	½	0	0	½	0	0	5½	XIII-XIV
10	მანავაძე ნუკრი	1	1	0	½	0	½	½	½	½	●	0	0	0	½	1	0	6	XII
11	შალამბერიძე კახა	1	½	1	½	0	½	½	0	½	1	●	½	1	½	0	½	8	VII
12	ხეცურიანი ბესო	½	0	0	½	½	0	0	1	1	1	½	●	1	½	½	7½	VIII	
13	ქასოშვილი ციალა	½	0	½	½	0	0	½	1	1	1	0	0	●	0	0	½	5½	XIII-XIV
14	ტაბატაძე თამაზი	0	1	½	0	1	1	½	1	½	½	½	½	1	●	1	½	9½	V
15	დადიანი რევაზი	½	½	1	0	½	½	1	1	1	0	1	½	1	0	●	0	8½	VI
16	ჯანჯღავა ლაშა	½	1	½	1	½	½	0	1	1	1	½	½	½	½	1	●	10	III-IV

საერთაშორისო საჭადრაკო ფესტივალი „ოკან ჩელოკ-88“

პრალა. 1988 წლის ივლის-აგვისტო. შვეიცარიული სისტემა. 11 ტური.

ცხრილი 22

№	მეტოქეები	ქვეყანა, ქალაქი	წოდება, ელო	ჩემი პარტიის შედეგი	ჩემი ქულა ტურის შემდეგ
1	მილანოვიჩი ჟორდანი	იუგოსლავია, ბელგრადი	ს/ო, 2265	0	0
2	ტოდოროვიჩი მილორადი	იუგოსლავია, ბელგრადი	2215	0	0
3	ლენმანი კლაუსი	გერმ. ფედ. რესპ., კრეფტზერგი	2325	0	0
4	რატოლისტკა იოსეფი	ჩეხოსლოვაკია, პრალა	2190	0	0
5	ლოხმანი ფრანკი	გერმ. ფედ. რესპ., დუისბურგი	-	1	1
6	სტერნიჩა ვერა)	სსრკ, მოსკოვი	2140	0	1
7	შმიდტი როლფი)	გერმ. ფედ. რესპ., დუისბურგი	-	1	2
8	ვალდეტერო ნიკოლო	იტალია, გოტვალდოვი	2235	1	3
9	სპროტე ნორბერგი	გერმ. ფედ. რესპ., კრეფტზერგი	2245	0	3
10	ვლაჰოვიჩი მილანი	იუგოსლავია, ბელგრადი	-	½	3½
11	კრიზ ოლივერი	ჩეხოსლოვაკია, ფრესოვი	1960	0	3½

საერთაშორისო საჭადრაკო ფესტივალი „პონსისტ-89“

სოფია. 1989 წლის 21-31 ოქტომბერი. შვეიცარიული სისტემა. 11 ტური.

ცხრილი 23

№	მეტოქეები	ქვეყანა, ქალაქი	წოდება, ელო	ჩემი პარტიის შედეგი	ჩემი ქულა ტურის შემდეგ
1	მიტიევი გიორგი	ბულგარეთი	ს/ო, 2340	1	1
2	გუსეინოვი სერგეი	სსრკ	ო/კ, -	0	1
3	ლაზაროვი ალექსეი	ბულგარეთი	ს/ო, 2280	1	2
4	სტავრევი ნიკოლაი	ბულგარეთი	ო/კ, -	1	3
5	ტომაჩ დუშანი	იუგოსლავია	ო/კ, 2210	0	3
6	სტოიანოვი პეტრე)	ბულგარეთი	ს/ო, -	½	3½
7	ბრასლავსკი ვალერი	სსრკ	ო/კ, -	0	3½
8	სტაჩევსკი ზურანდი	იუგოსლავია	ო/კ, -	0	3½
9	კლაინი პეტერი	ბულგარეთი	ო/კ, -	1	4½
10	ნიჟინსკი მარჩეი	პოლონეთი	ო/კ, 2270	1	5½
11	დამბრაუშკასი ლუკისი	სსრკ	ო/კ, -	0	5½

**საქართველოს ჩემპიონატი აქტიურ ჭადრაკში
ორმომც ნელს გადაცდილავულ მოჭადრაკეებს შორის**

თბილისი. 1995 წლის 31 მარტი - 2 აპრილი.

შვეიცარიული სისტემა. 9 ტური. 40 მონაწილე.

ცხრილი 24

№	მეტოქეები	ქალაქი	ჩემი პარტიის შედეგი	ჩემი ქულა ტურის შემდეგ
1	ოთარ თურქესტანიშვილი	თბილისი	1	1
2	რამაზ ჩიქოვანი	თბილისი	1	2
3	გურამ მაჭავარიანი	თბილისი	1	3
4	გია ცქიტიშვილი	თბილისი	1	4
5	რევაზ დადიანი	თბილისი	1	5
6	სერგო ჩობანიანი	თბილისი	½	5½
7	იური ჩიქოვანი	თბილისი	½	6
8	ვარლამ ვეფხვიშვილი	თბილისი	½	6½
9	ნიკოლოზ ხეჩინაშვილი	თბილისი	½	7

მთავარი მსაჯვი: **ევგენი მელიქსეძე**

სპონსორი: ჭადრაკის ფედერაციის პრეზიდენტის

მოვალეობის შემსრულებელი **კახა ჩიგოგიძე**

საქართველოს 55-ე ჩამვიონატი. უმაღლესი ლიგა.

თბილისი. 1995 წლის 8 - 17 ივნისი.

შვეიცარიული სისტემა. 9 ტური. 64 მონაწილე.

ცხრილი 24

მთავარი მსაჯე: გიორგი ფამილიანტი

№	მეტოქეები	ქალაქი	სასტარტო ნომერი	ჩემი პარტიის შედეგი	ჩემი ქულა ტურის შემდეგ
1	სიჭინავა რომანი	სენაკი	3	0	0
2	მახარაძე გიორგი	რუსთავი	52	1	1
3	კვიციანიძე კახაბერი	ბათუმი	22	1	2
4	ხოფერია ზაზა	თბილისი	7	0	2
5	ნიკოლაძე სოფიკო	თბილისი	21	1	3
6	ჩიბუხჩიანი არტური	თბილისი	17	0	3
7	ვარლამ ვეფხვიშვილი	თბილისი	13	½	3½
8	ედიშერაშვილი ალექსანდრე	თბილისი	11	0	3½
9	ციხელაშვილი გიური	თბილისი	36	0	3½

მსოფლიოს მეორე ჩამვიონატი მოყვარულ მოჭადრაკეებს შორის

ჰასტინგსი. 1996 წ. 28 დეკემბერი - 1997 წ. 5 იანვარი. შვეიცარიული სისტემა. 9 ტური.

17 ქვეყნის 84 მოჭადრაკე.

ცხრილი 25

№	მეტოქეები	ქვეყანა, ქალაქი	ჩემი ფიგურების ფერი	ჩემი პარტიის შედეგი	ჩემი ქულა ტურის შემდეგ
1	მატა	ტოლბეიტი, კენტი	თეთრი	1	1
2	ფულერი	კონტენბური, კენტი	შავი	1	2
3	ვანიკ მეჰმეტი	თურქეთი	თეთრი	1	3
4	ვიტლესონი	ინგლისი	შავი	1	4
5	პაულ კელი	უელსი	თეთრი	1	5
6	ოლევ შულცი	ესტონეთი	შავი	0	5
7	ვირაფ ავარი	ინდოეთი	თეთრი	1	6
8	ვანგ ფრენს	ნიდერლანდი	შავი	1	7
9	აკუკ ბურაკ	თურქეთი	თეთრი	1	8

საქართველო 57-ე ჩემპიონატი. უმაღლესი ლიგა.

თბილისი. 1997 წლის 18-30 მარტი. შვეიცარიული სისტემა. 11 ტური. 55 მონაწილე.
ჩემი რეიტინგი 2100

ცხრილი 26

მთ. მსაჯი თენგიზ გიორგაძე

№	მეტოქეები	ქალაქი	წოდება, ელო	ჩემი პარტიის შედეგი	ჩემი ქულა ტურის შემდეგ	მეტოქეების საბოლოო შედეგი
1	მირანდა ხორავა	თბილისი	2260	0	0	5
2	ნიკა გაბრიელოვი	თბილისი	2061	1	1	4½
3	ბუხუტი გურგენიძე	თბილისი	2325	½	1½	-
4	ფრიდონ ყალაგაშვილი	რუსთავი	2115	1	2½	6½
5	სოფიკო ტყეშელაშვილი	ქუთაისი	2180	½	3	5½
6	ალექსანდრე ყაშაშვილი	ქუთაისი	2365	0	3	6½
7	სოფიკო ნიკოლაძე	თბილისი	2250	0	3	6
8	ვახტანგ ჩიქოვანი	თბილისი	2178	½	3½	5
9	ვლადიმერ ჭიკაძე	თბილისი	2320	½	4	5
10	ვარლამ ვეფხვიშვილი	თბილისი	2245	½	4½	6
11	შალვა გურულიშვილი	თბილისი	2187	1	5½	4½

ჰასტინგის ტრადიციული საახალწლო ჩელენჯერ ტურნირი

ჰასტინგი. 1997 წლის 28 დეკემბერი - 1998 წლის 8 იანვარი.
შვეიცარიული სისტემა. 11 ტური. 17 ქვეყნის 114 მონაწილე.

ცხრილი 27

№	მეტოქეები	ქალაქი	წოდება, ელო	ჩემი პარტიის შედეგი	ჩემი ქულა ტურის შემდეგ	მეტოქეების საბოლოო შედეგი
1	მატიე ბრიერლეი	ინგლისი	-	1	1	86
2	აარო სუმერკალე	ინგლისი	2420	0	1	31
3	დავიდ კალვერტი	ინგლისი	2110	1	2	93
4	რიჩარდ ბატესი	ინგლისი	2345	0	2	26
5	ვილფრედ შნაიდერი	გერმანია	2255	½	2½	97
6	დავიდ ლედგერი	ინგლისი	2255	0	2½	55
7	ტობი სტოკი	ინგლისი	-	1	3½	85
8	გერდ შმედერსი	გერმანია	2255	1	4½	53
9	მარკ ლეილი	ინგლისი	2235	1	5½	22
10	ივან ნოგუერასი	ბრაზილია	2280	0	5½	25
11	ოლეგ პავლენკო	აზერბაიჯანი	2335	½	6	42

დავიკავე 32-ე ადგილი

ჩხეთის ღია საერთაშორისო საჭადრაკო ფესტივალი

პარდუბიცე. 1998 წლის 18 - 26 ივლისი. შვეიცარიული სისტემა. 9 ტური.
ცხრილი 28

№	მეტოქეები	ქვეყანა	რეიტინგი, ნოდება	ჩემი პარტიის შედეგი	ჩემი ქულა ტურის შემდეგ
1	ოლივერ ლუტცი	ლუქსემბურგი	-	1	1
2	გეუბატ სირელი	უკრაინა	2220	0	1
3	იან ბედნარი	სლოვაკეთი	-	1	2
4	მილან კაჯანი	სლოვაკეთი	-	1	3
5	პეტერ ფოლკი	ჩეხეთი	2250	1	4
6	ჰუბერტ მორონგი	ლუქსემბურგი	2300, ფ/ო	0	4
7	დან რატი	რუმინეთი	2265, ე/ო	½	4½
8	ლუკას ფელერი	ჩეხეთი	2265	1	5½
9	ვლადიმერ სტეპანოვი	ბულგარეთი	2225, ო/კ	1	6½

ჩხეთის ღია საერთაშორისო საჭადრაკო ფესტივალი

დეჩინი. 1998 წლის 28 ივლისი - 5 აგვისტო. შვეიცარიული სისტემა. 10 ტური.
ცხრილი 29

№	მეტოქეები	ქვეყანა	სასტარტო ნომერი	რეიტინგი, ნოდება	ჩემი პარტიის შედეგი	ჩემი ქულა ტურის შემდეგ
1	ოლეგ კოზლოვი	რუსეთი	15	2410, ს/ო	1	1
2	ელენა ჩისტიაკოვა	რუსეთი	75	2150	0	1
3	მარტინ კუბალა	ჩეხეთი	35	2295	0	1
4	ანატოლ კამენეცი	უკრაინა	29	2305	1	2
5	რობერტ კუბიჩეკი	ჩეხეთი	77	2037	0	2
6	კარელ კლატილი	ჩეხეთი	78	2025 N	0	2
7	ვლადიკა ვლაცლავი	ჩეხეთი	79	1975 N	0	2
8	ტომას შნაიდერი	ჩეხეთი	68	2055	½	2½
9	იდეა ბლაგონადიოჟნაია	რუსეთი	80	1900 N	½	3
10	ოლგა კუზმინა	რუსეთი	74	2150 N	½	3½

A ტურნირში მონაწილეობდა 80 მოჭადრაკე.
განთესილი ვიყავი 54-ე ნომრად.
საბოლოოდ დავიკავე 55-ე ადგილი.
1998 წლის ბოლოსათვის ჩემი რეიტინგი გახდა 2174.

საქართველოს ჩემპიონატი. უმაღლესი ლიგა.

თბილისი. 1999 წლის 3 - 12 ივნისი. შვეიცარიული სისტემა. 9 ტური.

ცხრილი 30

№	მეტოქეები	ქალაქი	სასტარტო ნომერი	რეიტინგი, ნოდება	ჩემპი პარტიის შედეგი	ემი ქულა ტურის შემდეგ
1	გენადი ზაიჩიკი	თბილისი	2	2498, ს/დ	1	1
2	ინგა ხურცილავა	თბილისი	18	2259, ს/ო	½	1½
3	ოთარ ჯირკვალიშვილი	თბილისი	29	-	½	2
4	დავით შენგელია	თბილისი	9	2366	½	2½
5	მიხეილ სულაშვილი	თბილისი	58	-	1	3½
6	პარმენ გელაზონია	თბილისი	15	2270	0	3½
7	მიხეილ მჭედლიშვილი	თბილისი	3	2419, ე/ო	0	3½
8	რევაზ თოფურია	თბილისი		-	1	4½
9	ნატა ექვვერაძე	თბილისი	11	2295, ს/ო	0	4½

საერთაშორისო ტურნირი „ქობულეთი-2000“.

ქობულეთი. 2000 წლის 21 - 29 აგვისტო. მონაწილეობდა 10 მოჭადრაკე.

ცხრილი 31

№	მონაწილეები	ქალაქი	ქულა
1	თორნიკე ხვედელიძე	ოზურგეთი	7½
2	მერაბ თხელიძე	თბილისი	7
3	სერგო ბერაძე	ყაზანი	6½
4	სოფიკო ტერელაძე	თბილისი	5
5	ხაილა ისკანდეროვა	ბაქო	4½
6	დავით ცეცხლაძე	ოზურგეთი	3½
7	ადნან ორუდჟიევი	ბაქო	3½
8	აფგან ხუდავერდიევა	ბაქო	3½
9	სოფიკო გოგიტიძე	ქობულეთი	0

მსოფლიოს მათემატიკური კონკრეტული სანიტორიკის შორის.

როვი. 2000 წლის 10-24 სექტემბერი. შვეიცარიული სისტემა. 11 ტური.

ცხრილი 32

№	მეტოქეები	ქალაქი	მეტოქეების სასტარტო ნომერი	რეიტინგი, წოდება	ჩემი პარტიის შედეგი	ჩემი ქულა ტურის შემდეგ
1	სტანისლავ ბუბკა	პოლონეთი	105	-	1	1
2	შეინ იოჰანსენი	ნორვეგია	19	2306, ს/ო	1/2	1 1/2
3	დონატოს ლაპინისი	ლიტვა	21	2295, ფ/ო	0	1 1/2
4	პერმან ბრამიერი	გერმანია	25	2271	1	2 1/2
25	ალექსანდერ ჩელოვი	ლატვია	29	2242, ფ/ო	0	2 1/2
6	ჰორის ნეიტცი	გერმანია	82	1948	1	3 1/2
7	დიმიტრი გოდესი	ისრაელი	12	2344	0	3 1/2
8	დან ე. მაიერსი	აშშ	37	2197	0	3 1/2
9	მაქსიმილიან პიეკოვსკი	პოლონეთი	77	2000	1	4 1/2
10	ზბიგნევ ჩულვიკი	პოლონეთი	38	2200	1	5 1/2
11	ერლიკ კრისტინასენი	ნორვეგია	33	2220, ფ/ო	0	5 1/2

საპარტიო მათემატიკური კონკრეტული სანიტორიკის შორის

თბილისი. 2004 წლის 20-26 სექტემბერი

ცხრილი 33

მთავარი მსაჯი: საერთ. კატ. არბიტრი ვეგენი მელიქსედბეგი

№	მონაწილეები	1	2	3	4	5	6	7	8	ქულა	ადგილი
1	ენრი გურგენიძე	■	0	1/2	0	0	0	0	0	1/2	VIII
2	თენგიზ გვარჯალაძე)	1	■	1	0	1	1/2	0	0	3 1/2	V
3	კობა მესტიაშვილი	1/2	0	■	0	0	1	0	0	1 1/2	VII
4	ლევრი ხაბურზანია	1	1	1	■	1	0	1	0	5	II-III
5	ანზორ მენაბდე	1	0	1	0	■	1/2	0	0	2 1/2	VI
6	ბუხუტი გურგენიძე	1	1/2	0	1	1/2	■	1	0	4	IV
7	ვლადიმერ დუგლაძე	1	1	1	0	1	0	■	1	5	II-III
8	მერაბ თხელიძე	1	1	1	1	1	1	0	■	6	I

მსოფლიოს მეთოთხმეტა ჩამავიონატი სანიორკუს შორის.

ჰალე. 2004 წლის 24 ოქტომბერი - 5 ნოემბერი. შვეიცარიული სისტემა. 11 ტური.

ცხრილი 34

№	მეტოქეები	ქალაქი	დაბადების წელი	მეტოქეების სასტარტო ნომერი	რეიტინგი	ჩემი პარტიის შედეგი	ჩემი ქულა ტურის შემდეგ
1	კურტ პიასტოვსკი	გერმანია	1935	99	2099	1	1
2	გიუნტერ ანდრეაცი	გერმანია	1944	150	1922	0	1
3	ვერნერ შირმერი	გერმანია	1943	122	2039	½	1½
4	ფრანც სატლერი	ავსტრია	1938	120	2041	0	1½
25	ულოძიმ ბაკალჩუკი	პოლონეთი	1937	139	1979	1	2½
6	იოაჰიმ ბოდენსტეინი	გერმანია	1937	126	2020	1	3½
7	გიუნტერ კოკჩი	გერმანია	1934	81	2137	1	4½
8	ბორის ხანიუკოვი	გერმანია	1934	16	2327	0	4½
9	დოუჩინ იორდანოვი	ბულგარეთი		96	2107	0	4½
10	მანფრედ შობერი	გერმანია	1935	110	2067	0	4½
11	ვოლფგანგ ერბისი	გერმანია		138	1990	1	5½

მონაწილეობდა 214 მოჭადრაკე

ჩემი მონაცემები: რეიტინგი — 2227, სასტარტო ნომერი — 45

თბილისის ჩამავიონატი მამაკაცთა შორის.

თბილისი. 2005 წლის 10-19 აპრილი. შვეიცარიული სისტემა. 9 ტური.

ცხრილი 35

№	მეტოქეები	მეტოქეების სასტარტო ნომერი	რეიტინგი	ჩემი პარტიის შედეგი	ჩემი ქულა ტურის შემდეგ
1	მამუკა ბანძავა	51	–	1	1
2	ლევან გოგოჭური	16	2213	0	1
3	ანდრო ერვანდიანი	39	1983	1	2
4	უშანგი ჩხუტაშვილი		–	1	3
25	შავლეგ შამუგია	8	2292	1	4
6	ვალერი გაფრინდაშვილი	1	2415	0	4
7	ვლადიმერ კაბაჯიანი	34	2006	0	4
8	ნოდარ ცირამუა	49	2172	1	5
9	თამაზ გუგულაშვილი	22	–	½	5½

მონაწილეობდა 66 მოჭადრაკე.

ჩემი მონაცემები: რეიტინგი — 2227, სასტარტო ნომერი — 17.

ვეტერან მოჭადრაკეებს შორის დავიკავე პირველი ადგილი.

საქართველოს ჩემპიონატი სენიორთა შორის

თბილისი. 2005 წლის 8-19 სექტემბერი

ცხრილი 36

მთავარი მსაჯე: საერთ. კატ. არბიტრი **ლელა თანდაშვილი**

№	მონაწილეები	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	ქულა	ადგილი
1	ხაბურზანია ლევრი	■	½	1	1		0	0	½	1	0	1	1	6	II-V
2	გვარჯალაძე თენგიზი	½	■	1	0		½	1	1	1	1	½	0	6½	II-V
3	სულაძე სერგო	0	0	■	1		0	0	0	½	0	0	0	1½	X
4	სიჭინავა რამაზი	0	1	0	■		0	0	0	1	0	0	0	2	IX
5	ჩიქოვანი იური					■									
6	თხელიძე მერაბი	1	½	1	1		■	0	0	1	1	½	½	6½	II-V
7	დუგლაძე ვლადიმერი	1	0	1	1		1	■	½	1	0	½	½	6½	II-V
8	გოგაძე ნოდარი	½	0	1	1		1	½	■	1	½	½	0	6	VI-VIII
9	ველოვანი შოთა	0	0	½	0		0	0	0	■	0	0	0	½	XI
10	მიქაელიანი ემილი	1	0	1	1		0	1	½	1	■	½	½	6½	II_IV
11	გურგენიძე ბუხუტი	0	½	1	1		½	½	½	1	½	■	½	6	VI-VIII
12	ხუციშვილი ალექსანდრე	0	1	1	1		½	½	1	1	½	½	■	7	I

საქართველოს ჩემპიონატი სენიორთა შორის

თბილისი. 2006 წლის 15-25 აგვისტო

ცხრილი 37

მთავარი მსაჯე: საერთ. კატ. არბიტრი **ლელა თანდაშვილი**

№	მონაწილეები	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	ქულა	ადგილი
1	გოგაძე ნოდარი	■	1	1	1	1	½	1	1	1	0	1	8½	I
2	ხაბურზანია შალვა	0	■	1	0	½	0	1	0	0	½	1	4	VIII
3	ავაკიანი გიორგი	0	0	■	0	0	½	1	0	0	0	1	2½	IX-X
4	სიჭინავა რამაზი	0	1	1	■	1	0	0	0	0	½	+	4½	VI-VII
5	მდინარაძე ედუარდი	0	½	1	0	■	0	1	1	0	0	1	4½	VI-VII
6	თხელიძე მერაბი	½	1	½	1	1	■	½	0	0	0	1	5½	V
7	სულაძე სერგო	0	0	0	1	0	½	■	0	0	0	1	2½	IX-X
8	გვარჯალაძე თენგიზი	0	1	1	1	0	1	1	■	1	0	1	7	IV
9	სირბილაძე დემური	0	1	1	1	1	1	1	0	■	1	1	8	II-III
10	დუგლაძე ვლადიმერი	1	½	1	½	1	1	1	1	0	■	1	8	II-III
11	ზამბახიძე ჯუმბერი	0	0	0	-	0	0	0	0	0	0	■	0	XI

საქართველოს ჩამაგიონატი სენიორთა შორის

თბილისი. 2017 წლის 10-17 იანვარი

ცხრილი 38

მთავარი მსაჯი: საერთ. კატ. არბიტრი **ლელა თანდაშვილი**

№	მონაწილეები	სასტარტო ნომერი	წოდება	რეიტინგი	ქულა	ტაი-ბრეიკი
1	ხომერიკი გიორგი	6		2152	6	26
2	გოგიჩაიშვილი გიორგი	2		2348	5½	27
3	ბალათუროვი გიორგი	1	GM	2434	5½	26
4	სიფრაშვილი ივანე	10		2004	5	27
5	ცომაია სერგო	15		1866	5	24
6	გიორგაძე ავთანდილი	5	FM	2153	5	21½
7	ჭიპაშვილი მიხეილი	3		2198	4½	29
8	ბიბილაშვილი გიორგი	8		2117	4½	25
9	ხოჯავა რამინი	19		1800	4½	24
10	კაბაჯიანი ვლადიმერი	11		1886	4½	22½
11	ვეფხვიშვილი ვარლამი	9	FM	2073	4	29
12	კაბაჯიანი კარლო	20		1738	4	26½
13	ლომიძე რობერტი	13		1869	4	22½
14	ბონდარენკო გენადი	18		1848	4	20½
15	სიჭინავა რამაზი	16		1859	4	19
16	კიკილაშვილი სოსო	14		1868	4	19
17	ყალაგაშვილი ფრიდონი	7		2123	3½	26½
18	ხელაია ირანი	34		0	3½	25½
19	თხელიძე მერაბი	4		2163	3½	24
20	დუგლაძე ვლადიმერი	17		1854	3½	23
21	მარცვალაშვილი რუზველტი	21		1729	3½	22½
22	არჩვაძე მერაბი	32		0	3½	22
23	მახვილაძე ალსიდასი	26		1481	3½	18
24	ლიპარტელიანი აკაკი	22		1650	3	24
25	სულაძე სერგო	29		1417	3	21½
26	კუჩეროვი პიოტრ	31		1199	3½	18½
27	მალანია ვახტანგი	24		1608	2½	21
28	სილაგავა ტრისტანი	37		1280	2½	20½
29	ანანიასვილი ლევანი	27		1478	2½	19
30	კოჭლაშვილი სევერიანი	35		0	2½	18½
31	ჭანტურიძე გიორგი	30		1412	2½	17½
32	სკაჩკოვი ვლადიმერი	12		1886	2	24½
33	დადაშვიანი ალექსანდრე	23		1629	2	23½
34	ჭანტურია ამირანი	28		1420	2	23½
35	სარიშვილი იოსებ	36		0	1	19
36	ჩიხრაძე ნოდარი	33		0	1	18
37	რაფავა კახა	25		1606	0	16½

დებიუტების მაჩვენებელი:

I. ღია დებიუტები (15)

1. ორი მხედრის დაცვა — 6, 28
2. ესპანური პარტია — 9, 11, 15, 16, 19
3. პონციანის დებიუტი — 10, 20
4. შოტანდიური პარტია — 23, 31, 53
5. მეფის გამბიტი — 27
6. ფილიდორის დაცვა — 43
7. ვენური პარტია — 50

II. ნახავრადღია დებიუტები (29)

1. ალიოხინის დაცვა — 2, 14, 22, 52
2. სიცილიური დაცვა — 4, 5, 7, 13, 18, 24, 29, 30, 34, 35, 38, 41, 44, 49, 51
3. ფრანგული დაცვა — 8, 42, 54
4. კარო-კანის დაცვა — 21, 39, 45, 48
5. პირც-უფიმცევის დაცვა — 25, 46
6. სკანდინავიური დაცვა — 33

III. დახურული დებიუტები (10)

1. ძველინდური დაცვა — 1, 3, 12
2. ჰოლანდიური დაცვა — 17
3. უიტელკის დაცვა — 36, 47
4. ტრომპოვსკის დებიუტი — 40
5. ვოლგის გამბიტი — 32
6. ბუდაპეშტური გამბიტი — 37
7. არასნორი დასანყისი — 26

**მერაბ თხელიძის მიერ საჭადრაკო შეჯიბრებებში
მიღწეული მნიშვნელოვანი შედეგები 1953-2017 წლებში**

№	ჩატარების დრო	ჩატარების ადგილი	შეჯიბრების დასახელება	შედეგი	პარტიების რიცხვი
1	1953 წლის ივნისი	ბათუმი	საქართველოს გუნდური პირველობა მოსწავლეთა შორის. ხუთ დაფაზე. მეხუთე დაფა	7-დან 7 ქულა I ადგილი	7
2	1955 წლის სექტემბერი	თბილისი	თბილისის პირველობის ნახევარფინალი მამაკაცთა შორის	12-დან 10 ქულა. I-III ადგილი	12
3	1957 წლის 26 ივნისი - 10 ივლისი	ბორჯომი	საქართველოს ჩემპიონატი მოსწავლეებს შორის	15-დან 12 ქულა. I ადგილი	15
4	1958 წლის ნოემბერი	თბილისი	თბილისის პირველობის ნახევარფინალი მამაკაცთა შორის-	13-დან 12,5 ქულა. I ადგილი	13
5	1959 წელი	თბილისი	თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჩემპიონატი	15-დან 12,5 ქულა. I ადგილი	15
6	1961 წელი	თბილისი	თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჩემპიონატი	სადგილი	
7	1963 წლის 21 თებერვალი - 23 მარტი	თბილისი	საქართველოს ჩემპიონატი მამაკაცთა შორის	19-დან 12 ქულა. II-IV ადგილები	
8	1963 წლის 4-27 მაისი	თბილისი	ამიერკავკასიის ჩემპიონატი მამაკაცებს შორის	15-დან 9 ქულა. V-VI ადგილი. სსრკ სპორტის ოსტატის ნორმა 8,5 ქულა	15
9	1964 წელი	თბილისი	თბილისის ჩემპიონატის ნახევარფინალი	13-დან 11,5 ქულა. I-II ადგილი	13
10	1963 წლის 18 დეკემბერი- 1964 წლის 9 იანვარი	თბილისი	ნსს „ქარიშხალას“ საქართველოს ჩემპიონატი მამაკაცებს შორის	12-დან 9,5 ქულა. I-II ადგილი	12
11	1966 წელი ივლისი	ხარკოვი	საკავშირო გუნდური პირველობის ნახევარფინალი უმაღლეს სასწავლებლებს შორის რვა დაფაზე. მეექვსე დაფა	7-დან 6,5 ქულა. I ადგილი	7
12	1966 წლის 18 ივლისი - 1 აგვისტო	მინსკი	საკავშირო გუნდური პირველობის ფინალი უმაღლეს სასწავლებლებს შორის რვა დაფაზე. მეექვსე დაფა	7-დან 5,5 ქულა. I ადგილი	7

13	1967 წელი	თბილისი	საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის სისტემის თანამშრომელთა ჩემპიონატი	I ადგილი	11
14	1969 წელი	თბილისი	თბილისის ჩემპიონატის ნახევარფინალი	10-დან 7,5 ქულა. I-V ადგილი.	10
15	1970 წლის დეკემბერი	თბილისი	საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის სისტემის თანამშრომელთა ჩემპიონატი	12-დან 10 ქულა. I ადგილი	12
16	1972 წლის 17-27 ოქტომბერი	თბილისი	საკავშირო თამაშების ფინალი სტუდენტურ გუნდებს შორის. III რაუნდი.	7-დან 5,5 ქულა. I ადგილი	7
17	1986 წლის 8-30 იანვარი	თბილისი	ჭადრაკის რესპუბლიკური სასახლის თასის გათამაშების ფინალი	15-დან 12,5 ქულა. I ადგილი	15
18	1987 წლის თებერვალი	პალანგა	საკავშირო ღია ფესტივალი „პალანგა-87“	7-დან 6,5 ქულა. I ადგილი	7
19	1987 წლის ივლისი	კლაიპედა	საკავშირო ღია ფესტივალი „კლაიპედა-87“	10-დან 6,5 ქულა. I-II ადგილები.	10
20	1987/88 წლები	თბილისი	ჭადრაკის რესპუბლიკური სასახლის თასის გათამაშების ფინალი	17-დან 12,5 ქულა. I ადგილი.	17
21	1995 წლის 31 მარტი-2 აპრილი	თბილისი	საქართველოს პირველობა აქტიურ ჭადრაკში ორმოც წელს გადაცილებულ მოჭადრაკეთა შორის	9-დან 7 ქულა. I ადგილი.	9
22	1996 წლის 28 დეკემბრიდან 1997 წლის 5 იანვრამდე	დიდი ბრიტანეთი, ჰასტინგსი	მსოფლიოს მეორე ჩემპიონატი ჭადრაკში მოყვარულთა შორის	9-დან 8 ქულა. II ადგილი	9
23	20009 წლის 21-29 აგვისტო	ქობულეთი	საერთაშორისო საჭადრაკო შეჯიბრება „ქობულეთი-2000“	9-დან 7 ქულა. II ადგილი	9
24	2004 წლის 20-26 სექტემბერი	თბილისი	საქართველოს ჩემპიონატი სენიორებს შორის	7-დან 6 ქულა. I ადგილი	7
25	2005 წლის 10-19 აპრილი	თბილისი	თბილისის ჩემპიონატი (ცალკე ითვლება სენიორთა შედეგები)	9-დან 5,5 ქულა. I ადგილი სენიორებს შორის	9
26	2005 წლის 31 მაისი-9 ივნისი	თბილისი	საჭადრაკო ფესტივალი „ნონას თასი - 2005“ (ცალკე ითვლება სენიორთა შედეგები)	9-დან 5 ქულა. I ადგილი სენიორებს შორის	9
27	2006 წლის 15-28 აგვისტო	თბილისი	საქართველოს ჩემპიონატი ჭადრაკში სენიორებს შორის	10-დან 6,5 ქულა. III ადგილი	10